

Vol. 12
No. 3

5th July, 1962.
(Saturday)
14th Ashadh, 1884 S. E.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	PAGES
Oral Answers to Questions	
Calling attention to a matter of urgent public importance	211
" Raising the height of the Godavari Arment Shelters	241
Papers laid on the Table of the House	
Appropriation Accounts of the Government of Andhra Pradesh for 1960-61 and Andhra Report 1962	243
Rules made under Section 126 of the Andhra Pradesh (Telangana) (Tel.) Ordinance, 1956	243
Notifications issued under the Andhra Pradesh (Andhra Area) Motors Vehicles Taxation Act, 1951	243
G. O. MS. No. 193 Home dated 2nd March 1962	243
G. O. MS. No. 182 Home dated 11th March 1962	243
Business of the House	243
Annual Financial Statement for 1961-62	243
Young of Demand for Grants	243
Demand No. 100 - Miscellaneous	243
Demand No. 101 - Miscellaneous	243
Demand No. 102 - Miscellaneous	243
Demand No. 103 - Miscellaneous	243
Demand No. 104 - Miscellaneous	243
Demand No. 105 - Miscellaneous	243
Demand No. 106 - Miscellaneous	243
Demand No. 107 - Miscellaneous	243
Demand No. 108 - Miscellaneous	243
Demand No. 109 - Miscellaneous	243
Demand No. 110 - Miscellaneous	243
Demand No. 111 - Miscellaneous	243
Demand No. 112 - Miscellaneous	243
Demand No. 113 - Miscellaneous	243
Demand No. 114 - Miscellaneous	243
Demand No. 115 - Miscellaneous	243
Demand No. 116 - Miscellaneous	243
Demand No. 117 - Miscellaneous	243
Demand No. 118 - Miscellaneous	243
Demand No. 119 - Miscellaneous	243
Demand No. 120 - Miscellaneous	243
Demand No. 121 - Miscellaneous	243
Demand No. 122 - Miscellaneous	243
Demand No. 123 - Miscellaneous	243
Demand No. 124 - Miscellaneous	243
Demand No. 125 - Miscellaneous	243
Demand No. 126 - Miscellaneous	243
Demand No. 127 - Miscellaneous	243
Demand No. 128 - Miscellaneous	243
Demand No. 129 - Miscellaneous	243
Demand No. 130 - Miscellaneous	243
Demand No. 131 - Miscellaneous	243
Demand No. 132 - Miscellaneous	243
Demand No. 133 - Miscellaneous	243
Demand No. 134 - Miscellaneous	243
Demand No. 135 - Miscellaneous	243
Demand No. 136 - Miscellaneous	243
Demand No. 137 - Miscellaneous	243
Demand No. 138 - Miscellaneous	243
Demand No. 139 - Miscellaneous	243
Demand No. 140 - Miscellaneous	243
Demand No. 141 - Miscellaneous	243
Demand No. 142 - Miscellaneous	243
Demand No. 143 - Miscellaneous	243
Demand No. 144 - Miscellaneous	243
Demand No. 145 - Miscellaneous	243
Demand No. 146 - Miscellaneous	243
Demand No. 147 - Miscellaneous	243
Demand No. 148 - Miscellaneous	243
Demand No. 149 - Miscellaneous	243
Demand No. 150 - Miscellaneous	243
Demand No. 151 - Miscellaneous	243
Demand No. 152 - Miscellaneous	243
Demand No. 153 - Miscellaneous	243
Demand No. 154 - Miscellaneous	243
Demand No. 155 - Miscellaneous	243
Demand No. 156 - Miscellaneous	243
Demand No. 157 - Miscellaneous	243
Demand No. 158 - Miscellaneous	243
Demand No. 159 - Miscellaneous	243
Demand No. 160 - Miscellaneous	243
Demand No. 161 - Miscellaneous	243
Demand No. 162 - Miscellaneous	243
Demand No. 163 - Miscellaneous	243
Demand No. 164 - Miscellaneous	243
Demand No. 165 - Miscellaneous	243
Demand No. 166 - Miscellaneous	243
Demand No. 167 - Miscellaneous	243
Demand No. 168 - Miscellaneous	243
Demand No. 169 - Miscellaneous	243
Demand No. 170 - Miscellaneous	243
Demand No. 171 - Miscellaneous	243
Demand No. 172 - Miscellaneous	243
Demand No. 173 - Miscellaneous	243
Demand No. 174 - Miscellaneous	243
Demand No. 175 - Miscellaneous	243
Demand No. 176 - Miscellaneous	243
Demand No. 177 - Miscellaneous	243
Demand No. 178 - Miscellaneous	243
Demand No. 179 - Miscellaneous	243
Demand No. 180 - Miscellaneous	243
Demand No. 181 - Miscellaneous	243
Demand No. 182 - Miscellaneous	243
Demand No. 183 - Miscellaneous	243
Demand No. 184 - Miscellaneous	243
Demand No. 185 - Miscellaneous	243
Demand No. 186 - Miscellaneous	243
Demand No. 187 - Miscellaneous	243
Demand No. 188 - Miscellaneous	243
Demand No. 189 - Miscellaneous	243
Demand No. 190 - Miscellaneous	243
Demand No. 191 - Miscellaneous	243
Demand No. 192 - Miscellaneous	243
Demand No. 193 - Miscellaneous	243
Demand No. 194 - Miscellaneous	243
Demand No. 195 - Miscellaneous	243
Demand No. 196 - Miscellaneous	243
Demand No. 197 - Miscellaneous	243
Demand No. 198 - Miscellaneous	243
Demand No. 199 - Miscellaneous	243
Demand No. 200 - Miscellaneous	243

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES.
OFFICIAL REPORT

*Forty-seventh day of the First Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly.*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
Saturday, the 5th July, 1962.

The House met at Half past Eight of the Clock.
(*Mr. Speaker in the Chair*)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

TRANSFER OF LAND FROM PORAMBOKE TO AYAN IN NELLORE
DISTRICT.

301—

*290 Q. *Sri S. Vemayya (Bucchireddi palem)*:—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

the number of applications received, disposed of and now pending for the transfer of land from poramboke to ayan in Nellore district for the year ending 31-3-1962 ?

The Minister for Revenue (*Sri N. Ramachandra Reddy*):—

No. of applications received	..	.	419
No. of applications disposed of	46
No. of applications pending	373

(శ్రీ) యన్. వేమయ్య:— పరిష్కరింపబడిన అప్లికేషన్సుకంటె అపరిష్కృతంగా ఉన్న వే ఎక్కువగా ఉన్నవి. ఇప్పుడు ట్రాన్స్ఫర్ చేయు అధికారం ఒక్క కలెక్టరుకే ఉన్నది. కాబట్టి ఈ ప్రొసీజర్ ను కొంత సడలించి డెప్యూటీ కలెక్టర్సుకు, తహసీల్దార్లకు అధికారం ఇచ్చిన త్వరగా పరిష్కారమగుటకు పిలువంటుంది గాన ఆ విషయం గురించి ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తుందా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:— ఇంతవరకు కలెక్టర్లు అలాంటి అప్లికేషన్లను పరిష్కారం చేస్తున్నారు. కాని పంచాయితీబోర్డుగాని, మున్సిపల్ కౌన్సిల్లుగాని objection చేసినచో అవి ప్రభుత్వంవరకు రావలసి ఉంటుంది. కేవలం కలెక్టర్లు మాత్రమేగాక ప్రభుత్వంవరకు రావలసి వస్తున్నందున ఆలస్యం మౌతున్నది. ఇప్పుడు గౌరవసభ్యులుచేసిన సూచనను గురించి డిపార్టుమెంట్ అధికారులతో నేను సంప్రదిస్తాను.

శ్రీ జి. జాపనయ్య (నిడుమోలు):— పరిష్కరింపబడిన అప్లికేషన్లలో అనుకూలంగా చేసినవి ఎన్ని? వ్యతిరేకంగా చేసినవి ఎన్ని?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:— మూడురోజుల క్రితం కూడ ఇలాంటి ప్రశ్న వచ్చింది. వాటినిగురించి కలెక్టర్లు 3, 4 తెలిగ్రాములు ఇచ్చారు. కాని వారిదిగర్రినుండి జవాబు రాలేదు. నిన్ననే ఒక Conference Call for శాసన. రూల్సుకు సంబంధించిన సమాచారమైతే సెక్రటేరియట్ నుండి వెంటనే తెప్పించుకొనుటకు వీలుంటుంది. కాని specific information కావాలన్నచో అది తహసిల్దార్లనుండి రావలసి ఉంటుంది. That is why yesterday I called for a conference and gave instructions that in future specific information should be sent in time by the Collector and various officers. In future we will take necessary action.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు (ఎల్లందు):— భూముల పంపకం జరుగునప్పుడు weekly, fortnightly reports ప్రభుత్వానికి పంపాలని local officers కు ఇదివరకు ఆర్డర్లు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ ఆర్డర్లను అమలుపరచుచున్నచో ఈ సమాచారమంతా సెక్రటేరియట్ లోనే ఉండాలి. లేనిచో ఆ ఆర్డర్లు అమలుజరుపుట లేదా?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:— కేవలం Progress report వస్తుంది. అందులో ఇన్ని ఎకరాలుంటే ఇంత distribute చేయడమైనదని వస్తుందిగాని ఎన్నింటిని negative చేసింది మొదలైన details ఉండవు.

శ్రీ యన్. వేమయ్య:— 373 అప్లికేషన్లు pending లో ఉన్నాయన్నారు. వాటిలో 2, 3 సంవత్సరాలుగా pending లో ఉన్నవెన్నో తెలియజేస్తారా?

Sri N. Ramachandra Reddy:— I don't have information. Anyway we will see that the matter is expedited.

HOUSE SITES TO THE RESIDENTS OF TOFOORPET

302—

*357 . Sri J. L. N. Chowdary (Chirala):—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether a petition dated 4-5-1962 from the residents of Tofoorpet, Vetapalem, Bapatla Taluq., Guntur district for grant of house-sites was received by the Minister ; and

(b) if not, the reasons therefor?

Sri N. Ramachandra Reddy : (a) Yes, Sir.

((b) The petition in original was sent to the Collector of Guntur for necessary action.

శ్రీ జె. ఎల్. ఎన్. చౌదరి:— ఈ స్థలాలు త్వరగా గ్రాంటు చేయాలన్న చో ప్రత్యేక సిబ్బందిని వేయవలసి ఉంటుంది. ఈ ఆలస్యాన్ని నివారించుటకు ఈ ప్రాంతంలో కొంత staff ను పేసి వేస్తారా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:— ప్రత్యేకంగా సిబ్బందిని వేయుటకు అవకాశంలేదు. కాని ఉన్న అప్లికేషన్సును త్వరగా dispose చేయవలసిందని మరల ఆర్డరు వేయుటకు నాకు అభ్యంతరం లేదు. ఇప్పుడు ఉన్న రూల్సు ప్రకారం 10 నెంట్సు లోపల తహసీల్దారుకే assign చేయుటకు అధికారమున్నది.

శ్రీ జి. జావనయ్య:— అందుకు Social Welfare Department ద్వారా ఒక ప్రత్యేకమైన సిబ్బంది ఉన్నది. Social Welfare Officer, land acquisition Special Officer, Land Acquisition Inspector మొదలగువారంతా ఉన్నప్పటికీ ఈ ఆలస్యం తప్పడంలేదు. Land Acquisition Act ప్రొవీజులోనే కొన్ని లోపాలున్నవి. గతంలో ఈ చట్టాన్ని సవరిస్తామని అన్నారు. కాబట్టి ఈ session లోపలే సవరించుటకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తుందా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:— It is under the active consideration of the Government. ఈ session లో చేస్తామని చెప్పలేను. Procedure లో ఎలా మార్పుతెస్తే ఈ ఆలస్యం జరుగకుండా ఉంటుందో ఆలోచిస్తున్నాము.

శ్రీ జె. యల్. యన్. చౌదరి:— ప్రభుత్వ బంజరులలో 40, 50 సంవత్సరాలనుండి వేసుకొనిఉన్నవారికికూడ ఇంతవరకు గ్రాంటు చేయని కారణంచేత వారు చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. కాబట్టి ఇప్పటికైనా special staff ను పేసి చేయిస్తారా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:— ఆ విషయంగురించే నేను మనవిచేశాను,

శ్రీ యన్. వేమయ్య:— ప్రైవేట్ భూమిని acquire చేసి యివ్వాలని కోరారా లేక ప్రభుత్వ భూమికే దరఖాస్తు పెట్టారా ? ప్రభుత్వ భూమికైనచో ఆలస్యమగుటకు కారణమేమిటి ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:— ప్రభుత్వ భూమి ఐనచో ఆలస్యంకాదు. తహసీల్దార్లు చర్య తీసుకుంటారు. Procedure ప్రకారం వారు objectionsను Call for చేయవలసి ఉంటుంది. వాటన్నింటిని చూచి చేస్తారు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ (పెనుగొండ):—40, 50 సం॥ నుండి కుంటులు ప్రభుత్వ బంజర్లు ఆక్రమణలక్రింద ఉన్నవి. వాటికి పన్నులుగూడ చెల్లిస్తున్నారు. వాటినిగురించి కలెక్టరుకు represent చేసినా చర్య తీసుకోలేదు. కాబట్టి

ప్రభుత్వమైనా అల్లర్లు జరుగకుండా నివారించుటకు అటువంటి పన్నులు కట్టకుండా ఆ స్థలాలు వారికి ఇప్పించుటకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుంటుందా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :— ప్రత్యేకంగా గౌరవ సభ్యులు ప్రాసి పంపినచో జాప్యం జరుగకుండా వాటిని గురించి ఆలోచిస్తాం. only after calling for objections, assessment will take place.

ఒక గౌరవసభ్యుడు :— నా నియోజక వర్గంలో పాత కోట గ్రామం నుండి ఇండ్ల స్థలాలకొరకు 12 సంవత్సరాల నుండి అప్లికేషన్లు పెట్టుతున్నప్పటికీ ఇంత వరకు పరిష్కారం కాలేదు. కాబట్టి దానిని గురించి తగు చర్య తీసుకుంటారా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :— వారు ఎలాంటి భూమికి అనగా acquisition చేయవలసిన భూమియో లేక ప్రభుత్వ భూమియో తెలిపినచో చర్య తీసుకుంటాము. I will certainly look into matter.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నత్తెనపల్లి) :— ప్రభుత్వ పోరం బోకులకు సంబంధించి జమాబంది ఫారమ్సులోనే ఫలానా భూమి ఇచ్చుటకు Objectionable ఔనాకాదా అని ఉంటుంది. No objection అని జమాబంది ఆఫీసరు ప్రాసినవి కూడ delay చేసినకేసులున్నాయి. కాబట్టి వెంటనే ఇవ్వాలని orders జారీ చేస్తారా ?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి :— Specific గా జాప్యం జరుగుచున్నదంటే — అర్డర్లు పంపవచ్చును గాని ఇప్పుడు special గా అర్డర్లు అవసరం లేదు. They are already existing.

CASES PENDING BEFORE THE 'JAGIRDARS' DEBT SETTLEMENT BOARD.

303—

*707 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu [Put by Sri Rmachandra Rao Deshpande] (Narayankhed):*—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) the number of cases pending before the Jagirdar's Debt Settlement Board during 1961-62 ;

(b) whether the exact amount of debt involved in each case which was filed before the Board was assessed ; and

(c) if so, the total amounts?

Sri N. Ramachandra Reddy : (a) One hundred and fifty-three.

(b) Out of 153 cases, the debts involved were assessed only in 47 cases.

(c) The amount of debt assessed in the 47 cases is Rs. 5,45,896.12 nP. as against the total amount of Rs. 9,63,633.42 nP.

SURCHARGE ON LAND REVENUE

304—

*926 Q.—*Sri K. Rajamallu* (Chinnuru): [*Put by Sri K. L. Narasimha Rao*].—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) when the decision to collect surcharge on land revenue was taken ;

(b) is it a fact that the said surcharge was not collected from the last five years in Telangana ; and

(c) is it also a fact that the surcharge amount for the last 5 years is going to be collected in full at a time ?

Sri N. Ramachandra Reddy :—(a) Surcharge on Land Revenue is levied with effect from 1-7-1957.

(b) and (c). The answer is in the negative.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:—ఈ సర్చార్జీ బకాయిలు అంతా ఒకే సారి వసూలు చేయకుండా. గడిచిన సంవత్సరాలది మానివేసి, ఈ సంవత్సరానిది మాత్రమే వసూలు చేస్తారా? ఇప్పుడు భూమిశిస్తు ఎలాగయినా విపరీతంగా పెంచబోతున్నారని గాబట్టి, ఈ సర్చార్జీలు వసూలు చేయకుండానే ఉండుటకు ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ప్రస్తుతం ఉన్న బిల్లు రిపీలు అయిన తరువాత, యిక ముందు వసూలు చేయరు. ఇప్పుడున్న బకాయిలను మాత్రం, నెమ్మదిగా శ్రమపెట్టకుండా వసూలు చేస్తారు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ:—అధ్యక్షా! ఐదు సంవత్సరాలుగా బకాయి ఉన్న సర్ ఛార్జీని ఒకే సారి వసూలుచేయుటకు పూనుకుంటే రైతులను బాధపెట్టిన వారము అవుతాము. ఈ ఐదు సంవత్సరాల బకాయి, దఫ దఫాలుగా 5 సంవత్సరాల పాపిదాలలో వసూలుచేయుటకు ప్రభుత్వం పూనుకొంటుందా?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఐదు సంవత్సరాల నుంచి, రాష్ట్రం మొత్తంమీద బకాయి ఉన్నట్లు సమాచారంలేదు. చాలా ప్రాంతాలలో వసూలు అయింది అక్కడక్కడ కొన్ని గ్రామాలలో ఉంటే ఉండవచ్చు. “మొత్తం అన్ని జిల్లాలలోను ఈ సర్ ఛార్జీ వసూలు చేయబడలేదు, ఎక్కువ మేరకు అయిందనే” దానిలో యధార్థంలేదు.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:—మంత్రిగారు ఐదు సంవత్సరాలనుంచి accumulate కాలేదంటే, అది సరికాదు. ఇంకా లెక్కలు తయారుకాలేదని, రికార్డులు సరిగా వ్రాయలేదని వసూలు చేయనిమాట వాస్తవం. ఇది ప్రభుత్వ అలశ్యంవల్ల జరిగిందిగాని, రైతుతప్పు ఇందులో ఏ మాత్రంలేదు. అందుచేత ఈ బకాయిలు, క్రమానుగతంగా వసూలుచేయుటగాని, లేక నాలుగు సంవత్సరాల

బకాయి రద్దుచేసి, ఈ ఒక్క సంవత్సరానిదే వసూలుచేయుట గురించిగాని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి:—ఇప్పుడే నేను మనవి చేశాను. అన్ని తాలూకాలలో, జిల్లాలో accumulate కాలేదు. కొన్ని గ్రామాలలో మాత్రమే ఉండవచ్చు. లెక్కలు పూర్తికానందున అక్కడ ఆ పరిస్థితి ఏర్పడింది. “రాష్ట్రమంతట ఇదే పరిస్థితి ఉన్నది”, అన్నది సరికాదు.

శ్రీ. టి. నాగిరెడ్డి(పుట్లూరు):—Total collection చేయవలసినది ఎంత? ఇప్పుడు వసూలు అయినది ఎంత? తెలంగాణా ప్రాంతానికి సంబంధించిన లెక్కలు ప్రత్యేకంగా ఉన్నాయా?

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి:—ప్రొసీజరులో గ్రామాన్ని ఒక యూనిట్టుగా తీసుకొన్నారు. అక్కడ ఉన్న పట్టేదారుడు, పన్నిగ్రామాలు, ఎక్కడెక్కడ ఉన్నది, అనే సమాచారము, గ్రామాధికార్లు దగ్గరనుంచి రావలసి ఉన్నది. ఈ graded surcharge వేయడంలో అక్కడక్కడ కొంత ఆలస్యం జరిగినమాట వాస్తవం.

శ్రీ యస్. వేమయ్య:—ఈ సర్ ఛార్జీ ఆస్తును అసలు జరిగిన దగ్గరనుంచి ప్రభుత్వానికి ఇంతవరకు రావలసిన మొత్తం ఎంత? ఈ మొత్తంలో ఎంత వసూలు అయింది? మిగిలిన వసూలు కాని మొత్తాన్ని, వాయిదాప్రకారం వసూలుచేయమని ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు యిస్తారా?

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి:—రైతుల శక్తిని అనుసరించే, వసూలు చేయుట జరుగుతుంది. ఈ Additional Assessment Bill వచ్చింది కాబట్టి యిక పైనుంచి, యిటువంటి కష్టాలు రావు. ఇప్పుడుఉన్న యాక్టును రివీలు చేసిన తరువాత, సునాయాసంగా వసూలు జరగడానికి క్రొత్త బిల్లులో పిలు కలుగ జేశాము.

శ్రీ యస్. వేమయ్య:—అధ్యక్షా! నేను అడిగిన ప్రశ్నకు జవాబు కాలేదు.

శ్రీ జి. గంగారెడ్డి (మధోల్):—అధ్యక్షా! ఇంతవరకు మా నిర్మల్ తాలూకాలో ఒక్క ఆసామీకూడ సోటీసు అందలేదు. అయిదు సంవత్సరాలు అయినవి, ఈ అయిదు సంవత్సరాల సర్ ఛార్జీ ఒకేసారి వసూలు చేయడం చట్ట విరుద్ధమే అవుతుంది. అందుచేత ఈ బకాయాల వసూళ్లలో ప్రభుత్వం తన దృక్పథము మార్చుకొంటుందా?

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి:—16, 17 థేడీలలో దీనికి సంబంధించిన డిమాండు వస్తుంది. అప్పుడు వారు ఉపన్యాసం చేయవచ్చు. సలహాలూ యివ్వవచ్చు.

శ్రీ యన్. వేమయ్య:—రాష్ట్రం మొత్తంమీద సర్ ఛార్జీ వల్ల వచ్చే మొత్తం ఎంత?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ప్రత్యేక ప్రశ్నగా అడిగినట్లయితే, సమాచారం అందజేయగలను.

Sri Ramachandra Rao Doshpande:—Sir, as the surcharge accumulations piled up for no fault of the cultivators, has the Government any scheme to give some concession in collections, or do they want to collect it in one lump sum?

Sri N. Ramachandra Reddy:—Even now, every opportunity is being given to the ryots and only 25 to 50 per cent, according to their capacity, is collected.

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణమూర్తి (పాలకొల్లు):—డెల్టా ప్రాంతంలో కూడ 4, 5 సంవత్సరాలనుంచి, ఈ సర్ ఛార్జీ వసూలు చేయుట జరుగలేదు. ఒకే సారి రైతులను కట్టమంటే, రైతులు కట్టే స్థితిలో లేరు. అందుచేత వాయిదాల ప్రకారం వసూలు చేయించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా?

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:—ప్రత్యేకంగా ఏ జిల్లాకు సంబంధించినదో చెప్పితే ఆలోచిస్తాము. Vague గా అడిగితే చెప్పడం కష్టం. ప్రతి జిల్లాలో కూడ ఇలాగే బకాయిలు లేవు.

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణమూర్తి:—అధ్యక్షా! నేను అడిగిన ప్రశ్న vague గా లేదు. ప్రతి జిల్లాలో ఇటువంటి బకాయిలు ఉన్నవి. అయిదు సంవత్సరాల బకాయి ఉండి కాబట్టి, వాయిదాల ప్రకారం వసూలు చేయుటకు ఆలోచిస్తుందా ప్రభుత్వం?

మిస్టర్ స్పీకర్:—ప్రత్యేకమైన కేసులు ఉన్నట్లయితే మంత్రిగారికి వ్రాయండి. వారు పరిశీలిస్తారు.

శ్రీ జి. బాపనయ్య:—అధ్యక్షా, చాలాచోట్ల ఈ రకంగా సర్ ఛార్జీలు వసూలుచేయకపోవుట వల్ల బకాయిలు ఉన్నవి. లెక్కలు వ్రాయకపోవడంవల్ల, రికార్డులు లేకపోవుటంవల్ల మొత్తంమీద ప్రభుత్వం అయిదు సంవత్సరాల నుంచి ఈ సర్ ఛార్జీలు వసూలుచేయుట జరుగలేదు. ఈ బకాయిలు ఆంధ్ర తెలంగాణా ప్రాంతాల, రెండింటిలోనూ ఉన్నవి.

శ్రీ యన్. రామచంద్రారెడ్డి:—అంతా ఒక్కసారే యిప్పుడు వసూలు చేయుటలేదు. ఎంతయినై అంతే తీసుకొంటున్నారు.

FISH SEED FARMS

305—

*285 Q.—S. Sri Vemayya:—Will the hon. Minister for Forests, Fisheries and Animal Husbandry be pleased to state:

(a) the number of fish seed farms in the State now ;

(b) the number of them working ;

(c) the allotted amount for the farms referred to in (a) for the year ending 31-3-1962 ; and

(b) the amount of unspent money, if any, out of clause (c) ?

The Minister for Forests, Fisheries and Animal Husbandry (Sri M. Pallam Raju) :—(a) 81 nurseries comprising 367 ponds.

(b) Nil.

(c) Rs. 1 lakh.

(d) Nil.

81 నర్సరీలు ఉన్నవి. 367 Ponds లో తయారు అవుతున్నవి. అన్నీ పనిచేస్తూనే ఉన్నవి. ఒక లక్ష రూపాయలు ఖర్చు అయినది మిగులు వీమీలేదు.

శ్రీ యస్. వేమయ్య:—ఈ farms నుంచి ప్రభుత్వానికి ఏదైనా remuneration వస్తున్నదా? లేకపోతే Sample కోసమే ఈ farms నడుపబడుతున్నవా?

శ్రీ యం. పళ్లంరాజు:—Experimental farms, demonstrative farms ఉన్నవి. అందులో పెంచేదానివల్ల ప్రభుత్వానికి, లాభదాయకమైన ఆదాయమే వస్తున్నది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:—వర్షాలులేని అనంతపురం లాంటి జిల్లాలలోకూడ ఈ fish seed farm పెట్టినారా? అనంతపురంలో పెట్టిఉండే ఎన్ని ఫారములు ఉన్నవి?

శ్రీ యం. పళ్లంరాజు:—అనంతపురం జిల్లాలో వర్ష పాతం ఉన్న పాతం కూడ ఉన్నది. అక్కడ 16 ponds లో చేపలను పెంచుతున్నారు. ఆరు farms ఉన్నవి.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:—ఆ ponds గత నాలుగు సంవత్సరాలలో ఎన్నిసార్లు నిండినవో, ఎండినవో ప్రభుత్వం దగ్గర సమాచారం ఉన్నదా? ఆ ponds లో ఎంత seed instal చేశారో ప్రభుత్వానికి సమాచారం వచ్చిందా?

శ్రీ యం. పళ్లంరాజు:—కొన్ని dry ప్రాంతాలలో expect చేసే ఫలితాలు 20 శాతంకంటే ఎక్కువగా ఉండవు. వర్ష పాతం ఉన్న జిల్లాలలో నూటికి మారు పాళ్లు ఫలితం కనుపిస్తుంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:—కాబట్టి, అక్కడ ఆ ఫారములను రద్దుచేసి, మిగిలిన జిల్లాలలో ఎక్కడైనా పెట్టరాదా?

శ్రీ యం. పళ్లంరాజు:—అక్కడనుంచి తెచ్చుటకు transport సౌకర్యాలు లేవు. అందుచేత పెద్ద పెద్ద చెరువులలో, నీరుఉండే గుంటల్లో మాత్రమే ఉంచడానికి, ఏర్పాటు జరిగింది.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ :—అధ్యక్షా, దీనికొరకు ఒక లక్ష రూపాయలు ఖర్చు పెట్టినామని మంత్రి వర్గము సెలవిచ్చారు. కాని లాభంలేదు నష్టము వస్తోందని చెప్పారు. అదెంత?

శ్రీ యమ్. పళ్లంరాజు :—నర్సిసు ఎస్టేబ్లిష్ మెంట్ కు తప్ప, seeds అమ్మడం ద్వారా 80 వేలు వచ్చింది.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ) :—అధ్యక్షా, అనంతపురం జిల్లాలో నీరు అయిపోయింది. చేపలు చచ్చి పోవడము జరుగుతోంది. కాబట్టి ఆ జిల్లాలో యీ స్కిమును తీసివేస్తే బాగుంటుందేమో ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ యమ్. పళ్లంరాజు :—అధ్యక్షా, బహుశా వారు చాలా కరువు ప్రాంతాల నుండి వచ్చి వుంటారు. ఆ జిల్లాలో వర్షాలతో నిండిన కుంటలు, చెరువులు వున్నాయి. రోహిణి కార్తిలో కూడ ఎండని చెరువులు ఉన్నాయి. అందుచేతనే అక్కడ యీ dairy farms పెట్టడం జరిగినది.

శ్రీ యస్. వేమయ్య :—అధ్యక్షా, 81 farms ఉన్నాయని చెప్పారు. వాటికి కావలసినటువంటి seeds ఎక్కడ నుంచి సేకరిస్తున్నారు. ఈ seeds ను Supply చేసే మధ్యలోనే చచ్చిపోవడం జరుగలేదా? వాటికి ఏవిధమైన protection యిస్తున్నారు?

శ్రీ యమ్. పళ్లంరాజు :—Natural గా చచ్చి పోవడం జరుగుతూ వుంటుంది. అందుచేతనే 60% reserves కంటే ఎక్కువ వుండవని అనుకుంటున్నాను. ప్రాథమిక ఒక దశలో చచ్చిపోతవి కాని Fingerlings దశలో 80% కంటే ఎక్కువ చచ్చిపోవడం జరుగదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, నీరు లేనిచోట్ల Dry farms పెట్టే ఆలోచనచేస్తారా?

శ్రీ యమ్. పళ్లంరాజు :—అలాగే మన గోపాలకృష్ణయ్య లాగానే ఎండిపోయి వుంటవి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా—నీరు ఉన్న చోట్ల చేపలు పెరుగుతాయి. నీరు లేనిచోట్ల Dry farms పెట్టి చేపల పెంచడానికి ఏర్పాట్లు చేస్తారా?

శ్రీ యం. పళ్లంరాజు :—మనుష్యులలాగ అవి కూడ Dry అయిపోతాయి.

SCHEMATIC BUDGET OF A BLOCK TO PURCHASE IN AUDIO-VISUAL EQUIPMENT.

306—

*117 Q.—Sri P. Rajagopal Naidu : [Put by Sri Ramachandra Rao Deshpande]:—Will the hon. Minister for Planning be pleased to state :

(a) whether there is a provision in the Schematic Budget of a Block to purchase an audio-visual equipment ;

(b) if so, the cost of it ;

(c) the number of blocks in the State that purchased this equipment ; and

(d) whether there is any provision to divert funds provided for the above equipment to any other essential head like drinking water and communications ?

The Minister for Planning (M. Chenna Reddy) : (a) Yes, Sir.

(b) The cost of one complete set of Audio Visual equipment for instance, a projector, generator, Public Address set, Camera etc. is likely to be of the order of Rs. 8,000 to 10,000.

(c) 82.

(d) Yes. The subject matter standing Committee of the Panchayat Samiti is competent to sanction diversion of funds from the Head "Soecial Education" to 'Drinking Water Supply' and 'Communications, with the approval of the Standing Committee for Taxetion and Finance.

(ఎ) అవునండీ.

(బి) ఒక పూర్తి Audio-visual set (అనగా ఒక ప్రొజెక్టర్ ఒక జనరేటర్, దూరశ్రవణ యంత్రము, కెమెరా) ఖరీదు రీ నుంచి రీ వేల రూపాయలవరకు యుండును.

(సి) 82

(డి) అవును, పంచాయతీ సమితి యొక్క ఆర్థిక స్థాయి సంఘం అను మతితో స్థాయి సంఘం యీ నిధులను మంచి నీటి సరఫరా ధహదార్ల నిర్మాణ మునకు ఖర్చు పెట్టుటకు అధికారము కలిగియున్నది.

Sri Ramchandrarao Deshpande:—Will the number of blocks together with details be given also in which audio-visual equipment has been purchased?

Dr. M. Chenna Reddy :—Sir, the answer in (c) has been clearly indicated as 82.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) :—అధ్యక్షా, ఇప్పటి అనుభవాన్నిబట్టి ఆ amounts ను మూమూలుగా water supply schemes కు divert చేయడం మంచిదని ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా ?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి :—ఇప్పుడు ప్రభుత్వం దగ్గర వున్న సమాచారం బట్టి ఏ పంచాయతీ సమితి కూడా ఆ విధంగా కోరిక ప్రకటించలేదు. ఇప్పుడు వున్న రీక్ సెట్టులను ఆ విధంగానే వుంచి, మిగతా యీ వద్దుక్రింద కేటాయించ బడిన మొత్తాలలో Director of Information వారి అధ్వర్యమున జీవులను ఖరీదుచేసి, వాటి maintenance కు అయ్యే recurring expenditure ను Information department వారిచే భరింప చేసి, యీ రిజి సెట్లను జిల్లాల కేంద్రాలకు

పంపిణీచేసి పని జరిగేటట్లు చేయాలని వుంది. ఈ విషయం పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులకు తెలుపబడింది. అందుచేతనే బహుశా water supply schemes కు divert చేస్తున్నట్లు ప్రభుత్వానికి సమాచారం అందలేదు.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న:- అధ్యక్షా ఉరవకొండ పంచాయతీ సమితిలో యీ Audio-Visual equipment పనిచేయకుండా వుండిపోయినది. రాష్ట్రం మొత్తం వైని యీ విధంగా పనిచేయని సెట్లు ఎన్నో మంత్రిగారు సెలవిస్తారా?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి:- ఏ ఏ పంచాయతీ సమితులలో యీ Audio-Visual equipments పనిచేయడంలేదో వివరాలు తెప్పిస్తాము. కాని ఒక జీపులో యీ యంత్రాలను అమర్చి, బ్లాక్ డెవలప్ మెంట్ ఆఫీసర్, పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షుడు, మిగతా సిబ్బంది గ్రామాలు తిరుగుతూ వుండడం సాధ్యంకాదు. అందుచేత మిగిలిన డబ్బుతో కొన్ని జీప్స్ ను ప్రత్యేకంగా ఖరీదుచేసి Information department వారి అధ్వర్యన వారి సహకారంతో యీ కార్యక్రమం నడపాలని ఒక కొత్త పథకం తయారుచేయబడినది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:- అధ్యక్షా Five year plan publicity క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వంకూడా యీ audio-visual equipment గ్రామాలకు ప్రచారం నిమిత్తం తీసుకువెళ్లుతున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వంకూడా ఒక ప్రక్క యీ equipment గ్రామాలలోనికి పంపుతోంది. కాని అసలు గ్రామాలకు ఏ equipment కూడా రావడంలేదు. అందుచేత యీ రెండింటిని సమన్వయపరచి, ఒకరి ఆధ్వర్యం క్రిందనే యిది effective గా అమలుజరిగేటట్లు ప్రయత్నిస్తారా?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి:- గౌరవసభ్యులు చెప్పినదానిలో కొంత యధార్థం వుంది. ఈ విషయం దృష్టిలో పెట్టుకొనే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సమాచారశాఖ ఆధ్వర్యంలో యీ స్కీమును నడుపుటకు సంవత్సరానికి 7 లక్షల 50 వేల 4 వందల రూపాయల recurring expenditure తో ఒక పథకం తయారు చేయడం జరిగినది. మిగతా Blocks లో ఖర్చుపెట్టకుండావున్న డబ్బునంతా ఒకచోట pole చేసి, ఆ డబ్బుతో జీపులను కొని, Information department వారి securing expenditure తో యీ scheme ను అమలులో పెట్టాలని అనుకుంటున్నాము. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు తరపున ఒక రిజినియల్ డైరెక్టరు యీ పనిని చూస్తున్నారు. వారివి రీ సెంటర్లు మాత్రం వున్నవి. ఈ మధ్యనే ఒక రిజినియల్ డైరెక్టరు వాటి charge ను తీసుకున్నాడు. వారితో యీ విషయం సంప్రదించి Co-ordinated గా యీ కార్యక్రమమంతా ఏ విధంగా జరుపవలసి వుంటుందో పరీక్ష చేస్తున్నాము.

శ్రీ యస్. వేమయ్య:- అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం పనికిరాకుండా పోయినవి ఊరకనే మనదగ్గర పెట్టుకొనేబదులు యీ డబ్బుతో ఒక ట్రాలీ కొనడానికి అనుమతిస్తారా?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి:- ఇప్పుడు యీ స్కీము యించుమించు final stage లో వుంది. ఒక బ్లాకులో ఆ డబ్బుతో Trolley కొనడం ఉచితం కాదని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

GROUP PANCHAYAT ASSISTANTS

307—

*309 Q. *Sri G. Rama Rao* (Gudivada):—Will the hon. Minister for Planning be pleased to state :

(a) whether a list was prepared by the Government for appointment as group panchayat assistants in the year 1961; and

(b) whether training was given for the selected candidates ?

Dr. M. Chenna Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) Training was given to all the candidates except one who was a panchayat clerk having previous experience.

(ఎ) అవునండి.

(బి) పంచాయితీ గుమస్తాగా పూర్వ అనుభవం వున్న ఒక్కరికి తప్ప మిగతా వారందరికీ శిక్షణ ఇవ్వబడింది.

డా. జి. రామారావు :—అధ్యక్షా, వారిని తిరిగి ఎప్పుడు appoint చేస్తారండి ?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి :—Vacancies వచ్చినప్పుడు చేస్తాము. మొత్తం 5 గురిలో 4 గురుకు Training ఇచ్చారు. ఒకరు పంచాయితీ గుమస్తాగా experience గలవారు. Training ఇవ్వబడిన 4 గురిలో ముగ్గురిని appoint చేశాము. మిగతా యిద్దరు vacancies రాగానే appoint చేయబడుతారు.

(శ్రీ) జి. రామారావు :—అధ్యక్షా - సెలెక్టుచేసిన లిస్టునుంచి appoint చేస్తారా? లేక తిరిగి సర్వీసు కమిషన్ కు అప్పజెప్పుతారా?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి :—Vacancies రాగానే యీ యిద్దరిని appoint చేస్తాం.

(శ్రీ) జి. బాపనయ్య :—అధ్యక్షా, ఈ గ్రూపు విధానం ఆచరణలో ఉపయోగకరంగా వుందా? ఉపయోగకరంగా వుంటే ఆంధ్ర రాష్ట్రమంతటా యీ విధానాన్ని అమలుపరుస్తారా?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి :—ప్రశ్న మొదటిభాగం వినబడలేదండీ.

(శ్రీ) జి. బాపనయ్య :—ఒక్కొక్క పంచాయితీకి ఒక్కొక్క executive officer ను నియమించేకంటే ఒక్కొక్క గ్రూపుకు ఒక్కొక్క పంచాయితీ గ్రూప్ అసిస్టెంటును నియమించే విధానం ఉపయోగకరంగా వుందా? ఉపయోగకరంగా వుంటే రాష్ట్రానికంతకు యిది వర్తింపజేస్తారా?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి :—ఈ విధానము ఇప్పుడు సక్రమంగా వుందో లేదో నేను యిదమిద్దంగా చెప్పలేను. ఒక integrated పంచాయితీ బిల్లును తయారు చేసినప్పుడు యీ విషయాలన్ని పరిశీలిస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ యస్. వేమయ్య:—అధ్యక్షా-ఇప్పుడు appoint చేసిన group Assistants, group Assistants గానే ఉండిపోతున్నారు. వారిని executive officer గా పేసే ఏర్పాట్లమైనా వున్నవా?

డా. యం. చెన్నారెడ్డి:—ఆ వివరాలు నాదగ్గరలేవు. ఇంతవరకు ప్రభుత్వ దృష్టికి అటువంటిదేమీ రాలేదు. 'ఇంత' సర్వీసు వుంటే Executive officer గా పోవాలి అన్న నియమము ఏమీ లేదు. మొత్తం పైని యీ system జాగుందా? లేక ఏవిధంగా మార్చాలి అన్న విషయం మనం integrated bill తయారు చేసుకొన్నప్పుడు ఆలోచించుకోవచ్చునని మనవి చేస్తున్నాను.

BREACHES TO SUPPLY CHANNEL OF KAJUR TANK IN CHITTOOR TALUK

308—

*50 Q.—Sri C. D. Naidu :—Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state :

(a) whether the Public Works Department investigated into the breaches of supply channel of Kajur tank in Chittoor taluk and prepared the estimates to repair the same ;

(b) whether the estimates were sanctioned ; and

(c) when the work will be taken up ?

The Minister for Irrigation and Power (Sri A.C. Subba Reddy):—
(a) Yes, Sir.

(b) Not yet.

(c) Does not arise in view of answer to clause (b) above.

శ్రీ సి. డి. నాయుడు :— ఈ కాలువలకు గండ్లు పడి ఎన్ని సంవత్సరములు అయింది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— అది నా దగ్గరలేదు. But a preliminary estimate amounting to Rs. 2,58,000 was sent up to the Chief Engineer, After finalisation it will be taken up.

Sri C. D. Naidu:— In which year was it sent?

Sri A. C. Subba Reddy:— In the year 1959.

శ్రీ సి. డి. నాయుడు :— అధ్యక్షా, ఈ కాలువలు గండ్లుపడి పది సంవత్సరములు అయింది. ఈ కాలువల క్రింద నాలుగు గ్రామాల రైతులు ఎంతో బాధపడుతున్నారు. ఆ wet lands కూడా Dry lands గా మారి పోతున్నాయి. కాని wet తీరువ మాత్రం వసూలు చేస్తున్నారు. ఈ పది సంవత్సరాల కాలములో కూడా ఒక్క కాలువ repair చేయబడలేదు. ఇట్లా ఆలస్యం జరగకుండా త్వరగా repair చేయిస్తారని ఆశిస్తూ మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

Sri A. C. Subba Reddy:— We are awaiting the proposals of the Chief Engineer. As soon as they come, it will be taken up.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు :— అధ్యక్షా, Minister గారు చెప్పిన దానినిబట్టి, ఈ preliminary estimates 591 లో Chief Engineer వద్దకు పంపబడ్డాయి; అంటే నాలుగు ఏండ్ల నుండి pending లో వున్నాయి ఒక scheme కు సంబంధించిన estimates పరిశీలించి sanction చేయడానికి 4 సంవత్సరములు, 5 సంవత్సరములు పడుతున్నదంటే, మన దేశంలో అసలు పనులు జరగడమే దుర్లభం అవుతుంది. అందుచేత ఇటువంటి వాటిని త్వరగా పరిశీలించి sanction చేసేపద్ధతిని ఏదైనా ప్రభుత్వము అమలులో పెడుతుందా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— అదే చేయవలయునని ఉద్దేశము. ఇప్పుడు preliminary estimates తయారు చేశారు. అవి collector వద్దకు పోవాలి. వారినుండి Report వచ్చిన తర్వాత Board కు పోవాలి. తరువాత బోర్డు నుంచి రావాలి. ఇవి అన్నీ తొందరగా జరుగాలని నా ఉద్దేశం.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు :— అధ్యక్షా, ఈ preliminary estimates 591 లో Chief Engineer వద్దకు పంపబడ్డాయి. అవి ఏ stage లో ఉన్నాయి. మరి ఇప్పుడు ఎవరి వద్దకు పంపబడ్డాయి? ఎక్కడ ఆగి వున్నాయో సెలవిస్తారా?

Sri A. C. Subbareddy :—The Chief Engineer is awaiting reply from the Collector.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల) :— అధ్యక్షా, మంత్రిగారి దృష్టికి ఒక సంగతి తీసుకరావచ్చా? ఒక్క ఇక్కడనే గాక విశాఖపట్నం జిల్లాలో కూడా—దేశం అంతటా ఎక్కడెక్కడైతే taken over estates ఉన్నాయో అక్కడ గత 6, 7, 8 సంవత్సరాలుగా supply channels అన్ని repairs కోసం వేచివున్నాయి. పంటలు శుభ్రముగా పోతున్నాయి. కాబట్టి Supply Channels విషయములో వచ్చినటువంటి estimates ను కొంత estimates గా భావించక తొందర తొందరగా వాటిని sanction చేసి మరమ్మత్తులు చేయిస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ప్రయత్నము చేస్తున్నాము.

శ్రీ యం. పిచ్చయ్య (పాయకారావుపేట) :—అధ్యక్షా, గత పది సంవత్సరాలక్రితం గండ్లు పడ్డాయి. అయినప్పటికీ కూడా wet lands క్రింద జమకట్టి శిస్తు వసూలు చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం వీటిపై, dry lands పై ఎంత వసూలు చేస్తున్నారో, అంతే వసూలుచేసి మిగతా డబ్బు తిరిగి రైతులకు వాపసు చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఈ ప్రశ్నను Revenue Minister గారిని అడుగవలెను.

NIMMANAPALLI PROJECT

309—

*275 Q. *Sarvasri D. Sitharamiah and P. Rajagopal Naidu* :—Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state:

(a) whether it is a fact that Nimmanapalli project of Madanapalli, Taluq Chittoor district, has been dropped ;

(b) if so, the reasons thereof ; and

(c) whether the Government will be pleased to reconsider it and take it up again as an effective anti-famine measure in Madanapalli taluk ?

Sri A. C. Subba Reddy : (a) Yes, Sir ;

(b) due to poor return expected on the scheme ;

(c) the matter is under examination.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య :—Composite మదరాసు Government లోనే ఈ scheme sanction కాబడింది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పర్వదిన తరువాత drop చేయబడింది. కాని 61-62 Budget estimate లో ఇది తీసుకొనబడినది. అప్పుడు మంత్రిగారు ఇప్పుడు సెలవిచ్చిన కారణం, లేదా అని అడుగుతున్నాను.

A. C. Subba Reddy :—The Cabinet has taken a decision. An amount of Rs. 30 lakhs allotted to this scheme was utilised for well subsidy in the districts of Kurnool, Cuddapah, Anantapur and Chittoor.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు :—అసలు ప్రశ్న అదికాదు. ఇదివరకు మదరాసు State లో ఇది అంగీకరించబడింది. ఆంధ్ర state పర్వదిన తరువాత drop చేయబడ్డది. Returns సరికావు, కాబట్టే drop చేశారు. కాని నిరుడు Budget లో దానిని చేర్చారు, ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారన్నమాట. Returns సరిగా వున్నా లేకపోయిన, వెనుకబడిన ప్రాంతం, కరువు ప్రాంతం కాబట్టి దానికి ఇవ్వడం న్యాయమనే ఉద్దేశముతో Budget లో చేర్చారా ? లేకపోతే నిరుడు ఎన్నికలకోసం దానిని చేర్చి, ఈ పడు drop చేశారా ?

శ్రీ ప. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఎక్కువ మంది ఉపయోగానికి ఆ జిల్లాలో బావుల క్రింద subsidy ఇవ్వడానికి ఆ విధంగా చేశారు.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య :—అధ్యక్షా, మదనపల్లి తాలూకాలో నదులు లేవు-ఈ నది ఒక్కటేవున్నది. ఈ తాలూకా చాలా సంవత్సరాలుగా ఊమంతో బాధపడుతున్న ప్రాంతం. ఆ నదికి ఒక చిన్న ఆనకట్ట కట్టడానికి అందులో ఎత్తును తగ్గించడానికి ప్రజలందరూ అంగీకరించిన సమయములో దానిని ఎందుకు వునరా లోచన చేయకూడదని, మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ప. సి. సుబ్బారెడ్డి:—ఆలోచిస్తాం. Ex - M. L. A. తిమ్మారెడ్డి గారు ఒక petition యిచ్చారు. దానిమీద పునరాలోచన చేయమని Chief Engineer కు పంపబడినది.

శ్రీ కే. ఎల్. నరసింహారావు:— అధ్యక్షా, నా ప్రశ్నకు reply రావడం లేదు. అది drop చేయబడివుంటే ఎవరికి అభ్యంతరం వుండేది కాదు. దాని విషయములో తిమ్మారెడ్డి గారు గాని ఇంకెవరైనా గాని petition ఇస్తే, పునరాలోచన అనేది వేరే విషయం కాని నిరుడు Budget లో వచ్చి, మళ్ళీ వెనక్కి ఎందుకు పోయింది? నిరుడు Budget లోకి రావడానికి కారణం? ప్రభుత్వం తిరిగి ఆలోచించి దానిని ఆంగీకరించినదా? లేకపోతే political కారణాలు ఏమైనా ఉన్నాయా? చెప్పించాలి అధ్యక్షా.

శ్రీ ప. సి. సుబ్బారెడ్డి:— Political కారణాలు ఏమీ లేవు. ఇది ఎక్కువ మందికి ఉపయోగపడుతుందని ఆ విధంగా చేయబడింది.

శ్రీ కే. ఎల్. నరసింహారావు:—నిరుడు Budget లో ఎందుకు చేర్చబడ్డది?

శ్రీ ప. సి. సుబ్బారెడ్డి:— 59-60 లో cabinet decision తీసుకున్నది. The subject was discussed by the Cabinet on 30-9-1961 and it was decided that the scheme may be dropped and that the entire provision of Rs. 30 lakhs made under this head is the Third Five year Plan may be more usefully diverted to subsidy of wells in the four districts of Kurnool, Cuddapah, Chittoor and Anantapur.

ESTIMATES FOR THE PROJECT ON THE RIVER GANGANERU IN RAYACHOTY TALUK.

310—

*6800 Q. *Sri G. Viswanatha Reddy (Put by Sri P. Narayana Reddy):—*

Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state :

(a) whether any estimate for the project on the river Ganganeru near Vangimaila village, Rayachoty taluk, Cuddapah district, has been prepared ; and

(b) if so, when it will be sanctioned ?

Sri A. C. Subba Reddy : (a) Yes, Sir.

The project site selected is near the villages Narravandladonka hamlet of Rachavaripalle).

(b) The proposals are under scrutiny in Chief Engineer's (General Irrigation) Office. They will be examined by Government on receipt from the Chief Engineer,

శ్రీ పి. నారాయణరెడ్డి:— ఈ సంవత్సరం Election Foundation Stone వేశారా? లేదా?

No Reply.

POTAKAMURI TANK

311—

*465 Q.—*Sri K. Guruswamy Reddy* [Put by *Sri S. Vemayya*] : Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state :

(a) whether estimates have been prepared for the construction of an anicut to the supply channel of Potakamur tank, Darsi taluk, Nellore district;

(b) if so, the estimated expenditure therefor; and

(c) whether the construction of the said anicut has been sanctioned?

Sri A. C. Subba Reddy : (a), (b) and (c) The Board of Revenue, in March, 1962 has submitted a proposal for the construction of a groyne across Dornapuvagu at the head of supply channel to Pothakamur tank at an estimated cost of Rs. 8,000 at Government expenditure which is under examination.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య:— ఈ సంవత్సరం finalise అవుతుందా?

శ్రీ పి. సి. సుబ్బారెడ్డి:— Board of Revenue వారు, Collector గారు ఇద్దరు పంపించారు, Chief Engineer గారివద్ద నుండి Report రాగానే taken up చేస్తాము.

MUKKU PAPAYYA TANK

312—

*467 Q. *Sri K. Guruswamy Reddy* [Put by *Sri S. Vemayya*] : — Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state :

(a) whether the Government are in receipt of the estimates pertaining to Mukku Papayya tank, Podili taluk, Nellore district ; and

(b) if so, when ; and

(c) whether the said estimate has been sanctioned?

Sri A. C. Subba Reddy : (a) and (b) The Chief Engineer has submitted estimates for the work in September 1961.

(c) Not yet Sir.

MARELLA TANK.

313—

*172 Q.—*Sri K. Guruswamy Reddy* [Put by *Sri S. Vemayya*] :—Will the hon. Minister for Irrigation and Power be pleased to state :

(a) whether detailed investigation for Marella tank. Kanigiri taluk, Nellore district, has been completed ;

(b) if so, when ; and

(c) the estimated expenditure thereof ?

Sri A. C. Subba Reddy :—(a), (b) and (c) The proposals for taking up detailed investigation of the scheme in question is under examination. Only preliminary investigation of the scheme has been completed.

Sri S. Vemayya :—May I know for how long it is pending and by what time it will be finalised ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—దానికి separate ప్రశ్న వేయవలసిందే. The Chief Engineer, Minor Irrigation was asked to indicate the financial implications involved in the proposals and the provisions made in the budget for 1962-63 including the year of account under which it is made. He has also been requested to report how the investigation of the scheme in question....

Mr. Speaker :—ఎప్పుడు అది finalise అవుతుందని వారు అడుగుతున్నారు. You need not read the entire report.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—ఈ సంవత్సరం అది రాంగానే తీసుకొంటామండి.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—అది ఎంత విస్తీర్ణానికి benefit అవుతుందో చెప్పతారా ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—330 acres కు.

ROAD FROM NAKKALAGANDI TO NAGULAKUNTA

314—

*127 Q.—*Sri P. Narayana Reddy* :—Will the hon. Minister for Buildings and High ways be pleased to state :

(a) whether the work to form a road from Nakkalagandi to Nagulakunta, Badvel taluk, Cuddapah district, was included in the Third Five Year Plan ;

(b) whether the estimate for the above road has been prepared ; and

(c) if so, when it will be taken up ?

Dr. M. Chenna Reddy—(The Minister for Planning deputised the Minister for Buildings and Highways and answered the questions):
(a) No. Due to paucity of funds this work has not been included in the programme for the Third Five Year Plan.

(b) and (c) Do not arise.

REPAIRS TO THE ROADS FROM KALINGAM TO PARLAKIMIDI.

315

*15 Q.—*3rd P. Gannayya*—Will the hon. Minister for Buildings and Highways be pleased to state :

whether the Government propose to repair the road from Kalingam to Parlakimidi via Angur and Rugada in Pathapatnam taluk, Srikakulam district as the said road has not been repaired by the Zilla Parishad ?

Dr. M. Chenna Reddy :—No, Sir. Government are not taking up any works relating to repairs of Zilla Parishads roads.

లేదండి జిల్లా పరిషత్తు రోడ్ల మరమ్మతులకు సంబంధించి ఏ పనులూ ప్రభుత్వము చేయడంలేదు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—జిల్లాపరిషత్తుకు ఎక్కువ డబ్బు ఇవ్వరు. మరి ఈ రోడ్లు ప్రభుత్వంవారు కూడా తీసుకోకపోతే ఆ రోడ్లసంగతి ఏమవుతుందండి ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—గున్నయ్యగారి పలుకుబడిని ఉపయోగిస్తే, జిల్లా పరిషత్తుకు ఇచ్చినట్లునంటే డబ్బులోనుంచి ఈ రోడ్లకు కేటాయించేదానికి అవకాశం ఉన్నదని వారికి సలహా చెప్పుతున్నాను.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—పాతపట్నంలో ఉన్న రోడ్లు చాలావరకు ఎస్టేటు రోడ్లు, ఎస్టేటువారు చాలా చక్కని రోడ్లు వేశారు. ఈ రోడ్లు Highways Department తీసుకోవాలని నాలుగు సంవత్సరములనుంచి ప్రయత్నంచేస్తున్నాము. ప్రభుత్వంవారు ఒప్పుకొంటే Highways వారు తీసుకొంటామని అంటున్నారు. కనుక ఆవిధంగా జిల్లాపరిషత్తువారు ప్రభుత్వానికి recommend చేసే ఏర్పాటు చేస్తారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—ఈ రోడ్లయొక్క repairs కని 40 లక్షల రూపాయలు జిల్లాపరిషత్తుకు ఇవ్వబడింది. దానిలోనుంచి జిల్లాపరిషత్తు ఇవ్వడానికి వీలవుతుంది. అదిగాక తప్పనిసరిగా ఇంకా ప్రత్యేకంగా దేనికైనా కావాలని జిల్లాపరిషత్తు recommendation పంపిస్తే ప్రభుత్వము తిరిగి ఆలోచిస్తుంది.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు :—మంత్రిగారు గున్నయ్యగారి పలుకుబడిని ఉపయోగించమని అన్నారు. ఆయనకన్నా పెద్దలు, చాలా పలుకుబడి, ప్రభావం కలిగినవారు చాలామంది అక్కడ ఉన్నారు. అందుకని ఆయన పలుకుబడి పారడంలేదు. కనుక ఆయన పలుకుబడికి కూడా ఏదైనా weight ఇవ్వవలసిందని జిల్లాపరిషత్తుకు సలహా ఇస్తారా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—అది మీరే ఆలోచించాలి.

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ (పాతపట్నము) :—ఇప్పుడు ఈ ఎస్టేట్ రోడ్డు గత పదేళ్లనుంచి అదే స్థితిలో ఉన్నది. వాటిని మరమ్మత్తు చేయమంటే, జిల్లా పరిషత్తువారు refuse చేశారు. మరి సమితులు స్త్రీమత లేదంటారు. మరి ప్రభుత్వంకూడా తీసుకోకుండా ఉంటే, అక్కడ పలుకుబడి ఏవిధంగా ఉపయోగించాలో మంత్రిగారు సెలవిస్తే, తప్పకుండా ఉపయోగిస్తాము. లేనప్పుడు, ఖచ్చితంగా ఆ రోడ్డు వెంటనే తీసుకోవాలని ప్రభుత్వము జిల్లాపరిషత్తులకు ఆదేశం ఇవ్వాలి. లేకపోతే Highways కైనా వాటిని అప్పగించడానికి ప్రయత్నంచేస్తారా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—ఈ పలుకుబడి అనేమాటను సరిగా అర్థంచేసుకొన్నట్లు లేదు. 40 లక్షల రూపాయలు జిల్లాపరిషత్తువారికి ఇచ్చి, ఈ రోడ్ల విషయంలో వారికి సంపూర్ణమైన అధికారం ఇవ్వబడినప్పుడు, ప్రభుత్వము ఇందులో కలుగజేసుకొనకుండానే, గున్నయ్యగారు కూడా జిల్లాపరిషత్తులో సభ్యులు కాబట్టి, అక్కడ జిల్లాపరిషత్తులో చెప్పిచేయించుకొనవచ్చు అనే మాటగా చెప్పినాను. అంతేగాక, ఏదో కొన్ని ప్రత్యేకమైన రోడ్లు ఉన్నాయి. ఇంకా అదనంగా డబ్బుకావాలని జిల్లాపరిషత్తు కోరితే, ఆవిధంగా అదనంగా ఇవ్వడానికి వీలుంటుందేమో ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తుంది.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య (నెల్లూరు) :—రోడ్ల విషయంలో ఈ జిల్లా పరిషత్తులకు, Highways కు మధ్య కొంత confusion ఉన్నది. రెండింటికీ Co-ordination లేదు. అయిదు మైళ్లకు పైబడినరోడ్లు పనులు జిల్లాపరిషత్తు చేయాలని అన్నారు. కాని ఆ రోడ్లను మరమ్మత్తు చేయడానికిగాని, కంకర వేయడానికి గాని మాదగ్గర డబ్బులేదని జిల్లా పరిషత్తువారు అంటున్నారు. Highways వారు తీసుకోవాలంటే, అవి జిల్లాపరిషత్తు రోడ్లు అని వాళ్లు అంటున్నారు. అందుచేత ఈ విషయం ప్రభుత్వము ఆలోచించి కాస్త దాంట్లో co-ordination ఉండేవిధంగా 5, 6 లేక 10 మైళ్లకు పైబడిన Roads అన్నీ Highways అని, అంతకు లోపల ఉన్న రోడ్లు జిల్లా పరిషత్తు అని ఆవిధంగా చేయకపోయినట్లయితే అసలు రోడ్లు అన్నీ ఉపయోగం లేకుండా అధ్వాన్నంగా తయారవుతాయి. అంతా గుంతలు పడి బస్సులు పోవడానికి గాని ప్రయాణం చేయడానికి గాని చాలా కష్టమవుతుంది. ఈ విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా.

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :— అందులో confusion ఏమీలేదు, clear గా వెనుకటి District Boards Road పైవైతే ఉన్నాయో, అవన్నీ జిల్లా పరిషత్తుకు అప్పజెప్పబడినాయి. వాటి maintance కొరకు repairs కొరకు వారికి డబ్బు

ఇవ్వబడింది. ఇప్పుడు వాటిని Highways Departmentకు యిచ్చినంత మాత్రాన, అది ఐపోతుందనీ అనుకోవడం సరైనటువంటిది కాదు. Highways Department చేయడానికి కూడా ఒక limit లోనే grant ఉన్నది. వారుకూడ యిచ్చిందానితోనే చేస్తున్నారు. కాబట్టి important roads కు priority ఇచ్చేటటువంటి విషయం ఆక్కడ local గా పరిశీలిస్తేనే జాగుంటుందని నేను తిరిగి మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. గున్నయ్య:—ఈ రోడ్లు పది సంవత్సరముల నుంచి మరమ్మత్తు లేకుండా ఉన్నాయి. జిల్లా పరిషత్తు వారు వాటిని మరమ్మత్తు చేయడం లేదు. అనేక దఫాలు ఈ Houseలోనే, లబ్ధుడాసుగారు, నేను కూడా చెప్పాము. మేమిద్దరం ఈ నియోజక వర్గం నుండి M.L.A.లు గా ఉన్నాము. అధ్యక్షా, అందు చేత ప్రభుత్వం వారు ఈ విషయంలో గట్టి చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఈ ఎస్టేటు రోడ్లు జాగాలేనందువలన ప్రజలు అనేక ఇబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు కనుక జిల్లా పరిషత్తులకు తగిన ఆదేశం ఇచ్చి ఈ రోడ్లన్ని మరమ్మత్తు అయ్యేటట్లు చేయాలని పూజ్యులు మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాధం:—మంత్రిగారు జవాబు చెప్పతూ గున్నయ్యగారి పలుకుబడిని ఉపయోగించవలెనని సలహా ఇచ్చారు. అంటే పలుకు బడిని పట్టి పని జరుగుతుందా లేక అవసరాన్ని బట్టి పని జరుగుతుందా అని వారిని అడుగుతున్నాను.

Mr. Speakers:—Please don't raise such issues.

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి:—పలుకుబడి అంటే, దాని యొక్క priority కొరకు ఉపయోగించాలని నా ఉద్దేశం.

మిస్టర్ స్పీకర్:—మీరు జిల్లా పరిషత్తులో సభ్యులుగా ఉంటున్నారు. కాబట్టి అక్కడే అది వారి దృష్టికి తెచ్చి వారిద్వారానే ఆపని చేయించుకోండి అని మంత్రిగారి ఉద్దేశం.

శ్రీ మహమ్మద్ తహశీల్ (భద్రాచలం):—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు జిల్లాబోర్డు రోడ్లు ఏమో automatic గా జిల్లాపరిషత్ రోడ్లక్రిందికి వస్తాయని మంత్రిగారు అంటున్నారు. ఇప్పుడు గున్నయ్యగారు చెప్పేది, ఈ estate roads ను అవతల పంచాయితీసమితులుగాని, జిల్లాపరిషత్తులుగాని తీసుకోవడంలేదు; ఇవతల Highways వారు తీసుకోవడంలేదు, అందుచేత అవి అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయని అంటున్నారు. కనుక ఈ ఇద్దరిలో ఎవరు తీసుకోవాలో దానిని పరిష్కారం చేయడానికి ప్రభుత్వము ప్రయత్నం చేస్తుందా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి:—ఈ ప్రశ్నక మైన రోడ్లుగురించి, కాకినాడ సర్కిల్ సూపరెంటెండింగు ఇంజనీరుగారి రిపోర్టుకూడా ఉన్నది. ఈ రోడ్లు District Board క్రింద కేటాయించబడినదని అందులో స్పష్టంగా ఉన్నది. కాబట్టి ఇది ఎవరికీ కాకుండా విడిచిపెట్టినటువంటిది కాదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. పాపారావు (నాగరికటకము):—ఈ రోడ్లు ఇవతల పల్లాకిమిడి నుంచి కలిగామకు వెళ్లే మార్గంలో అక్కడ ఒరిస్సాకు ఆంధ్రకు మధ్య border లో

ఉన్నది. ఒరిస్సారోడ్డు చక్కగా తారు వేసి ఉన్నాయి. మనరోడ్డు ఏమో abandon అయి ఉన్నాయి. ఇది మన state గౌరవవానికి తక్కువ కాబట్టి, దీనితో special interest తీసుకొని ఆ రోడ్డు మరమ్మత్తుకు పూర్తిగా కృషిచేస్తారా?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి:— State గౌరవముతోటి జిల్లాపరిషత్తు గౌరవం కూడా ఉంటుంది కాబట్టి, జిల్లాపరిషత్తులో మెంబర్లుగా ఉండేటటువంటి వారి యొక్క ఆందోళన ఇంతవరకు అక్కడ ఎందుకు జరగలేదో, ఆ వని ఎందుకు కాకుండా ఉన్నదో నాకు ఇప్పటికీ అర్థంకాకుండా ఉన్నది.

శ్రీ యల్. లక్ష్మణదాసు:— ఈ రోడ్డు విషయంలో జిల్లాబోర్డుపని ఎవరో ఇంజనీరుగారు రిపోర్టు యిచ్చారన్నారు. అది తప్పు. జిల్లాబోర్డు ఒక్క కానీ ఖర్చు పెట్టలేదు. ఒరిస్సా సరిహద్దువిషయంలో ఒరిస్సా చీఫ్ మినిష్టరుగారు వచ్చినప్పుడు కారు రావడానికి అవకాశంలేక immediate గా ఆ రోడ్డు వదులుకొందామని, parallel గా ఇంకొకరోడ్డు వేసుకొన్న సంగతి మంత్రిగారికి తెలిసే ఉండవచ్చును. ఆ రోడ్డు జిల్లాపరిషత్తు తమవి కావంటున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో ఏమిచేయాలనేది సంజీవరెడ్డిగారు వచ్చినప్పుడు అక్కడ చూపించారు. పైవేసు తీసుకోవాలని ఇంజనీర్లకు చెప్పేటప్పుడు ఒక ప్రపోజల్ వచ్చింది. Final గా అవి పరిషత్తు చూస్తుంది అన్నారు. పరిషత్తును అడిగితే—తమవి కాదని, ఖర్చుపెట్టుటకు డబ్బు లేదని అంటున్నారు. అది జమీందారు వేసినది, 50 మైళ్ళ రోడ్డు ఉన్నది. దానిని గురించి ప్రత్యేకంగా ప్లానింగు మంత్రిగారు శ్రద్ధతీసుకొని జిల్లాపరిషత్తుకు ఆర్డరు యివ్వటంగాని, లేక Highways కు యివ్వటానికిగాని ప్రయత్నం చేస్తారా?

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి:— ఇది జిల్లాబోర్డు రోడ్డు అని వారు చెప్పేదాన్ని బట్టి ఋజువు అవుతోంది. కాబట్టి కాకినాడ సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరుగారు యిచ్చిన రిపోర్టు సరైనది కాదనేమాట నేను వప్పుకొనుటకు సిద్ధముగాలేను. దీనికి ఉండే ప్రత్యేక పరిస్థితులను దృష్టిలోపెట్టుకొని తిరిగి వివరాలు పరిశీలించి పునరాలోచించటానికి ప్రభుత్వం పూనుకొంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న:—అధ్యక్షా, ఉరవకొండ పంచాయితీసమితికి 66 మైళ్ళ జిల్లాబోర్డురోడ్డు వప్పజెప్పారు; రు. 6,000 డబ్బు యిచ్చారు. అది చాలదు; ఇంకా ఎక్కువయిచ్చి heavy traffic roads అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రభుత్వం తోడ్పడుతుందా?

మిస్టర్ స్పీకర్:— ఈ ప్రశ్న శ్రీ కాకుళం జిల్లాకు సంబంధించినది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— మంత్రిగారు పలుకుబడి ఉపయోగించ మన్నారు. ఎన్నికలలో ఎక్కడ కాంగ్రెసుకు వోట్లుయిస్తారో అవే బాగుచేస్తా మన్నారు. అట్లాగయితే ఇప్పుడున్న మెంబర్లు, అధికారంలో ఉన్న పార్టీలోకి వస్తేగాని లేక అధికార గ్రూపును బలపరిస్తేగాని చేయరా? ఆవిధంగా పలుకు బడి ఉపయోగించమని మంత్రిగారు సూచిస్తున్నారా?

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి:— పలుకుబడి అనే పదాన్ని స్పష్టంగా వివరించిన తరువాత కూడ, అనుభవజ్ఞులైన గోపాలకృష్ణయ్యగారికి జాధగావుంటే నేను ఆ పదాన్ని విరమించుకుంటాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— పలుకుబడి అనేపదానికి అర్థము చెప్పనక్కర లేదు. మాకు అర్థం అవుతుంది.

FORMATION OF ROAD FROM VEERANNAGATTUPALLI TO KONDAVANDLA-
PALLI IN CUDDAPAH DISTRICT

316—

*301 Q.—*Sri G. Viswanatha Reddy*:—Will the hon. Minister for Buildings and Highways be pleased to state :

(a) whether the estimate for the formation of a road from Veerannagattupalli to Kondavandlapalli on Rayachoty to Vempalli road in Cuddapah district has been sanctioned ; and

(b) if so, when the work will be taken up ?

Dr. M. Chenna Reddy:—(a) No. Owing to paucity of funds the scheme is not included and sanctioned under Third Plan works.

(b) In view of the answer to (a), this does not arise.

SUGARCANE ROADS IN THE STATE

317—

*376 Q. *Sri V. Visweswara Rao* [Put by *Sri G. Bapanayya*] :—Will the hon. Minister for Buildings and Highways be pleased to state:

(a) the amount allotted for Sugarcane roads in the State during 1961-62 and 1962-63 ;

(b) whether the schemes pertaining to roads, taken up in 1961-62 were executed ;

(c) whether the roads sanctioned in 1961-62 in Krishna district are still pending execution ; and

(d) if so, why ?

The Minister for Buildings and Highways (*Sri Mir Ahmed Ali Khan*):

(a) The Sugar-cane roads come under two categories Viz., (1) under the control of Government, (2) under the control of Zilla Parishads. The following are the amounts allotted for the year 1961-62 and 1962-63 for Government Roads and Zilla Parishad Roads.

		<i>Government Roads.</i>	<i>Zilla Parishad Roads.</i>
		Rs.	Rs.
1961-62	..	8,55,000	5,70,600
1962-63	..	16,000	5,42,000
		(The question of sanctioning a lumpsum grant for Rs. 7,84,000 is separately under consideration).	(This grant has to be met from the lumpsum grant of Rs. 32,00,000 provided in the Public Works Budget for 1962-63).

(b) Both the categories of works are in progress.

(c) There are no sugar-cane roads under Government control in Krishna district. Such roads are all under Zilla Parishad. All the works sanctioned for 1961-62 are under progress.

(d) Does not arise.

Sri A. Satyanarayana Murthy :—May I know whether there are more than one factories in one district? Will the Government agree to allot that money to the sugar factory instead of Zilla Parishad?

Sri Mir Ahmed Ali Khan :—In both the years 1961-62 and 1962-63, out of Rs. 30 lakhs for 1961-62, Rs. 6 lakhs were given to the Highway and the remaining Rs. 24 lakhs to the Zilla Parishad. So also in 1962-63, Rs. 8 lakhs were allotted to the Highways and Rs. 32 lakhs to the Zilla Parishad out of a provision of Rs. 40 lakhs.

Sri A. Satyanarayana Murthy :—My question is: What are the amounts that you are giving to the Zilla Parishads and whether you agree to give that amount to the sugar factories to lay down these roads?

Mr. Speaker :—Whether the amount that is being given to the Zilla Parishads will be given to be spent for laying roads to the sugar factory area, is the question?

Sri Mir Ahmed Ali Khan :—It is for roads in the sugar factory areas only, Sir.

DISTRICT ROADS DURING 1962-63.

318—

*697 Q.—*Sri P. Rajagopal Naidu* [Put by Sri Ramachandra Rao Deshpande] :—Will the hon. Minister Buildings and Highways be pleased to state:

(a) the length (in miles) of District roads proposed to be taken up by Highways Department during 1962-63; and

(b) whether such roads will be black topped after they are taken over ?

Dr. M. Chenna Reddy :—(a) Due to difficult position of finances of the Highways Department, it is not proposed to take over the Zilla Parishads roads to the control of Highways Department in the year 1962-63.

(b) Does not arise.

ATTESTATION OF DOCUMENTS

319—

*788 Q.—*Sri Vavilala Gopalakrishna* :—Will the hon. Minister for Law and Information be pleased to state :

whether there is any order to the effect that no copies of documents presented by parties should be attested without any application bearing a court fee of Re. 1.

The Minister for Law and Information (Sri P.V. Narasimha Rao) : Yes, Sir. The matter is however being re-examined.

DISTRIBUTION OF CHEMICAL FERTILISERS.

320—

*537 Q.—*Sri P. V. Ramana* (Konda Karla) :—Will the hon Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether the Government issued any order regarding the distribution of chemical fertilisers; and

(b) if so, whether the copy of the said G.O. will be placed on the Table of the House ?

The Minister for Agriculture (Sri A. Balaram Reddy) :—a Yes, Sir.

(b) Copies of G.O. Ms. No. 1156, Agriculture, dated 19th June 1961 and G.O. Ms. No. 1324, Agriculture, dated 18th Jan. 1962 issued on the subject are placed on the Table of the House.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH.

AGRICULTURE CHEMICAL FERTILISERS DISTRIBUTION THROUGH ZILLA PARISHADS AND PANCHAYAT SAMITHIS THIS REVISED ORDERS ISSUED.

ABSTRACT

[G.O. Ms. No. 1156, Agriculture Department, dated the 9th June, 1961]

Read again. 1. G.O. Ms. No. 1136, Planning and Local Administration Department, dated 26th November 1959.

2. G.O. Ms. No. 1378, Agriculture Department, dated 20th June 1960.

Read also. 3. From the Director of Agriculture, letter No. Extension I(1) 1630/60, dated 16th March 1961, and dated 31st March 1961.

ORDER

The Government have examined the working of the system of Distribution of chemical fertilisers now existing in the State, in consultation with the Collectors, the Registrar of Co-operative Societies and the Director of Agriculture. In Supersession of all the orders issued on the subject, the Government now issue the following orders which will take effect immediately.

(i) The Director of Agriculture will continue to place orders for obtaining the quotas of Nitrogenous fertilizers allotted to the State as at present, and also to allot fertilizers to the Maruwa Mixing Firm and other bulk consumers, as hitherto.

(ii) The Zilla Parishads and the Samithis will keep a record of the total acreage, the cropping pattern and the manure requirements of the cultivators as per local usage for the different crops to be periodically reviewed and revised, whenever necessary. This will form the basis for the allocation of fertilizers to different areas to be made by the Standing No. Committee II of the Zilla Parishad in so far as non-Samithi areas are concerned, and the Standing Committee No. I of the Panchayat Samithi in relation to Samithi areas.

(iii) The quota of fertilizers allotted to a district by the Director of Agriculture will be allocated between the Block and non-Block areas by the standing Committee No. II of the Zilla parishad dealing with Agriculture in consultation with the District Agriculture Officer, the Deputy Registrar of Co-operative Societies and the President of the District Marketing Society, on the basis of the total acreage, the cropping pattern and the requirements of the cultivators. The District Marketing Society shall supply fertilizers to the block and the non-block areas as resolved by the Standing Committee No. II of the Zilla Parishad in the manner prescribed. The District Marketing Society can do retail business also only when the local primary society expresses its unwillingness to do retail business.

(iv) Immediately on receipt of the Phased Programme from the Director of Agriculture, the Standing Committee No. II of the Zilla Parishad will fix up percentage allocation between the several blocks and non-block areas. Once this general policy is decided, the allocation of stocks in the context of actual arrivals each time will be made by the District Collector as the Chairman of the Standing Committee No. II in consultation with the District Agriculture Officer and Deputy Registrar of Co-operative Societies without further reference to the Standing Committee No. II and his allocation will be final.

(v) Within the panchayat Samithi area, the Standing Committee of the Panchayat Samithi will also fix up percentage allocations

for Village Level Workers' Circles and based on these allocations the distribution shall be made to the village Level Workers' Circle immediately on receipt of stocks by District Co-operative Marketing Society.

(vi) Similarly in the non-Block areas, the Standing Committee No. II of the Zilla Parishad shall fix up percentage allocations firka-wise.

(vii) The Standing Committee No. I of Panchayat Samithi and the Standing Committee No. II of the Zilla Parishad are responsible for the proper distribution of fertilizers through Co-operative Societies in the Block and Non-Block areas respectively and they shall select societies for retail distribution in consultation with the Deputy Registrar of Co-operative Societies concerned. Only those Societies with financial stability, and good record and also willing to do the work shall be selected. If any Society fails to follow the instructions of the Zilla Parishad or the Panchayat Samithi as the case may be or if it resorts to malpractices, Standing Committee No. II of the Zilla Parishad or the Standing Committee No. I of the Panchayat Samithi as the case may be can replace such society by stopping supplies to it and arranging further distribution through any other Society, they may select.

(viii) If any Co-operative Society becomes either non-existent, or is unwilling to take up this work whether in Block or non-Block areas, the distribution work will be entrusted to a Society in the adjoining area which is in a position to undertake it conveniently.

(iv) The Distribution of fertilizers to individual cultivators in the villages will be based on cards to be issued to each cultivator, indicating his name, name of the village extent of land owned by him, areas of different crops proposed to be grown by him etc. These cards shall be given to the cultivators under the signature and seal, if any of the Block Development Officer in Block areas, and the Agricultural Assistant concerned in non-Block areas. The quota of fertiliser for each cultivator shall be decided by the Agricultural Assistant, or the Block Development Officer, as the case may be, based on the percentage allocations made by the Standing Committee No. II of the Zilla Parishad and Standing Committee No. I of the Panchayat Samithi, respectively on the lists furnished by the Village Panchayats. The Block Development Officers and the Agricultural Assistants shall distribute the fertilizers as decided by the Standing Committee No. I of the Panchayat Samithi for Block areas and Standing Committee No. II of the Zilla Parishad for non-Block areas respectively. The issue of cards shall be the responsibility of the Block Development Officers and Agricultural Assistants according as the villages lie in Block and non-Block areas and the cost of cards shall be met by the Blocks and Zilla Parishads. The preparation and issue of cards will undoubtedly take time and till then, the issues shall be arranged on the basis of lists prepared by the village Panchayats copied into registers.

Note.—Pre-extension and Agency blocks lying in Non-Samithi areas, have to be treated as block areas for the purpose of this clause. (Memo No. 6590 F.P.I/61-3, dated 7-7-1962.)

(x) In the event of any District Co-operative Marketing Society not complying with the resolutions of the Standing Committee No. II of the Zilla Parishad, the Zilla Parishad shall request the Director of Agriculture to withhold allotments to the District Co-operative Marketing Society concerned and to arrange for distribution through the depots of the Agriculture Department.

2. The Director of Agriculture is requested to furnish to all the Collectors a specimen form of the card for use by the Block Development Officers and Agricultural Assistants. The Collectors as Chairman of Standing Committee No. II of Zilla Parishads are requested to ensure that the above instructions are strictly adhered to and implemented without any loss of time. They should make all the necessary arrangements for the equitable distribution of fertilisers throughout the district.

3. The Collectors are also requested to communicate the above orders to all the Panchayat Samithis and concerned officers their districts.

(By Order and in the name of the Governor of Andhra Pradesh).

GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH.

ABSTRACT

CHEMICAL FERTILIZERS—DISTRIBUTION THROUGH CO-OPERATIVE SOCIETIES—DEVISING WAYS AND MEANS TO SPEED UP DISTRIBUTION TO THE CULTIVATORS—REGARDING—REVISED ORDERS—ISSUED.

AGRICULTURE DEPARTMENT.

[G.O. Ms. No. 1324, dated the 18th June, 1962.]

Read again: G.O. Ms. No. 1156, Agriculture, dated 9th June, 1961.

Read also: From the Director of Agriculture No. Ex. I (i) 1066/62, dated 1st April 1962 and Ex. I (i) 1132/62, dated 9th April 1962.

ORDER

The Director of Agriculture has reported that the District Co-operative Marketing Societies have represented that they are not in a position to dispose of stocks in the present system of distribution through Zilla Parishads and Panchayat Samithis due to delay in the allocation of stocks and issue of permits by the Zilla Parishads and Panchayat Samithis and consequently they are incurring heavy losses. He has, therefore, suggested that a conference of Officers concerned, representatives of the State and Central Banks and Co-operative Societies may be convened for discussing the problem and finding a quick solution well in advance of Kharif season, lest the cultivators should face shortage of fertilizers in spite of having adequate stocks in almost all the districts and further stocks arriving. Accordingly

the matter was discussed in a meeting held by Minister for Agriculture on 8-5-1962 with the Joint Secretary to Government, Agriculture Department, Director of Agriculture, Registrar of Co-operative Societies, Deputy Secretary, (Panchayat Raj) Planning and Local Administration Department, Joint Commissioner of Panchayat Raj and others concerned.

2. In partial modification of the orders issued in G.O. Ms. No. 1156, Agriculture, dated 9-6-1961, the following orders are issued in pursuance of the decisions taken in the said meeting.

(1) Ammonium Sulphate, Urea and Ammonium Sulphate Nitrate alone could be distributed through the Zilla Parishads and Panchayat Samithis and Calcium Ammonium Nitrate will be distributed outside the system over and above the quotas which an individual cultivator is entitled to receive on the card issued by the Block Development Officer. If the Primary Societies do not list Calcium Ammonium Nitrate from the District Co-operative Marketing Society, the latter will be at liberty to sell the same by opening their own retail depots subject to the condition that it is sold only to card holders.

(2) As and when a consignment of fertilizers is received in the District, distribution among the Blocks may be made on the basis of the local needs by the District Collector in consultation with the chairman of the Zilla Parishad and the District Agricultural Officer Concerned. These orders should invariably be placed before the Standing Committee No. II of the Zilla Parishad at its next meeting for ratification. Any change considered necessary by the Standing Committee will be given effect to in subsequent allotments of fertilizers. The percentage allocations to the blocks in a District will continue to be made by Standing Committee No. II of the Zilla Parishad as already ordered in G.O. Ms. No. 1156, Agriculture, dated 9-6-1961.

(3) The Co-operative Society existing in the locality and certified as sound by the Deputy Registrar concerned should normally be accepted by the Panchayat Samithis. Where any local society concerned is considered not competent, Panchayat Samithis may, at their discretion, select any other Society within the village Level Worker's circle. Preference may be given to the Society nearest to the village.

(4) As it has been noticed in certain Panchayat Samithis, that the consignments of fertilizers received were held up without distribution waiting for all the stocks to be received, the Panchayat Samithis should be asked to distribute the stocks as and when received, without waiting for the arrival of the entire quota.

(5) While retaining the total allotment of nitrogenous fertilizers to M.M. Firms and bulk consumers at 15% of the State's allotment as at present, the allotment of Ammonium Sulphate to M.M. Firms should be reduced from 15% to 10%. The 5% so reduced, may be made good by the supply of other fertilizers.

(6) In view of the concentration of M.M. Firms in some districts and their absence in other districts the proposition of requiring some of the M.M. Firms to supply mixtures to certain Districts to be earmarked should be examined by the Director of Agriculture in the light

of the provisions of the Fertiliser Control Order, 1957 and the rules thereunder.

(3) The Director of Agriculture is requested to take immediate action to implement the orders in items (1) to (5) of para 2 above and submit "a report with reference to item (6) of that para." (By Order and in the name of the Governor of Andhra Pradesh).

శ్రీ పి. వి. రమణ:— ఈ G. O. పేరా 2, 4 వ లైనులో "Land owned by him" అని ఉన్నది. భూమిగల ఆసామీలనే లిస్టులో చేర్చి మెన్యూయర్స్ యివ్వటానికి కార్డు తయారుచేస్తున్నారు. అపదాలకు బదులు "Land cultivated by him" అనే పదాలు చేరుస్తారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— అలోచించాలి.

శ్రీ జి. బావనయ్య:— జాయింట్ పట్టా దార్లకు, కౌలుదార్లకు యివ్వటం లేదు. భూమి ఎవరు చేస్తున్నారో వారికి యివ్వటానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— అటువంటి చిక్కులు ఎక్కడైనా ఉండి ప్రభుత్వ దృష్టికి తేస్తే ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ:— Distribution mechanism nationalise చేయటానికి వేరేకొత్త G. O. issue చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— ఇటీవల చాలచర్యలు తీసుకొన్నారు. ఆలస్యం తేకుండా రైతుకు ఎరువులు సరఫరా చేయటానికి అన్ని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాం.

శ్రీ యమ్. కె. రాఘవరావు (మేడిచెర్ల):— ఎరువులు పంపకం కార్డు పద్ధతిపై ప్రతి రైతుకు ఇవ్వాలని G. O. యిచ్చినప్పుడు, ఆ విధంగా జిల్లాలో, సమీపంలో మెన్యూయర్ డిపోలద్వారా సరిగా పంపకం జరుగుతోందో, లేదో చూచి, ఆ G. O. సరిగా అమలుజరగకపోతే ప్రభుత్వం కఠినచర్యలు తీసుకొన్నదా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— ప్రభుత్వం దీనినిగురించి శ్రద్ధగా పరిశీలిస్తోంది. ఎప్పటికప్పుడు కావలసిన ఉత్తర్వులు జారీచేస్తోంది. ఈ పద్ధతిద్వారా Urea, Ammonia sulphate కార్డుపైన తీసుకోవచ్చును. మిగతా ఎరువులు ఈ కార్డులతో నిమిత్తం లేకుండా తీసుకొనుటకు ఏర్పాటుచేశారు. Quota ననుసరించి కాకుండా రైతుకు కావలసిన Ammonia nitrate వగైరా ఎరువులు యిచ్చే దానికి అవకాశం ఏర్పరచబడింది. దీనివల్ల చిక్కు ఉండదని అభిప్రాయం.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ:— అధ్యక్షా, ఎరువుల పంపకం విషయంలో జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్ కు ఎరువులు స్పెషల్ కోటా కేటాయించి ఆయన ఇష్టం వచ్చిన వ్యక్తులకు ఇవ్వవచ్చునని నిబంధన ఉన్నది. దానివల్ల ఎన్నికల సమయంలో ఆయన ఎరువులు దుర్వినియోగం చేయటం జరుగుతున్నది. కాబట్టి అధ్యక్షునకు స్పెషల్ కోటా కేటాయించే పద్ధతి తీసివేస్తారా ?

Calling attention to a matter of urgent
public Importance:
re: Raising the height of the Godavari
Anicut Shutters.

5th July, 1962.

241

(శ్రీ) ఎ. బలరామిరెడ్డి:—స్పెషల్ కోటా అన్నది లేదు. స్టాండింగ్ కమిటీ నెంబరు 2 యొక్క నిర్ణయాలకోసం నిరీక్షించకుండానే—అవి రావటంతోనే ఉత్తరువులు చేసేదానికి కలెక్టర్ కు సంపూర్ణ అధికారం ఇవ్వబడింది. ఆ ప్రకారంగా వారు నష్టయిచేస్తారు. అదేవిధంగా జాక్ లెవెల్ లో ఎరువులు చేరిన ఒక నెలలోపల వాటిని డిప్లీబ్యూట్ చేయమని ఉత్తరువులు చేశాము. కాబట్టి ఎరువుల పంపకం విషయంలో ఎటువంటి చిక్కులులేవు. ఎక్కడైనా ఉన్నట్లయితే, వాటిని తొలగించటానికి ఆలోచిస్తాము.

CALLING ATTENTION TO A MATTER OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE.

re:—RAISING THE HEIGHT OF THE GODAVARI ANICUT SHUTTERS

(శ్రీ) పి. శేషావతారం (నరసాపురం):—అధ్యక్షా, జూన్ 26 వ తేదీన యీ శాసనసభ సమావేశంలో గౌరవనీయులైన ఇరిగేషన్ శాఖామూల్యులు ప్రశ్నోత్తరాల సందర్భములో గోదావరి ఆనకట్టమీద ఉన్నటువంటి షట్టర్స్ పెంచే పద్ధతి విరమించబడినట్లుగా తెలియజేశారు. ఈ ప్రకటన గోదావరి డెల్టా ప్రాంతంలో ఉన్న రైతులకు పడుగుపాటు వార్తగా ఉన్నది. అది ఆందోళన కరమైన వార్తగా వచ్చింది. కేంద్ర జలవిద్యుత్ కమీషన్ వారికి యీ ఆరుడుగుల షట్టర్స్ నిర్మించే పథకాన్ని ప్రభుత్వంవారు సాంకేతిక సలహాల నిమిత్తం పంపించి ఉన్నట్లున్ను, దానిపైన వారు యీ షట్టర్స్ నిర్మాణం చేయటానికి స్థామతలేదనే సలహా ఇచ్చినట్లున్ను, ఆ సలహా ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి ఇరిగేషన్ చీఫ్ ఇంజనీర్ గారి పరిశీలనలో ఉన్నట్లున్ను తెలియజేశారు. ఈ పరిశీలన ఒకవైపున ఉన్నది. 1961-62 నాటి బడ్జెట్ ఎస్టిమేట్స్ లో 1,20,800 కేటాయించబడినట్లు ఉన్నది. కాని 62-63 బడ్జెట్ లో యీ ఇరిగేషన్ పద్ధతిలో యీ ఎస్టిమేట్ క్రింద ఒక్క నయ్యపైసకూడ కేటాయించబడకుండా ఉంది. పరిశీలనలో ఉన్నటువంటి పథకము; ఒక నిర్ణయము పూర్తికాకముందే, ఒక్క నయ్యపైసకూడ కేటాయించబడకుండా ఎప్పుడైతే తీసివేయబడిందో ఇది మిక్కిలి ఆశ్చర్యాన్ని, చాలా ఆందోళనను తీసుకువచ్చి పెట్టింది. ఈ గోదావరి ఆనకట్ట సృష్టించిన కాటన్ బ్రహ్మ దీనికి ప్రాణప్రతిష్ఠచేస్తూ దాని ఆయుర్ధాయం వంద ఏళ్లని నెలవిచ్చారు. ఇప్పటికి వందఏళ్లా నిండాయి. ఈ గోదావరి ఆనకట్టకు ఊలుకుూడ ఉన్నవి అని కేంద్ర జలవిద్యుత్ కమీషన్ వారు ఇచ్చినటువంటి సాంకేతిక సలహాల ప్రకారం చూసినపుడు—యీ ఆనకట్టయొక్క నిర్మాణం స్థామతలేదని ఎప్పుడైతే చెప్పారో, అది ఒక పాచ్చరికగా తీసుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడిందని నేను భావిస్తున్నాను. ఇప్పుడు అక్కడ నిర్మించబోయే షట్టర్స్ ఆరు అడుగులు. ఈ ఆరు అడుగుల షట్టర్స్—ఇప్పుడు ఉన్న మూడు అడుగులు తలుపులుమీద 3 అడుగులు పెంచే పథకము కాదు. కాని, యీ మూడు అడుగులు కాకుండా ఇక్కడ ఉన్న పునాది వెడల్పుచేసి, పొడిగించి, దానిమీద ఆటోమాటిక్ న్యూమాటిక్ షట్టర్స్ ను ఏర్పాటుచేసే పథకం ఒక కోటి, 75 లక్షల రూపాయల కేటాయింపుతో (అక్కడ ఉన్నటువంటి రైతులనుండి వచ్చే ధనంతో) అమలుపరచే పద్ధతి—ప్రభుత్వానికి

Calling attention to a matter of urgent public importance:
 re: Raising the height of the Godavari Anicut Shutters.

ఎట్టి అభ్యంతరం ఉండకూడని విషయము. కాని దురదృష్టవశాత్తు ఇప్పుడు ఆనకట్ట చాలా ప్రమాదకర పరిస్థితిలో ఉన్నట్లు సూచనలు, హెచ్చరికలు కనుపిస్తున్నప్పుడు — ఈ అవాంతరాలు, అన్యాయాలు ఎంత అవాంఛనీయమైన విషయాలు అయినప్పటికీ, అసంభవము కావు. వెలుగు ఉండగానే ఇట్లు చక్క జెట్టుకోవలసిన అవసరము ఎంతైనా ఉన్నది. సుమారు 10 లక్షల ఎకరాలు యీ ఆనకట్ట క్రింద సాగుతున్నది. ఆ డెల్టాప్రాంతం—ఆంధ్రదేశంలో ధాన్యాగారమని, ప్రభుత్వానికి కోశాగారమని పిలువబడ తున్నటువంటి చోటు. అట్లాంటి ప్రాంతానికి మూలాధారమైన ఆనకట్ట నుకోవడంలో వడ్డప్పుడు, సంశయంలో వడ్డప్పుడు—వది లక్షల ఎకరాల సాగును ఆధారభూతమైన యీ ఆనకట్ట ప్రమాద స్థితిలో ఉన్నప్పుడు—ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయముగా, చాలా విపరీతమైన పరిస్థితిగా తీసుకోవాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

The Minister for Public Works (Sri A. C. Subba Reddy):—The Government are fully aware of the fact that there is considerable agitation from the public for the early implementation of the scheme of raising the Godavari anicut shutters of Dowlaishwaram which is considered to assist the cultivation and transpiration of the first crop during the crucial period prior to June every year in the Godavari delta. Giving due consideration and respect to the public demand experiments were conducted at the Poonchi Research station in 1954 and as a result of these experiments it was considered that the scheme for the installation of 3' drum gates to the existing anicut at Dowlaishwaram with certain protective measures to the existing anicut, which is one century old, was feasible. It is clear therefore that the question of taking protective measures to the existing anicut structure has in fact been already under contemplation of the Government simultaneously along with the proposal to instal 3' drum gates. Accordingly the Government proposed to take up the scheme at a cost of Rs. 1.41 crores in May, 1960 but still there have been apprehensions about the sustainability of the existing anicut with 3' drum gates. It was therefore decided in July, that it would be desirable to invite the technical opinion of the Central Water Power Commission also before the scheme could actually put through. So the plans and estimates of the scheme were sent to the Central Water Power Commission in August, 1960 to arrange for the testing of the anicut after conducting necessary tests on the spot. The C.W.P.C. has passed on to this Government its technical comments in November, 1961. The C.W.P.C. has stated that the structure is not immune from damage even at the existing pond level conditions and therefore it is not desirable to contemplate any additional increase in the pond level. It has further recommended that studies will be made for the replacement of the existing anicut by a new structure at an early date. Therefore the whole thing required to be got examined again in the light of the technical opinion expressed by the C.W.P.C. also before any specific conclusions were drawn in this direction. My feelings and apprehensions over the problem are similar to those of the hon. Members of this House as well as of the public specially when the technical opinion received

from the C.W.P.C. is not favourable to the scheme. The final report of the Chief Engineer however on all these aspects of the scheme is still awaited. As regards the construction of the barrage on Godavari, it may be stated that the suggestion of a barrage was originally received from the Government of India in the year 1954. The scheme was investigated and it was estimated to cost Rs. 10.9 crores ; a preliminary note on the need of a regulator, its feasibility and the cost involved was forwarded to the Government of India in July, 1956. The financial and administrative aspects of the scheme are being examined in consultation with the Chief Engineer and the Board of Revenue. In the meanwhile a scheme for the installation of the 6' drum gates was received from the Special Chief Engineer, Irrigation in January, 1959. The cost of the scheme as originally estimated by the Chief Engineer was Rs. 2.72 crores. The Government after examining the proposal decided in May, 1960 to limit the scheme to Rs. 1.41 crores and obtain the technical opinion of the Central Water Power Commission before the scheme of installation of drum gates is taken up. In view however of the comments received in November, 1961 from the Central Water Power Commission regarding the structural immunity of the existing anicut from damages, I feel that the construction of barrage is a better proposition. It will be considered in the Fourth Five Year Plan if funds are available.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Appropriation Accounts of the Government of Andhra Pradesh for 1960-61, and Audit Report 1962.

*The Minister for Planning (Dr. M. Chenna Reddy) :—*Sir, on behalf of the hon. Minister for Finance, I beg to lay on the Table a copy of the Appropriation Accounts of the Government of Andhra Pradesh for 1960-61 and Audit Report 1962 under clause (2) of Article 151 of the Constitution of India.

*Mr. Speaker :—*Paper laid on the Table.

Rules made under Section 126 (4)(XV) of the Andhra Pradesh (Telangana Area) Gram Panchayat Act, 1956.

*Dr. M. Chenna Reddy :—*Sir, I beg to lay on the Table under subsection (1) of section 126 of the Andhra Pradesh (Telangana Area) Gram Panchayat Act, 1956 (Act XVII of 1956) a copy of the Rules made in exercise of the powers conferred by clause (XV) of subsection (4) of section 126 of the said Act and notified in the Andhra Pradesh Gazette, Rules Supplement to Part-I, dated 16th November, 1961.

*Mr. Speaker :—*Paper laid

Notifications issued under the Andhra Pradesh (Andhra Area) Motors. Vehicles Taxation Act, 1931.

(G. O. Ms. No. 633 Home, dated 28th March, 1961).

Sri B.V. Gurumurthy :—Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (2) of section 11 of the Andhra Pradesh (Andhra Area) Motor Vehicles Taxation Act, 1931 (Act III of 1931) a copy of the Notification issued with G.O. Ms. No. 633, Home, dated 28th March, 1961 and published in Part-I of Andhra Pradesh Gazette dated 18th May 1961.

Mr. Speaker :—Paper laid.

(G.O. Ms. No. 1828, Home (Tr. II) Dept. dated 15th September, 1961)

Sri B.V. Gurumurthy : Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (2) of section 11 of the Andhra Pradesh (Andhra Area) Motor Vehicles Taxation Act, 1931 (Act III of 1931), a copy of the Notification issued in G.O. Ms. No. 1828, Home (Tr. II) Department, dated 15-9-1961 and published in Part-I of the Andhra Pradesh Gazette, dated 5-10-1961.

Mr. Speaker :—Paper laid on the Table.

BUSINESS OF THE HOSE.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం (మాడుగుల):— నిన్నను యివ్వాలి ఒక ఇబ్బంది వచ్చింది. పెద్ద Statements నిన్న Industries Minister గారు యిచ్చారు. యివ్వాలి Agricultural Minister గారు యిచ్చారు. ఇది 37 పేజీలు ఉన్నది. నిన్న కూడ చాల పెద్దదే. చదువుకునేందుకు చాల కష్టం అవుతున్నది. దాని ఉద్దేశ్యం అది చదువుకొని జాగ్రత్తగా చర్చలో పాల్గొంటామని. కాని ఈ రోజునే యివ్వడం వలన వీటి ఉపయోగం తగ్గిపోతున్నది అందుచేత రేపువచ్చే demand కు యివ్వాలి యిచ్చే పర్సాటు చేయవలసిందని ప్రార్థిస్తున్నాను.

The Chief Minister (Sri N. Sanjiva Reddy) :—This is supposed to be speech delivered at the time of moving the demand. Normally the speech is delivered in the House and if it goes to the press one or two days in advance the charm of it is lost. The motion is moved by the concerned Minister and he makes a speech. Instead of making an oral speech, to enable the members to have something in writing we are circulating it but if it is the desire of the members that it should go to the press one day earlier, then some members will say that it has gone to the press already. Naturally when it is placed on the Table of the House, it is a public property, Sir. It will naturally go to the press a day earlier. If the members have no objection, if they do not think there is anything irregular in it, I have no objection. But suppose I want to make a speech or a statement, it may take an hour or so. Naturally of course members will have to make a note of it and then make use of it for discussion. There is nothing like giving a note it is only to facilitate the members that we are giving a note. It is the speech of the Minister concerned which is to be delivered at the time when he moves the demand. But anyway for the sake of convenience if the members think otherwise and if they do not think that it is improper for us if it goes to the press, we can reconsider it; we have no objection.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— ఇవి Statetments speech అయితే మాకు తెలియదా? Statement అని అచ్చుగూడా వేసి ఉన్నది. Speech 24 గంటల ముందు మేము మాత్రం వినదలచుకుంటామా?

Sri N. Sanjiva Reddy:— A statement after all made on the floor of the House is a statement; naturally of course the Minister moving the demand makes a speech; that is a statement.

Mr. Speaker:— What the Hon. Member means I think that it is a sort of an explanatory note giving some information to the Members so that they might be able to make use of it in the discussion.

Sri N. Sanjiva Reddy:— Only the members should not take objection if it goes to the press. We are prepared to circulate it one day earlier.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— Misunderstanding ఉన్నట్లుగా ఉన్నది. Press కు వెళ్ళవలసిన వ్యవహారాలు, వెళ్ళకూడనివి చాల ఉన్నాయి. అవి మంత్రిగారికి కూడ తెలుసు. మాకు ఉపయోగార్థం ఒక statement ఇస్తున్నారు. 37 పేజీలు చదువుతారా? చదివితే 5 గంటలు దానితోనే అయిపోతుంది.

Sri N. Sanjiva Reddy:— When the Hon. Minister wanted to read the Statement the members only suggested that he need not read.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— ఇదే speech అయినట్లయితే 37 పేజీలు చదివితే 5 గంటలు దీనికే అయిపోతుంది? ఒకవేళ అటువంటి ఉద్దేశ్యంతో అయితే చిన్నదిగా యివ్వాలి. ఇది administration report మోస్తరుగా ఉన్నది. ముందు publish చేసిన సంతోషమే statement గా ఉన్నట్లయితే మాకేమి అభ్యంతరంలేదు. నిన్న సాయంత్రానికి యింటికి పంపించినా చదువుకొని వస్తాము. మాకు కూడ వినాలనే ఉంటుంది. వింటేనే పెచ్చుగా అర్థం అవుతుంది. చదవడంకన్న మాట్లాడితే మాకు మరి సంతోషం.

Sri N. Sanjiva Reddy:— I have no objection, Sir. But we will make the statement hereafter short. We will not give so many details unnecessarily and irritate the members and annoy them. We will make them short and just make them small speeches.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— క్రొత్త point తీసుకు వస్తూఉంటారు ముఖ్య మంత్రి గారు ఎప్పుడూ. Irritation ఏమీలేదు. చాల సంతోషంగా ఉన్నది. మాకు పనికివచ్చే విధంగా మాత్రం చేయండి.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (పుట్లూరు):— మంత్రి మండలి చాల మంచి పని చేస్తున్నారు అని మా ఉద్దేశ్యం. మా request అంతా ఒక దినం ముందు యివ్వమని. సంతకరెడ్డి గారిని irritate చేయాలని, Chief Minister గారిని irritate చేసి మాకు వచ్చే మంచిని పోగొట్టుకోవాలని మాకేమిలేదు. Press కు ఎట్లాగు పోతుంది. పోనివ్వండి. That is not the point. మనకు వివిధ departments మీద Administration reports లేవు కనుక ఇవి ఆ విధంగా పనిచేస్తాయనుకొంటాను.

Sri N. Sanjiva Reddy:—I accept sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి):— పార్లమెంటులో cover లో పెట్టి members కు పంపిస్తారు. అది press కు పోదు. అట్లా చేసేటట్లయితే press కు పోతుండేమోననే యిబ్బందిలేకుండా పోతుంది. ఇంకా ఎక్కువ information యిస్తే సంతోషమే, information తగ్గించమని కాదు.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR THE YEAR 1962-63.

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS.

DEMAND No XXIV—INDUSTRIES (Rs. 2,14,21,400).

లఘు పరిశ్రమల శాఖ మంత్రి (డాక్టర్ యం. యస్. లక్ష్మీనరాయణ):— అధ్యక్షా, ఇండస్ట్రీస్ డిమాండు పై నిన్న జరిగిన చర్చలో పదకొండు మంది గౌరవ సభ్యులు పాల్గొన్నారు. వారంతా చాలా మంచి సూచనలు చేశారు. ఒక విషయానికి మాత్రం నేను గౌరవ సభ్యులను తప్పక అభినందించ నలసివుంది. ఘాతైన విమర్శలు చేయకుండా, సభ్యులు చాల వున్నత స్థాయిలో చక్కని సూచనలు చేస్తూ చర్చ జరిపినందుకు వారికి నా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. మన రాష్ట్రములో పరిశ్రమలను ఎక్కువగా స్థాపించుకొని, మన రాష్ట్రాన్ని కూడా పారిశ్రామికవంతంగా చేయాలనే తహతహ, అత్యుత్త, ఉత్సహం గౌరవ సభ్యులు చూపిన దానికంటే ప్రభుత్వమునకు ఎక్కువగానే వున్నదని మనవిజేస్తున్నాను. అయితే ప్రభుత్వం యీ విషయంలో మాత్రం చాలా జాప్యం చేస్తున్నదని కొంత మంది చెప్పారు. అటువంటి జాప్యం ఏ మాత్రం కూడా ప్రభుత్వం తరపున లేదని నేను చెబుతున్నాను. సాధ్యమైనంత త్వరగా, సాధ్యమైనంతగా మన రాష్ట్రాన్ని పారిశ్రామికవంతం చేయాలనే అభిలాష ప్రభుత్వానికి చాలా ఎక్కువగా వున్నదని మనవిజేస్తున్నాను. అందుకనే మనం రెండు పావీ ఇండస్ట్రీస్ ను పెట్టుకోబోతున్నాం. దానికి సంబంధించిన వివరాలు నిన్న సభ్యులకు అందజేసిన రిపోర్టులో తెలియజేయడమైనది. దీని వలన మన రాష్ట్రంలో ఎంతో నిరుద్యోగ సమస్యకూడ తీరడానికి అవకాశముంది. వీటికి ఎంతోమంది టెక్నికల్ పీపుల్ కావాలి. సుమారు 20, 30 వేల మందికి పని దొరుకుతుంది.

(Sri S. Jagannadham in the Chair)

పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమలే గాక, చిన్న చిన్న పరిశ్రమల వలన కూడ ఎంతో ఉపయోగముందనే విషయాన్ని ప్రభుత్వంగ్రహించి, అందుకుకూడ ఎంతో ప్రయత్నిస్తున్నది. అందుకు గాను శెకోస్లో వెకియాకు వ్రాస్తే, అక్కడి ఇండస్ట్రీయలిస్ట్స్ తో కలిసి ఒక టెక్నికల్ టీమ్ వచ్చినది. ఇక్కడ వారికి కావలసిన సదుపాయములన్నీ కలుగజేశాము. ఇక్కడ వున్న చాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ ను, ఇతర ఇండస్ట్రీయలిస్ట్స్ ను కలిసి వారు సంప్రదింపులు జరిపారు. ఆ తరువాత, అక్కడ ఏ పరిశ్రమలు ఏర్పాటు చేసుకుంటే బాగుంటుందో నిర్ణయించుకొనడానికి వారు 40 ఐటమ్స్ యిచ్చారు. అందులో నుండి మన ప్రాంతాలకు ఉపయోగకరమైనవి, అనువైనవి,

లాభదాయకమైనవి 18 ఐటమ్స్ సెలెక్టు చేసుకొన్నవైనది. అవి అప్రూవ్ కూడ అయినవి. పారిశ్రామిక వేత్తలు ఆ 18 పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేసుకొనడానికి గాను కావలసిన సహాయాన్ని ప్రభుత్వం చేయడానికి సిద్ధంగా వుంది. ఆ విధమైన హామీని మేము వారికి యిచ్చాము. వారి టెక్నికల్ పీపుల్ తోను, మెషినరీ తోను వారు వస్తారు. మన వారు కూడా కొంత డబ్బు పెట్టడానికి తయారుగా వున్నాము. అందుకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. అంతేగాదు. జపాన్ నుండి కూడా ఒక మాసం క్రింద ఒక టెక్నికల్ టీమ్ వచ్చినది. జపాన్ లో చిన్న చిన్న పరిశ్రమలు చాలా బాగా అభివృద్ధి చెందిన విషయం తమకందరికి తెలుసు. వారు కూడా యిక్కడి మన పారిశ్రామిక వేత్తలతో సంప్రదింపులు జరిపారు. వారు ఒక విషయాన్ని చెప్పారు. 'మీ రాష్ట్రానికి ఏ విధమైన పరిశ్రమలు అవసరమో మాకు తెలియదు గనుక, మేము మా యూనిట్స్ తీసుకువచ్చి యిక్కడ ఒక ఎగ్జిబిషన్ ను పెడతాము. ఆ ఎగ్జిబిషన్ ను చూసి, మీ అవసరాలకు వనికివచ్చే వాటిని మీరు సెలెక్టు చేసుకుంటే వాటి స్థాపనకు మేము సహాయం చేస్తాం' అని వారు చెప్పారు. వారు ఎగ్జిబిషన్ పెట్టుకొనడానికి అవసరమైన సదుపాయాల నన్నీ మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తప్పక చేస్తుందని వారితో చెప్పాము. మన ఇండస్ట్రీయల్ ఎగ్జిబిషన్ అయిపోయిన వెంటనే వారు తమ ఎగ్జిబిషన్ తీసుకు వస్తారని నేను అనుకుంటున్నాను. మన ఇండస్ట్రీయల్ ఎగ్జిబిషన్ జరుగు తున్న ప్రదేశములోనే అది కూడ జరుగుతుంది. అందుకు ఏర్పాట్లు జరుగు తున్నాయని మనవి జేస్తున్నాను.

నిన్న ప్రతిపక్ష ఉపనాయకులైన శ్రీ నాగిరెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ చక్కని సలహాలను యిచ్చారు. వారు చాలా ఘాతైన విమర్శలు చేస్తారేమోనని నేను అనుకున్నాను. కాని, వారికి కూడా విషయాలన్నీ తెలుసు కాబట్టి, మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంకూడ యీ విషయములో జాప్యమేమీ చేయడం లేదని, శ్రద్ధవహిస్తూనే వుందని, కాని కొన్ని అవాంతరమైన కారణాలవల్ల ముందుకు సాగలేకపోతున్న దని తెలుసు కాబట్టి ఘాతైన విమర్శ చేయకుండా, చక్కని సలహాలను యిచ్చి నారు. అందుకు వారికి నా అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. వారు ఒక విషయాన్ని చెప్పారు. 'మనం బడ్జెటు ప్రొవిజన్ ఎంతో పెట్టుకుంటున్నాం; కాని ఖర్చు మాత్రం చాలా తక్కువ చేసుకుంటున్నాం. ఎందువలన యిది జరుగుతున్నది' అన్నారు అది వాస్తవమే. నేను కూడ ఒప్పుకుంటాను. అందుకు ఉదాహరణగా 1961-62 లో 156 లక్షలు కేటాయిస్తే 90 లక్షలు మాత్రం ఖర్చు పెట్టారు అని వారు చెప్పారు. దానికి కారణం లేక పోలేదు. లాజిస్టిక్ ఇండస్ట్రీలో—ముఖ్యంగా ఆంధ్ర పేపర్ మిల్స్ కు సంబంధించి నంతవరకు మనం అనుకున్నంత ఖర్చు పెట్టలేకపోయినాం. దానికి కారణం— అవసరమైన మెషినరీ రావడం ఆలస్యం అయింది. ఇంజనీరింగు వర్క్స్ యొక్క కన్స్ట్రక్షన్ లో కూడ కొంత ఆలస్యం జరిగింది. అందువలన అనుకున్నంత ఖర్చు పెట్టలేక పోయినాము. అంతేగాక, యింకొకటి కూడ వుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఇండస్ట్రీయల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ ఏర్పాటు చేసుకుండా మనుకున్నాము.

అందుకు కూడా కొంత మొత్తాన్ని మనం కేటాయించుకొనడం జరిగింది. కేటాయించిన డబ్బును అంతా దానిపై ఖర్చు పెట్టలేక పోయినాము. యెందుకంటే— యీ కార్పొరేషన్ కొత్తగా ఏర్పడింది. గనుక అప్లికేషన్స్ రావడం, స్కీములు అప్రూవ్ చేయించడం మొదలైన వాటిలో కొంత జాప్యం జరిగింది. ఆ స్కీములు అన్నీ యిప్పుడు ఫైనలైజ్ అయి, అప్రూవ్ కూడ అయినవి. ఈ సంవత్సరం మాత్రం అటువంటి జాప్యమేమీ జరుగకుండా, సాధ్యమైనంతవరకు కేటాయించిన మొత్తాలను ఖర్చు పెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తామని మనవి జేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (పుట్లూరు):—కేటాయించిన డబ్బును ఎందుకు ఖర్చు చేయలేక పోయినామనే విషయానికి సంబంధించి బడ్జెటు మెమోరాండములో వారు వేరొక కారణము చూపించారు. 'ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీకిగాను మేము కొంత కేటాయించాము. అయితే ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీని యిందులో నుండి మినహాయించడంవలన మేము కేటాయించినంతా ఖర్చుపెట్టలేక పోయాము' అన్నారు. మంత్రిగారు యిప్పుడు చెబుతున్న కారణానికి, బడ్జెటు మెమోరాండములో చెప్పిన కారణానికి పొత్తుకుదరడం లేదు. బహుశా వారు యిప్పుడు చెప్పింది కూడ ఒక కారణం కావచ్చు. అయితే, ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీని ఎందుకు మానుకున్నారని నేను అడుగుతున్నాను.

డాక్టర్ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య:—అది కూడా ఒక కారణమండి. ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీ పెట్టుకోవాలంటే 25 నుండి 30 కోట్ల రూపాయలవరకు కావాలి. ప్రైవేటు పార్టీస్ వచ్చి ఆ డబ్బు మేము ఖర్చుపెట్టి మేము ఏర్పాటు చేస్తాం అన్నప్పుడు మేము ఒకటి అనుకున్నాము. వారెలాగు ముందుకు వచ్చి దానిని ఏర్పాటు చేస్తామనంటున్నారు. గనుక అందుకు ఒప్పుకుని, ఆ డబ్బును యితర వసూల క్రింద వినియోగిస్తే బాగుంటుందని మేము అనుకున్నాం.

ఆంధ్ర పేపర్ మిల్స్ విషయం చెప్పారు. దానికి సంబంధించి ఎక్స్‌క్లెన్స్ స్కీము ఒకటి రూపొందించబడింది. మెషనరీ లేకపోవడంవలన అది అమలు జరుపడం ఆలస్యం అయింది. సుమారు మూడుకోట్ల రూపాయల విలువైన మెషనరీ అందుకు అవసరముంటుంది. ఈ సంవత్సరం ఒక కోటి వంధొమ్మిది లక్షలు దాని క్రింద కేటాయించాము. ఇప్పుడు ఒక కోటి రూపాయల విలువైన మెషనరీ వచ్చి తయారుగా వున్నది. త్వరలోనే ఉపయోగంలోనికి వస్తుంది. 1963 సంవత్సరాంతములోగానే యిది ప్రొడక్షన్ లోనికి వెడుతుందనే ఆశ నాకు వుంది.

వేంకటేశ్వర స్ట్రాబోర్డు విషయం చెప్పారు. అక్కడ కొంత అవకతవకలు వుండడం మూలంగా అది మూసివేయబడినది. తిరిగి ప్రారంభిస్తామని వారు సంప్రదింపులు జరుపుతున్నారు. ఆ సంప్రదింపులు గనుక ఫలప్రదం కాకపోతే ప్రభుత్వమే దానిని ప్రారంభిస్తుందని మనవి జేస్తున్నాను. మన కార్పొరేషన్ వారు అందుకు ముందుకు వస్తున్నారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—ఈ స్ట్రాబోర్డుకు సంబంధించిన మెషినరీ ఏ కాలం నాటిది ?

డాక్టర్ యం. యస్. లక్ష్మీనరసయ్య:—కొంత పాత మెషినరీ అయినప్పటికి కొత్త మెషినరీ కూడ కలిపి, బాగా నడిచేటట్లు చేస్తాం.

శ్రీ నాగిరెడ్డిగారు సింగరేణి కాలరీస్ గూర్చి చెప్పారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం వీటిని తీసుకుంటుందేమోననే భయాందోళనలను వారు వెలిబుచ్చారు. అటువంటి భయమేమీ అవసరం లేదని మనవి జేస్తున్నాను. సింగరేణి కాలరీస్ చాలా పెద్ద పెట్టుబడితో ఏర్పాటుచైనవి. వీటిని యింకా ఎక్స్‌పాండ్ చేసుకోవాలనుకుంటున్నాం మనం. ఎందుకంటే—యిప్పటి ప్రొడక్షన్ చాలదు. దేశమంతా కోల్‌షాల్‌వేజ్ వున్న విషయం తామందరికీ తెలుసు. ఇతర రాష్ట్రాలకు మనం సరఫరా చేస్తున్నాం. దీనిని ఇంకా ఎక్స్‌పాండ్ చేసుకొనడానికి 12 కోట్ల రూపాయలవరకు అవుతుంది. ఋణముగా యివ్వవలసిందిగా కేంద్రాన్ని కోరాము. కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు మేము loans యివ్వడానికి తయారుగా వున్నాము, యితర ఫ్యాక్టరీలకుకూడ యిస్తున్నాము కాని మా యాజమాన్యంక్రింద వుంచుతారా అనే విషయంమాత్రం అడిగారు. కాని, మేముమాత్రం యివ్వడానికి సిద్ధంగా లేము. ఇదివరకే యీ విషయం ముఖ్యమంత్రిగారు మనవిచేశారు. మన యాజమాన్యంక్రిందనే వుంచుకొంటాము, కేంద్ర ప్రభుత్వంనుంచి అప్పు తెచ్చుకుంటాము, ఒకవేళ కేంద్రప్రభుత్వం అప్పు యివ్వకపోతే loans float చేస్తాము అని ముఖ్యమంత్రిగారన్నారు. కాని, అటువంటి అవసరం లేదనుకొంటాను. మనం సెంట్రల్ గవర్నమెంటునుంచి తప్పకుండా తెచ్చుకోవాలి. ఇటువంటి పెద్ద ఫ్యాక్టరీలకు అన్ని రాష్ట్రాలలోనూ యిస్తారు. అందువల్ల మన యాజమాన్యంక్రిందనే పెట్టుకొని డబ్బు సేకరించడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. ఈ విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు విశదంగా చెప్పారు. ఈ మధ్య కేంద్రప్రభుత్వంనుంచి ఒక మంత్రిగారు రాబోతున్నారు. మన ముఖ్యమంత్రి మున్నగువారంతా సంప్రదిస్తారు. అప్పుడు యీ విషయంకూడ discussions లో వస్తుందని నాగిరెడ్డిగారికి మనవిచేస్తున్నాను.

Backward areas లో industries యింకా ఎక్కువగా స్థాపించాలన్నారు. నేను వారితో ఏకీభవిస్తున్నాను. ప్రభుత్వ సంకల్పంకూడ అదే. డబ్బు అంతా ఖర్చుచేయవలసియున్నది. పెద్దపెద్ద పట్టణాలలో factories పెట్టుకొంటున్నారు. Backward areas చాలావున్నాయి; అక్కడకూడ పరిశ్రమలు స్థాపించాలన్నారు. వాస్తవమే. ఈ ఉద్దేశంతోనే rural industrial estates పెట్టడానికి సంకల్పించాము. దానికి సంబంధించిన వివరాలన్నికూడ నేను ఒక ప్రశ్నకు సమాధానంగా మనవిచేశాను. Famine affected areas కోసం కేంద్రప్రభుత్వం కొంత డబ్బు కేటాయించింది. అనంతపురం, నల్లగొండ మున్నగు 415 జిల్లాలు కరువు ప్రాంతాలుగా వుంటున్నాయి. రాయలసీమలో 4, 5 సంవత్సరాలు వరుసగా కరువువచ్చే ప్రదేశాలున్నాయి. అక్కడి ప్రజలు పంటలు పండకపోతే ఏమి

చేస్తారు? వారికి పనులు కల్పించడానికి industries స్థాపించాలనే ఉద్దేశంతోనే కేంద్రప్రభుత్వం ఒక కోటి 7 లక్షల రూపాయలు మంజూరు చేసింది. ఆ plans కూడ తయారై నాయి. 3 key industries నల్గొండలో 25 లక్షలతో ఒక కాస్టర్ సీడ్ మిల్లు పెట్టడానికి, అనంతపురంలో 60 లక్షలతో cotton seed pressing mill, కడపలో 20 లక్షలతో Litho-pheone Industry పెట్టడానికి సంకల్పించాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం యిచ్చినదే కాకుండా మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడ special గా backward areas కోసం, famine affected areas కోసం 75 లక్షల రూపాయలు కేటాయించింది. ఇప్పుడున్న industrial estates కాక అదనంగా ఏర్పాటు చేసుకుంటే స్థలం, విద్యుచ్ఛక్తి, గోడ్డలు, నీటి సప్లయ—మున్నగు సౌకర్యాలు కలుగజేయడానికి కేంద్రం యిచ్చిన ఒక కోటి 7 లక్షల రూపాయలే కాకుండా 75 లక్షలుకూడ అదనంగా వున్నవని సభవారికి మనవి చేస్తున్నాను. నాగిరెడ్డిగారు co-operative sugar factories మనకు లేవు అన్నారు. మనకు 5, 6 sugar factories వున్నాయి. నాలుగు ఫ్యాక్టరీల production లోకి.....

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—లేవని నేను చెప్పలేదు. రెండవ ప్రణాళికాకాలంలోనే మనకు రావలసిన co-operative sugar factories ఆనాడు కేంద్ర ప్రభుత్వం foreign exchange మంజూరు చేయని కారణముచేత మూడవ ప్రణాళికలో రెండవ సంవత్సరంలో అమలులోకి వస్తున్నాయని చెప్పాను. మన బాధ్యతకూడ కొంత వున్నప్పటికీ, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏ రాష్ట్రానికా రాష్ట్రానికి యింత, యింత అని foreign exchange విడదీసి కేటాయించక ముందుగానే వెళ్ళిన ఏ మహారాష్ట్రకో యింకొక రాష్ట్రానికో యిచ్చేసి మనకు లేదని చెప్పడం జరిగింది. మనం వెళ్ళడం కొంచెం ఆలస్యం అయినా, ఏ రాష్ట్రానికి కేటాయించినది ఆ రాష్ట్రానికేగాని, యింకొక రాష్ట్రానికి యివ్వకూడదనే విధంగా ఒత్తిడిచేస్తే తప్ప వెనుకబడిన రాష్ట్రాలకు ప్రమాదం వస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను.

డాక్టర్ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :— తప్పకుండా ఆ పని చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. మనప్రక్కనవున్న రాష్ట్రాలకంటే మనరాష్ట్రంలోనే sugar factories ఎక్కువగా వున్నాయి. ఇవి production లోకి పోతున్నాయి. ఆముదాలవలసలో వున్న sugar factory లో crushing కు trial అయిపోయింది. ఈ విషయంలో యిబ్బందులు లేవని మనవిచేస్తున్నాను. Marine Diesel Engine Factory వైజాగ్ లో వస్తుంది అన్నారుకదా, ఆ విషయం ఏమైంది అని వారు అడిగినారు. తప్పకుండా ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అంతవెద్ద ఫ్యాక్టరీ మన రాష్ట్రానికి వచ్చేటట్లుంటే ప్రభుత్వం చూస్తూ ఊరుకొంటుందా? మేము కేంద్ర ప్రభుత్వంతో యీలాంటి ఫ్యాక్టరీల విషయంలో ఏలాంటి సౌకర్యాలు కావాలన్నా యివ్వడానికి తయారుగా వున్నాము అని చెప్పాము. దానికి కావలసిన 100 ఎకరాల భూమి free of cost యిస్తామని చెప్పాము. తదితర సౌకర్యాలు కూడ కలుగజేస్తామని చెప్పాము. ప్రయత్నం జరుగుతూనేవున్నది; ఏలాంటి జాప్యం లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:— Marine Diesel Engine రాను రాను ఎందుకు వెనుకకు పోతున్నదో విచారించారా? విచారించి వాడచెప్పే కారణాలకు ఎదురు కారణాలు మనం చూపగలుగుతున్నామా?

డాక్టర్ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:— ప్రయత్నం చేస్తూనేవున్నాము. నాగిరెడ్డిగారు ఒకవిషయం చెప్పారు. నాకు చాల సంతోషం కలిగింది. ప్రభుత్వం యొక్క industries కు సంబంధించిన కార్యక్రమంలో వారి సహకారం తప్పకుండా వుంటుందన్నారు. వారి సహకారం, తదితర సభ్యులందరి సహకారం తప్పకుండా కావాలి. వారు పూర్తి సహకారం యిస్తానని హామీ యిచ్చినందుకు నేను వారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను.

కె. వి. నారాయణరెడ్డిగారు అసలు State యొక్క industrial policy ఏమిటి; పాలసీ అసలున్నదా అని అడిగారు. అయితే, పాలసీ, పోగ్రాము లేకుండా మనం ఏదైనా చేస్తామా?

The industrial policy of the Government is to take all possible steps for the rapid industrialisation of the State, taking fullest advantage of the ample resources and to increase employment potential by giving all reasonable facilities to the industrialists. This is our Policy.

అందువల్ల పాలసీ లేదనడం సరైనదికాదు. ప్రభుత్వం పాలసీ ప్రకారమే ముందుకు పోతున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. Industries కు చాల తక్కువ డబ్బు కేటాయించారన్నారు. ఇంకా ఎక్కువ మొత్తాలు, ఎక్కువ పరిశ్రమలు కావాలన్నారు. మన రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలు తక్కువ అనే విషయం నేనుకూడ ఒప్పుకొంటాను. కేవలం ప్రభుత్వం డబ్బు కేటాయించినంతమాత్రాన పని జరగదు. ఇంకా 10 కోట్లు కావాలంటే కేటాయిస్తాము, కాని ఖర్చుచేయాలికదా! Enterpreneurs కూడ ఉత్సాహంతో ముందుకువచ్చి కొంతడబ్బు పెట్టాలి. అంతా ప్రభుత్వం భరిస్తుందనుకోకూడదు. అప్పులు, గ్రాంట్లు యిచ్చి, industrial units కు సౌకర్యాలు కలుగజేస్తుందికాని యితరులకుకూడా కొంత డబ్బు పెట్టుకొనే స్త్రోమత వుండాలి. ప్రభుత్వం పెట్టే ఖర్చు, industrialists ఎంతవరకు భరించగలుగతారనే విషయంపై ఆధారపడి వుంటుంది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వంలో ఎటువంటి లోటూ లేదని తెలియజేస్తున్నాను. అజంజాహి మిల్సును ప్రభుత్వం తీసుకొంటే బాగుంటుందన్నారు. ఇప్పుడు బాగానే నడుస్తున్నదికదా, ఎందుకు తీసుకోవాలి? సరిగా నడవక, అవకతవకలుంటే ప్రభుత్వం తీసుకోవాలిగాని, బాగా నడిచి, లాభాలు వస్తుంటే దానిని ప్రభుత్వం తీసుకోవలసిన అవసరం

(Mr. Speaker in the Chair)

ఏమి వచ్చింది? అదేకాకుండా అజంజాహి మిల్సులో మెజార్టీ డైరెక్టర్లు గవర్నమెంటువారు. గవర్నమెంటు తరపున నియమించబడిన అఫీషియల్ చేర్మన్ గా ఉన్నాడు. అటువంటి పరిస్థితులలో దానిని ప్రభుత్వం తీసుకోవలసిన

అవసరం ఏమీ లేదు అని భావిస్తున్నాను. తరువాత నాయక్ గారు మాట్లాడారు. మంచి సలహాలు ఇచ్చారు. వారికి business లోను, పరిశ్రమలలోను మంచి అనుభవం ఉంది. వారి అనుభవంబట్టి మంచి సలహాలు ఇచ్చారు. వారికి కృత్రిమత తెలుపుకుంటున్నాను. మనకు ఎటువంటి potentialities ఉన్నాయో సర్వే చేయాలని అన్నారు. అటువంటి పని జరిగిందని గౌరవ సభ్యులకు మీద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. Services of the National Council of Applied Economic Research Institute తీసుకున్నాము. డాక్టర్ పి. యస్. లోకి నాథన్ గారు దానికి Head గా ఉన్నారు. వారి పార్టీ వచ్చి మన ఆంధ్రరాష్ట్రం అంతా తిరిగి జాగా సర్వే చేసి రిపోర్టు తయారుచేశారు. అది ప్రింట్ లో వున్నది. అది తయారయిన తరువాత గౌరవ సభ్యులకు అందజేస్తాను. అది మనవి చేస్తున్నాను. అందులో పూర్తిగా అన్ని వివరాలు తెలుపబడ్డాయి.

శ్రీ వి. కృష్ణాచారి నాయక్ :—నేను చెప్పింది మాస్టర్ ప్లాన్ ఏమైనా చేస్తారా అని.

డాక్టర్ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—దానికి కూడా వస్తాను. Administrative difficulties కొన్ని చెప్పారు. లైసెన్సులు ఇవ్వడంలో చిన్న పరిశ్రమలకు జాప్యం కలుగుతోందని చెప్పారు. Specified items బావుతు industries తప్ప చిన్న పరిశ్రమలకు below 10 lakhs వాటికి లైసెన్సులు అవసరం లేదు, Above 10 lakhs అయితే కొన్ని specified items అయితే వెటర్నరీ మెంటు కమీషనరు కేంద్ర ప్రభుత్వంలోని ప్లానింగ్ కమీషన్ లోని వారి పర్మిషన్ తీసుకోవాలి కాని below ten lakhs అయితే State permission అవసరం లేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఆ మాట వాస్తవమే, కాని అందులోనికి కావలసిన parts కు అన్నింటికీ లైసెన్సులు కావాలి. అక్కడే వస్తోంది ఇబ్బంది.

డాక్టర్ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—కొన్ని ఇబ్బందులుంటాయి. కొన్ని parts మన వద్ద ఉంటాయి. కొన్ని ఇతర దేశాల నుంచి తెప్పించుకోవలసి ఉంటుంది, ఫ్యాక్టరీ start చేయడానికి లైసెన్సులు అవసరమన్నారు. దానికి జవాబు అవసరం లేదని మాత్రం చెబుతున్నాను. కోటాసరిపోడు, కొంచెం కోటా ఇస్తారు, కొద్ది కోటాలో ఇప్పుడున్న ఫ్యాక్టరీలు బాగానడువవు అని చెప్పారు, అది నిజమైన విషయమే. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వ్రాస్తున్నాము. ఈ కోటాలు ఫ్యాక్టరీలు, ఇండస్ట్రీయల్ ఎట్రేట్సు ప్రారంభ దశలో fix చేసినవి; నిజంగా చాలవు. ప్రొడక్షన్ బాగా పెరిగిన తరువాత అప్పుడు నిర్వహించిన కోటాలు చాలవు కనుక దానిని increase చేయాలని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాము; వత్తిడి చేస్తూనే ఉన్నాము, అటువంటి ప్రయత్నం ఇంకా సాగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇండస్ట్రీయల్ ఎట్రేట్సులో అద్దె చాలా పొచ్చుగా ఉందని ఒక విషయం చెప్పారు, 8 n.p. per square yard ఉంది, చాలా ఎక్కువ

అన్నారు, నేను compare చేసాను, వారు చెప్పిన తరువాత అఫీసుకు పోయి ఇతర రాష్ట్రాలలో ఏ తీరుగా ఉన్నదో తెప్పించి పరిశీలించాను, ఇతర రాష్ట్రాలలో ఏతీరుగా ఉందో మన స్టేట్‌లో కూడా అట్లే ఉందని ఎక్కువ లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది మంచి concession అని మనవిచేస్తున్నాను. ఇండస్ట్రీయల్ ఎస్టేట్సులో godowns వుంటే బాగుంటుందని అన్నారు. ఇప్పటికే వున్నాయి. Raw material centres, tools depots వున్నాయి. Warehousing facilities గురించి ఒక ప్లాన్ మంజూరు చేసాము. శ్రీఘం లోనే జరుగుతాయని సభ్యుల దృష్టికి తెస్తున్నాను. తరువాత మాస్టర్ ప్లాన్ విషయం చెప్పారు. దానికి సంబంధించినవన్నీ డాక్టర్ లోకనాథన్ గారి రిపోర్టులో బాగా వున్నాయి. అది సభ్యులకు అందచేసిన తరువాత స్పష్టంగా తెలుస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత అప్పల నాయుడుగారు మాట్లాడారు, శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మాంగ నీసు మైన్సు ఉన్నాయి, exploit చేస్తే బాగుంటుందని అన్నారు. ప్రైవేటు పార్టీ ఎవరైనా మాంగనీసు ore నుండి మాంగనీసు తీస్తామని ముందకు వస్తే తప్పకుండా లైసెన్సు ఇస్తాము; encourage చేస్తాము. ఎందుకు encourage చేయము? మన భూమిలోని వస్తువులను బాగా exploit చేసి బైటకుతెచ్చి మన రాష్ట్రానికే కాక, దేశానికే కాక, విదేశాలకు కూడా పంపే ఏర్పాటుచేస్తే తప్పకుండా సహాయం చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—మాంగనీసు, iron ore ఇతర దేశాలకు ఎగుమతి చేస్తాము అంటున్నారు. మన mines inexhaustible కాదు. Future లో మనం పరిశ్రమలు పెట్టుకోడానికి వీలయేటట్లు ఇప్పటికయినా exports ఆపు చేస్తారా?

డాక్టర్ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—తప్పకుండా. తరువాత వి. రామా రావుగారు చెప్పారు. లెదర్ బోర్డులో డబ్బు బాగా కేటాయించారు కాని ఖర్చు కావడం లేదన్నారు. మాస్టర్ ప్లాన్ తయారు చేసారు, ఏమైనది అన్నారు. మాస్టర్ ప్లాన్ తయారు చేసారు. High Power Committee వేశారు. వారు మన రాష్ట్రం అంతా తిరిగి లెదర్ ఇండస్ట్రీ ఎక్కడ పెట్టుకుంటే లాభాలు వస్తాయో, ఏవిధంగా లెదర్ ఇండస్ట్రీని అభివృద్ధి చేయాలో High Power Committee బాగా పరిశీలన చేసి బాగా పర్యటన చేసి రిపోర్టు తయారు చేసారు. ఆ రిపోర్టు మాకు వచ్చింది. దానిని పురస్కరించుకునే ఒక Adhoc బోర్డు కూడా వేశాము. దానికి డాక్టర్ నాయుడమ్మ గారిని chairman గా వేశాము. ఇండియాలోనే కాక ప్రపంచంలోని లెదర్ ఎక్స్‌పర్ట్స్‌లో ఆయన ఒకరు. బాగా అనుభవజ్ఞులు, ఈ ఇండస్ట్రీలో బాగా అనుభవం ఉన్న వారిని వేస్తే ఇండస్ట్రీ బాగుపడుతుందని అనుకున్నాము. ఆయన మంచి technician, highly qualified man, foreign qualifications వున్నాయి అందుచేత తగు కార్యక్రమం నడుస్తూనే ఉంది. పోయిన సంవత్సరం మనం కేటాయించిన డబ్బు ఖర్చుకాలేదు. ఈ సంవత్సరం కూడా ఖర్చు అవుతుందో, లేదో అన్నారు. కేటాయించిన డబ్బు ఖర్చుపెట్టడానికి కొన్ని ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి

Fully trained personnel దొరకడలేదు. Leather technology లో qualified people కావాలి. వారు దొరకడలేదు. Central Research Institute మద్రాసులో ఉన్నది. అక్కడవుండే డాక్టర్ నాయుడమ్మగారిని అభ్యర్థించాము, మీదగ్గర ఎవరైనావుంటే పంపించండి అని. ఈ line లో qualified అయినవారు చాలా తక్కువమంది ఉన్నారు. అయినా వారు పంపిస్తామని హామీ ఇచ్చారు. వారు వచ్చినతరువాత తప్పకుండా కేటాయించినదబ్బు ఖర్చు పెడతాము. తరువాత పెద్దలు విశ్వనాథంగారు మాట్లాడారు. Pig iron plant State sector లో పెట్టకుండా ప్రయివేటువారికి రికమెండ్ చేసారేమి అని వారు అడిగారు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు పాలసీ ఇది కాదు అన్నారు. నేనుకూడా పరిశీలించాను. వారు చెప్పినతరువాత బాగా చూడాలనే ఉద్దేశంతోనే పరిశీలించాను. నాకు తెలిసినంత వరకు అటువంటి పాలసీపమీలేదు. కేంద్రప్రభుత్వం ఏదో ఆదేశం ఇచ్చారు స్టేటు సెక్టరులో ఉండాలని అంటే దానికి నియమం ఉంది. ఒక లక్ష టన్నులకంటే క్రింద వుండే pig iron or iron and steel plant దేనినైనా ప్రయివేటు పార్టీలకు ఇవ్వ వచ్చునని ఉంది. దానిని పురస్కరించుకునే ఇచ్చాము కాని స్టేటుగవర్నమెంటు పెట్టకూడదనిలేదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఈ విషయంలో స్టేటుకు కేంద్రానికి పెద్ద difference లేదు. 1956 లో industrial policy resolution pass చేసారుకదా iron and steel అనునది స్టేట్ సెక్టార్ లో పెడ్యూలు 'ఎ' లోనిదికదా, ఎందుకు మారుస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను.

డాక్టర్ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—అదేమనవి చేసాను, అధ్యుడా, As a matter of fact, the Government of India have recently decided that in respect of small units upto the capacity of one lakh tons per annum could be handed over to the private sector కేంద్రప్రభుత్వంలోని విషయమే. విశ్వనాథంగారు చెప్పినవిషయం ఆలోచనచేసాము. ప్రయివేటుపార్టీకి ఇస్తే ప్రభుత్వం పెట్టకూడదనికాదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ప్రయివేటు పార్టీకి రికమెండుచేసిన దాని Capital ఎంత ?

డాక్టర్ ఎమ్. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—ఆ వివరాలన్నీ లేవు. కావాలంటే గౌరవ సభ్యులకు అందజేస్తాను. ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ వారు మేముకూడా పెడతామని సూచన ఇస్తున్నారు. దానిని కూడా ఆలోచిస్తాము. వీలయితే వారు పెట్టడానికి అవకాశం కలుగజేస్తామని చెబుతున్నాను. ఖాదీబోర్డు విషయమైకూడా చెప్పారు. ఖాదీ, విలేజి ఇండస్ట్రిబోర్డు బాగా నడవడంలేదు, పోయిన డబ్బు వాపసు రావడంలేదని అన్నారు. అక్కడవుండే ఇబ్బందులనుకూడా గుర్తించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఖాదీవ్యవహారం ఎట్లాఉందంటే, ఖాదీకమిషన్ వారు డబ్బు ఇస్తారు స్టేట్ గవర్నమెంటు కొంత ఇస్తుంది. స్టేట్ గవర్నమెంటు ఇచ్చినదానికి ఖాదీ కమిషన్ కొంత

ఇస్తుంది. Dual administration వల్ల duplication వస్తోంది. వారుచేసేది మాకు తెలియదు. మేముచేసేది వారికి తెలియదు నేను మంత్రిగావచ్చినతరువాత మూడు నాలుగు మాసాలుగావై కుంతలాల్ మెహతాగారితో correspondence జరిపాను. డబ్బుఇవ్వడంలో duality ఉండకూడదని, ఖాదీకపిషన్ ఇచ్చే డబ్బుమొత్తం మాకే ఇవ్వాలనిచెప్పకున్నాము. బహుశా వారు అంగీకరిస్తారనుకుంటాను, Latest letter బాగా స్పష్టంగా ఉంది. అక్కడ పని బాగా జరగడం లేదని, యిచ్చిన డబ్బు సక్రమంగా వినియోగం కావాలని క్రొత్తగా మరోబోర్డు వేశాము. Whole-time Chairman ఉంటారు. ఇప్పటివరకు మంత్రిగారే చైర్మను. నేను మీటింగుకు పోతానుగాని day-to-day administration ను చూడడానికి ఎట్లా పిలుపుతుంది. Chief Executive Officer పోయి చూసిరావాలి. అతడు పర్యటన చేస్తూఉంటే ఆఫీసులో ఉండేవారు ఎవరు? అందుకని full time chairman ను పెట్టినాము. బాగా అభివృద్ధిచెంది మంచి విధానంలో నడుస్తుందనే ఉద్దేశ్యంతో reconstitute చేసినాము కనుక తప్పకుండా యిప్పుడు బాగా నడుస్తుందనే ఆశామాత్రంఉంది శ్రీ గున్నయ్యగారు లెడర్ ఇండస్ట్రీ గురించి చెప్పారు. శ్రీ రామారావుగారికి చెప్పిన సమాధానంలో చెప్పారు. “ఏమైనా పట్టణాలలోనే అంటారు. పల్లెటూర్లగతి ఏమిటి? పాతపట్నం సంగతి ఏమిటి? శ్రీ కాకుళం వెనుకబడిఉంది.” అని అందోళన వెలిబుచ్చారు. చిన్న చిన్న ఇండస్ట్రీస్ అన్ని గ్రామాలలో పెట్టకోవాలి. ఖాదీ అండ్ విలేజి ఇండస్ట్రీస్ తరపున నడచేవన్నీ పట్టణాలలో కాదు, గ్రామాలలోనే నడిపిస్తున్నాం. గ్రామాలలో చిన్న చిన్న కుటీర పరిశ్రమలను, ఇండ్లలో చేసే పరిశ్రమలను చిన్న చిన్న పెద్దనుపేసుకుని తయారు చేసుకునే పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో పల్లెటూర్లలో పెడుతున్నాం. గ్రామయిక ప్రోగ్రాం యిటీవల వచ్చింది. Agro Industrial Programme క్రింద తయారు చేస్తున్నాం. గ్రామాలలో సంవత్సరానికి 30 రోజులూ వ్యవసాయ కూలీలకు పని దొరకదు. Off season లో ఊరికే ఉంటారు. కనుక గ్రామయిక ప్రోగ్రాం introduce చేశాము. Industrial Extension Officers సరిగా పనిచేయడం లేదన్నారు. సమీతులలో ఇ డిస్ట్రీయట్ కార్యక్రమం సవ్యంగా నడిపించాలని సౌకర్యం బాగా కలుగ చేయాలని Extension Officers ఉన్నారు. వారు తప్పకుండా పనిచేస్తున్నారు. ఒకప్పుడు ఏదయినా జాప్యము, లోటు కలిగితే పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షునికి చెప్పవచ్చు. వారిపైన పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షునికి administrative control ఉంది Extension Officers పైన పంచాయతీ అధ్యక్షునికి powers ఉన్నాయి. వారి నోటీసుకువచ్చి అట్లాఉంటే సర్దుకోవాలి. మేము మాత్రం తప్పకుండా ఆదేశములు యిస్తున్నాం. ఇకముందుకూడా ఆదేశములు యిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా, శ్రీ సీతాంమయ్యగారు మాట్లాడారు. మదనపల్లి, వాయిల్పాడు, చిత్తూరు గురించి మాట్లాడారు. వారు ఆప్రాంతం గురించి మాట్లాడడం న్యాయం. కోఆపరేటివ్ స్పిన్నింగుమిల్లు ఎందుకు పెట్టకూడదు పేపరు మిల్లు ఎందుకు పెట్టకూడదు అన్నారు. గౌరవ సభ్యులు దీనిలో interest తీసుకుని కావలసిన co-operation, share capital పోగుచేస్తే వాటిని పెట్టడానికి అభ్యంతరం

ఉండదు. గౌరవ సభ్యులు శ్రద్ధ వహించాలని నేను వారికి మనవి చేస్తున్నాను. చిత్తూరు నుంచి నెల్లూరుకు కూడా పోయినారు. Stainless steel permits ను నెల్లూరులో అమ్ముకుంటున్నారని కొంతమంది చెప్పారు. పర్మిట్టుగాని కోటాస్ గాని యిచ్చే ఉద్దేశ్యం ఇండస్ట్రీస్ పెట్టుకోవాలనిగాని పర్మిట్టును అమ్ముకోవాలని ఉద్దేశ్యం కాదు. నాకు తెలిసినంతవరకు అటువంటిది ఏమీలేదు. ఏదైనా ఉంటే 1% ఉండోయేమో చూడగా కాదని చెప్పను. అటువంటి అమ్ముకునే విధానం ఉన్నట్లు నిశ్చయించదు. ఏదయినా ఫలానావారు అమ్ముకుంటున్నారని చెప్పాల్సిగాని జనరలుగా చెబితే సాధ్యం కాదు. నెల్లూరులో ఎవరెవరికి పర్మిట్టు యిచ్చినారు. ఎంత యిచ్చినాం. ఎవరెవరు అమ్ముతున్నారనేది definiteగా చెబితే తప్పకుండా వారిపైన చర్య తీసుకుంటాం. పర్మిట్టు Cancel చేస్తాం. దాని గురించి ప్రధానమంత్రిమని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు మాట్లాడుతూ ఆంధ్ర పేషరు మిల్లు ఎక్కడికోపోతుందని ఆందోళన చెందినారు. ఎందుకంటే ఆందోళనచెంది నారో తెలియదు. అంతఆందోళనకు అవసరంలేదనుకుంటాను, ఆంధ్ర పేషరు మిల్లుని రాయలసీమలో అనంతపురంలో పెడతారని ఆందోళనచెందారు. అది ఎక్కడికి పోదు. ఉన్న స్థలంలోనే ఉంటుంది. ఆంధ్ర పేషరు మిల్లును అయిదారు కోట్లు ఖర్చుతో బాగా అభివృద్ధి చేసి దినానికి పదిటన్నుల ఉత్పత్తి చాలదని 50 టన్నుల వరకు పెంచాలనే ఉద్దేశ్యముతో French firmను Contract చేసి మొదటి తెప్పించుకొని ఆర్పాటించేసి shift చేస్తామనే అనుమానం అవసరంలేదు. రాజమండ్రి నుంచి ఎక్కడికి పోదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. పేషరులో వచ్చిన వార్తమీద ప్రభుత్వం clarification కూడావచ్చింది. ఈ వేది మీదనుంచి చెబుతున్నాను ఆ మిల్లు అక్కడనే ఉంటుంది, ఎక్కడికిపోదు shift కాదని శ్రీ వావిలాలగోపాల కృష్ణయ్యగారికి ప్రభుత్వం తరపున మనవి చేస్తున్నాను.

Sir Vavilala Gopalakrishnayya:—Thanks, Sir.

Dr. M.N. Lakshminarasayya:—I thank the hon. Member very much. ఇక ప్రింటింగు ప్రెస్సు గురించి చెప్పారు. బాగా నడవడంలేదనీ అవసరములు ఉన్నాయనీ కావలసిన material print చేయడం పోతున్నదని చెప్పారు. అవును నిజమే, ప్రింటింగు ప్రెస్సు ఒక స్థలంలోలేదు. అరడజను స్థలాలలో పెట్టుకున్నాం. అక్కడ స్థలం చాలదు. Technical people కూడా లేరు. మనకు qualified గా Technical people గావాలి. నాలుగు స్థలాలలో ఉంటే administrative బాగులేదు, ఇబ్బందిగా ఉంది. ఒకే స్థలంలో పెట్టుకుంటే బాగా ఉంటుందని అనుకున్నాం. ప్రింటింగ్ ప్రెస్ పెట్టుకొని కార్మిక సంఘం నడిపిస్తూ ఉండి అసెంబ్లీకి కావలసిన కాగితాలను ప్రింటు చేయకపోతే ప్రెస్సు పెట్టుకొన్నా ప్రయోజనం ఏముంది? అందుచేత తప్పకుండా Printing Press అభివృద్ధి చేసుకోవాలి. సక్రమంగా పచ్చేటట్లు చేసుకోవాలి. నాలుగు స్థలాలలో ఉంది. ఇప్పుడున్న స్థలం చాలదు. Dilapidated buildings. మంచి స్థలంలో బాగా విశాలంగా ఒక building కట్టుకొని యిప్పుడున్న మెషిన్లకంటే

క్రొత్త మెషినరీ తెచ్చుకొని సక్రమంగా నడపాలనే ప్లాను ప్రభుత్వానికి ఉంది. అదే కాకుండా కేవలం Printing Press కి మాత్రమే భవనం కాకుండా ప్రెస్సులో పనిచేసే కార్మికులకు ప్రెస్సు పరిసరాలలో ఒక కాలనీ కట్టాలనే ఉద్దేశ్యంకూడా ప్రభుత్వానికి ఉందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అడిగమెట్టులో యిదివరకే స్థలం తీసుకోవాలనే నిర్ణయం జరిగింది. దానిని implement చేశారా ?

డా॥ ఎం.ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:— అడిగమెట్టులో స్థలం లేదు. ఎర్రగడ్డకు పోతున్నాం. అక్కడ స్థలం విశాలముగా ఉంది. అడిగమెట్టులో ఇరుకుగా ఉంది. Housing Board వారు యిళ్లు కట్టుకుంటున్నారు. సిటీకి పూర్తిగా దూరంగా ఉండకుండా దగ్గరగా ఉన్న స్థలం కనుక కట్టుకోమన్నాం. ప్రెస్సు పెద్ద ఫ్యాక్టరీ కనుక వేలనుంది పనిచేస్తారు కనుక విశాలమైన స్థలంలో కట్టాలనుకున్నాం.

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు:— ఎర్రగడ్డవద్ద అంటే Mental Asylum దగ్గరనా ?

డా॥ ఎం.ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య:— ఎర్రగడ్డలో పెద్ద పరియా ఉంది. అక్కడ Mental Hospital, T. B. Hospital, Industrial Training Institute— ఎన్నో ఉన్నాయి. కేవలం పేమెంట్స్ కాక ఇతర మనుష్యులున్నారు. పెద్ద పెద్ద భవనాలున్నాయి. మనుష్యులు హాయిగా సుఖముగా కాలం గడుపుతున్నారు. Central Stores గురించి శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెబుతూ ప్రభుత్వం decentralization అని పదే పదే చెబుతూ మళ్లా centralization చేస్తున్నారు, ఆ డిపార్టుమెంటునుంచే పోవాలంటున్నారు. అధ్యక్షా, దీని మంచిచెడ్డలను తక్కువలోపేనీ బాగా తూకం చూశాము. సెంట్రల్ స్టోర్స్ పర్సన్ డిపార్టుమెంటువల్ల లాభమే ఎక్కువగా ఉందని కనిపించింది. అందుచేత సెంట్రల్ స్టోర్స్ ద్వారానే అన్నీ కొనాలని చెప్పాము. అంతా centralization చేశామనడం సరైనది కాదు. ఇదివరకు emergency cases లో డిపార్టుమెంటు ఇండెంటు చేయడానికి ఉన్న అధికారాన్ని రు. 500 ల నుండి రు. 2000 ల వరకు పెంచించాము. ఇది decentralization కాక centralization ఎట్లా అవుతుంది. Decentralization చేసినామని మనవి చేస్తున్నాను. Polytechnical school గురించి చెప్పినారు. అది technical education కు సంబంధించినది. విద్యాశాఖ మంత్రిగారి డిమాండులో అడిగితే బాగుంటుంది. తరువాత నారాయణపేటనుంచి ఎన్నికైన గౌరవసభ్యులు శ్రీ రామచంద్రరావు కల్యాణిగారు మాటాడినారు. వారు ఒకేవిషయము బాగా గట్టిగా చెప్పారు. Power looms లేవని పెట్టుకొంటే బాగుంటుందని చెప్పారు. అధ్యక్షా ఒకటి మాత్రము మనవి చేస్తున్నాను. 'Not to encourage power looms' అనే Handloom Advisory Board 1958 లో recommend చేసిన విధానము మనము Advisory Board

ను పెట్టుకొన్నప్పుడు దాని advice ను వినాలి కదా. Power looms పెట్టుకొంటే hand looms కు చెబ్బ తగులుతుందనే విషయము గుర్తు పెట్టుకొని power looms వద్దు అని చెప్పారు.

శ్రీ కె. రామచంద్ర రావు:—मेरा मकसद यह था कि टेक्सटाइल इन्व्वाइरी कमेटी एडवाइजरी कमेटी के सामने क्या अहमियत रखती है ।

డాక్టర్ ఎమ్. ఎస్. లక్ష్మీనరసయ్య:—అధ్యక్షా, ఇది పెద్ద సమస్య. దీనికి వ్యతిరేకము చాల వుంది. Hand looms లో లక్షలాది ప్రజలు వున్నారు. వారందరు ఏమీ అవుతారు అనేది గుర్తించాలి. ఏమైనప్పటికీ ప్రభుత్వం బాగా పరిశీలన చేస్తున్నది. ఇంకా కావాలని అంటే తప్పకుండా పరిశీలన చేస్తాము. దేనివల్ల ఎక్కువ వుందని చూడాలి. వారు మైసూరు రాష్ట్రము యొక్క సరిహద్దు ప్రాంతములో వున్నారు. మైసూరులో power looms వున్నవి. అక్కడ బాగా బట్ట తయారు చేసి border దాటి నారాయణపేటకు వస్తారు. మనవారి బట్టలకన్న వారి బట్టలు చాల cheap గా వుంటాయి. మనవారు compete చేయలేక పోతున్నారు అనే బాధతో వారు చెప్పారు. నారాయణపేట విషయమే కాదు మనము చూడవలసినది. రాష్ట్రము మొత్తము మీద చూడాలి. రాష్ట్రము యొక్క శ్రేయస్సు, weavers యొక్క శ్రేయస్సు చూడాలి. అవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇటువంటి నిర్ణయానికి వచ్చాము అని చెబుతున్నాను. కావలసినట్లే ఇది పునరాలోచన చేయడానికి సిద్ధముగా వున్నాము అని చెబుతున్నాను. శ్రీ సత్యనారాయణగారు మాట్లాడుతూ సింగరేణి కాలరీస్ విషయము చెప్పారు. దీని విషయము, ఇతర విషయాలకు సమాధానము విశదముగా చెప్పాను. Industries బాగా పెట్టుకోవాలనే ప్రభుత్వము యొక్క ఉద్దేశము. అన్ని రాష్ట్రాలకన్న మనము వెనుక పడి వున్నాము అని అంటున్నారు. అన్నింటికన్న వెనుక కాదు. కొన్ని రాష్ట్రాలకన్న వెనుక వుంటే వుండవచ్చు. కొన్ని రంగాలలో ముందుకు పోతున్నామనేది గమనించాలి. వ్యవసాయ రంగములో ముందుకు పోయినాము. అటువంటి certificates మనకు కొన్ని వున్నవి. First rank, Second rank, Third rank certificates వున్నవి. అన్ని రంగాలలో first rank కు రావాలనే ప్రయత్నము, ప్రభుత్వము చేస్తోందని మనవి చేస్తున్నాను. Industries improve కావడానికి తగిన శ్రద్ధ ప్రభుత్వము వహిస్తుంది అని మనవి చేస్తున్నాను. అంగరూ కూడ చాల సవ్యముగా, హెచ్చుస్థాయిలో చర్చలు జరిపినందుకు కృతజ్ఞత తెలుపుకుంటూ, నాప యీ సమయము ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి కృతజ్ఞత తెలుపుకుంటున్నాను. ఇవన్నీ విన్నతరువాత గౌరవ సభ్యులు తృప్తి చెందారు అనుకొంటాను. ప్రభుత్వము శాస్త్రం చేస్తోంది, చేయవలసినది చేయడంలేదనే ఉద్దేశం వుంటే విమర్శలకుగాని, cut motions కు గాని తావు వుంటుంది. అటువంటి తావు ఏమీ లేదని అనుకొంటాను. కాబట్టి cut motions ను ఉపసంహరించుకొని ఈ main demand ను మంజూరు చేయాలని కోరుతూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—అధ్యక్షా, ఖాదీబోర్డులో వున్న సభ్యులే పెద్ద పెద్ద మొత్తాలు అప్పులుగా పుచ్చుకొంటున్న వ్యవహారము వుంది. అది కొంచెము enquiry చేయిస్తారా అని అడిగాను. దానిగురించి ఏమైన చెబుతారా?

డా॥ యమ్. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—పెద్ద పెద్ద industries పెట్టుకొన్న వారు పెద్ద మొత్తాలు తీసుకొంటారు. చిన్న industries పెట్టుకొన్నప్పుడు చిన్న చిన్న మొత్తాలు తీసుకొంటారు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—ఖాదీబోర్డులో industries వుండవు.

డా॥ యమ్. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—ఉన్నవి. సొసైటీయొక్క స్తోమ తునుబట్టి వుంటుంది. Loan ఇచ్చేది ఎందుకు? పావుకారుదగ్గర అప్పు తీసుకొన్న వుడు తిరిగి యివ్వకపోతే దావా చేస్తాడు. డబ్బును రాబట్టుకోడానికి అటువంటి వ్యవహారము జరుగుతూనేవున్నది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—నా ఉద్దేశము అర్థము అయినట్లు కనుపించ లేదు. సాధారణముగా ఇతరులకు అప్పులు ఇవ్వడం అందులో వున్న మెంబర్సు ఆటే ప్రయోజనము పొందకుండా కొంతవరకు త్యాగము చేసుకొనడము ముఖ్యము కదా. అక్కడ వున్న డబ్బు అందులోని సభ్యులే హెచ్చుగా పుచ్చు కొన్నట్లయితే దీని ఉపయోగము తగ్గుతుంది. దీని విషయము enquiry చేయిస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

డా॥ యమ్. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య :—అక్కడున్న మెంబర్సు పుచ్చు కొనేది industries ను పెట్టుకోడానికేకదా. మనకు industries కావాలి. ఎవరు పెడితే ఏమి? అక్కడున్న మెంబర్సు పెడితే యేమి? ఇంకొకరు పెడితే ఏమి? అవకతవకలుంచే చూసుకోవచ్చు. మనకు industries కావాలని అనుకొన్నప్పుడు అక్కడున్న మెంబర్లను industries పెట్టుకోవద్దని అనడము ఏమి సమంజసం అవుతుంది?

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఖాదీబోర్డులోని సభ్యులే పెద్ద పెద్ద మొత్తాలు అప్పులు పుచ్చుకొన్నట్లయితే దాని ప్రయోజనము ఏమిటి? ఇది చాల irredeemable వ్యవహారముగా కనుపిస్తోంది అని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker :—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries
by Rs. 100.

(To discuss the Industrial Policy of the State Government).

The Cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

by To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries
Rs. 100.

(i) To discuss paper Industry.

(ii) Small Scale Industry.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

by To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries
Rs. 100.

(To discuss the undue delay in the progress of the fertiliser projects).

The Cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

by To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries
Rs. 100.

(For the failure to implement the announced plans of industrial development).

The cut motion was declared negatived.

Sri T. Nagi Reddy :—Sir, I demand a division.

The House divided: Ayes 44; Noes 125

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

by To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries
Rs. 100.

(For the failure to implement a single industrial project in the State.)

by To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries
Rs. 100

(For discussing the failure of the Government to plan for a new print factory in public sector).

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker:—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries
by Rs. 100.

(To impress upon the Government to open an industrial School at Sattenapalli, Guntur District)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries
by Rs. 100.

(To criticise the policy of Government in ignoring the development of Industry and try to locate industry from the Central Sector).

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries
by Rs. 100.

(To impress upon to Government to start Poly-Technique Institute, Sattenapalli).

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

పరిశ్రమలను కొత్తవి తగినన్ని నెలకొల్పినందుకూ, ఉన్నవాటికి ఆర్థిక సహాయము లభించినందుకూ, ఏలూరులో తోళ్లజాగుచేతిపరిశ్రమ నిస్సహాయానికి గురియై ఓడిస్తూ ఉన్నందుకు.)

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

(చేనేత కార్మికులకు నూలు, రంగులు సరసమైనధరలకు దొరకక మిల్లలతో పోటీపడి, నిరుద్యోగముతో జాధలు పడుతుంటే మిల్లయజ మానులను ప్రభుత్వము అదుపులో పెట్టి చేనేత పారిశ్రామ కార్మికులకు కావలసిన రంగులు, రసాయనములు సరసమైన ధరలకు ప్రభుత్వము యిప్పించలేని విధానమును ఘర్షించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

నెల్లూరు జిల్లాలోని ప్రైవేటు యాజమాన్యమున నడుపబడు చుండిన పింగాణి ఫ్యాబ్రికీలో పనిచేయు 300 కార్మికులకు కావలసిన ప్రావిడెంటు ఫండు ఇప్పించుటలో ప్రభుత్వము జాప్యము చేసుకొన నందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

(చేనేత కార్మికులకు గృహవసతులు యేర్పాటు చేయుటలో జరుగుచున్న జాప్యమును గురించి వివరించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

(నెల్లూరుజిల్లా, కోవూరు తాలుకా, పాటూరు గ్రామ చేనేత కార్మికులలో కొందరిని, నదరుగ్రామ చేనేత పరపతి సంఘములో చేర నీయ కుండా నదరు సంఘ పాలకవర్గమువారు చేయుచున్న అక్రమ చర్యలను ప్రభుత్వము వారికి కట్టక మిన్నకున్న ప్రభుత్వ విధానము చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

(నెల్లూరుజిల్లా, బుచ్చిరెడ్డి పాలెం గ్రామములో చాపలు అల్లు పరపతిసంఘమును యేర్పాటుచేయుటలో జాప్యముజరుగుచున్నందుకు.)

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

(To urge the Government to grant licence for opening a Spinning Mill at Radanapalli on Co-operative basis as a measure under pilot project Scheme (Famine area) and further to urge the Government to sanction a rural Industrial Estate in 1963-64 under the same above mentioned scheme.)

*

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker:—The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

ఖమ్మంజిల్లా కొత్త గూడెం బొగ్గుగని కార్మికులు నివాసస్థలము నుండి 10 మైళ్ళదూరం వరకూ నడిచి, బస్సుల మీద పోతున్నారు. బస్సుచార్జీలకు రోజుకు ప్రతికార్మికునికి ఒకరూపాయి అనగా అతని జీతంలో మూడవవంతు ఖర్చుపెట్టాల్సివస్తున్నదనిఅందువల్ల కార్మికులకు యింటివసతి చూపేంత వరకు బస్సుచార్జీలను కాలనీ మేనేజ్మెంటు చేత యిప్పించవలెనని పెట్టుకున్న దరఖాస్తును యింతవరకూ అమోదించని ప్రభుత్వచర్యను చర్చించేందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,00 for Industries by

Rs. 100

(ఖమ్మంజిల్లాలో కొత్తగూడెం బొగ్గు గనుల మేనేజిమెంటు యొక్క డైరెక్టర్ల బోర్డులో కార్మిక ప్రతినిధులను తీసుకోనందుకు, కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్వహించిన పాలసీని అమలు జరుపనందుకు ప్రభుత్వ చర్యలపట్ల అసమ్మతి తెలుపుటకుగాను.)

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by

Rs. 100

(రాష్ట్రవ్యాపితంగ, పరిశ్రమల నెలకొల్పుటలో అవలంబిస్తున్న నిర్లక్ష్యం వైఖరి చర్చించుటకుగాను

(2) ప్రభుత్వ రంగంలోవున్న పరిశ్రమల నిర్వహణలో ప్రభుత్వం అవలంబిస్తున్న బాధ్యతారహిత చర్యల నిరసించుటకుగాను.

(3) నల్లగొండ జిల్లాలోని వాడపల్లిలో సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ, దేవరకొండలో క్యాప్టర్ ఆయిల్ ఫ్యాక్టరీ, ఎర్రపల్లిలో గాజుల ఫ్యాక్టరీ నెలకొల్పాలని చేసిన జిల్లాపరిషత్తు తీర్మానాల ఖాతరు చేయనందుకు చర్చించుటకుగాను.

(4) పరిశ్రమలు నెలకొల్పుటలో ఏ పరిశ్రమలు లేని వెనుకబడ్డ జిల్లాల ఎడల చూపుతున్న వైఖరిని నిరసించుటకుగాను.)

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

The reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by

Rs. 100

(To discuss the failure of the Government in effectively representing the needs of our State before the Planning Commission and achieving the allocation of the desired key Industries.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by

Rs. 100

(To discuss the failure of the Government in not having set up Cigarette industries at Guntur.)

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

(To impress the Govt., the need for establishing Rural Industrial States in each Taluk, specially in Raya'aseema.)

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

(చేనేత పారిశ్రామికలకు నూలు (దారం) రంగు మొదలైన ముడిసరుకు మిల్లలకిచ్చే ధరకు నష్టయి చేయనందుకు చర్చించుటగాను.

(2) చేనేతబట్టపై యివ్వబడే రిబేటు ఏ నెలది ఆ నెలకు కార్మికులకు చెల్లించనందుకుగాను.

(3) నల్లగొండజిల్లా దేవరకొండ తాలూకాలోగల అధిక సంఖ్య చేనేత కార్మికులకు (కాలాని) గృహవసతి కల్పించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందుకుగాను)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,21,400 for Industries by Rs. 100

(1) గ్రామీణ కుటీర పరిశ్రమలు అభివృద్ధి పరుచుటకుగాను గ్రామీణ ప్రాంతాలలో తగుచర్యలు తీసుకోనందుకుగాను.

(2) నల్లగొండజిల్లా దేవరకొండ తాలూకాలో పోలెపల్ల కుమ్మరిమట్ట పారిశ్రామిక సహకార సంఘమునకు గుండ్లపల్లి తోళ్లపారిశ్రామిక సంఘమునకు సకాలములో అప్పు చెల్లించుటలో ప్రభుత్వం తగుచర్య తీసుకోనందుకు చర్చించుటకుగాను.)

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,14,21,400 under demand No. XXIV—Industries.”

The motion was adopted and the Grant made.

DEMAND No. XX.—AGRICULTURE (Rs. 3,78,60,100).

The Minister for Agriculture (Sri A. Bularami Reddi) :—*Mr. Speaker* Sir, I beg to move :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 3,78,60,100 under Demand No. XX—Agriculture.”

Mr. Speaker :— Motion moved.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— అధ్యక్షా, మన రాష్ట్రంలో ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తిని పెంచటం మన ప్రణాళిక ముఖ్యోద్దేశము. 1950-51 వ సంవత్సరంలో మన రాష్ట్రములో ఉత్పత్తి 40.1 లక్షల టన్నులు వుండగా రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలోగా అదనంగా 30.54 లక్షల టన్నుల ఉత్పత్తిని సాధించి మొత్తం 70.64 లక్షల టన్నుల ఉత్పత్తిని చేయాలని ఉద్దేశ పడ్డాము. కాని 28.96 లక్షల టన్నులను మాత్రమే అదనంగా ఉత్పత్తి చేసుకున్నాము. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో మనకు సకాలంలో ఎరువులు లభించకపోవటం చేత, వర్షాభావంచేత మనం ఆశించినంతలో కొంత తగ్గింది. దానివల్ల 1.58 లక్షల టన్నుల కొరత ఏర్పడింది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో చిన్ననీటి వనరులకుగానూ రాష్ట్రప్రభుత్వం 4 కోట్ల రూపాయలు, కేంద్ర ప్రభుత్వం 9 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించటం జరిగింది. దానినిబట్టి మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికాంతానికి 26.77 లక్షల టన్నుల ఆహార ధాన్యాలను ఉత్పత్తి పెంచాలని ప్రణాళిక చేసుకున్నాము. 1950-51 సంవత్సరములో మన రాష్ట్రంలోవున్న ఉత్పత్తికి రెండురెట్ల ఉత్పత్తి మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలం అంతానికి సాధించగలమనీ ఆశ కలుగుతున్నది. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వ్యవసాయానికి 7.17 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించబడింది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వ్యవసాయానికి 15.17 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించబడింది. దానిని బట్టి రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కంటే మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వ్యవసాయ పద్ధతికింద రెండురెట్లకు మైగా ఖర్చుపెట్టటం జరుగుతుంది. పరిశోధనలకు గానూ ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించుకొన్నాము. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో పరిశోధనా పద్ధతికింద 481.97 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టుకోవటం జరుగుతుంది. దానికి గానూ మన రాష్ట్రంలో 43 పరిశోధనా కేంద్రాలు పనిచేస్తున్నాయి. వాటి స్థాయిని పెంచటం ద్వారా, పరిశోధనలకు అవసరమైన సౌకర్యాలు సమకూర్చటం ద్వారా రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పరిశోధనలకు అత్యంత ప్రాధాన్యం ఇవ్వబడింది. మూడవ పంచ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మరింత తీవ్రం చేయబడుతున్నది. మనం పరిపంటకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నాము. మన రాష్ట్రంలోని విత్తనాలను అభివృద్ధి చేసుకోవాల్సిన కార్యక్రమం వుంది. జపాన్ పరిగింజలకు ఒక ప్రత్యేకతవున్నది. గడ్డి దిట్టంగా వుంటుంది. ఎంత ఎరువు వేసినా గింజ రాలకుండా పంట పండటానికి, ఎక్కువ ఉత్పత్తి చేయటానికి అవకాశం వుంది. అక్కడి విత్తనాలను తీసుకువచ్చి మనదేశంలోని విత్తనాలలో సంకరంచేసి అభివృద్ధి చేసుకోవటానికి మన ఎగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటువారు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. మామూలు పంట కంటే పదినుండి తొంభైం వర్షంతువరకు ఎక్కువపంట పండగలదంటున్నారు. ఇప్పటికి సుమారు 80 కొత్త రకమైన విత్తనాలను సాధించారు. సామర్లకోటవద్ద యం.టి.యు. 3, ఎస్.ఎల్.డి. 19 ల మధ్య అనేక మిశ్రమాలను ఉత్పత్తి చేయటం జరిగినది. నెం. 272 మరియు 289 అనబడే రెండు కల్చర్లు 1959-60, 1960-61 సంవత్సరాలలో ఎకరానికి మామూలు దిగుబడికంటే దాదాపు 600 పౌనులు ఎక్కువ దిగుబడి అయినట్లు కనుకొనబడింది.

అనేక రకాలైన క్రొత్త మేలురకపు విత్తనాలు ఉత్పత్తి చేసుకుంటున్నాము. అనకాపల్లి, నెల్లూరు, సామర్లకోట, రుద్రూరులలో నాలుగు ప్రాంతీయ పరిశోధనా కేంద్రాలను; మచిలీపట్నం, ఊళ్ళలలో రెండు పరిశోధనా ఉప కేంద్రాలను భారత ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన పద్ధతిని అనుసరించి స్థాపించుటకు ప్రతిపాదించబడినవి. ఇంతేగాక కోస్తా జిల్లాలలో జ్ఞాప్తుస్టెంబోరల్ అనే వ్యాధి ఎక్కువగా ఉన్నందున దానిని అరికట్టే పదార్థాలను తయారుచేయుటకు తెనాలిలో ఒక కేంద్రాన్ని ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. అన్ని ఆహార ధాన్యాలతోపాటు ప్రత్తిలో నందిగాం; చెరువులో 779, 975, 997 అనే క్రొత్త రకమైన విత్తనాలను మనం సంపాదించుకోగలిగాం. క్రొత్త విత్తనాలు కనిపెట్టినతర్వాత వాటిని విస్తృతం చేయుటకు, రైతులకు అందుబాటులో ఉంచేందుకు కేంద్రప్రభుత్వ ఆదేశానుసారం మనం ప్రతిజ్ఞాకులో 15 ఎకరాలుగల ఒక విత్తనాల షేత్రాన్ని ఏర్పాటుచేశాము. కాని అవి ప్రభుత్వ స్వంత భూములు కావు. కౌలుకు తీసుకొని, పశువులను అరువుపెట్టి షేత్రాలను నడవడం చాలా కష్టమైనది. అంతేగాక agricultural graduates లేనందువల్ల field men ను temporary గా promote చేసి ఆ షేత్రాలకు మేనేజర్లుగా వేయడం జరిగింది. కౌలుకు తీసుకున్న భూములు మంచివికానందువల్లనూ, చిన్న చిన్న షేత్రాలు కావడం మూలంగానూ మనకు కొంత నష్టం కూడ కలిగింది. అందువల్ల వాటిస్తానే పెద్ద షేత్రాలను ఏర్పాటుచేయాలని సంకల్పించాం. 1961-62 లో 15 ఎకరాల భూమిని సేకరించి seed farms తయారుచేయాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. వ్యవసాయశాఖావారు కృషిఫలితంగా ఇప్పటికిప్పుడే 2,889 ఎకరాలు సేకరించి 19 పెద్ద seed farms ను ఏర్పాటుచేసుకున్నాం. అందుకు ఈ బడ్జెట్ లో నాలుగులక్షల రూపాయలు కూడ కేటాయించాము. ఈ 19 షేత్రాలలో మన స్వంత ఎద్దులు, పరికరాలుపెట్టి వ్యవసాయం చేయడంవల్ల సుమారు 52 ఎకరాలలో ఎకరానికి 247 రూపాయల వరకు మనకు లాభం వచ్చింది. అంతే గాక ప్రతి ఎకరానికి ఒక టన్ను విత్తనాలుకూడ మనకు లభించడం జరిగింది. అందువల్ల జిల్లాకు ఒక్కటైనా పెద్ద seed farms ను ఏర్పాటుచేయాలని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నవి. రసాయనిక ఎరువులగురించి గౌరవసభ్యులు చాలా ఆందోళన చెందారు. 1961-62 లో 1,53,056 టన్నుల అమ్మోనియం సల్ఫేట్, 313 వేల టన్నుల యూరియ, 48 వేల టన్నుల అమ్మోనియం సల్ఫేట్ నైట్రేట్, 30 వేల టన్నుల కాల్షియం అమ్మోనియం నైట్రేట్ కోరగా కేంద్రప్రభుత్వం అందులో 70% తగ్గించి దానిని ఈ సంవత్సరం ఇచ్చారు. అందువల్ల రైతులకు చాలావరకు ఎరువులు సపై చేయగలమని భావిస్తున్నాం. అంతేగాక ఈ సంవత్సరం మరో నాలుగు లక్షల టన్నుల రసాయనిక ఎరువులు తీసుకవచ్చి రైతులకు సపై చేయాలని ఒక ప్రోగ్రాం వేసుకున్నాం. కేంద్ర వ్యవసాయశాఖామంత్రి యిక్కడికి వచ్చినప్పుడు మాకు కావలసినంత ఎరువులు సపైచేయడం లేదనీ, ఎరువులను జనాభా ప్రాతిపదికగా కేటాయించడం, న్యాయం కాదనీ, ఇక్కడ రైతులు రసాయనిక ఎరువులను ఎక్కువగా కోరుతున్నారనీ కాబట్టి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు ఎక్కువగా రసాయనిక

ఎరువులను ముఖ్యంగా అమ్మోనియం సల్ఫేట్ ఎక్కువగా ఇవ్వాలని కోరడం జరిగింది. అందువల్ల ఈ సంవత్సరం ఎరువుల ఇబ్బంది ఉండదని నమ్ముతున్నాం. ప్రతి పెంపకం నిమిత్తం తొమ్మిదివందల టన్నులు, పొగాకు పంటకు నాలుగు వేల టన్నులు అమ్మోనియం సల్ఫేట్ ను ప్రత్యేకంగా కేటాయించారు. అంతేగాక అమ్మోనియం ఫాస్ఫేట్ అనే ఒక క్రొత్త రకపు ఎరువును ఉత్పత్తి చేయుటకు విశాఖపట్టణంలో స్థాపించనున్న ఒక ఫ్యాక్టరికి లైసెన్సు ఇచ్చాము. అది 1964-65 లో ఉత్పత్తి చేయగలుగుతోంది. దానిని రైతులలో popularise చేయుటకు అనువుగా కేంద్రప్రభుత్వం 25 వేల టన్నుల అమ్మోనియం ఫాస్ఫేట్ ఇతర దేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకొనుటకు అనుమతి ఇచ్చింది. ఈ 25 వేల టన్నుల అమ్మోనియం ఫాస్ఫేట్ మనకు కేటాయించిన ఎరువులో కలిసిలేదు. అందువల్ల ఈ సంవత్సరం ఎరువుల పంపిణీలో ఏ మాత్రమూ ఇబ్బంది ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. 15-6-62 నాటికే 79,669 టన్నుల ఎరువులు నిల్వ ఉన్నట్లు లెక్కలవల్ల తెలుస్తున్నది. ఈ ఎరువును జాప్యం లేకుండా పంచుటకు ప్రభుత్వం చర్యతీసుకుంటున్నది. ఈ పంపకంలో కొన్ని బాటల్ నెక్సు మా దృష్టికి తీసుకరాబడినందున వాటిని సవరించవలసిందిగా కలెక్టర్లకు instructions ఇవ్వడం జరిగింది. ఇప్పుడున్న కార్డు పద్ధతిలో కరణాలు సక్రమంగా నిర్వహింపక పోవటవల్ల జాప్యం జరుగుతున్నట్లు మా దృష్టికి వచ్చింది. అందువల్ల V. L. Ws కార్డు ఇచ్చేటట్లు ఏర్పాటుచేశాం. అంతేగాక B. D. Os పై కలెక్టర్లకు సంపూర్ణ అధికారమున్నదిగాన ఎరువుల ఒక బ్లాకు స్థాయికి చేరిన ఒక నెల రోజుల లోపలపంపిణీజరుగకపోయినచో వారిమీదచర్యతీసుకోవలసిందిగాకూడకలెక్టర్లకు ఉత్తరువు ఇచ్చాం...

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—కార్డుమీద ఎవరెవరి సంతకాలు కావాలి? అగ్రికల్చరల్ డిమాన్ స్ట్రీటరు, సమితి అధ్యక్షులది రెండు మూడు సంతకాలు ఉంటున్నవి. ఈ సంతకాలగురించి ఆలస్యం అవుతున్నది. అగ్రికల్చరల్ డిమాన్ స్ట్రీటరుకు technical knowledge ఉంటుంది. సమితి అధ్యక్షులు అంటే popular support ఉంటుందని ఊహించుకోవచ్చు. వీరిద్దరికీ మధ్య మంచి ఏర్పాట్లు ఏమైన చేయగలరా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:—V. L. W. లు ప్రత్యేకంగా ఆ ప్రాంతాలు అన్ని తిరిగి వస్తూ ఉంటారు. వారిదగ్గర ఆ లెక్కలు ఉంటుంది. ఒక్కొక్క గ్రామంలో ఎంతభూమి ఉంటుంది మొదలైన వివరాలు వారిదగ్గర ఉంటాయి. వారు సమితి అధ్యక్షులతో సంప్రదించి రికమెండు చేయవచ్చునని ఉత్తర్వులు చేశాము. ఇంతకంటే మంచి పద్ధతి ఏమైన గౌరవసభ్యులు సూచించినట్లయితే, ప్రభుత్వం తప్పకుండా పరిశీలిస్తుంది. ప్రభుత్వం యొక్క ఉద్దేశ్యంకూడ, ఎరువులను సక్రమంగా, సకాలంలో రైతులకు పంచిపెట్టాలనే.

రెండు మూడు సంవత్సరాలుగా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో సాంద్ర వ్యవసాయపద్ధతిని ప్రవేశపెట్టాము. అక్కడ రైతులకు సకాలంలో మంచి

విత్తనాలు, ఎరువులు సప్లయిచేసి వారికి, కావలసిన సౌకర్యాలు చేకూర్చు బదుతున్నవి. అక్కడ రైతులు ముందుకు వస్తున్నారు. ఈ మధ్య తేలిక లెక్కలనుబట్టిమాస్తే పంట ఉత్పత్తికూడ పెరిగింది. అంతకుముందు ఎకరానికి 2వేల 11 పౌనులు పండితే ఈ వద్దతిలో 2 వేల 743 పౌనులు పండినట్లు లెక్కల వల్ల తేలిందది. ఆజిల్లా మొత్తంమీద 1776 పౌనులు పూర్వపు పంట ఉంటే, అవి సుమారు 2443 పౌనులకు పెరిగినట్లు తేలిందది. నూటికి 65 % భూమిని ఈ పథకం క్రిందకు తేవలెనని పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో ప్రయత్నాలు జరుగు తున్నవి. ఈ సాంధ్ర వ్యవసాయపద్ధతి కార్యక్రమాన్ని ఇతర చోట్లకూడ, అక్కడక్కడ పెట్టాము. ఆ పద్ధతిని యింకా విస్తృతము చేసి, ఒక V. L. W సర్కిలులో ఒక గ్రామానికి, ఈ స్కీము పెట్టాలనే ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నవి. నన్య రక్షణ పనులు, ఇంతకంటే క్రిమిపద్ధతిలో, జాస్తిగా చేయాలని ప్రభుత్వ సంకల్పము. ఈ కార్యక్రమము సక్రమంగా అమలు జరుప నందున 10 % పంట సప్తము వస్తున్నట్లు లెక్కలవల్ల తేలుచున్నది. ఈ మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో ఎరువులు వేయడం, నీటి పారుదల సౌకర్యాలు అధికంగా కలుగజేయుట, రోగలనుంచి సస్యాన్ని రక్షించుట మొదలైన పనులు, విస్తృతము చేయుటకు ఆమోదించబడింది. ఈపనులు సక్రమంగా అమలు జరుపుటకు సిబ్బందిని పెంచుట జరిగింది. వారికి మొదైలు వేనులు యిచ్చుట జరిగింది. మందుల స్టాకును పెంచుట జరిగింది.

ఈ పనుల వల్ల రైతులకు సకాలంలో సక్రమమైన సహాయం అందుతుందని ఆశించవచ్చు. విమానాలద్వారా కూడ పంటపొలాల్లో మందులు చల్లించే ఏర్పాట్లు జరిగాయి. ఈ సంవత్సరం గుంటూరు జిల్లాలో 3 వేల ఎకరాలకు, ఈ సౌకర్యం కల్పించబడింది. పోయిన సారి కర్నూలు జిల్లాలో విమానం ద్వారా మందులు చల్లుట జరిగింది. ప్రత్యేకంగా ఒక విమానాన్ని కొనాలని, మన ప్రభుత్వం కేంద్రంతో సంప్రదింపులు కొనసాగిస్తున్నది, ఈ ప్రయత్నం నెరవేరుతోందని ఆశిస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరం క్రొత్తగా, ద్రాక్షతోటలను ప్రోత్సహించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. హైదరాబాదు, శికింద్రాబాదు లలో, ఇంకా యితర చోట్ల ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలు జరుపుతున్నాం. ఈ కార్యక్రమం ప్రకారం చిన్నతోటలు పెంచేవారికి 20/- రూపాయలు మొదలు 100/- రూపాయలవరకు సబ్సిడీ యిచ్చే ఏర్పాట్లు జరిగింది. 20 సెంట్లు భూమిలో దీనిని పెంచే వారికి, 250/- రూపాయలు మొదలుకొని 500/- రూపాయలవరకు సబ్సిడీ యివ్వడానికి ప్రభుత్వం ఏర్పాట్లు చేసింది. ఈ కార్య క్రమంవల్ల క్రాక్షతోటలు ఎక్కువ అవుతవని ఆశించవచ్చు. ద్రాక్షతోటలు జిల్లాలలో కూడ, ఎక్కువగా వేస్తున్నారు. కర్నూలు, చిత్తూరు జిల్లాలలో ఎక్కువగా వేశారు. Soil Conservation Scheme ను కూడ అమలు జరుపు కొంటున్నాము. 1962-63 సంవత్సరంలో, 32 లక్షల రూపాయల వ్యయంతో, 30 వేల ఎకరాలు భూమికి రక్షణ కల్పించాలని ప్రతిపాదించబడింది. ప్రణాళికా సంఘం వారి సూచన ప్రకారం, యింకా ఎక్కువ మొత్తం వచ్చే సూచనలు ఉన్నవి. అవిధంగా ఎక్కువ మొత్తాలు వచ్చినట్లయితే, ఈ కార్యక్రమాన్ని

యింకా విస్తృతముచేసి, 3½ లక్షల ఎకరాల భూమికి దీనిని వర్తింపజేయుట ప్రయత్నం చేస్తాము. అదే విధముగా Power drills, Boring sets మనకు చాలినన్నీ లేవు. మన రాష్ట్రావసరాలకు, యింకా ఎక్కువగా సప్లయ చేయమని, కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖా మాత్యులు ఈ మధ్య యిక్కడకు వచ్చిన సందర్భంలో, వారికి చెప్పట జరిగినది. వీలైనంత త్వరలో పంపిస్తామనివారు వాగ్దానము చేశారు. దీనిని బట్టి యింకా ఎక్కువ బోరింగుసెట్లు దొరకవచ్చునని ఆశించవచ్చు. Hydro survey కూడ కొన్ని జిల్లాలలో అమలు జరుపబడింది. భూగర్భంలోఉన్న నీరునుపైకి తీసుకొనివచ్చే ఈ స్కీములు, పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలలో అమలు జరుపబడింది. ఈ స్కీమును ఇతర జిల్లాలకు కూడ వర్తింపజేయాలని ఆలోచిస్తున్నాము. 1961 సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెలలో జూ ఆలజిప్టు వచ్చి సర్వేజేశారు. వారు ఎక్కెడెక్కడ ఈ పథకం అమలుజరుపుటకు వీలున్నదని చెబుతున్నారో, అక్కడల్లా ఈ స్కీమును అమలు జరుపుతామని హామీయిస్తున్నాను.

మన వ్యవసాయ పరికరాలకు కావలసినంత ఉక్కు మనకు లభించడంలేదు. మన ప్రయత్నంలో ఏమాత్రం లోటులేదు. ఎప్పటికప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని రాబడుతున్నది. 1961-62 సంవత్సరంలో 21,599 టన్నుల ఉక్కు మనం కోరగా, 2,713 టన్నులు మాత్రమే దొరికింది. ఈ సందర్భంలో ఒక తైజాను ఆఫీసరును నియమించడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరం నుంచి ఎక్కువ ఉక్కు లభ్యంకాగలదని ఆశించవచ్చు. ఇక బావుల సబ్సిడీ పథకం ఉన్నది. ఈ పథకం క్రింద ప్రభుత్వం ఎక్కువగా సహాయంచేస్తున్నది. 1957-58లో ఈ పద్దుక్రింద 7 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుచేయబడింది; 1958-59 సం॥లో 24½ లక్షల రూపాయలు, 1959-60 సం॥లో 24.704 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేశాము. 1960-61 సం॥లో కేంద్ర ప్రభుత్వం, కరువు ప్రాంతాలకు ఎక్కువ సహాయంచేయుట వలన, ఈ స్కీముక్రింద 162.13 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేశాము. అదేవిధంగా ఈ సంవత్సరం కూడ, ఈపద్దుక్రింద ఎక్కువ మొత్తాలు ఖర్చుచేయుట జరుగుతుందని; తద్వారా రైతులకు ఎక్కువ సహాయం లభింపగలదని మనం ఆశించవచ్చు.

పంట భీమాగురించి మన ప్రభుత్వం ఆలోచనలు చేస్తున్నది. నిపుణులను ఒక స్కీము అడిగాము. వారు ఇచ్చిన స్కీము చాలాఖరీదుగా ఉండడంచేత, డా॥ నటరాజన్ గారు ఒక పైలెట్ స్కీమును తయారుచేశారు. 50,820 రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. అది పరిశీలనలోఉంది మన ఉద్యోగస్థులను పంజాబు పంపించి, అక్కడ ఈ స్కీము ఎట్లాఉన్నదీ పరిశీలించుటకు మన ప్రభుత్వం ఆలోచించింది. కాని అక్కడ ఆ స్కీము యింకా ప్రాథమిక పరిస్థితులలోనే ఉండుటవలన పంపలేదు. ఈ స్కీముకు ఒక రూపకల్పన చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో, ఈ సంవత్సరం ఒక కమిటీని వేశాము. రెండు నెలల్లో ఆ కమిటీవారు ఈ స్కీము యొక్క సాధక బాధకాలను పరిశీలిస్తారు. దీని నిర్బంధముగా అమలు జరుపుటా, లేక రైతుల ఇష్టమీద అమలుజరుపుటా అనే విషయాన్ని కూడ

పరిశీలించవలసి ఉంటుంది. దీనియొక్క risk ఎంత? అన్ని ప్రాంతాలకు దీనిని వర్తింపజేయడమూ, లేక కొన్ని ప్రాంతాలకా, అనే ముఖ్య విషయాలన్నిటినీ పరిశీలించుటకే ఈ కమిటీని ఏర్పాటుజేశాము.

ఆ కమిటీకి నీటిపారుదల శాఖకు incharge గా వున్న రెవిన్యూ డివిజన్ సభ్యులు అధ్యక్షులుగా వుంటారు. ప్రభుత్వ ప్రత్యేక కార్యదర్శి, రెవిన్యూ శాఖ కార్యదర్శి, వ్యవసాయ శాఖ డైరెక్టర్ సభ్యులుగా ఆ కమిటీలో వుంటారు. మరియు అర్ధగణాంక శాఖ డైరెక్టర్, రాష్ట్ర గిడ్డంగి శాఖ కార్యదర్శి కూడా యిందులో సభ్యులుగా ఉంటారు. వీరు తొందరగా 2, 3 మాసాలలో ఒక రిపోర్టును యిస్తే ఆ రిపోర్టును ఆధారం చేసుకొని కొంత వట్టుకు మనము ముందుకు పోవడానికి వీలు వుందని ఆశిస్తున్నాను. వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటువారు చేసే అన్ని విధములయిన కార్యక్రమాలను మన గౌరవ సభ్యులకు ఒక * పత్రము ద్వారా తెలియజేయడం జరిగినది. ఆ పత్రములోని విషయాలను మీరు పరిశీలించి సక్రమమైన ఆచరణ యోగ్యమైన సూచనలు చేయండి. వాటిని ప్రభుత్వం తప్పక ఆచరణలో పెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తుందని మీ అందరకు మనవి చేస్తూ యీ ఆవ కాళము నాకు యిచ్చినందుకు మీకు నా హృదయపూర్వక పండనములు అర్పిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri Tenjeti Viswanatham:— I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,78,60,100 for
Agriculture by Rs. 100

To discuss (i) problems of soil deterioration in Andhra Pradesh.
(ii) The Coffee Scheme.

Mr. Speaker:— Cut motion moved.

Sri M. Pithaiah:— I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,78,60,100 for
Agriculture by Rs. 100

For the through failure of the Govt., to fix minimum wages to the Agricultural labourers in the State in accordance with the cost of living prevailing in the State.

To reduce the allotment of Rs. 3,78,60,100 for
Agriculture by Rs. 100

To discuss the failure of the Government to get a Fertilisers Factory in the State.

To reduce the allotment of Rs. 3,78,60,100 for
Agriculture by Rs. 100

To discuss the failure of the Govt., to get adequate quotas of Fertilisers to this State and distribute the same in proper season to the ryots.

Mr. Speaker:— Cut motions moved.

Sri Vanka Satyanarayana :— I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3,78,60,100 for
Agriculture by Rs. 101

ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయశాఖలోనున్న ఫారం మేనేజర్లను సంవత్సరముల తరబడి సర్వీసులు వున్నప్పటికి వారిని పర్మి నెంటు చేయక నెమ్మది నెమ్మదిగా అందర్ని ఆ పోస్టులనుండి తగ్గించుచున్నందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 3,78,60,100 for
Agriculture by Rs. 100

పంటకాల్వలు వచ్చి దాదాపు నెలరోజులు అయినప్పటికి యంతవరకు తోట పంపుల — అరటి — పసుపు — కు మెన్యూల్స్ సర్లయి చేయనందున వేలకొలది ఎకరములు తఱుకు, నర్సాపురం, కొవ్వూరు, భీమవరం శాలూకాలలో పంట నష్టమునకు గురైన ప్రమాదం ఏర్పడినందున.

Mr. Speaker:— Cut motions moved.

Sri Mohammed Tuhasil :— I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3,78,60,100 for
Agriculture by Rs. 100

అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటుద్వారా గిరిజనులకు వుచితముగా యిచ్చుటకు ప్రభుత్వముచే పంపబడుతున్న ఎరువులు గిరిజనులకు సక్రమముగా యివ్వక అమ్మకం చేసుకొని దొంగ పలుముద్రలు వేయిస్తున్న ప్రభుత్వోద్యోగులను సరిగా తనిఖీ చేయనందున.

Mr. Speaker:— Cut motion moved.

Sri K. Ramachandra Reddy :— I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3,78,60,100 for
Agriculture by Rs. 100

రై శాంగానికి తెగుళ్లు తగిలి మైల్లకు సకాలములో మందులను అందించడములో అవజయము పొందుతున్నందులకు.

To reduce the allotment of Rs. 3,78,60,100 for
Agriculture by Rs. 100

సకాలములో రై శాంగముకు సేద్యముకొరకు ఆధునిక ఎరువులు అందించలేక పోతున్నందుకు.

Mr. Speaker :— Cut motions moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3,78,60,100 for
Agriculture by Rs. 100

The criticise the Government for not starting the Rural University (not Agricultural University of the type of American Grant College pattern).

Mr. Speaker :-- Cut motion moved.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ (పెనుగొండ):—అధ్యక్షా, ఈ అగ్రికల్చర్ డిమాండును గురించి చదువుకూడంటే చాలా ఎక్కువగా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నట్లుగా తోస్తుంది. కాని కొంత జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే యిందులో చాలాలోట్లు కనబడుతాయి.

(Sri S Jag. nnadham in the Chair)

ప్రత్యేకంగా మన రాష్ట్రం భారతదేశంలో వరి పండించే రాష్ట్రముగా వుండి యితర రాష్ట్రాలకు ఆహారము సపై చేసే స్థితిలో వున్నది. అనగా మన రాష్ట్రం నుంచి భారత ప్రభుత్వమునకు కావలసిన ధాన్యం వగయిరా పంపడం జరుగుతున్నది. గాని మనము సపై చేసిన ధాన్యం విలువకు తగ్గట్టుగా, మనకు కేంద్రం నుంచి రావలసిన అవసర వస్తువులు మనకు రాకుండా ఎప్పటికప్పుడు కొదవగానే వుంటున్నది. ముఖ్యముగా ఎరువులు సపై విషయంతీసు కొనిచూస్తే మనకు వాగ్దానం చేసిన మేరకు ఎరువులు యివ్వక యీ సం॥ అందులో 70% మాత్రం యిచ్చినారు. ఆలాగే 24 వేల టన్నుల ఉక్కు కావాలని మనము కోరగా సెంట్రల్ గవర్నమెంటు వారు 2 వేల టన్నులు మాత్రమే supply చేశారు. వ్యవసాయానికి సంబంధించిన పరిశ్రమలు విషయం చూచినా అదేరకం అయిన శీతకన్ను మన రాష్ట్రం మీద వేస్తున్నారు. నేను ప్రధానంగా చెప్పేదేమంటే మనము మన రాష్ట్రం యితర రాష్ట్రాల అవసరాలను ఎంతగా తీరుస్తున్నప్పటికీ, మన రాష్ట్ర అవసరములను మాత్రం కేంద్రం ఉపేక్షించడం జరుగుతోంది. ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించాలని తమ ద్వారా వారికి మనవి చేస్తున్నాను. ఇక రెండవ విషయమేమంటే గత సంవత్సరంలో వర్షాభావంచేత, మిడుతల దండులు రావడంచేత, వరదలు రావడంచేత, మనము ఎంతో పంట పోగొట్టుకున్నామని అనుకుంటున్నాము. అనగా సుమారు 1 లక్ష 50 వేల టన్నులు మేరకు నష్టపోవడం జరిగినది. గత కొలది సంవత్సరాలుగా మన రాష్ట్రంలోని నీటి వనరులను ఎక్కువ చేసుకున్నాము. హెచ్చు భూమిని పంట భూమిగా మార్చాము ఆవిధంగానే intensive cultivation చేశాము. అయినప్పటికీ వాతావరణం పరిస్థితులు అనుకూలంగా లేకపోవడంవల్ల నేమి, యింకా యితర కారణాలువల్ల నై తేనేమీ అధికంగా నష్టపోవడం జరిగినది. ఈ విషయాన్ని జాగ్రత్తతో పరిశీలన చేయవలసిన అవసరం వుంది. వర్షాభావంచేత, వరదలు రావడంచేతనూ లేక మిడుతలదండ్లు వచ్చినప్పుడు, ఎంత నష్టం జరిగినదో తెలుసుకొని, డిపార్టుమెంటు ద్వారా మనము నష్టపోయిన రైతాంగానికి యిచ్చిన డబ్బు సక్రమంగా వారికి అందుచున్నదా లేదా అన్న విషయాన్ని పరిశీలిస్తే, యింత తక్కువగా yield రావడానికి గల కారణాలు మనకు తెలుస్తాయి. మనము మనరాష్ట్రములో అనేక రకాల పంటలు

పండిస్తున్నాము. భూమిధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. ఇతర వస్తువుల ధరలు కూడా పెరిగిపోయినాయి. ఇన్ని కారణాల చేత రైతులుపై వస్తులు అధికంగా వేయాలనే నిర్ణయం కూడా చేయబడింది. కాని, అధ్యక్షా, మహాశయా సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు ప్రకటించిన బులిటెన్ చూస్తే ధరలు పెరిగినమాట వాస్తవము. గాని రైతు ఏ తైములో పండించినప్పటికీ దానికి సక్రమైన ధర రాకుండాపోతోంది. అసలు ధరలు ఎవరికి గిట్టుకాటు అవుతున్నదో పరిశీలిస్తే, పంట తైములో కాక సాధారణముగా జూలై, ఆగష్టు, సెప్టెంబరు మాసాలలో ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోతున్నాయని మనకు తెలుస్తుంది. రైతు ఉత్పత్తి చేసే దశలో అనగా డిసెంబర్, జనవరి, ఫిబ్రవరి మాసాలలో రైతువద్ద పుష్కలంగా ధాన్యం వుండడం చేత ధరలు తగ్గుముఖంగా కనుపిస్తుంది. ఉదాహరణకు 1952 సం॥ నుంచి 1959 సం॥ వరకు ధరలు డిసెంబర్, జనవరి నెలలో ఏ విధంగా వున్నదో, జూలై, ఆగష్టు మాసాలలో ఏ విధంగా ఉన్నది యీ క్రింది లెక్కలు చూస్తే బాగా తెలుస్తుంది.

సంవత్సరం	జనవరి, ఫిబ్రవరి	జూలై, ఆగష్టు, సెప్టెంబరు
1952	97 పాయెంట్లు	111 పాయెంట్లు
1953	99 „	112 110, 117 „
1954	90 „	30 పై చిల్లర
1955	73 „	79, 81, 81 పాయెంట్లు
1956	77 „	97, 100, 101 „
1957	93 „	108, 111, 108 „
1958	101 „	115, 118, 108 „
1959	92 „	109, 113, 111 „

పై విషయాన్ని చూస్తే ముఖ్యంగా జూలై, ఆగష్టు మాసాలలో ధరలు ఎక్కువగా వున్నట్లు కనబడుతుంది. ఇది ఇన్ని సంవత్సరములు జరిగినప్పుడు ఏమి తెలియపరుస్తుంది? రైతు ధాన్యం పండించి అమ్ముకునే time లో ధరలు పడిపోతున్నాయి. రైతు చేతులలో నుండి ధాన్యం పోయిన తరువాత ధరలు పెరుగు తున్నాయి అనేది స్పష్టంగా తెలియచున్నది. పండించే రైతు లాభము పొందడంలేదు. ఎవరైతే ధాన్యాన్ని నిలువ చేసి అమ్ముకుంటున్నారో; వారికే (వ్యాపారులు) ఈ 12 సంవత్సరముల నుండి అత్యధిక లాభం వస్తోందని అర్థం అవుతుంది. అటువంటప్పుడు, రైతులు పండించే పంటల ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి, కాబట్టి వస్తులు వేయమంటున్నారు. మరొక వైపు ఏమో agriculture develop చేయమంటున్నారు, వాస్తవంగా అనుభవములోకి వచ్చిన దానిని బట్టి చూస్తే, ఏ వర్గానికి లాభాలు వస్తున్నాయో, వారిపైన వస్తులు కేంద్రీకరణ చేయాలి గాని పంటల ధరలు పెరిగినాయని, రైతులు అధిక పంటలు పండిస్తున్నారని, వారికి సహకార మివ్వబడుతుందని

వారిపైన అదనపు భారము వేయకూడదని కోరుతున్నాను. ఇంకా రైతు పరిస్థితి మెరుగు కావాలంటే అతని incentive ను develop చేసి సహజంగా అతనికి వచ్చే కష్టాలను పరిష్కారం చేయాలి. ఎక్కువ మంచి రైతులు తమ పంటలను తక్కువ ధరలకు అమ్మకొని మళ్ళీ కొనుక్కోవాలంటే ఇబ్బందుల పాలు అవుతున్నారు. అంద్ర ప్రదేశ్ లో వరి పండిస్తున్నారు. అలాగే India లోని రాష్ట్రాలన్నింటిలో — U. P. బీహార్ మరియు మంజూరు మొదలగు చోట్ల — గోధుమలు పండిస్తున్నారు. రైతులు తమ పంటలను తక్కువ ధరలకు అమ్మకొని, ఎక్కువ ధరలకు కొనుక్కుంటున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం, రైతులకు, వారి మీద ఆధారపడిన వ్యవసాయ కూలీలకు మరియు వారి డిపోల ద్వారా అయినా ధాన్యం సప్లయ చేయాలంటే, పట్టణాలలో అక్కడ అంటి రెండు డిపోలు తప్పితే ఎక్కువ open చేయబడలేదు — Central Government లెక్కల ప్రకారంగా 1959 నాటికి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ 111 డిపోలు పెట్టబడినవి. అస్సాంలో 1458 డిపోలు పెట్టబడినవి బీహార్ లో 4000, బొంబాయిలో 9000, కేరళలో 6000, మదరాసులో 2000, ఒరిస్సాలో 4000, రాజస్థాన్ లో 4000, ఉత్తర ప్రదేశ్ లో 12000 ల డిపోలు పెట్టబడినవి. ఈ రకంగా దేశములో వేల కొలది చౌక డిపోలు ఉన్నప్పటికీ కూడా, పంటలు పండిస్తున్న రైతుకు గాని అతని మీద ఆధార పడిన వ్యవసాయ కూలీకి గాని, ధరలు పెరిగి పోయినప్పుడు, ఆహార పదార్థాలు సప్లయ చేయాలనే కనీస విషయాన్ని కూడా ప్రభుత్వము పాటించలేక పోతున్నది—ఇది Central Government విధానానికి విరుద్ధమేమి కాదు. అన్ని రాష్ట్రాలలో ఆ విధంగా చేయబడుతుంది. కాని మన ప్రభుత్వం మాత్రం పండించే రైతులకు వారిమీద ఆధారపడిన వ్యవసాయ కూలీలకు, మధ్యతరగతి వారికి, ధరలు పెరిగిపోయినప్పుడు, చవుక డిపోలు పెట్టడానికి జంకుతుంది. కారణం మాత్రం పెరుమాళ్ళకే తెలియాలి. ఇకపోతే ఈ Budget లో 147 schemes చూపించబడినవి. Schemes అయితే బాగానే వున్నాయి. కాని ఇందులో దేనికైతే ఎక్కువ కేటాయించాలో, దానికి బహు తక్కువ కేటాయించారని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రధానంగా sinking wells ఉన్నాయి. వాటికి 15000 మాత్రమే కేటాయించారు. Boring wells కు వదిలేలు కేటాయించారు. నిరు కరువుగా వుండి పంటలు పండించేచోట — West Godawari, East Godawari, Gunjur మరియు Krishna జిల్లాలలో. వీటి అవసరం చాలా వుంటుంది, వీటివల్ల, ఎకరానికి బియ్యం, రెండు బస్తాలు పండించే చోట, ఎకరానికి వది బస్తాలు వై బిస్తాలు పండిచే అవకాశం వుంటుంది. ఈ wells ముఖ్యమైనవంటే జాటిగా గుర్తించి వాటికి లక్షోపలక్షలు ఖర్చు పెట్టడంవల్ల ఈ ప్రాంతాలను ముందుకు తీసుకరావడానికి వీలుంటుంది. ఈ ప్రాంతంపై Central Government మీద ఒత్తిడి తీసుకరావటని వుంటుంది. Boring Wells కూడా తప్పించవలసి వుంటుంది. వీటికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇచ్చి ఎక్కువ మొత్తం Expenditure కాగలనుకాదు. Research schemes కు గాని కొంతమొత్తం ఇవ్వాలి. ఎక్కువమొత్తం వ్యవసాయ విజ్ఞాన ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి అని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు Central Government చేతను కేటాయించిన మొత్తం

చాలదు. ఇంకా ఎక్కువ సొమ్మును కేటాయించవలసి వుంటుంది. ఇకపోతే ఎరువుల విషయమై వ్యవసాయ శాఖామాత్యులు గారు చెప్పారు. గత సంవత్సరం కేంద్ర ప్రభుత్వము, కేటాయించిన దానిలో 70 % మాత్రమే మంజూరు చేసింది. మిగతా 30 % ఇవ్వలేక పోయింది అన్నారు. వ్యవసాయానికి ఎరువులే కీలకమని అందరు గుర్తించాలి. భారతదేశములోని అన్ని రాష్ట్రాలకుంటే మన రాష్ట్రము ఎక్కువ ఎరువులను పొందుతున్న పరిధిలో గుర్తించాలి. ఈనాడు రైతులు పోటీపడి ఒకరు 5 బస్తాలు పండిస్తే ఇంకొకరు 20 బస్తాలు పండిస్తున్నారు. ఎక్కువ ఎరువులు పండి ఎక్కువ పంటలను పండించాలనే తృప్తిరైతులలో కలిగి నప్పుడు ప్రభుత్వము వారికి అవసరమైన పరిధి లాలను ఇంకా ఇవ్వక పని. పాలయాలను కల్పించాలి. లేనివిడల రైతు పరిస్థితి దిగజారి పోయింది. ఎరువుల విషయంలో గతంకంటే అధింగా చూపించారు కాని Central Government ఈ సంవత్సరం 70 % కంటే అధికంగా యిస్తుందని హామీ ఎక్కడ? దాని కొరకు ప్రభుత్వము మీద ఒత్తిడి తీసుక రావలసి వుంటుంది. Ammonium Sulphate గత సంవత్సరం ఎంత ఉండో, ఇప్పుడు అంత చూపించారు. ముఖ్యంగా ఎరువుల పంపిణీ విషయములో గల లోపాలు మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చాయని చెప్పారు. ఈ చర్యలు, ఉపన్యాసాలకుంటే మనకు గ్రామాలలోకి వెళ్లి తెలుసుకుంటే ప్రతిరైతు black market లో కొద్దో గొప్పో Ammonium Sulphate కొన కుండా వ్యవసాయం చేయలేక పోతున్నాడన్న సంగతి అర్థం అవుతుంది. ఎందుకు వచ్చింది ఈ పరిస్థితి? సిద్ధి ఎరువుల ఫ్యాక్టరీ మన చేరులో వుంది. Nangal ఎరువుల ఫ్యాక్టరీ మన చేతులలో వుంది. Sulphate ఉత్పత్తి కూడా private యాజమాన్యంనుండి తీసుకోబడినది. Co-operative Societies ద్వారా distribute చేస్తున్నాము. అలాంటప్పుడు market లో black గా కొనుక్కోవ దానికి సరుకు ఎలా వస్తుందో మంత్రిగారిని జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలని కోరు తున్నాను. Department ద్వారా distribute చేస్తే black marketing జరుగు తుందని Co-operative Societies ద్వారా distribute చేయిస్తున్నప్పటికీ కూడా blackmarket జరుగుతుంది. మా పశ్చిమగోదావరి జిల్లాకు శ్రీ ఎమ్. టి. రాజు గారు వచ్చినప్పుడు, కొన్ని సొసైటీలలో Blackmarket ఎలా జరుగుతున్నదీ, లినామి రసీదులు ఎలా చేయబడుచున్నవి తెలిపి, వారికి handover చేయడం జరిగింది. ఆ విషయం ఏమైందీ నాకు తెలియదు. భూమి ఒకరి పేరు మీద ఉన్నప్పుడు, ఆ భూస్వామి పేరుతో ముందురసీదు తీసుకొని, Ammonia ఇచ్చి, రైతుకు మాత్రం black లో అమ్మడం జరుగుతుంది. అలాగే Card ఇచ్చేటప్పుడు కూడా black market జరుగుతుంది. భూములు లేకపోయిన, లేక తక్కువభూమి వుంటే ఎక్కువభూమి వున్నట్లు కరణం, మునసబు మరియు president గార్లు సంతకాలు చేస్తున్నారు. నేను M. L. A. అయిన తరువాత ఇరగవరంలో ఒక Co-operative Society లో black market జరుగుతూవుంటే పట్టుకొని, పెనుగొండలోవున్న Demonstrator గారికి తెలిపి సరుకు వారికి handover చేయడం జరిగింది. ఈ విషయమై నేను వారికి ఒక D. O. Letter కూడా వ్రాసినా, ఇంతవరకు జవాబులేదు. కేసు పెట్టబడింది లేనిదీ నాకు తెలియదు. అప్పుడే నాకు

మాసాలైంది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఆ department వారు సొసైటీలకు ఒప్పజెప్పుతుంటే, సొసైటీలు వీనామి పేరుతోటి వచ్చినటువంటి accounts అన్నీ సక్రమంగా పెడుతూ ఎక్కువ అమోనియం సల్ఫేటును black market లో తరలిస్తున్నారు. ఈ విషయము నేను బాధ్యతాయుతంగా చెప్పతున్నాను. పెనుగొండ సొసైటీలో, అత్తిలి సొసైటీలో కూడా చూడండి. అసలు రైతులు వ్యవసాయము చేస్తున్నారా లేదా, వాళ్ల చేతిలో భూమి ఉన్నదా లేదా అనే సంగతి తెలుసుకొంటే, అది వాస్తవమో కాదో అర్థం అవుతుందన్న మాట. ఈ విషయం కూడా ఆనాడు ఇక్కడికి తెలియవరచడం జరిగింది. కాని ఈ నాటి వరకు ఎటువంటి reply లేదు. అమోనియం ఇచ్చేది, వచ్చేది ఎక్కువ అయినప్పటికీనీ, అది వాస్తవంగా రైతు చేతిలోకి సామాన్యంగా రావడంలేదు. అది పెడ మార్గంలో పోతున్నది. దాని విషయంలో ప్రభుత్వము చర్యతీసుకోవలసి యున్నది. పైగా అదనులో అందించరు. ఈ విషయం గురించి మొన్న మంత్రి గారిని కలుసుకొని చెప్పాను. కాలవ వచ్చింది, ఎక్కువ పంటలు పండించమని చెప్పతున్నారు. కాలవ ర్ తారీఖున విడిచిపెట్టారు. కాలవ విడిచిపెట్టగానే అరటి వనరులకు అమోనియం వేయాలి. వేస్తేనే గాని అది త్వరగా అందుకోదు, త్వరగా గెలవేయదు. కాని ఆ అదును దాటిపోయిన తరువాత 20 రోజులకు కాని అక్కడికి అమోనియా రావడం లేదు. యూరియా ఉన్నప్పటికీ, మొదటి కలుపుతీసిన తరువాత మనం అమోనియా వేయవలసియుంటుంది. కాని time కు అది అందడం లేదు. దానికి చాలా restriction పెడుతున్నారు. సూపర్ కొన్నట్లు టికెటు పట్టుకువస్తే గాని మీకు అమోనియా ఇవ్వమని చెప్పతున్నారు. ఈ super ఇంక market లో కొనాలి. ఆ time లో super వేయడానికి వీలు లేదు. దమ్ము చేసెటప్పుడు super వేయాలి. కాని కలుపు తీయినపుడు super దొరకకుంటే రైతుఅయిదు రూపాయిలైనా పెట్టి రసీదుకొరకు అప్పుడు కొనవలసి వస్తుందన్న మాట. ఈ రకమైన practical difficulties ఉన్నాయి. మనము రైతుకొరకు ఇచ్చేటటువంటి అమోనియా వారికి అందడం లేదు, చాలా కష్టాలు పడుతున్నారు. ఈ లాగుననే వరి పంటకు కూడా కష్టపడుతున్నాడు. మన plan లో ఎన్నో స్కీములు వేసినప్పటికీనీ, రైతుకు అవి ఉపయోగపడడం లేదు. చాలా మంది రైతులు భూములు ఉన్నప్పటికీ కూడా వ్యవసాయం చేయడం లేదు. చాలా మంది కౌలుకు ఇస్తున్నారు. కాని, మన administrative rules ప్రకారం, కౌలుదార్లకు direct గా అమోనియా అందడం లేదు. అటువంటి అవకాశం వారికి లేకుండా ఉన్నది. ఈ విషయం ముఖ్యంగా మంత్రి గారు గుర్తించి ఎత్తరైతే వ్యవసాయము చేస్తున్నారో, ఆ రైతుకే direct గా అది అందే విధంగా సూచించవలసియుంటుందని కోరుతున్నాను. వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధిచేయడం కోసం, దానితో మన విజ్ఞానము, నైపుణ్యత చూపించడం కోసం, తిరువతిలో కొన్ని డిపార్టుమెంట్స్ కాలేజీలు పెట్టారు. మొత్తం రెండు కాలేజీలు ఉన్నాయి. కాని అవి సామాన్య educational development కు కావలసినంత మంది experts రావడం లేదు. ప్రభుత్వంలో ఆ development కొరకు ఉన్న urge కి తగినంతగా ఎంపిక చేయడం లేదు. ఈ సమస్య అందుచేత ఆ కాలేజీలో seats పెంచాలి, ఇంకా

వాటికి ఎక్కువ డబ్బు కేయిటాంచాలి కాని ఈ సందర్భంలో నా కొక doubt ఉన్నది. Agricultural university కి గాను కొన్ని కోట్లు రూపాయలు కేటాయిస్తున్నారు. కాని దానివల్ల ప్రయోజనం ఏమీ ఉండదని నా అనుమానం. దానికి అంత ఖర్చు పెట్టే దానికి బదులు అదే కాలేజీలలోనే specialised subjects పెట్టి, ఎక్కువ seats provide చేసి, ఎక్కువ మంది రైతుబిడ్డలకు అందులో అవకాశం ఇచ్చి, వారికి అవసరమైతే scholar ships కూడా ఇచ్చి, ఆ విధంగా ఆ colleges ను అభివృద్ధి చేసినట్లైతే మన ఆంధ్ర దేశములో ఉన్నటువంటి అవసరాలను తీర్చుకోగలుగుతాము. గాని కోట్ల కొలది రూపాయలు పెట్టి యూనివర్సిటీని పెట్టడంవల్ల అంత ప్రయోజనం ఉండదని నా ఉద్దేశం. అందుచేత ప్రభుత్వము ఈ విషయాన్ని జాగ్రత్తగా పరిశీలన చేయాలని, అంతవరకు ఆ నిర్ణయం తీసుకోకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ఇంకొక విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాదలచుకొన్నాను. సాగుకు లాయకీగా ఉండేటటువంటి భూమి, జమీందారుల చేతిలో ఉన్నప్పుడు, అలాగే ప్రభుత్వము చేతిలో ఉన్నప్పుడు, కొన్ని లక్షల ఎకరాల భూమి డెల్టా area లో అడవులుగా నమోదు అయి ఉన్నది; అక్కడ చెట్లు ఏమీ ఉండవు. ఉంటే, చిన్న చిన్న మొక్కలు ఉంటాయి లేకపోతే పరభూమి ఉంటుంది అన్నమాట, వాటి కోసం urge వ్యవసాయ కూలీలలో చాలా ఉన్నది. పెద్ద పెద్ద అడవులు కొట్టివేయకుండా ఉంటే సరిపోతుంది కాని ఈ విధంగా వ్యవసాయానికి లాయకుగా ఉండేటటువంటి భూములను—అక్కడ అడవిలేకుండా ఉండేటటువంటి—చోట్ల పేదవాళ్లకు ఇచ్చి ఎక్కువ పంటలు పండించడానికి చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వము మీద చాలా ఉన్నది. తరువాత మన agriculture కు, irrigation కు ఎంత సంబంధం ఉన్నదో చూడండి. ఏలూరు తాలూకాలో కాలవకు under tunnel వగలగొట్టవలసి వచ్చింది. రైతాంగం వెళ్లి అయ్యో మే 10 వ తారీఖు వరకు నీళ్లు ఉంటాయి. ఏ మే 15 నో మీ దానిని వగలగొడుతారు. ఈ కాలవ క్రింద tail end లో 30 వేల ఎకరాల భూమి సాగులో ఉన్నది, మీరు మే మధ్యలో వగలగొడుతారు, మళ్ళీ జూన్ లో నీళ్లు వస్తాయి. ఇది వగలగొట్ట వద్దు, ఒక వేళ వగలగొట్టదలచుకొంటే వేరే pipe system ఏర్పాటు చేయండని మనవి చేస్తే అది వారు పెడచెవిని పెట్టి దానిని వగలగొట్టేశారు. కాలవ విడిచి పెట్టేశారు. 23 తారీఖు వరకు ఆ పంట చేనులకు ఒక నీటి చుక్క రాలేదు. వైగా ఇప్పుడు 30 వేల ఎకరాలకు సంబంధించినటువంటి seed beds అన్నీ కూడా సర్వనాశం అయిపోగల పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఒక ప్రక్క నీళ్లు లేకుండా మొట్ట ప్రాంతాలు పాడైపోతూ ఉంటే, ఇంకొక ప్రక్క నీళ్లు ఉండి రైతాంగం మొరపెట్టు కొన్నపుటికి కూడా అది వగలగొట్టి 23 తారీఖు వరకు నీళ్లు లేకుండా చేసినారు. ఈ విషయం గురించి petition కూడా మంత్రి గారికి పెట్టుకోబడింది. మా జిల్లాలో ఇంకొక రిపోర్టు ఇప్పుడు వచ్చింది. కాలవ క్రింద ఆయకట్టు రెండు వేల ఎకరాలకు ఈ నాటికి కూడా నీటి చుక్క రాలేదు అని రెండు వేల ఎకరాలకు సంబంధించిన seed bed నాశనమైపోతున్నది. కారణం ఏమిటంటే అది మోత కాలవ. గోదావరి నుంచి రావాలి. ఒక అర్థ

ఫర్లాంగ్ లో కొద్దిగా తక్కువగానో దాని యొక్క opening పూరిపోయింది. గోదావరిలో దాన్ని గురించి వేసిన కాలము వెళ్లి ఇంజనీరుకు చెప్పితే పెద్ద కంగారు పడవద్దు. నీరు చస్తుంది అని చెప్పాడు. ఎప్పుడు నీరు రా వానే రైతులంతా వెళ్లి మొర పెట్టుకొంటే, మీరే త్రవ్వుకోండి. ఎందరూ జాతీయదా అన్నారు. ఆరు ఆడుగులు పూడిపోయింది. రెండువేల ఎకరాలు నిర్వహించిన అయిపోయింది. ఇటువంటి పరిస్థితులు సంభవిస్తున్నప్పుడు, ప్రభుత్వంకే చెప్పి చెప్పిపోయే వెంటనే, స్వరలో వస్తే నా సహాయం చేయాలి. మనం ఎన్నోవేల ఖర్చు పెడితే ఏమి? time వచ్చినప్పుడు రైతుకు సహాయం చేయటానికి ఏమి ప్రయోజనం. అందువల్ల ప్రతిపక్షము కానివ్వండి, ఇంకోరకం నిర్వహించి, practical సలహాలు మంచి సలహాలు ఇచ్చినప్పుడు, వాటిని ప్రభుత్వం స్వీకరించాలని చెబుతున్నాను. వ్యవసాయాభివృద్ధి అనేది పొట్టి రాజకీయాలతో ప్రయోజనంలేదు. ఇంకా సుమత్రీ గారు చెప్పారు. 5 percent అమోనియానల్వేటు reserve quota ఉన్నదని, ఉదాహరణకు మా ఊరిలో వారి అల్లుడికి వెయ్యి టన్నులు అమోనియా సఫ్ఫేటు quota ఉన్నప్పటికీ, ఈ 5 percent కూడా జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షులవారికిత చిరునామ పెర్లతోటి పనియోగించుకొన్నాను. ఈ రకంగా 5 percent లో నుంచి ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. కనుక ఇప్పుడు జిల్లా పరిషత్తులలో standing committees కు ఇచ్చిన distribution అధికారం జిల్లాపరిషత్తుయొక్క అధ్యక్షుని చేతిలో లేకుండా చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. అయిదుగురు కమ్యూనిస్టు M.L.A. లు Agriculture committee లో ఉన్నాము. ఈ Agriculture లో సమిష్టిగా అభివృద్ధిచేస్తామని ఎప్పటికీ స్పష్టం చెప్పినప్పటికీ, ఆ కమిటీలో వ్యవహారం సక్రమంగా జరగడంలేదు. కాబట్టి వ్యవసాయాభివృద్ధి విషయంలో పొట్టి విభేదాలు రాజకీయ విభేదాలురాకుండు. ఈ agricultural development విషయంలో ఖర్చు పెట్టే ప్రతి నయా వైసా కూడా సక్రమంగా పనియోగించి నిష్పక్షపాతముగా ప్రభుత్వము వ్యవహారం చేయవలసి యున్నదని ఇంకోకసారి నేను విజ్ఞప్తి చేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జె. వెంగలరావు (వేమనూర్):— అధ్యక్షా! మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన ఈ డిమాండు నేను బలపరుస్తున్నాను. ముఖ్యంగా వ్యవసాయాభివృద్ధికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఇంత శ్రద్ధ తీసుకొంటుందనే విషయము ఈ డిమాండువల్ల ముఖ్యమంత్రి ఉపన్యాసంవల్ల మనకు అర్థమవుతుంది. రెండవ ప్రణాళికలో దీనికోసం 7 కోట్ల 15 లక్షలు ఖర్చు పెట్టుకొంటే మూడవ ప్రణాళికలో 15 కోట్లు, 17 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నాము. అంటే అదనంగా 8 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతూ ఉన్నారంటే, దీనిని బట్టి తెలుస్తుంది. వ్యవసాయంమీద ఎక్కువ ఖర్చు పెడినట్లునడకటి ఈ రాష్ట్రములో దీనికోసం ప్రభుత్వము ఎంత శ్రద్ధ తీసుకొంటున్నారనేది ఈ అంకెలవల్లనే అది తెలుస్తుంది. ఈ సందర్భంలో మంత్రిగారికి డిమాండుమొట్టమొదటి ఒక విషయము గుర్తు తేదలనుకొన్నాను. ఏడు కోట్ల 17 లక్షలు రూపాయలు మనము రెండవ ప్రణాళికలో పెట్టుకొంటే, మూడవ ప్రణాళికలో ఖర్చు పెట్టలేక పోయాము. 67 లక్షలు రూపాయలు lapse

అయింది. మరి ఎందుకు మనం దానిని ఖర్చుపెట్టలేకపోయామో ఒకసారి ఆత్మపరిశోధన చేసుకోవాలని కోరుతున్నాను. అందువల్ల మూడవ ప్రణాళికలో మనము కేటాయించిన మొత్తం లను పూర్తిగా వినియోగించాలని, ఇంకా ఇతర డిపార్టుమెంట్లు విడిచిన మొత్తాలు ఉంటే వాటిని కూడా ఖర్చుపెట్టుటకు చయారుగా ఉండవలెనని, జరిగిన పొరపాట్ల మరల జరగకుండా చూడాలని నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ నాడు సంచాయితీన మితులు, జిల్లా పరిషత్తులు రావటంవల్ల విరివిగా ప్రచారం చేసే మారుమూలలో ఉన్న కైతలకు సౌకర్యములు కలుగ చేయటానికి అవకాశం కలిగింది. ఎరువుల పంపకం సక్రమంగా జరుగుతోంది; నాకన్న ముందు మాట్లాడిన సభ్యులు సరిగా పంపకం జరుగుతులేదని పిప్పినారు; ఎక్కడైనా పొరపాట్లు ఉండవచ్చు నేమోగాని ఎరువుల పంపకం సక్రమంగానే జరుగుతోంది. ఈ సంవత్సరం పరిస్థితి ఇంకా సంతృప్తికరంగా ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రిగారి ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. ఈ సంవత్సరం వజ్జీయూ, నాటుపొగాకు పండించే ప్రాంతానికి అదనంగా యిస్తున్నాడు; అది అభినందించవలసిన విషయం. జిల్లా పరిషత్తు చైర్మన్ 5% quota స్వంతంగా యిస్తున్నాడనేది నాకు కొత్తగా ఉన్నది. నేను కూడా జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షుడనై. అట్లాంటి అధికారం ఏ జి.ఓ.లోను చూడలేదు. ఈ కూల్సు తేబుల్ మీద ఉంచారు. సభ్యులందరూ చదివారో లేదో తెలియదు. జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షునికి ఈ ఎరువుల పంపకం విషయంలో స్వయం నిర్ణయాధికారం లేదు. ఆయన కూడా standing committee లో ఒక సభ్యుడు. అందువలన ఎక్కడో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో పొరపాటు చేశారని అది జనరల్ గా తీసుకొని చెప్పవద్దని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వంకా సత్యనారాయణ:—జిల్లా పరిషత్తులో అధిర్య చేయమని G. O. వచ్చిన తరువాత కూడా Standing Committee వారు మానివేద్దా మనుకుంటే, కాదు, కావాలని ప్లాన్ చేసుకొనటం జరిగింది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా పరిషత్తులో ఆవిధంగా 5% distribute చేశారు. దానికి నేను stand అవుతానని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జె. వెంగళరావు:—అట్లా చేసియుంటే అక్కడ కలెక్టరు సరిగా తన ధర్మాన్ని నెరవేర్చలేదని చెబుతున్నాను. జిల్లా కలెక్టరు స్టాండ్రింగ్ కమిటీ చైర్మన్ ఎరువుల పంపకం విషయంలో ఆయనకు ఎక్కువ అధికారాలు యిచ్చారు. ఈ పంపిణీ విషయంలో ఈ సంవత్సరం పరిస్థితి ఎంతో సంతృప్తికరంగా ఉన్నది. ఎక్కడైనా పొరపాటు జరిగితే అది జనరల్ గా తీసుకొని అంతాలోప భూయిష్టముగా ఉన్నదని చెప్పటం సరైనది కాదు.

Seeds Farm విషయంలో మంత్రిగారు చెప్పారు. డిపార్టుమెంట్ కు యింతవరకు ఒక నిర్దిష్టమైన ఆలోచన లేదని విస్తోంది. సమితి తెవెల్ తో వాటిని నిర్వహించమన్నారు. చాల నష్టం వచ్చింది. నేను ఒక పలహా చెబుతున్నాను. వెనటి హైదరాబాదు గవర్నమెంట్ వారి విభానం ఒకటి ఉన్నది.

రైతాంగాన్ని ప్రోత్సహించి టెక్నికల్ సూపర్ విజన్ చేసి, రైతులకు కావలసిన మెన్యూయిచ్చి, పండించి మంచి విత్తనాలు మార్కెటులో కన్న కొద్ది రేటు ఎక్కువ యిచ్చి కొనేవిధానం ఉన్నది. అవి ఆలోచించమని చెబుతున్నాను. రైతుకు కావలసిన జింక్ పీట్స్ పెరస్ పంపకం చూస్తే, రైల్వేవారు పంపిన G.O. చూస్తే ఆ ప్రొసీజర్ వల్ల రైతుకు పొరుకుతుందనే నమ్మకం లేదు. జిల్లా పరిషత్తు స్టాండింగ్ కమిటీ సమితి allot చేయాలి. సమితి స్టాండింగ్ కమిటీ అప్లికేషన్స్ రికమెండ్ చేయాలి. B.D.O. జిల్లా వ్యవసాయశాఖ అఫీసరుకు పంపాలి. దీనిలో 90 రోజులు గడిచిపోతుంది. 90 రోజులు దాటిన తరువాత మార్కెటింగ్ సొసైటీస్ free గా అమ్ముకోవచ్చు, అనవసరంగా ఎందుకు ఈ చిక్కులు? B.D.O. కు అధికారం యిస్తే సరిపోతుంది. District Agricultural officer ఎందుకు పర్మిట్ యివ్వాలి? అర్థంకావటం లేదు. ఇప్పటికైతే నా ఇది సవరించమని చెబుతున్నాను.

వ్యవసాయాభివృద్ధికి సబ్సిడీ బాపుల గురించి చెప్పారు. ఇది కొంతవరకు ప్రోత్సాహకరంగా ఉన్నది. వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటులో ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటుకూడ ఉన్నది. మనవద్ద lift irrigation కు ఎక్కువ అవకాశాలు ఉన్నవి. వృధాగా పోయేసీరును lift irrigation ద్వారా తీసుకొని సద్వినియోగం చేయటానికి సర్వేచేయించాలి. మైనర్ ఇరిగేషన్ విషయంలో ఈ సంవత్సరం కేటాయించిన మొత్తం చాల స్వల్పం. మైనర్ ఇరిగేషన్ అభివృద్ధి కానంతవరకు ఎన్ని ప్రణాళికలు వేసినా వ్యవసాయాభివృద్ధి కాదు. వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటు ఇంజనీరింగ్ సెక్షన్ వద్ద బుల్ డోజర్లు ఉన్నవి. బోరింగ్ సెట్స్ ఉన్నవి. ఆరూల్సు చూస్తే రైతుకు లాభంలేదు. బుల్ డోజర్ కావాలంటే ఇన్నివందల గంటలు పని చూపించాలంటారు. 5 వేలు డిపాజిట్ చేయాలని కండిషన్ ఉన్నది. ఇది ఎట్లా సాధ్యం అవుతుంది? Rigid rules ఉన్నవి. 100 గంటల పని ఎట్లా చూపించగలడు? వేల డిపాజిట్ ఎట్లా చేయగలడు? అందువల్ల ఇప్పుడున్నట్లు పెద్ద యూనిట్లు రెండు మూడు జిల్లాలకు కాకుండా, చిన్న యూనిట్లుగా చేసి ప్రతి జిల్లాలోను పెట్టాలి. రేట్లు abnormal గా ఉన్నవి. గంటకు రు. 50/లు 1" బోరింగ్ సెట్ కు రు. 10/లు అనుకుంటాను. ఇవి రైతులు భరించలేరు. అవసరమయితే గవర్నమెంటువారు 50 % సబ్సిడీ యివ్వాలి. లేక సమితులకు అధికారం యివ్వాలి. లేకపోతే లాభంలేదు. ఈ బుల్ డోజర్లు తుప్పుపట్టి పోతాయి, ద్రైవర్లుకు ఇంజనీరింగ్ స్టాఫ్ కు యిచ్చే జీతం దండుగ అవుతుంది.

కాకినాడ ఏజెన్సీ డిస్ట్రిక్ట్ అగ్రికల్చరల్ అఫీసర్ పోస్టు రద్దుచేశామన్నారని. సంతోషం. కాని మళ్ళీ తెలంగాణా ప్రైవేట్ పరియాన్స్ కు వరంగల్ లో డిస్ట్రిక్ట్ అగ్రికల్చరల్ అఫీసర్ పోస్టు ఎందుకు create చేశారు? ఆయన చేసే డ్యూటీ ఏమిటి? co-ordination ఆయన పని. భద్రాచలం మాగూరు తాలూకాలో execution పని తప్ప మిగతావోట్ల co-ordination వచే. అందువల్ల ఆయన పోస్టుకూడ సేసేవేయాలి. ఉన్న District Agricultural Officer కు వప్పచెప్పండి. అవసరంగా establishment కు దండుగ పెట్టవద్దు.

వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటు పరిశోధనకు ఎక్కువ ఖర్చు పెడుతున్నారు. గత సంవత్సరం చెరువులక్రింద పంటలకు తెల్లకంకె విపరీతముగా వచ్చి ఎకరానికి 3, 4, బస్తాలు పండి రైతులు విపరీతంగా నష్టపడ్డారు. వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటు పరిశోధనలు చేసి రైతులకు సౌకర్యం కలిగించాలి. పండ్లతోటల విషయంలో ప్రభుత్వం యిచ్చే డబ్బు చాలదు. తెలంగాణాలో మామిడి, జీడిమామిడి అయ్యే బంజరు భూములు ఉన్నవి. వాటిని అభివృద్ధి చేసి రైతుకు ఎక్కువ ఆదాయం చేకూర్చే ప్రయత్నాలు చేయాలని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. వి. రాఘవరావు (ప్రతిపాదు):—అధ్యక్షా, మన వ్యవసాయ శాఖామాత్యులు వ్యవసాయ బడ్జెట్ ముందువలె 15 కోట్ల, 17 లక్షల రూపాయల ఆమోదముకొరకు డిమాండ్ ప్రతిపాదించారు. ప్రభుత్వం రైతుల క్షేమం కొరకు ఎంత డబ్బు ఖర్చుపెట్టి పాటుబడుతున్నా, దాని ఫలితం, ప్రయోజనం మాత్రం రైతులు పొందలేక పోతున్నారని చెబుతున్నాను. రైతులలో చదువు రానివారు ఎక్కువగా ఉన్నారు. చదువురాని, అమాయకత్వముతోకూడిన రైతులకు ప్రభుత్వంవారు ఏ ఏ సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేశారో పూర్తిగా అర్థం గాక, ప్రభుత్వం ఏర్పరచిన సౌకర్యాలు పొందలేక పోతున్నారు. చిన్న నీటి పారుదల పథకాలకొరకు ప్రభుత్వంవారు 13 కోట్లు ఖర్చుపెడుతున్నారని చెబుతున్నారు. ఈ చిన్న నీటి పథకములగురించి ప్రభుత్వం హెచ్చు శ్రద్ధ తీసుకొని, రైతులకు నీటి సదుపాయాలు కలుగజేస్తే వ్యవసాయరంగం అభివృద్ధిలోకి వస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. రైతులు పండించే పంటలకు హెచ్చు ధరలు ఉన్నవని, రైతులు హెచ్చు లాభాలు పొందుతున్నారని అందుచేత రైతువై రెట్టంపు భూమిని పేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో భూమిని హెచ్చించుబిల్లు తీసుకువచ్చామని ప్రభుత్వంవారు చెబుతున్నారు. రైతుకు వచ్చే ఆదాయంలో మిగులు చాలా తక్కువ ఉన్నది అని ప్రభుత్వంవారు తెలుసుకోలేకపోయినందుకు మిక్కిలి విచారిస్తున్నాను. ఖర్చులు, పెట్టుబడులుపోను రైతుకు ఎకరానికి మిగిలేది 100 రు. 200 రు. లోపు ఉంటుంది. అదంతాకూడా మిగులుగా లెక్కవేయటం ధర్మంకాదు. వరి పంటమీద ఎకరానికి వంద రూపాయలు మిగిలినప్పుడు ఆ వంద రూపాయలు మిగులుగా లెక్కవేయటం ధర్మంకాదు. సామాన్యంగా ప్రతి సంవత్సరం ఏదో కారణంగా—రై వికంగాగాని, వర్షాలు లేకగాని—రైతు పండించే పంట దెబ్బతిని రైతుకు సరిగా లాభం రావటంలేదు. రైతు ఎన్నో రకాలుగా కష్టపడి ప్రజానీకానికి ఆహార ధాన్యాలు పండించి సప్లయ చేస్తున్నప్పటికీ, రైతుకు పూర్తిగా రక్షణలేదని మనవిచేస్తున్నాను. జిల్లా పరిషత్లు, సమితులద్వారా ఎరువులు రైతులకు త్వరగా సప్లయ చేయటానికి ఏర్పాట్లు చేస్తున్నామని ప్రభుత్వంవారు చెబుతున్నారు. రైతులకు ఎరువులు కార్లు పద్ధతిపైన పంచిపెట్టమని ప్రభుత్వం ఆర్డర్స్ జారీ చేశారుగాని, ఆ ఆర్డర్స్ జిల్లా స్థాయిలో ఏరకంగా అమలుజరుగుతున్నాయో చూడటంలేదు. ఈ వాటికీ రైతు బ్లాక్ మార్కెట్ లో అమోనియా బస్తా 70, 80 రు.లు పెట్టి కొనలేక బాధపడుతున్నాడు. రైతులు ఎరువులు సకాలంలో వేయలేక, తమ భూములలో పంట పూర్తిగా తీయలేకుండా

నష్టపడుతున్నారు. కార్డు వద్దతివై ఎరువుల పంపం జరగవలెనని ప్రభుత్వం జారీచేసిన ఆర్డర్ ప్రకారంగా అమలు జరుపబడుతోందో లేదో ప్రభుత్వం పర్యవేక్షణ జరపాలని కోరుతున్నాను. సామాన్య రైతులకు చేదరైతులకు పంచాయితీ సమితులద్వారా ఎరువులు సక్రమంగా సప్లయ కావలసివుంటుంది. మా తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో చాలా సమితులలో యీ కార్డు సిస్టమ్ అమలుజరగటంలేదు. కార్డు సిస్టమ్ అంటే ఏమిటోకూడ రైతులకు తెలియదు. ప్రభుత్వం ఖర్చుపెట్టే డబ్బు రైతులకు ఉపయోగపడటంలేదు. రైతులకు ప్రభుత్వం ఖర్చుపెట్టే ధనమునకు సంబంధం లేకుండా ఉన్నది. ఈ ఎరువుల సప్లయ గురించి ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వంవారు గట్టి చర్యలు తీసుకొని, ఏ రైతుకు అవసరమున్నదో ఆ రైతుకు సకాలంలో ఎరువులు సప్లయ చేయాలని గట్టి ఉత్తర్వులు వేసి ఆ ఉత్తర్వులు అమలు జరిగేట్లు చూడకపోతే నష్టపోయే డబ్బుతింటుందని మనవిచేస్తున్నాను. పూర్వము జమీందారీ వ్యవస్థలో రైతుకు రక్షణ వుండేది జమీందార్లు ప్రతి సంవత్సరం తగు శ్రద్ధ తీసుకొని, చాలా డబ్బు ఖర్చుపెట్టి, కాలవలు మరమతుచేసి, బాగుచేసి, ప్రబ్లింజీ, రైతుకు నీరు అందించేవారు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వంవారు పి. డబ్ల్యు. డి. సూపర్ వైజర్స్ ద్వారా రైతులకు నీరు అందజేయవలెనని ఆర్డర్ జారీచేశారుగాని, యీ సూపర్ వైజర్స్ రైతులకు ఎక్కడా సంబంధం లేకుండా పోతున్నది. నలుకుబడిగల రైతుసామాన్యమే యీ ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థులు సకాలంలో నీరు అందిస్తున్నారు. సామాన్య రైతులకు ఏ విధమైన సదుపాయం న్యాయం, జరగటంలేదని మనవిచేస్తున్నాను. పవర్ డ్రిల్లింగ్ మెషిన్స్ మన రాష్ట్రానికి 28 సెట్స్ ఉన్నవని మంత్రిగారు సెలవిచ్చారు. రైతులు ఆ పవర్ సెట్స్ కొరకు అప్లయచేస్తే, పలుకుబడి ఉన్నవాకి వాటిని సంపాదిస్తున్నారు. సామాన్య రైతులకు యీ పవర్ డ్రిల్లింగ్ మెషిన్స్ వల్ల ఉపయోగం కలగటంలేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఒక్కొక్క జిల్లాలో ఒక్కొక్క పవర్ డ్రిల్లింగ్ మెషిన్ ఏర్పాటుచేసి, అవసరము ఉన్న రైతులకు జిల్లా వ్యవసాయ శాఖవారిద్వారా యీ పవర్ డ్రిల్లింగ్ మెషిన్స్ అందుబాటులో ఉండేట్లు ఏర్పాట్లు చేయించమని కోరుతున్నాను. ఈ పవర్ డ్రిల్లింగ్ మెషిన్స్ గంటకు పది రూపాయలు అద్దె-అని చెబుతున్నారు. గంటకు పది రూపాయలు అద్దె రైతు భరించలేదు. గంటకు అద్దె రు./లు నిర్ణయిస్తే, ఆ మెషిన్స్ రైతులందరికీ అందుబాటులోఉండి వారు బోరింగ్ తీసుకొని-పోయి పంట పండించి మనదేశంలో ఉన్న ఆహారకొరత కొంతవరకు తీర్చగలరు. రైతులకు కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ ద్వారా ఋణాలు మంజూరుచేస్తున్నారు. గ్రామాలలో ఉన్న పార్టీలనుబట్టి, ఆ సంస్థలన్నీ నడుపబడుతున్నవి. సొసైటీ ప్రెసిడెంట్ కు అనుకూలంగా ఉన్న వరానికి సంబంధించిన రైతులకే అప్పు తీస్తున్నారు. ప్రెసిడెంట్ కు వ్యతిరేకంగా ఉన్న వరానికి అప్పులు ఇవ్వటంలేదు. ప్రెసిడెంట్ నిన్ను నీటి పవరులను ఎక్కువగా నిర్మించి, కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీల ద్వారా అప్పుల వడ్డీలకు రైతులకు అప్పు లిప్పించినట్లయితే రైతులు చాలా బాధపడుతుంటారు. పాపమువంటి పండించి మనకున్న ఆహారకొరత తీర్చగలరని మనవిచేస్తున్నాను. రైతులైన పాపములన్నీ వేసి, రైతులకు కృంగిదియటం న్యాయం

కాదు. సుగర్ కేన్ వండించే రైతులు, చెఱకు ఫ్యాక్టరీకి తోలగానే ఫ్యాక్టరీ వారు డబ్బు ఇవ్వటంలేదు. వారికివ్వవలసిన పేమెంట్ చాలా ఆలస్యంగా జరుగుతున్నది. ఈ సంవత్సరం చెఱకు ఫ్యాక్టరీకి సప్లయచేస్తే, రెండవసంవత్సరం వారికి పేమెంట్ చేస్తున్నారు. ఈ రకంగాచేస్తే, రైతు ఎక్కడనుండి డబ్బు తెచ్చి, చెఱకు పండించి బ్రతకగలడు? చెఱకు ఫ్యాక్టరీలు వెంటనే చెఱకుపండించే రైతులకు డబ్బు ఇప్పించే ఏర్పాటు ప్రభుత్వంచేస్తే, రైతులకు కొంత వడ్డీ భారం తగ్గి, వారికి కొంత ఉపయోగం చేసినట్లు అవుతుంది. సుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ ద్వారా రైతులకు జరుగుతున్న అన్యాయాలు ప్రభుత్వం అరికట్టటంలేదు. ప్రభుత్వం న్యాయమైన దృష్టితో, సమానమైన నిష్పత్తిలో చెఱకుపండించే రైతులకు ఎరువులు పంపకం చేయించాలని కోరుతున్నాను. రైతులకు ఎరువులు పంపకం చేసే విషయంలో ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యంచేస్తే, రైతులలో ఉత్సాహం తగ్గిపోయి, పంట దెబ్బతిని దేశంలో కరువు ఏర్పడుతుంది కాబట్టి, ప్రభుత్వంవారు రైతును చిన్న చూపు చూడకుండా సర్వవిధముల సహాయముచేసే పంటను అభివృద్ధి చేయించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. ఓబలరెడ్డి (మార్కాపుర్) :—అధ్యక్షా, ఈ రోజు గౌరవనీయులైన వ్యవసాయ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన వ్యవసాయ వద్దును బలపరుస్తూకొన్ని సూచనలు చేయడలచుకొన్నాను. చాల అమోఘమైన, అర్హనీయమైన వద్దును వారు ప్రవేశపెట్టారు. వ్యవసాయ రంగంలో తీర్పువలసిన కొరతలు చాల ఉన్నాయి. పెద్ద యత్నంవారి హయాంలో జరిపించే విధంగా వారి ప్రకటన వల్ల తెలుస్తున్నది. మొదటినుంచి ఈ నాటివరకు రైతు అంటే సానుభూతి ప్రపంచంలో అన్ని వర్గాలవారు చూపెడుతూ ఉండడం మనం చూస్తూనే ఉన్నాము. పిపీఐకాదిబ్రహ్మచర్యంతం రైతు మీదనే ఆధారపడి ఉన్నదని, రైతు ధర్మదేవత అని ఈ విధంగా ఉత్పేక్షలంకారాలతో రైతు పట్ల చాల కారుణ్యం ఒలికిస్తూ ఉంటారు. కాని రైతు స్థితి మాత్రం, 15 సంవత్సరాలుగా democracy నడుస్తున్నప్పటికీ, మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలు అమలు జరిగినప్పటికీ దైన్యంగానే ఉన్నదని చెప్పక తప్పదు. దీనికి కారణం ఏమిటో విచారించాలి. రైతు పండించిన పంటకు ధరపొచ్చింది అని మనం చెప్పుకుంటున్నాము కాని అది చాలశ్రమగా మాత్రమే ఉండిపోతున్నది. ధర పెరిగింది వాస్తవమే. కాని వాని స్థితి ఏమి బాగుపడలేదనేది నిర్వివాదం. పంటకూడ పూర్వం కంటే యిప్పుడు చాల తగ్గింది అని ప్రభుత్వం వారి యొక్క అంచనాలే బుజువు చేస్తూ ఉన్నాయి. పొలాలు నా బాల్యంలో పండినంతగా యిప్పుడు పండడం లేదు. మొగలాయిల కాలంలో మన పొలాలు పండినట్లుగా యిప్పుడు పండడం లేదు. అంటే కారణం, భూమిలో సారం తగ్గింది అంటూ ఉన్నారు. ఇటీవల రైతులు మాగాణి ప్రాంతంలో అధికంగా పండించుకుంటున్నారు. ఇది కేవలం వారి ప్రతిభతప్ప మిగతా వారి యొక్క సహాయంవల్ల యిది జరుగుతున్నదని అనుకోడానికి వీలులేదు. వ్యవసాయ వద్దు క్రింద చాల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నారు. ఇదివరకు 7 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టారు. ఇప్పుడు

ద్విగుణీకృతం చేశారు. 15 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతూ ఉన్నాము అన్నారు. దానిలో హెచ్చు మొత్తం research క్రింద ఖర్చు పెడుతున్నారు పరిశోధన ఫలితాలు అయితే మంచివే తయారు చేస్తున్నారు. చాల అద్భుతమైన ఫలితాలు తయారు చేస్తున్నారు. రాజేంద్ర నగర్ లో పరిశోధనా కేంద్రం ఉన్నది. మన నాయకుడు జవహర్ లాల్ నెహ్రూగారు రాజేంద్ర నగర్ వచ్చి ఆ పరిశోధనా ఫలితాలు చూచేటప్పటికి వారికి సంతోషం కలిగింది. వారు ఢిల్లీకి ఫోయి, వారి పంతోపాన్ని ప్రకటించుకుంటూ పెద్ద certificate పంపించినారు. మంత్రిగారు చదివిన Statement లో ఫలాని వంగడం పరిలో తయారైంది అన్నారు. ఆ ఫలాన నంబరు పరి, మామూలుగా పండే విత్తనం కంటే హెచ్చు ఫలితం వస్తుంది ధాన్యంగింజ క్రిందకు రాలదు అన్నారు. అలాగే చెరకులో కూడ ఫలానా ఫలానా నంబరు చెరకు క్రొత్తగా తయారు చేసినాము అన్నారు. తోగడ తయారు చేసిన చెరకు వంగడాల కంటే యిది అత్యధికమైన ఫలితం యిస్తుంది అన్నారు. నేను M.L.A. ను, చదువు కొన్నవాడిని, వ్యవసాయంలో హెచ్చు తృప్తి కనపరుస్తున్నవాడిని M.L.A. గా ఉన్నప్పటికీ, రాజకీయాలలో ఉన్నప్పటికీ నేను absentee land lord ను కాను, నామటుకు నాకు తెలియదు. క్రొత్తగా తయారుచేసిన strains ఇటువంటివి ఉన్నాయన్న సంగతినాకు తెలియదు. మామూలు రైతులకు ఎలా తెలుస్తుందో మీరే అలోచించండి. పరిశోధన ఫలితాలు ఖరీదుగన ఉండబడి జాతి సంపదకు ఎంత దెబ్బతగిలిందో మీరే అలోచించండి. మన ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో irrigated land 80.3 లక్షల ఎకరాలు అన్నారు. ఈ పరిశోధనా ఫలితాలవల్ల ఎకరాకు ఒకబస్తా వంతున హెచ్చినట్లయితే 80 లక్షల ఎకరాలలో, లెక్కపెసినట్లయితే, ఎంతో సంపద పోగొట్టుకొన్నవాళ్లం అవుతాము. అలాగే చెరుకులోకూడ చూడండి. సాటి దేశాలవారితో సమంగా మనం చెరకుపండించ లేకుండా ఉన్నాము. ఆనలు చెరుకు మొట్టమొదట మన దేశంలోనే పెంచి నాము. మిగతా దేశాలవారికి మనం చెరుకు పండించడం నేర్పినాము. అటువంటిది మనం ఈనాడు చెరకు ఉత్పత్తిలో చాల వెనుకబడి ఉన్నాము. అనేక లక్షల ఎకరాలలో చెరకు పండిస్తున్నాము గాని మనం ఎంత కృషి చేసినప్పటికీ తోటన్నలు 80 టన్నులకంటే హెచ్చుగా చెరకు పంపాదించలేకుండా పోతున్నాము. 80 టన్నులు నిజామ్ నగర్ చెరువుక్రింద పండించాలి అంటే 10 బస్తాలు అమ్మోసొక్క శల్పేటు వేయాలి. 30 పంచులు oil cake వేయాలి. వేరు సెనగ పండి వేయాలి. ఈ మోతాదుతో సూపర్ కూడా వేయాలి. 40 టన్నులు 80 టన్నులు వస్తే గుడ్లు పెళ్ళొస్తాయి. అయితే మాకు టన్నుకు 42 రూపాయలు యిస్తున్నారు. కనుక యింత ఖర్చు పెట్టినప్పటికీ వస్తే ఫలితాలు మేము సంపాదించుకుండా ఉన్నాము. అంటే పెద్దలోటున్నది. రాజగౌరు చెప్పారు. వాతి ప్రాంతంలో 2 పంచులు sulphate వేస్తే విశేషమట. మనం 10 పంచులు వేస్తేప్పటికీ వాతి 2 పంచుల మోతాదుతో పరిపోతుంది. పండితంలో కంటే మైన ఫలితం వస్తే మోతాదుతో చేసినట్లయితే ఫలితం పెద్దగా వస్తుంది మాకు తెలియదు. కృష్ణా జిల్లాలో ఖరీదు వ్యవస్థలో రంగంపై ఆధారపడిఉన్నది

పెద్దవారంతా ఆక్రోశిస్తూ ఉన్నప్పటికీ ఏ నెలలో ఏ విత్తనం వేస్తే ఎంతపంటవస్తుందో, చెప్పేదానికి యింతవరకు ప్రయత్నం జరుగలేదు అంటే—మన ఆశయాలకు మనం చెప్పేదానికి, చేసే ప్రయత్నానికి మధ్య ఎంత అగాధం ఉన్నదో మనకు అర్థం అవుతూ ఉన్నది. ఇదివరకు ఎకరానికి పది రూపాయలు, ఇరవై రూపాయలు, ముప్పై రూపాయలు విలువవుండేవి. రైతులు ముందుకు వచ్చి ఉత్పాదకంగా కొద్దితోటలు వేసుకున్నారు. కడప జిల్లా, రాజంపేట తాలూకా, కోడూరు ప్రాంతములో యిదివరకు పన్ను కట్టి పది రూపాయలకు తీసుకోమన్నా ఆ భూములను ఎవరూ తీసుకోనే వారు కారు. ఎవరో ఒక రైతు, పుచ్చాత్తుడు, చీనిచెట్టు తీసుకువచ్చి వేశాడు. అద్భుతంగా ఫలించింది. ఇప్పుడు ఎకరానికి పదివేల రూపాయలు యిస్తామన్నా యిచ్చేవారెవరూ లేరు. ఈ విధంగా ఏ భూమిలో ఏవిధమైనవైరు వస్తుంది, ఏవిధమైన పంటవేయాలి అనే సాయిల్ ఎనాలిసిస్ కు ప్రయత్నించక పోవడం వలన మన జాతీయ సంపద అంతా వృధా అవుతున్నది. అంతేగాక, పండించే వారి శ్రమకూడ వృధా అవుతున్నది. ప్రభుత్వం సాయిల్ ఎనాలిసిస్ కు వున్న ప్రాముఖ్యాన్ని యిప్పటికైనా గమనించాలి. మంత్రిగారు తమ ప్రకటనలో అన్ని విషయాలు, పరిశోధనకు సంబంధించి చెప్పారేగాని దీనిని మాత్రం పేర్కొనలేదు. ఇది చాలా ముఖ్యమైన విషయం. వ్యవసాయోత్పత్తిలో దీని ప్రాముఖ్యత చాలా వున్నది. ముఖ్యమైన యిటువంటి విషయాలను గమనించకుండా సానుభూతితో రైతు గూర్చి ఎంత కన్నీరు గార్చినా ప్రయోజనం వుండదని మనవి జేస్తున్నాను.

ఇంజనీరింగ్ అనే హెడ్డింగ్ క్రింద అన్ని విషయాలు చెప్పారుగాని, వ్యవసాయ పనిముట్లగూర్చి చెప్పలేదు. ఈ సభలో చాలామంది సభ్యులు మనకు చిన్న పరిశ్రమలు కావాలని, భారీ పరిశ్రమలు కావాలని తద్వారా మన రాష్ట్రాన్ని పారిశ్రామిక వంతం చేయాలని చెబుతున్నారు. రేడియోలు చిన్న పరిశ్రమల ద్వారా తయారుజేయవచ్చునని, ఉక్కు, ఇనుము, రాగి యితర లోహాలతో చేయదగిన పరిశ్రమలను వెంటనే నెలకొల్పి వలసినదని, మోటార్లు మొదలగునవి పెద్ద పరిశ్రమల ద్వారా తయారుచేయవలయునని అంటున్నారు. ఇందులో ఏ ఒక్కటి అయినా రైతుకు ఉపయోగపడుతుందా? ఆలోచించ వలసిందిగా సభను కోరుతున్నాను. పల్లె ప్రజలకు ఉపయోగపడేది ఇందులో ఒక్కటిలేదు. ఇవి లేనప్పుడు, పూర్వం, కూడా సమాజము శాంతియుతంగా నడిచింది. వ్యవసాయ రంగములో అభివృద్ధి తీసుకువచ్చే పరిశ్రమలు యీనాడు మనకు అత్యవసరం. అవి లేనంతకాలం మన ఉత్పత్తిలో ఏమాత్రం అభివృద్ధి వుండదని మనవి జేస్తున్నాను. తద్వారా దేశాభివృద్ధి కూడా ఏమీవుండదు. ఉధాహరణకు, కమ్మరి, కుమ్మరి, వడ్డంగి మొదలగు వృత్తులకు ప్రబంధించిన పరిశ్రమలున్నాయి. అలాగే వ్యవసాయ పరిశ్రమలకు ప్రాముఖ్యతనిచ్చాలి. పూర్వ మెప్పుడో అశోకుని కాలములో వున్న కొయ్యదుక్కతోనే రైతు యీనాటికి సాగుచేస్తున్నాడు. మూడవ ప్రణాళికాంతానికి రైతు యిప్పటికంటే రెండింతలు

మూడింతలు ఉత్పత్తిని పెంచాలని అంటున్నారు. ఇది కాళ్లు, చేతులు కట్టేసి నీళ్లలో పడేసి యీదమన్నట్లుగా వున్నదని మనవి జేస్తున్నాను. రైతుకు కావలసిన సదుపాయాలేమీ కల్పించకుండా అతనిని ఇంకా అదనంగా ఉత్పత్తిని పెంచమనటం సమంజసం కాదు. మనమందరము రైతులమే. మన మంత్రులుకూడ రైతులే. మనందరిలో కూడ వ్యవసాయ రంగమును అభివృద్ధి చేయవలయుననే తృప్తి వున్నది. రైతుకు సహాయము, చేయవలయుననే అభిప్రాయాన్ని ప్రతివారము ప్రకటిస్తున్నాము. కాని, ఆచరణలో మాత్రం రైతుకు సహాయం ఏ మాత్రం జరగడం లేదంటే యీ లోపం ఎక్కడ వున్నది? ప్లానింగ్ కమిషన్ కు పత్రేసీమల సమస్యలేమీ తెలివు. రైతు కష్టసుఖాలేమీ వారికి తెలివు. వారు ఏర్పాటు చేసిన 19 సీడ్ ఫారమ్స్ లో కృషిచేస్తే 50 రూపాయల ఆదాయం వచ్చిందట. పరిశోధనా కేంద్రాలలో అన్ని సౌకర్యాలు కలిగి, కావలసిన ఎరువులు వుండి, నీటి సదుపాయముండిన పరిస్థితిలో వారికే 50 రూపాయల ఆదాయం వస్తే, ఏమీ లేకుండా రైతుకు ఎంత ఆదాయం వస్తుందో మీరే కాస్త ఆలోచించండి. రైతుకు మనం కల్పిస్తున్న సదుపాయాలు ఏమంత లేవనే విషయం గ్రహించండి. కారు తయారు చేశాము. విమానం తయారు జేశాము. చంద్రమండలానికి ప్రయాణాలు చేయబోతున్నాము. కాని వ్యవసాయ రంగములో మాత్రము రైతుకు కావలసిన పరికరాలను మాత్రం మనం మార్చలేకపోయినాము. వ్యవసాయ రంగానికి పనికివచ్చే పరిశ్రమలను యికనైనా ఏర్పాటు చేయండి. కొత్తరకం పనిముట్లను తయారుచేయండి. ఏమీ లేకుండా రెండింతలు మూడింతలు ఉత్పత్తి పెంచండి అంటే రైతు ఏ విధంగా చేస్తాడు. గత బడ్జెటు సమావేశములో ననుకుంటాను ఒక ఇనుప ప్లా గూర్చి చెప్పారు. వ్యవసాయ రంగములో పినివలన పెద్ద విప్లవం రాబోతున్నట్లు చెప్పారు. దీనివలన పెద్ద మార్పు ఏమీ రాబోదు. ఇంకా వ్యవసాయానికి సంబంధించి పరిశ్రమలను ఏర్పాటుచేయండి. భారీ పరిశ్రమల ద్వారాను, చిన్న పరిశ్రమల ద్వారాను ఆంధ్రదేశాన్ని పారిశ్రామికవంతం చేయాలని పెద్ద పెద్ద ఉపస్థాపనలున్నాయి. అవి వద్ద అనడంలేదు. కాని వ్యవసాయదేశం గనుక ముందు మనం వ్యవసాయానికి అనువైన పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత యివ్వడం అవసరం. కాని, దీనివైపు ఎవరి దృష్టి పోయినట్లు కనబడడం లేదు. ఇదే చాలా విచారకరమైన విషయం. గాంధీగారు కూడ మన దేశానికి భారీ పరిశ్రమలు లాభం లేదన్నారు. మనకు చిన్న పరిశ్రమలు కావాలన్నారు. పెద్ద పరిశ్రమలంటే నాకు విముఖత్వంలేదు; కాని, ప్రైవేటు రంగముతో వ్యక్తి సాధించలేని పాటిని ప్రభుత్వమే నిర్వహించాలి అని వారు చెప్పారు. నా దృష్టిలో కూడా అదే. భారీ పరిశ్రమలలో ఏ రకంగా నాకు నమ్మకంలేదో, అలాగే పెద్ద పరిశ్రమలలో కూడా నాకు నమ్మకంలేదు. పెంజువలది కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడితో నాగార్జునసాగర్ నిర్మిస్తున్నారు. నాకు పెంజువలదే సర్వభరితం రావడంలేదు. 15, 20 సంవత్సరాలవరకు వదులుంది. ఈ మొత్తాన్ని మనర్ ఇన్స్టిట్యూషన్ పనులపై గనుక ఖర్చు పెడితే వెంటనే ఫలితం కనబడుతుంది. ఎక్కువ మార్గాడ ప్రాంతాన్ని వెనువెంటనే

సాగులోనికి తీసుకురావడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. అధ్యక్షా, నాకు సమయం ఎక్కువలేదు గనుక ముఖ్యమైన పాయింట్స్ మాత్రం మనవిజేస్తాను. Minor Irrigation విషయం వున్నది. పెద్ద, మీడియం, మైనర్ యిరిగేషన్ కార్యక్రమాలకు సంబంధించి ఒక balanced programme వుండాలి. 200 కోట్ల రూపాయలు తెచ్చి పెద్ద యిరిగేషన్ ప్రాజెక్టులకు పెట్టితే ఇక మైనర్ ఇరిగేషనుకు, మీడియం యిరిగేషనుకు ఏమియిస్తారో చెప్పండి! వీటికి ఒక సమగ్రమైన పథకం వుండాలి. సివిల్ ఇంజనీరింగ్ సెక్షను వుంది. శావులు, చెరువులు శ్రవ్వించడానికి; పెద్ద ప్రాజెక్టులు కట్టించడానికి Chief Engineers గాని, అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటువారు గాని రైతులకు ఉపయోగంగా వున్నారేమో ఆలోచించండి. Hydrograph—అంటే ఎక్కడ నీరు వుండేదీ తెలుసుకోవలసిన అవసరం వున్నది. అది రైతుకు ఏమి తెలుస్తుంది? పాపం; అతనికి దివ్యదృష్టి వున్నదా? పెద్ద పెద్ద జీతాలు తింటూ వుండే ఇంజనీర్లు రైతులకు ఉపయోగపడుతున్నారా? ఎక్కడ శావిశ్రవ్యితే నీరువస్తుందో చెప్పడానికి అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటులో ఇంజనీర్లు వున్నారు. కాని సివిల్ ఇంజనీరింగ్ సెక్షను అవసరం. అది లేకపోవడం చాలా లోటుగా వున్నది. ఇది కచ్చితంగా ప్రవేశ పెట్టి తీరాలి.

గ్రీన్ మెన్యూర్ విషయం వుంది. చదువువచ్చినా రాకపోయినా, అర్హత వున్నా లేకపోయినా నిరుద్యోగాన్ని జాపడానికి ఉద్యోగాలు యిస్తూంటారు. ప్రజలిచ్చే డబ్బు కొన్ని కోట్లు ఖర్చుచేస్తున్నారు. వారివల్ల ఏమీ పని జరగడంలేదు. నేను ఒక humble suggestion మంత్రిగారికి యిస్తున్నాను. పంటలు పండడానికి మామూలు ఎరువులు ఎంత అవసరమో గ్రీన్ మెన్యూర్ కూడా అంతే అవసరం. అడవులలో ఎంతో green manure వున్నది. భగవంతుడు మీపాలాల్లో వేసుకోండి అని ప్రకృతి సిద్ధంగా తయారుచేసి పెట్టాడు. దానిని వుపయోగించడానికి ఎప్పుడైనా సంకల్పించావామనుకున్నారా? ఆలోచనకు వచ్చిందా? Green manure తయారుచేసి యిచ్చినట్లయితే రైతు బండికి 20-30 రూపాయలు యివ్వడానికి తయారుగా వున్నాడు. పశుసంపద తక్కువై పోయి farm yard manure తయారు కావడం లేదు. అందువల్ల ఎక్కువ పంట పండించడానికి యింకొక మార్గం ఆలోచించాలి. భూమిని సారవంతం చేయడానికి ప్రబలమైన మార్గం green manure ఉపయోగించడమే అవుతుంది. ఆ ఏర్పాటు ప్రభుత్వం ఎందుకుచేయదు? ఒక బృందాన్ని తీసుకుపోయి అడవులలో పెట్టేస్తే వారే లక్షలటన్నుల ఎరువు తయారుచేసి పెడతారు. ఆంధ్ర దేశం blood basket అనీ, అన్నపూర్ణ అనీ, గ్రానరీ అనీ అనడం జరుగుతోంది. Groundnut cake వున్నది. అది పశువుకు, పొలానికికూడా అవసరం. దీనిని ఎందుకు ఎగుమతి చేయరు? ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పర్వడకపూర్వం తెలంగాణలో యీ ఏర్పాటు వుండేది.

جانور ایک سو روپیہ میں نہیں ملتا - اس طرح قرض دینے سے کوئی فائدہ ہی نہیں ہوتا - یہ کہا جاتا ہے کہ یہ اغراض زراعت سربراہی لوہے کے لئے (۷۰) اسٹاکسٹس ہیں یہ کہاں کہیں ہیں معلوم نہ ہونے کی وجہ سے کاشتکار کو تکلیف ہوتی ہے - کم از کم ہر تعلقہ میں ایک سب اسٹاکسٹ ہونا چاہئے - معلوم ہوتا ہے کہ ہر کاشتکار کو صرف بنڈی کے پھٹے اور اس ملتے ہیں لیکن اس سے اس کے اغراض پورے نہیں ہوتے - اس لئے اوس کو ناگر کے سر اور پلگ بھی ملنا چاہئے - وہ بھی تعلقہ سے ہی ملنا چاہئے - موجودہ تقاوی یہ اغراض خریدی بیل نا کافی ہے اور جو بھی ملتا ہے اس میں کافی حصہ دفاتر والے ہی کھا جاتے ہیں -

(శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ):—అధ్యక్షా, ఈ అగ్రికల్చరు డిమాండు చూస్తే ఎట్లాఉన్నదంటే అభివృద్ధి అవుతున్న భూములను ఇంకా అభివృద్ధి చేయడానికి కావలసిన పథకాలు, అందుకు కావలసిన మొత్తాలు కేటాయించడం, మొదటినుంచి శాశ్వతంగా కరువుకు లోను అవుతున్న రాయల సీమ జిల్లాలోను ముఖ్యంగా అన్నింటికంటే వెనుకబడిన అనంతపురం వంటి జిల్లాలోను అధికంగా ధాన్యం ఉత్పత్తి చేయడానికి కావలసిన అభివృద్ధి కార్యక్రమములు సాగించుటకు ప్రత్యేకమైన అలాట్ మెంట్ ఈ బడ్జెటులో లేదని తెలుపుటకు విచారిస్తున్నాను. కనీసం కేంద్ర ప్రభుత్వమైనా ఈ కరువు ప్రాంతాలను గురించి ఆలోచించి ఆ ప్రజలు ఎట్లా బ్రతకాలనే అభిప్రాయానికి వచ్చి వైలట్ స్కీమును ఒకటి ప్రారంభించారు. వారే ఆంధ్ర, మైసూరు, మహారాష్ట్రలలో కరువుకు గురిఅవుతున్న ప్రాంతాలలో వైలట్ స్కీము తీసుకోవడానికి అభిప్రాయం వెల్లడిచేసినది. ఆంధ్ర జనాభాలో 119½ లక్షలమంది కరువుకు గురిఅవుతున్నారని వైలట్ స్కీముతో తెలిపారు. కరువు ప్రాంతాలలో పరిశ్రమలను అభివృద్ధిచేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ముందంజ వేసినది కాని ఆంధ్ర ప్రభుత్వం ముందంజవేయలేదు. రాయలసీమ కరువును గురించి అనంతపురం జిల్లాలో శాశ్వత ఊమ నిహరణగురించి, అక్కడి ప్రజలను ఎట్లా రక్షించాలనే విషయమై స్వతంత్రం వచ్చినప్పటినుంచి ఇప్పటివరకు ఏ పంచవర్ష ప్రణాళికో దశవర్ష ప్రణాళికో తయారుచేసే ప్రయత్నం చేయనందుకు నేను విచారం వెల్లడిస్తున్నాను. స్వతంత్రంరాక పూర్వంకంటే ఇప్పుడు ఒక్కటే పెరిగింది. స్వతంత్రం రాకమునుపు మూడు సంవత్సరాలకు ఒకవారి కరువువచ్చేది, ఇప్పుడు నాలుగైదు సంవత్సరాలుగా కరువులోనే ఉంటున్నాము. శాశ్వతంగా వెనుకబడిన కరువు ప్రాంతాలను ప్రత్యేకంగా అభివృద్ధి చేయడానికి ఒక ప్రణాళిక వేసి కనీసం అక్కడవుండే మనుష్యులు మనుష్యులుగా బ్రతకడానికి బడ్జెటులో ప్రత్యేకంగా కేటాయించాలని ప్రత్యేకంగా మంత్రివర్గానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగా సంజీవరెడ్డిగారు రెండవ పర్యాయం వచ్చారు. ఆయన అనంతపురంజిల్లా నివాసి. ప్రస్తుతం వుండే అగ్రికల్చరు మంత్రిగారు చిత్తూరుజిల్లా నివాసి. వారికి అనంతపురం జిల్లా కరువు పరిస్థితులు తెలుసు. ప్రత్యేకమైన కేటాయింపులు చేయడానికి ఆస్కారం

వుం డి కూడా చేయలేక పోతున్నారంటే ఏమైనాచేస్తే స్వాధ్యులు అనిపించుకుంటామేమోననో, మరో కారణంచేతనో, వెనుకోడుతున్నారు. కాని ఇందులో స్వాధ్యం ఏమీలేదు. అక్కడ వుండే కరువు పరిస్థితులలో ప్రథమంగా ఆ జిల్లాలను అభివృద్ధికి తేవడానికి ప్రయత్నంచేయాలని కోరుతున్నాను ఏ ప్రణాళిక వేసిన బొత్తిగా సంబంధంలేని ప్రాంతాలు కొన్ని వున్నాయి. అటువంటి ప్రాంతాలకు wells project scheme ఒక దానిని తయారుచేసి ఎలక్ట్రిక్ ఇంజన్లు ద్వారా నీరును సప్లయచేస్తే తద్వారా నీరు పారే భూమిలపై betterment tax తీసుకుని ప్రాజెక్టుల క్రింద నీళ్లు ఇచ్చే మోదిరిగానే ఇస్తే కొంత ప్రయోజనం కలుగుతుంది. శాశ్వతంగా ఆ ప్రాంతాలలో కరువు నివారణకు ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రతి జిల్లాకు ఒక పవర్ డ్రిల్లును ఒక blasting unit ను - drilling machinery తప్పకుండా సప్లయచేయాలని కోరుతున్నాను. జిల్లాలలో చూస్తే ప్రతిరైతు గడ్డపారలు, బండికమ్ములు వంటి వ్యవసాయ పనిముట్లు లేక కష్టపడుతున్నాడు. సామాన్యమైన పనిముట్లు కూడా రైతాంగానికి అందుబాటులో లేనందువల్ల ఇబ్బందులకు గురిఅవుతున్నారు. కనీసం ఇవైనా బ్లాక్ మార్కెట్లో కాకుండా సరియైన రేట్లకు అందించే ఏర్పాట్లు చేస్తారని కోరుతున్నాను. Subsidised wells ను ఇస్తున్నారు. దీని లాభం ఎవరికి పోతుందో, పేదరైతాంగానికి ఏమైనా ప్రయోజనం వుంటున్నదా అనేది ఆలోచించాలి. రు. 150 లు ఇచ్చినా పేదరైతుకు బావి త్రవ్వించుకునే శక్తి ఉండదు. కాబట్టి ప్రభుత్వాన్ని కోరేది ఏమిటంటే బావి త్రవ్వడానికి ఎస్టిమేటు తయారుచేయించి ఆ ప్రకారం బావి త్రవ్వించి ఖర్చులో నుంచి రు. 150 లు సబ్సిడీని తీసివేసి మిగిలిన డబ్బును వసూలు చేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఆయిల్ ఇంజన్లు, పంపునెట్స్ ఇస్తామని చెబుతున్నారు. ఇవి పెద్దవారికే అందుబాటులో ఉంటున్నాయి. నూరు అప్లికేషన్లు వస్తే అయిదో వదో శాన్క్షన్ చేస్తారు. బావులు ఆధారంతో జీవించే రైతాంగానికి అన్ని అప్లికేషన్లు శాన్క్షన్ చేయించడానికి కావలసిన అలాట్ మెంట్ చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అనంతపురం జిల్లాలో వేరుశనగ ఎక్కువగా పండుతుంది. రాష్ట్రం మొత్తం మీద పండేదానిలో యిం చు మిం చు మూడవ భాగం పండుతుందని అంచనాలు తెలుపుతున్నాయి. వేరుశనగకు విపరీతంగా తెగులు పడుతోంది. Foreign Exchange కు ఎంతోలాభకరంగా ఉంది. కాని యీ జబ్బును నివారణచేయడానికి ప్రభుత్వం యంతవరకు ఏ చర్య తీసుకోలేదు. అయితే చిమానాలద్వారా తెగులు లేకుండా ఎనిమిదివేల ఎకరాల భూమిని బాగుచేస్తామని చెప్పారు వేరుశనగ పండించే అనంతపురం జిల్లాలో పంటకు తెగులు తాకుండా చిమానాలద్వారా ఏర్పాటుచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. పంటభీమా లింకువ్వారు. అన్ని అవకాశాలు అభివృద్ధి ఆయన ప్రాంతాలకే యిస్తున్నారు. అనంతపురం ప్రభుత్వం అనంతపురం జిల్లాలో ప్రప్రథమంగా ప్రారంభిస్తా రని ఆశిస్తున్నాను. Community Irrigation wells pilot project గురించి చెప్పారు. వాటిని అనంతపురం జిల్లాలో రెండుతాలుకాలతో కేంద్ర ప్రభుత్వం

ద్వారా తీసుకున్నారు. అనంతపురం జిల్లా శాశ్వతంగా కరువుకు గురియైన జిల్లా, ఏ విధమైన నీటి ఒనగ్గు లేని జిల్లా. కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకొన్నట్లే జిల్లా మొత్తంలో తక్కిన తాలుకాలలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పైలట్ స్కీములను అమలు చేయడానికి యీ సంవత్సరమే ప్రయత్నం చేయాలని ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను. రైతులకు అప్పులివ్వడంలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వం ఏర్పరచిన ప్రోసీజరునే అవలంబించడం వల్ల ఉద్యోగికి లంచం జప్తే నేగాని సిఫార్సు చేయని అంశాలు చట్టంలో ఉన్నాయి. ఉద్యోగి ఇవ్వకూడదంటే నిరాశ రించబడే డేట్లు చట్టం ఉంది. అటువంటి చట్టాలను రద్దు చేస్తూ ముంజా భూమి ఉంటే అప్పు ఇచ్చే విధముగా చట్టాన్ని సవరిస్తూ లంచ గొండితనానికి ఆస్కారం లేకుండా చేయాలని కోరుతున్నాను. తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ వనిలో ఇంజనీర్లు అవకతవకలు చేస్తున్నారని కూలీలకు కూలీసరిగా యివ్వడం లేదని ఎన్నిదఫాలు ఫిర్యాదులు చేసినప్పటికీ కూలీ అందుజాటులో లేకుండా ఉంది, రివిన్యూ మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు చెప్పాం. అందుచేత సక్రమమైన విచారణ జరిగి అక్కడున్న ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరును ట్రాన్స్ ఫర్ చేసి కూలీలకు సరియైన కూలీ యివ్వవలసినదిగా ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను.

Sri T. Balakrishnaiah (Satyavedu):— Mr. Speaker, Sir, while supporting the Demand presented by the hon. Minister for Agriculture under various items of agriculture, I would like to make a few suggestions. We all know that land is a free gift of God like air and water, but this land is put to several uses; we are constructing houses; we are constructing roads; and we are also putting it to agricultural use. Now I want to speak about its agricultural use. Sir, in our country population is increasing day by day and the yield that is coming from land is not keeping pace with the growing population. Therefore, what are the methods or plans that are best suited to grow more food and meet the demand for it? In this connection, I would like to speak about Japan and the agricultural methods followed there. Japan is a small country and we all also know that the country is volcanic and that only one-fifth of the land is brought under the plough, whereas in other countries like the United States of America, Australia Canada etc. there are vast tracts of land where machine made implements are employed for improving agriculture. But in Japan, the land is small and the population is large; yet they make best use of the available manual labour and for this purpose they have adopted certain methods. They have small holdings and widespread development of tenancy; they have introduced land reforms and fixed the extent of the land that one family should hold; the maximum extent a family can hold is only seven acres, viz. 3 chebus in Japanese language; after fixing the ceiling they have confiscated the excess land; they have also surveyed the entire country and found out the extent of land in excess, including pasture lands, forest lands and fallow lands; the excess taken possession of by the Government and is redistributed to the landless poor people at the rate of 2 or 3 acres. Again, they have given the land free of cost to the landless people; they have given it for a price and the money is recovered on instalment basis; they have also abolished the intermediaries like land lords, zamindars and jagirdars, and converted those tenants into peasant proprietors; thereby they created enthusiasm and incentive in the ryots to evince

more interest in agriculture and thus developed the agricultural industry. Now we have to follow that method even in our country because we have got vast tracts of fallow land without being brought under cultivation.

(Mr. Speaker in the Chair).

The statement given by the hon. Minister for Agriculture speaks much about the improvements that have been contemplated in our State, particularly in the Andhra area; it speaks of the fertilizers in industry, minor irrigation, intensive cultivation, etc. But there are certain important features of agriculture which the statement does not touch, like agricultural labour, agricultural co-operative societies at the village level, creation of small holdings, abolition of intermediaries and conversion of tenants into peasant proprietors, trained personnel, etc. The hon. Minister had been to Japan and he knows that agriculture in Japan has developed to a great extent because of the introduction of co-operative societies at the village level and the agriculturists or farmers are made members of those societies. Whatever the Government gives to the peasant, it is given only through the co-operative societies at the village level. Co-operative societies have also to discharge two functions; one function is not only to procure food grains but also to give credit and other facilities because the society being organized at the village level knows the conditions of the ryots and of the village.

Whenever they want to demand anything from the Government, they have to submit all their demands through that Society alone. Now, there is so much of murmur about the supply of fertilizers in our State. We have got several plans and schemes, but the purpose is not achieved for want of honesty and sincerity among our people. Therefore, if there are societies and if we supply these fertilizers or manures or subsidies or loans through these societies, they will ultimately reach the people for whom those aids and help are intended. Therefore, such societies must be organized even in our State because our State is mainly an Agricultural State.

About agricultural labour, I want to say that in all countries wages are increasing but in our country it is not so. In Rajasthan as I know a woman is paid Rs. 0-8-0 and mid-day meal is given; a man is given Rs. 0-12-0 or 0-14-0 and he is given a mid-day meal. But that is comparatively low when we look at the wages obtaining in Calcutta or Britain or France and other countries. There they give higher wages to the agricultural labourers. If these agricultural labourers are not given proper wages, they will give up agriculture and go to towns and cities and seek some other occupation. Therefore, in the interests of agriculture itself it is necessary that these wages also should be fixed up.

Regarding trained personnel, I would like to say that we are in need of trained persons. We want more demonstrators, more veterinary doctors. These veterinary doctors and demonstrators are essential but unfortunately in our State, in Block Development areas these

Veterinary Doctors and Agricultural Demonstrators are being appointed as Block Development Officers. This aspect, I requests the Government to consider, and delete them from being appointed as Block Development Officers. They should not be taken to civil service because the purpose for which they are trained is defeated.

About university, I want to say that Agricultural University is essential because in Great Britain, though it is a small country there are about 8 Agricultural Universities, 5 Colleges with Diploma Courses to farmers, 32 Country Farm Institutes for a period of one year course and 8 Farm Schools, the period varying from 4 to 6 months. There are other courses also in the management of land. Therefore, when a small country like Britain is having 8 universities for agriculture besides a number of colleges and schools, we are quite justified in having a university and spending money. Unless we have a university, we cannot go deeper into the problems of agriculture and improve our agriculture.

Lastly, I want to say a word about minor irrigation. Minor Irrigation is very essential but some people are pointing out that crores of rupees have been spent on bigger projects and that Government is not spending adequate amount on minor irrigation. What they should do is, even if they do not construct new tanks and new wells, if they have undertaken proper measures for repairs of already existing tanks, it is sufficient and we can make the best use of the water that we get during rainy season. As I know, in Chittoor, three-fourths of the District is Zamindari area and a number of Irrigation tanks are there. They were breached long back. There are a number of tanks without repairs. I request the Government to pay their attention to this matter and take immediate repairs for all those tanks.

శ్రీ విఠలరావు(ఆదిలాబాద్):— అధ్యక్షా, వ్యవసాయశాఖామూల్యులు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ తమద్వారా ప్రభుత్వద్వర్షికి కొన్ని విషయాలు తీసుకొనిరావాలని అనుకోంటున్నాను. ఆదిలాబాద్ జిల్లాలోని ఆదిలాబాద్, పుట్లూరు మొదలైన తాలూకాలు, వెనుకపడిన తాలూకాలు. ఇక్కడ నీటిసౌకర్యాలు ఏమీలేవు. మొత్తము సాగు అవుతున్న ప్రాంతములో నూటికి 92 వంతుల భూమిలో ప్రత్తి, జొన్న పండిస్తారు. 2 ప్రణాళికలు పూర్తి అయినవి. ఇంతవరకు మంచినీర మలయిన విత్తనాలు కూడ Agriculture Department రైతులకు ఇవ్వలేదు. ఈ ప్రాంతములో ఒక Research stationను పెట్టాలని కోరుతున్నాను. వ్యవసాయరంగములో Soil laboratory station చాలము ఖర్చుము. రాజేంద్రనగర్ తప్ప తెలంగాణాలో ఇంక ఎక్కడా ఈ laboratory stations లేవు. కాబట్టి ప్రతి డెప్యూటీ డైరెక్టరు హెడ్ క్వార్టర్స్ లో అయినా ఈ laboratory stationను ఏర్పాటు చేయాలని కోరుచున్నాను. రెండు ప్రణాళికలయినా ఒక్క ప్రాజెక్టు కూడ మా ప్రాంతములో అమలుజరుపలేదు. బావులు త్రవ్వించినపుడు నీరు 60 నుంచి 100 అడుగులలోతున వుంటున్నది. కాబట్టి వెనుకపడిన ప్రాంతాలలో boring units పెట్టాలని, bull-dozers, tractors కూడ ఇవ్వాలని మనవి చేస్తూ నిరమిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. రామస్వామిరెడ్డి (పెద్దాకొరపాడు) :—అధ్యక్షా, వ్యవసాయశాఖా మాత్యుల ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు ప్రభుత్వానికి చేయదలచుకొన్నాను. వ్యవసాయ పరిశ్రమ ఎంతో శ్రమతో కూడిన పరిశ్రమగా తయారయినది. అనేక ఈతిబాధలను, అనేక ఇబ్బతలను తట్టుకొని రైతువర్గం రికార్డులను కొనిసాగించవలసివస్తోంది. ఎలుకలు, తెగుళ్లు, మిడతలు, ఇంకా అనేక ఈతి బాధలను ఎదుర్కొని ప్రకృతి దయాదాక్షిణ్యాలమీద నూటికి నూరుపాళ్లు ఆధార పడవలసివున్నది. పండినపంటలను సకాలములో మార్కెట్లకు చేర్చుకొనే పరిస్థితులు లేక అనేక ఇబ్బందులకు గురికావలసివస్తున్నది. గత రీసంవత్సరాలలోను ధరలలో మార్పులేదు. రీసంవత్సరాల క్రితము బస్తాధాన్యము రు. 25 ల నుంచి రు. 30 ల వరకు వుంటే ఈనాడూ అదే పరిస్థితులలో వున్నాము. అకస్మాత్తుగా ధరలు పెరిగి రైతుబాగుపడే పరిస్థితులు లేవు. మెట్టపైరులు వున్నవి. వేరుసెనగ తీసుకొందాము దానిధరలలో పెద్దమార్పులేదు. పంటలయొక్క ఉత్పత్తి తగ్గినది. వేరుసెనగ విత్తనము లేకుండాపోయే పరిస్థితులు వచ్చినవి. ఇవన్నీ గమనించి వుంటే రైతు ఆర్థికముగా ఎంతో అభివృద్ధి చెందాడు అని చెప్పడానికి వీలులేదు. ఇవన్నీ ఈవిధంగా వుండగా రైతుకు కావలసిన సామగ్రి ధరలు ఆంధ్రాశానికి అంటుతున్న పరిస్థితులు వున్నాయి. సీమెంటు ఇదివరకు 7, 8 రూపాయలకు దొరికేది. ఈనాడు 14 రూపాయల వరకు కూడా దొరకటం లేదు. అదే విధంగా జింక్ ఫిట్స్ ఇదివరకు రు. 1-4-0 వుంటే ఇప్పుడు బ్లాక్ మార్కెట్ లో రు. 2-12-0 కు కూడా లభించటం లేదు. బారెన్స్ కట్టుకోవాలన్నా, చిన్న చిన్న గోడౌన్స్ కట్టుకోవాలన్నా రైతుకు సామగ్రి అందుబాటులో వుండటం లేదు. అదేవిధంగా అధమస్థితిలో వున్న ఎడజత 1500 రూపాయలకు కూడా దొరకటం లేదు. గుంటూరు జిల్లాలో బొగ్గు బాగు మార్కెట్ లో కొనుక్కోవలసిన పరిస్థితులు వున్నాయి. ఎగ్రికల్చరల్ ఇంప్లీమెంట్స్, రైతుకు కావలసిన సామగ్రి పరిశ్రమల శాఖనుండి వ్యవసాయ శాఖకు అప్పగిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాము. మనం ప్రణాళికలద్వారా రైతాంగంయొక్క పరిస్థితిని బాగుచేయాలని కృషి చేస్తున్నప్పటికీ అది సరాసరి రైతాంగానికి లాభదాయకంగా కన్పించటం లేదు. తోట ప్రణాళిక రచనలోనే వున్నదో, లేక అది గ్రామాలకు సంబంధించిన ప్రణాళిక అవునో కాదో తెలియటంలేదు. వీటన్నింటినీ సవరించుకోవాల్సిన అవసరం వున్నది. పరిశోధనా విస్తరణకు ఇంజనీరింగ్ శాఖ చాల ఉపయోగంగా ఉంది. పరిశోధనా ఫలితాలు వెంటనే గ్రామాలకు అందకపోయినా ముట్టంగా పరిశోధన జరిపి ప్రజానీకానికి తెలిపే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము కాబట్టి దానిపై ఖర్చుపెట్టటంవల్ల డబ్బు వృధాకాదని అనుకుంటున్నాను. ఇంతకుముందు మాట్లాడిన సభ్యులు విదేశాలలో వ్యవసాయ కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాలు ఎక్కువగా వున్నాయి. మనదేశంలోకంటే చిన్న దేశాలలో కూడా ఎక్కువ వున్నాయని చెప్పారు. మనం ఒక వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. దానికి మొదట్లో 4 కోట్ల, 60 లక్షల రూపాయలు అంచనా వేసుకొని తరువాత 2 కోట్ల 6 లక్షలకు సవరించుకొన్నాము. అది సవరించకుండా సమగ్రమైన వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయ

యాన్ని ఇంకో రెండుకోట్లు ఎక్కువ అయినా సాధించుకొంటేనే బాగుంటుందని నేను అభిప్రాయ పడుతున్నాను. కనుక దానికి కేటాయించిన మొత్తం తగ్గించటం మంచిది కాదని మనవి చెబుతున్నాను. ఎరువుల కేంద్రంలో గత సంవత్సరంలో కంటే ఈ సంవత్సరం అభివృద్ధి సాధించుకొన్నాము. కొత్త గూడెంలోనూ, విశాఖపట్టణంలోనూ ఆ పరిశ్రమలు స్థాపించటం పూర్తి అయితే ఎరువుల సమస్య తగ్గుతుందనే ఆశ వుంది. కేవలం మూగూడి ప్రాంతాలకే కాక మెట్ట ప్రాంతాలకు కూడా మైలబ్ స్కిమ్మును విస్తరించేయాలని కోరుతున్నాను. మనదేశంలో బుల్ డోజర్లు, ట్రాక్టర్ల అవసరం చాలా వున్నది. వాటిని సప్లయ చేయించాలి. మనం వ్యవసాయాన్ని ఎంత అభివృద్ధి చేయటానికి ఎంత ప్రయత్నించినప్పటికీ వ్యవసాయదారుల రుణభారం ఎక్కువ అయినది. అందువల్ల కోఆపరేటివ్ సొసైటీలలో, బ్యాంకులలోనూ మూడు వర్గం వరకే వడ్డీ తీసుకొని మూడు వంతులు కంటే ఎక్కువగా రుణ సహాయం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను, బావులకు సబ్సిడీ ఇస్తున్నాము. బావులు త్రవ్వటం కొంత ఆలస్యమయినా కొంత గడువు ఇచ్చి పూర్తి చేసుకొనే అవకాశం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. పంటల భీమా పథకాన్ని సంశీలనం చేసి కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులుగా వున్నప్పుడు, ముఖ్యమంత్రి అయిన తరువాత కూడా సానుభూతితో పరిశీలిస్తామని చెప్పారు. సత్వరం దానిని అమలుజరిపేటట్లు ప్రయత్నించాలని కోరుతున్నాను. సివిల్ సప్లయ్ ను రెవెన్యూ బోర్డుకు కాకుండా వ్యవసాయ శాఖకు అప్పగించాలని కోరుతూ నెలపు తీసికొంటున్నాను.

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథం (నరసన్నపేట):— అధ్యక్షా, రైతు దేశానికి వెన్నెముక, రైతును డేమంగా చూడాలి, అతన్ని రక్షించాలి అని ఒక ప్రక్క చెబుతూ మరో ప్రక్క అతనిపై విడిచినపైన వన్నుల భారాన్ని వేస్తూ క్రిందకు లొంగడిస్తున్నారు. పూర్వం జమిందారులున్న కాలంలో జమిందారి ప్రాతంలో ఎకరానికి పది, పన్నెండు రూపాయలు శిస్తు వసూలు చేసేవారు. ఏ బొబ్బిలి ఎస్టేట్ లాంటి వాటిలోనో ఎకరానికి 20 రూపాయలు వుండేది కాని మిగిలిన చోట్ల ఎకరానికి పది రూపాయలకు మించి వుండేది కాదు. ఈ నాడు లాండ్ రెవెన్యూ ఎగిషిసల్ ఎసెస్ మెంట్ పేరుతో ఎకరానికి 25, 30 రూపాయలవరకు పెంచుతున్నారు. ప్లాన్ సక్రమంగా అమలు జరగాలంటే వన్నులు వేయక పోతే ఎలా అని అడుగుతారు. వన్నులు వేయవచ్చును. కాని రైతులకు అందజేయవలసిన సగుపాయాలు అందజేస్తున్నారా అని అడుగుతున్నాను. వారికి చేయవలసిన సహాయం చేస్తున్నారా అంటే లేదనే చెబుతున్నాను. ఇప్పుడు భూముల ధరలు పెరిగాయి కాబట్టి ఎక్కువగా ఎసెస్ మెంట్ వేస్తున్నామని చెబుతున్నారు. కర్మం చాలా భూములు ధరలు పెరిగాయి గాని దానికి ప్రభుత్వం కాదు. కాని రైతు 1945 సంవత్సరానికి పూర్వం ఎకరానికి 15 బస్తాలు పండిస్తూ సుఖంగా జీవితం గడిపేవాడు. పదిహేను సంవత్సరాల కాంగ్రెసు పరిపాలనలో ఇప్పుడు రైతు ఆవిధంగా సుఖంగా గడువలేకపోతున్నాను. రైతులకు ఎరువులు సక్రమంగా అందుతున్నాయని ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. కాని అది నిజం కాదని చెబుతున్నాను. జిల్లా పరిషత్తుల ద్వారా

పంచాయితీ సమితుల ద్వారా ఎరువులు సరఫరా చేయటం ప్రారంభించారు. సమితులకు అప్పగించిన తరువాత కూడా ఎరువులు సక్రమంగా అందటంలేదని మరచిపోతున్నాను. గత సంవత్సరం పెట్టెంబరులో అందకపోయిన కోటా డిసెంబరులో అందుతున్నది. సామాన్యంగా నవంబరు చివరకు పంటల కోత అవుతుంది. డిసెంబరులో వచ్చిన కోటాను రైతు ఏమి చేస్తాడు? సకాలంలో అందజేస్తే రైతులకు లాభం చేకూరుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం ఇచ్చే లోన్స్ సన్నకారు రైతులకు అందకుండా 50, 60 వేల రూపాయల పెద్ద పెద్ద భూస్వాములకు, ఇన్ ఫ్లూయెన్స్ ఉపయోగించే వారికి మాత్రమే అందుతున్నాయి. సన్నకారురైతులు పెట్టిన దరఖాస్తులను తహసిల్దారు వివారింపిన పాపాన పోవటం లేదు. సమితులు అంత అధ్వాన్నంగా వున్నాయని చెప్పటానికి వీలులేదు కాని సమితుల ద్వారా కొంతవరకు సక్రమంగా ముట్టుకున్నాయని చెప్పక తప్పదు. తక్కువ లోన్స్ తహసిల్దారు చేత అందజేస్తున్నారు. వేయి రూపాయలు ఖాంబ్ చేస్తే రైతుకు 750 రూపాయలు మాత్రమే ముట్టు తున్నది. దానిని చక్కదిద్దటానికి ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. Land improvement loans తదితరమైనవి సమితులకు అప్పగించారు. కాబట్టి తక్కువ రుణాలు మంజూరునుకూడ తహసిల్దారునుండి తప్పించి సమితులకు అప్పగించిన బాగుంటుంది. ఇప్పుడు సమితులనుండి అప్పును తీసుకున్న ఆసామి మరల తహసిల్దారు నుండి తక్కువ రుణం పొందుటకు ప్రయత్నింప వచ్చును. సమితులకు తక్కువ రుణాలు మంజూరు చేయుటకూడ అప్పగించిన అలాంటి లోటుపాటులు లేకుండా ఉండునని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక రుణాలను వసూలు చేయుటలోకూడ కొన్ని అన్యాయాలు జరుగుతున్నవి. సక్రమంగా చెల్లించని వారిపై నిర్బంధంచేసి వసూలు చేశారంటే అర్థమున్నది. కాని సక్రమంగా కడుతున్న వారికీకూడ కొన్ని ఇక్కట్లు తప్పడం లేదు. ఒక ఆసామి ఒకవంద రూపాలు అనగా ఒక instalment గా తన గ్రామాధికారికి చెల్లించి ఒక తెల్ల కాగితంమీద ఆయన సంతకం పొందుతాడు. కాని ఆయన ఆ డబ్బును వెంటనే remit చేయడు. మరుసటి సంవత్సరం రెండవ instalment కట్టు సమయంలో మొదటి instalment యొక్క రసీదు పోయినచో చాలా ఇబ్బంది జరుగుంది. కట్టిన డబ్బు గ్రామాధికారి remit చేయనందువల్ల డిమాండు నోటీసులు పంపడం ఆ తర్వాత రెవెన్యూ ఇన్ స్పెక్టరు పోలీసు సహాయంతో వసూలు చేయడం జరుగుతున్నది. మొదటి instalment చెల్లించామని కలెక్టరుకు పిటిషన్ పెట్టుకున్నా మొదట payment చేయమనీ, తరువాత refund కొరకు దరఖాస్తు పెట్టుకోవచ్చుననీ ఇవాళు వస్తున్నది. కాని సముద్రంలోపోయే జంతువులే గానీ బయటికి వచ్చేవి లేవన్నట్లు ప్రభుత్వమునకు ఒక సారి చెల్లించిన తరువాత మరల ఆ డబ్బు refund చేయించుకొనుటకు ఎంతకాలం పడుతుందో, ఎంత డబ్బు వ్యయమౌతుందో అందరికీ తెలుసు. ఐదువందలు refund కావాలన్న దరఖాస్తు పాల్కు వందలు ఖర్చు చేయవలసి వస్తున్నది. కాబట్టి refund పొందేసరికి త్వరలో జరుగునట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. రుణాలు మంజూరు చేయుటలోకూడ చాలా బాధలు జరుగుతున్నది. Encumbrance

Certificate తీసుక రావడం చాలా కష్టంతో కూడుకొని ఉన్నది. అందులో ఆంధ్రలో 12 సం॥ల Encumbrance Certificate కావాలని ఉండగా, తెలంగాణాలో 24 సం॥ల Encumbrance Certificate కావాలని రూల్సులో ఉన్నట్లు వింటున్నాం. ఈ పద్ధతిని వెంటనే మార్పు చేయాల్సి కోరుతున్నాను. ఇక్కడి వారికి ఇతర రాష్ట్రాలలో భూములున్న వాటికి Encumbrance Certificates తీసుకురావడం మరి కష్టంగా ఉన్నది. ట్రాక్టర్లు కావాలన్నచో కాబోయే rent తో కొంతభాగం ముందుగానే deposit చేస్తున్నారు. కాని 80 ఎకరాలకు లోపు ఉన్నచో ట్రాక్టరు ఇవ్వకూడదని రూల్సులో ఉన్నదట. Land Ceiling Act ప్రకారం 25, 30 ఎకరములకంటే ఎక్కువ ఉండకూడదే. అలాంటప్పుడు ఇక్కడ 80 ఎకరాలలోపు ఉన్నచో ట్రాక్టరు ఇవ్వకూడదు అనడం పొంతనలేకుండాపోతున్నది. అందువల్ల వెంటనే రూల్సును సవరించాలి. సమీతులలో land improvement loans ను stage one period లో మూడు లక్షలు మంజూరు చేయాలని ఉండగా, ఆ విధంగా చేయకుండా ఇప్పుడు stage one period ను మరొక సంవత్సరకాలం పొడిగించవలసిన అవసరం కలిగింది. ప్రభుత్వందగ్గర డబ్బులేనిచో క్రొత్త బాటలను ప్రారంభించడమే మానుకోవాలి. సకాలంలో రుణాలను మంజూరుచేయచో రైతులలో నిరాశను కలిగిస్తుందిగాన విజినిగురించి శ్రద్ధగా ఆలోచించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. లక్ష్మీకాంతారావు (ఇందురి) :—ధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. రైతులకు సౌకర్యాలు కల్పించాలనే ఉద్దేశంతో ప్రభుత్వం కొన్ని స్కీములను ప్రారంభిస్తున్నా, అవి అమలులోకి వచ్చినప్పుడు కొన్ని రూల్సు ఆటంకపరుస్తున్నవి. ఎరువుల, సబ్సిడీల సౌకర్యం, భూమి అభివృద్ధికొరకు రుణాలు మంజూరు చేస్తున్నాము. కాని ఈ రుణాలు సన్నకారు రైతులకు లభించుటలేదు. రుణాలు మంజూరు చేయనప్పుడు Valuation Certificate; Encumbrance Certificate తీసుక రమ్మంటున్నారు, కాని Valuation Certificate ఏ 20 సంవత్సరాల క్రితపు భూమి శిస్తును ఆధారం చేసుకొని తయారుచేసి ఇస్తున్నారు. అందువల్ల రైతుకు తగినంత రుణం లభించుటకు అవకాశం లేకుండాపోతున్నది. అంతేగాక సంవత్సరానికి ఒక పట్టేదారు మార్చుతూండవచ్చు. ఆ పట్టేదార్లకు సిక్కిదార్లు tenants ఉంటారు. అంతమాత్రాన దున్నేవాడిపేరుమీద భూమిలేదని ఈ రుణ సౌకర్యం నిరాకరించడం న్యాయంకాదు. పట్టా తన పేర లేనంతమాత్రాన భూమిమీద తనకు హక్కులేనట్లుగా ప్రభుత్వం పరిగణిస్తున్నది. ఇక land mortgage banks ద్వారా అప్పును పొందుటకు కూడ రెండు, మూడు తరాల నుండి ఆ భూమి ఎవరి ఆధీనంలో ఉన్నదో అంతా చూస్తున్నారు. అందువల్ల చాలామంది రైతులకు ఆ సౌకర్యంవల్ల లాభం పొందలేకపోతున్నారు. నల్లరు అన్నదమ్ములు Joint Cultivation చేసుకుంటూ ఒక ఇంజను నిమిత్తం పరపతి సౌకర్యం కోరినప్పుడు ఆ application ను నల్లరిపేర అంగీకరించరు. ఎవరో ఒకరే పెట్టాలి. అనగా ఆ భూమి విభాగమై పోతుంది. ఇలాంటి ఇబ్బందులు

ఆచరణలో చాలా కన:పిస్తున్నది కాబట్టి ఏ సౌకర్యాలను కలుగజేయాలని ఉద్దేశించామో ఆ సౌకర్యాలు కలుగకుండా ఆటంకపరుస్తున్న రూల్సును ప్రభుత్వం వెంటనే సవరించాలని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి:— అధ్యక్షా! ఈ వ్యవసాయ డిమాండు మీద అధికారపక్ష సభ్యులు, ప్రతిపక్ష సభ్యులు, అందులో ఉన్న లోపాలనుగురించి చెప్పారు. నేనుకూడ కొన్ని ముఖ్య విషయాలను మీ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తేదలచినాను. మన రాష్ట్రం ప్రధానంగా వ్యవసాయంమీద ఆధారపడిన రాష్ట్రం. వ్యవసాయ రంగాన్ని అభివృద్ధి పొందించాలంటే వీటి ఒకరులు, ఎరువుల పంపకం, మంచి విస్తారాల సరఫరా, ధూసార రక్షణ, తెగుళ్లనుంచి కాపాడుట మొదలైన వాటి ప్రాధాన్యత ఉన్నాయి. కాని ప్రభుత్వం యొక్క బడ్జెటు అంచనాలు, ఖర్చుల ఇంకాకు ప్రోత్సాహకరంగా లేవు. 1960-61 లెక్కల ప్రకారం చూచినట్లయితే Land development కొరకు 25 లక్షలు కేటాయించి, చిరకకు 16 లక్షలు 5 వేలకు 8 వైజు చేశారు, 1956, 57, 58 సంవత్సరాలలో ఈ పద్ధతిని పీ ఖర్చుచేసలేదు. 1959-60 సం॥లో ఒక్కసారిగా మొత్తం అంతా ఖర్చుచేశారు. 3, 4 సంవత్సరాలు పీ ఖర్చు పెట్టకుండా ఉండి, ఒక సంవత్సరంలో పెద్ద మొత్తాలు ఖర్చుపెట్టినందువల్ల, ఖర్చులు సక్రమంగా కావని మనవిచేస్తున్నాను. అలాగే Soil Conservation Scheme విషయంలోకూడ. మొదట 64 లక్షల 22 వేలు కేటాయించి, 8 వైజు పద్ధతిలో 71,82,200 రూపాయలు చేసి, ఒక్కోటి 10 లక్షల, 45 వేల రూపాయలు ఖర్చు చేశారు. ఆ పద్ధతిలో 21 లక్షలు ఖర్చుపెట్టకుండా ఉంచారు. అలాగే మైనరు ఇరిగేషన్లోకూడ పాచ్చి మొత్తాలు ఖర్చుపెట్టుట జరుగలేదు. ఆహారోత్పత్తి విషయంలోకూడ, అనుకొన్న టార్గెట్లకు వెళ్లేదు. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వ్యవసాయరంగానికి, 7 కోట్ల 17 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుచేయాలని అనుకొని, 6 కోట్ల 50 లక్షలు మాత్రమే ఖర్చుచేశారు. ఈ లెక్కలు ప్రభుత్వం యిచ్చిన Statement ద్వారానే తెలుస్తున్నది. దీనినిబట్టి వ్యవసాయ రంగానికి ఎంత ప్రాముఖ్యత యిస్తున్నారో బోధపడుతుంది. ఇంకా తెగుళ్లవలన ప్రతి ఎకరానికి 4 బస్తాల చొప్పున నష్టం వస్తున్న సంగతి ప్రభుత్వానికి తెలుసు. అటువంటి సందర్భంలో ఆ తెగుళ్ళు గాకుండా మందులు చెల్లించి తగిన జాగ్రత్త తీసుకోవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంది. కాని వాటికొరకు పెద్ద మొత్తాలను కేటాయించుట జరుగుటలేదు. ఎరువుల పంపకంలో అన్యాయాలు, అక్రమాలు జరుగుతున్నవి. అమోనియం అమ్మో కంపెనీలు మన రాష్ట్రంలో దాదాపు 200 ఉన్నవి. వీటికి స్వయం అయ్యే ఎరువులలో చాల భాగం దొంగ మార్కెట్టులోనికి పోతున్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వమే సరాసరి, ఈ ఎరువులను రైతులకు అమ్మించే ఏర్పాటు చేయాలి. ఈ Black Market కేసులు పట్టుకున్నా ఈ ఏర్పాడుము చేసిన వారికి తగిన శిక్ష వదులులేదు. చట్టాన్ని సవరించి తగిన శిక్ష చేసే ఏర్పాటు కూడా చేయాలి. పంచాయతీల, సహకార సంఘాల సభ్యులు గల సంఘాల చేతినుదుగా ఈ ఎరువులను అమ్మించుటయితే బాగుంటుంది. ఈ ఎరువులతోపాటే పొలాల తెగుళ్ళకు

ఉపయోగించే మందులను కూడ సక్రమంగా అందించే ఏర్పాటు చూడాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వం మనకు కావలసినంత సప్లయ చేయుటలేదు. గత సంవత్సరం, రామచంద్రారెడ్డి గారు కూడ యిలాగే చెప్పినారు. మనం అడిగినదానిలో 70 % మాత్రమే యిచ్చి మిగిలిన 30 % యిచ్చుటలేదు. కేంద్రం పై ఒత్తిడి తెచ్చి పూర్తిగా లభించేటట్లు చూడాలి.

ఈ బడ్జెటులో Agricultural demonstration and propoganda including public exhibition and fares కొరకు 72 లక్షల 90 వేల రూపాయలు కేటాయించారు. ఇది అంతా waste అని వనవి చేస్తున్నాను. ప్రోపగాండ ఏమీ చేయలేదు, సరికదా డబ్బు వృధాగా ఖర్చు పెడుతున్నారు. Agricultural research and experments అన్న పద్దు క్రింద కూడ అనవసర వ్యయమే జరుగుతున్నది. ఆ పరిశోధనలు ఏమీ రైతుకు ఉపయోగ పడుటలేదు. ఆ పరిశోధనలు నాలుగు గోడల మధ్య కూర్చుని చేయుటవల్ల ఏమాత్రం ఉపయోగ కారిగాలేదు. ఈ పద్దుకు 1962-63 సం॥లో 91 లక్షల 77 వేలు కేటాయించారు. ఇక experimental urorms పద్దు క్రింద 23,70,800/- రూపాయలు కేటాయించారు. ఈ ఫారములలో చాల భాగం పని చేయుటలేదు. అనుకొన్న ఫలితాలు ఏమాత్రం రాలేదు. ఈ విధంగా లక్షలాది రూపాయలు వ్యవసాయం కొరకు ఖర్చు పెడుతున్న కొలది, అది సక్రమంగా ఖర్చుకానందున, రైతుకు ఏమాత్రం ఉపయోగ పడుటలేదు. పన్నుల ద్వారా వసూలుచేసే డబ్బును ఈవిధంగా వృధాగా ఖర్చు పెట్టుట జరుగుతున్నది. అందుచేత వ్యవసాయంపై ఖర్చు పెట్టే ప్రతి వైసా సక్రమ వినియోగం కావాలని, రైతుల ఎరువులకు, వారి వ్యవసాయ పని ముట్లకు ఖర్చు పెట్టాలని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

1-30 p.m.

The House then adjourned till Half past Eight of the clock on Friday the 6th July 1962.

APPENDIX

Statement of the Minister for Agriculture on the Budget Demand for Agriculture for 1962-63.

Budget estimates for 1962-63 provide for a gross demand of Rs. 3,70,63,500 under Revenue Account on Agriculture under demand XX of which Rs. 1,67,36,000 is under plan including Marketing, and for Rs. 28,17,000 under XL III--Capital expenditure outside Revenue Account under plan.

We are entering into the second year of the Third Five Year Plan with this annual budget for 1962-63. The central objectives of the Third Plan have been to lay a solid foundation for future progress in regard to our basic industries, agricultural production and rural development. Therefore one of the main tasks of the Third Plan is to achieve self sufficiency in food grains and increase the exportable surpluses of agricultural commodities after meeting the requirements of local industries. Agriculture therefore still holds a pride of place especially in Andhra Pradesh which is predominantly an agricultural state and the only surplus state in food production in the Southern zone.

A review of the progress of the first two plans provides the necessary, background for our efforts in the Third Plan. A few of our achievements are therefore presented below.

There has been a progressive increase in the net area sown from 38% of geographical area in 1951-52 to 43.1% in 1959-60. But however during 1960-61, which proved to be a bad year with drought and near famine conditions, prevailing in parts of the state, there was a decrease in the areas sown.

The production level of foodgrains in the State, which was at 40.10 lakh tons in 1950-51, was programmed to be raised to 70.64 lakh tons by the end of the second plan, by creating an additional production potential of 30.54 lakhs tons. However, at the end of the second plan, an additional production potential of 28.96 lakh tons could be created by implementing the several schemes. The short fall of 1.58 lakh tons has been due to the shortage of allotment of nitrogenous fertilisers to this state during the second plan period.

In the Third Plan, an additional production potential of 26.77 lakh tons of food grains has been programmed, raising the production potential to 95.82 lakh tons, taking into account the additional funds of Rs. 13 crores under soil conservation and Minor Irrigation to be allotted by the Government of India including state share of Rs. 4.00 crores. Compared with the basic level of food production of 40.10 lakh tons in 1950-51, the production level would thus be more than double by the end of Third Plan. Under agricultural production in addition to food grains schemes have also been formulated to raise production of sugarcane, cotton and oil seeds. During the Third Plan an additional production of 1.18 lakh tons of sugarcane (in terms of cane) 3.58 lakh tons of oil seeds and 85,000 bales (392 lb. each) of cotton have been programmed.

An outlay of P.s. 7.17 crores was provided for agriculture in the Second Five Year Plan. The actual expenditure during the second plan was Rs. 6.57 crores. The progress of expenditure on Plan Schemes has been improving from year to year, as could be seen from the expenditure figures of Rs. 49.64 lakhs, Rs. 102.21 lakhs, Rs. 125.75 lakhs, Rs. 164.80 lakhs and 244.68 lakhs respectively during each year of the Second Plan. It is, therefore, evident that the Departmental activities have been sufficiently geared up to shoulder a much bigger plan with greater responsibilities.

In the Third Plan, the total outlay of Agriculture is Rs. 15.17 crores, which is more than double the Second Plan outlay. Originally, as per phased programme of Third Five Year Plan, 17 to 18% of the total third plan outlay of Rs. 15.17 crores has been programmed for 1962-63 which amounts to Rs. 268.03 lakhs. Consequent on the reduction of the State Plan from 53 to 50 crores for 1961-62, the provision under Agriculture was limited to Rs. 212.62 lakhs including the provision of Rs. 12.00 lakhs in respect of ware housing and Marketing. This works out to 14% of the total outlay for the Third Plan.

In addition to this provision on Plan Scheme, there are other schemes also provided for as Non-Plan Schemes to make up the total demand now presented before the honourable house.

The Activities of the Agricultural Department are broadly classified into the following categories.

1. Research, 2. Education 3. Extension and 4. Engineering. The main features under each of the above categories are summarised below.

1. *Research :*

The problems faced by the agriculturist are connected mainly with soil, crop and season. The research staff in Agriculture Department investigate into all such problems, conduct trials in the research stations and pass on the results of their research to the extension wing of the Department. Since the conditions and eventual problems of the soil, climate and crop vary considerably from region to region in the State, it has become very necessary to establish a large number of research stations in several regions to deal with such local problems. Today there is a net work of 43 Research Stations spread all over the State. A high priority had been given to research in the second plan by including a large number of research schemes and upgrading several research Stations and creating necessary facilities for research. Research is being further intensified in the IIIrd Plan, and a provision of Rs. 481.97 lakhs has been made under Research including development schemes on commercial crops, as against Rs. 168.55 lakhs provided during IIInd Plan. This works out roughly to 31.8% of IIIrd Plan allotment as against 22.4 provided in IIInd Plan.

Rice :

In rice, which is the main food crop of our State over 80 improved strains have been released so far Hybridisation work with Indica and Japonica varieties which has initiated in 1953 has begun to yield results and about a dozen promising progenies are under large scale yield trials in the districts and their performance is also encouraging.

These new progenies have recorded increased yields varying from 10% to 96% over the control and also possess other desirable characters like stiff straw, non-lodging habit and response to heavy manuring. With a view to evolve a better and suitable strain for the Dalwa season, a large number of crosses between MTU-3 and SLO. 19 have also been made at Samalkota. It is seen that two cultures Nos. 272 and 289 have given increased acre yields of nearly 500-600 lbs. over the control during 1959-60 and also in 60-61 and they are found highly promising as judged from their progress. They are now under final stage of trials.

With a view to intensify the research on Rice, it is proposed to establish one Central Rice Research Station at Hyderabad (Rajendranagar), four Regional Rice Research Stations at Samalkot, Anakapalli, Nellore and Rudrur and two Rice sub-stations at Pulla and Masulipatnam in the near future as per the pattern fixed by Government of India. The present Rice Research Stations at Samalkot and Nellore and the Rice Section working at Anakapalli will merge themselves in the proposed new Regional Stations. It is also proposed to establish a rice Research Station at Tenali during the IIIrd Plan to conduct research on local problems of rice in Guntur District.

Millets.

While it has been possible to evolve such a large number of suitable strains in rice the same amount of success has not, however, been possible in the case of millets which are highly localised in their habit, and the strains suitable for one tract do not fare well in another. Further, millets like sajja and maize are cross pollinated and it is not possible to evolve improved strains of these crops by the normal breeding techniques already in vogue. A new line of research for millets has therefore, been instituted for the production of Hybrid seed. Research in Millets was intensified at the Research Stations at Lam, Vijayanagaram, Peddapuram and Ongole, during 1961-62. A scheme for the improvement of Mungari, Jonna, was also put into operation at Dronachalam during 1961-62. In addition, a co-ordinated scheme for the improvement of millets was also initiated in the state in three centres viz. Dharmavaram, Chandragiri and Ailabad. In maize, a large number of flint and dent types of American, Australian and Canadian origin have been used in production of hybrid seed with local varieties and some of them have really given phenomenal yields. This new technique of producing hybrid maize and hybrid millet seeds is in progress at the Maize Research Station, Amberpet and the Agricultural Research Station Lam (Guntur District) respectively. Among several hybrid varieties of maize, a promising hybrid named Deccan Hybrid Makka was released during 1961-62. This hybrid is yielding upto 4,200 lb. per acre against the yield of about 2,500 lb. per acre of local varieties under irrigation. Establishment of seed farms for the production of hybrid Maize seed is included in the IIIrd Plan, with a provision of Rs. 2.27 lakhs and it is proposed to start the scheme from the next year (1963-64).

Sugarcane.

Research on sugarcane is primarily carried on at the sugarcane Research Station, Anakapalli and its sub-station at Rudrur. It is proposed to start another Research Station in Chittoor district the

location of which has now been finalised. Three new selections released *viz.* CO 775, 975 and 997 are becoming popular. Co 775 is suitable for Adsali crop in Nizambad District Co 975 is suitable for swamp conditions and Co 997 is an early cane suitable for factory areas.

Fruits.

Fruits comprise another important group of crops in Andhra Pradesh. The Fruit Research Station, Kodur has been the centre of Research for the past several years, and its silver jubilee was also celebrated during 1961-62, Recognising the Research work done on this station, the Government of India, were pleased to enhance its status to that of a Regional Fruit Research Station in South India. One Regional Fruit Research Sub-Station was also set up during 1961-62 for Mangoes at Sangareddi.

Cotton.

A new strain, Nandicum among Northerns with longer staple length evolved at Agricultural Research Station, Nandyal was released during 1961-62. This has a very fine lint quality and larger staple length and ginning percentage.

In addition to the continuance of the existing schemes a new' scheme for conducting research on cotton (at Narasaraopet) in Nagarjunasagar project area has been implemented during 1961-62. In order to increase cotton production a variety of cotton with long staple length p. 216 F is being introduced in the rice fallows.

Other Crops.

The research work in gingelly at the Research Station Yellamanchili is being intensified. The Tobacco Exploratory Station at Borgampad has been converted into a regular research station in 1961-62. The activities under integrated Oilseeds Development scheme have been expanded to achieve substantial increase in the production of Oilseeds.

Research Council.

In as much as the Main Farm at Rajendranagar has been converted into an "Agricultural Research Institute" to conduct intensive Research on various Agricultural problems with the assistance of specialists stationed at Rajendranagar, a sum of Rs. 20,00,000 has been provided during the IIIrd Five Year Plan for additional requirements of this Agricultural Research Institute. To co-ordinate, guide and assess the Research activities there is a proposal to constitute a Research Council and also to create a whole-time Officer in-charge of this Institute. With the improvements envisaged above, the Agricultural Research Institute, Rajendranagar, will gain added importance, serving as a nucleus for all the Research activities in the field of Agriculture.

World Seed Campaign.

Andhra Pradesh was the first State in India to inaugurate the World Seed Campaign sponsored by the Food and Agricultural Organisation during 1961 to popularise the importance of improved seeds in stepping up food production. As part of the world seed campaign, popular bulletins on seed were prepared in Telugu for use of the farmers.

Besides large number of crop varieties were obtained from outside the State for trials in this State. These are under study.

2. *Agricultural Education.*

There have been two agricultural Colleges in the State till 1961-62, one at Bapatla (Guntur District) and the other at Hyderabad. With the completion of the buildings and hostel accommodation at Rajendranagar, the shifting of Agricultural College from Osmania University, campus to new buildings at Rajendranagar was completed by 1960-61. A third Agricultural College in the State was started in Sri Venkateswara University area at Tirupathi and the Pre-Professional course was started from the academic year 1961-62.

Training facilities are provided to interested farmers on the raising and maintenance of orchards and preservation of fruits and vegetables at Kodur and Hyderabad. Short courses are conducted at Agricultural College, Bapatla and at Agricultural Research Institute, Rajendranagar for training farmer's sons in improved methods of cultivation. In addition to this there is an Agricultural School at Yemmiganur for training the farmers in growing crops under irrigation.

Agricultural University.

The development of Agricultural Education in India has been engaging the attention of the Government of India for some time. The establishment of Agriculture University as part of a programme for development of Agricultural Education was originally suggested by the University Education Commission. A blue-print for the establishment of an Agricultural University in India on the lines of the land grant colleges in America prepared by Dr. Dean Hannah was communicated to all State Governments by Government of India. The Special Committee appointed by the State Government to examine and report on the starting of an Agricultural University in Andhra Pradesh on the lines suggested by Dr. Dean Hannah, have recommended the starting of an Agricultural University at Rajendranagar was prepared at an estimated cost of Rs. 4.18 crores which has since been revised to 2.06 crores, for a period of three years. The Draft Legislation for creating the University was drawn up and considered by the Cummings Committee in detail. This Committee at the specific request of the State Government have also suggested the ways and means of integrating Research, Education and Extension. The Committee's recommendations are closely connected with the starting of an Agricultural University. The proposals for starting the Agricultural University are under consideration.

3. *Agricultural Extension:*

The Department has built up an effective Extension wing to convey the results of Research to the farmers. The Extension staff are primarily engaged in the implementation of the Five Year Plan schemes, crop production campaigns and the improvement of Agriculture in general. Almost for every 17 to 18 villages in the State, there is an Extension worker, a Fieldman or a Kamgar, with adequate supervisor stationed at various levels. In the Block area, the usual staff pattern within an Agricultural Extension Officer working in each Samithi

Block assisted by 10 village level workers is also functioning. In the non-block areas, the Taluk Agricultural Assistant, supervises the work of the Field staff. All these extension staff assist the agriculturists to adopt improved methods of cultivation and help them in securing good seed, fertilizers, credit facilities etc., and also help in the control from pests and diseases.

SEED FARMS

Use of improved seed is one of the recognised and popular aids to increase agricultural production. To meet the increasing demand for improved seeds from cultivators and to maintain the purity of seed at a high level it was felt very necessary to establish State Seed Farms and produce enough foundation seed of the required improved varieties. For this, the Government of India suggested to establish one seed farm in each Community Development Block in the State.

Experience has shown that it is difficult to run economically and efficiently, a large number of small sized seed farms, particularly those taken on lease, and managed with herd labour and hired cattle. With a view to get over these difficulties, the Department has been endeavouring to establish large sized seed farms on Government lands which can be put under efficient management and permanent improvements effected to ensure increased productivity. As per the approved pattern laid out for the establishment of seed farms, at total area of 6675 acres has to be acquired under seed farms. Due to the Departmental efforts, so far 19 large sized seed farms covering an area of 2,889 acres have been established and further efforts are being made to take suitable Government lands in all the district of the State. In case it is not possible to establish large sized farms on Government lands, it is proposed to acquire private lands to the extent necessary. To this end, a provision of Rs. 87.00 lakhs has been made in the Third Five Year Plan of which a provision of Rs. 3.885 lakhs is made in the Budget estimates for 1962-63. It has also been decided to eliminate all small sized seed farms on leased lands to avoid loss to Government in case of unfavourable seasonal conditions and the department has taken steps to organize large seed farms of not less than 50 acres as far as possible on Government lands. Experience has shown that large sized seed farms have yielded average one ton of seed per acres and were found to be very economical. In many cases these farms yielded profits varying from Rs. 52 per acre from the 76 acre farm at Jammalapalem, to Rs. 247 per acre, from the 76 acre farm at Ghantapala. With the establishment of these large sized seed farms put under charge of qualified technical graduates and provision of cattle, implements and other essential requirements for the farms, it would be possible to run the seed farms on self-supporting basis and make this very important scheme a success.

Seed Stores.

It is also very necessary that the seed produced is stored and made available to ryots near to their villages. With this object in view.

arrangements have been made to construct one seed store in each of the National Extension Service Blocks during II Plan and so far, 408 Seed Stores have been constructed. The remaining 37 are being completed during this year.

FERTILIZERS AND MANURES.

(a) *Fertilizers:*

Fertilizer is one of the most important of factors for increasing agricultural production. As a result of intensive propaganda made by the Department and by the issue of special loans, etc., in the initial stages the farmers have become highly fertilizer minded and it may be mentioned with pride that Andhra Pradesh is perhaps the most fertilizer conscious state in the country. The Important Nitrogenous fertilizers under distribution in the State are Ammonium Sulphate, Urea Ammonium-Sulphate-Nitrate and Calcium Ammonium Nitrate while Superphosphate is the principal Phosphatic fertilizer. Nitrogenous fertilisers are distributed in the State through 1199 depots maintained by the Agricultural Department and Co-operatives (800 departmental depots and 399 Co-operative Depots). During 1961-62 it was programmed to distribute 1,58,500 tons of Ammonium Sulphate, 33,000 tons of Urea, 48,000 tons of Ammonium Sulphate Nitrate and 30,000 tons of Calcium Ammonium Nitrate. Government of India allotted only 70% of the quantities programmed to be distributed. Besides these, another 13,000 tons of Fertilizers expressed in terms of Ammonium Sulphate were also allotted exclusively for distribution in the package programme in West Godavari District. The supply position of fertilizers during the 61-62 has been comparatively better than that during the past few years. Despatches against allotments are still in progress and the quantities allotted are expected to be received in full before the end of the July 1962.

PHASED PROGRAMME FOR 1962-63.

The need for higher allotments to Andhra Pradesh at least upto the quantities programmed to be distributed, has been impressed on the Government of India, time and again, at all meetings and even at the Agricultural Ministers conference held at New Delhi on 26th and 27th August, 1960. The matter has further been discussed with Union Minister for Agriculture. The total requirements of fertilizers for distribution during the entire period of Third Plan is of the order of 23,48,500 tons in terms of Ammonium Sulphate.

During 1962-63 it has been proposed to distribute 1,58,500 tons of Ammonium Sulphate 53,000 tons of Urea, 48,000 tons of Ammonium Sulphate Nitrate, and 62,500 tons of Calcium Ammonium Nitrate or in other words a total of 4,00,000 tons in terms of Ammonium Sulphate. Besides these fertilisers it is also proposed to distribute 25,000 tons of superphosphate and 25,000 tons of phosphate analysing 20% N: 20% P during 62-63. Government of India have also allotted 900 tons of Urea and 4,000

tons of Ammonium Sulphate exclusively for distribution to cotton and Flue cured Virginia Tobacco respectively during 62-63. From the reports received the supply position is likely to improve considerably during this year.

Distribution Arrangements :

With the rise in demand for fertilizers and inadequate supply of the same, it has become very necessary to arrange for an equitable and satisfactory distribution of the fertilizers. Therefore, certain arrangements for distribution of the fertilisers through Zilla Parishads and Samithis have been ordered by the Government. With the allotments now being promptly received, the supply position of fertilizers to cultivators is likely to be satisfactory during this year.

FERTILIZER FACTORIES IN THIRD PLAN.

Government have already taken a decision to set up one "fertilizer factory at Kothagudam for manufacturing 80,000 tons of Nitrogen in the shape of Urea and another factory at Visakhapatnam for the manufacture of 80,000 tons of Nitrogen in the shape of Ammonium Phosphate (20:20) during the Third Five Year Plan period to ease the supply position and to facilitate timely supply of fertilizers. With the setting up of these two factories, the fertilizer supply position in the State is expected to improve considerably.

With regard to Superphosphate, I am glad to state that the position is very satisfactory in our State. There are at present, three Super Phosphate factories in Andhra Pradesh, at Bellampalli, Tadepalli and Kovvur and they will be producing over one Lakh tons each year. In view of this and in view of the fact that most of the firms in the Southern Zone are anxious to supply to Andhra Pradesh, our cultivators will be in a position to get their entire requirements at reasonable prices.

LOCAL MANURIAL RESOURCES

COMPOST AND GREEN MANURES.

Compost and green manure form the basic manures to increase crop yields. Hence suitable steps are being taken to develop the local manurial resources for composting and to extend the use of green manures in all possible ways, and to make up the short supply of Chemical Fertilizers. The Schemes for local manurial resources for compost production in villages is continued to improve the production of compost both qualitatively and quantitatively. There is a programme to train 100 representative farmers in each block, newly selected under the scheme, in improved method of scientific composting and green manuring practices, so that they in turn extend the know-how of compost production and green manuring in the villages.

During 1961-62 a total quantity of 1,15,02,036 tons of rural compost was prepared and 4,550 farmers were trained in newly selected blocks.

During 1962-63 the scheme was further extended to 16 more blocks, and it is programmed to train 100 farmers in each newly selected block. Farmers are taking more and more to give manuring practices with ease. In certain area there is some difficulty in getting adequate quantities of green manure seeds to meet the requirements of cultivators. To get over these short comings there are special schemes in operation to distribute green manure seeds. Further, 4 Oz. packets of green manure seeds are distributed to ryots with a view to raise the plants on field bunds for collection of seed and become self sufficient in this regard.

Taccavi loans are granted for the purchase of green manure seeds. Facilities are also extended by the Forest department to the cultivators who can take green leaf from forest, on payment of a nominal fee.

Supplementary to the above scheme, there are two schemes, one for night soil composting and pilot night soil composting in Panchayats working under the Commissioner of Panchayat Raj and and the other Urban Compost Schemes and Sewage and Sullage Schemes under the Director of Municipal Administration. All these three schemes aim at the development of the local manurial resources.

Intensive Agricultural District Programme.

Hon'ble members of the House are aware that Intensive Agricultural District Programme, popularly known as package programme, is being implemented in West Godavari district. The Scheme envisages supply of the entire agricultural requisites to the cultivators, coming under the programme and also meeting their credit and other requirements with a view to maximising the Agricultural production in the area. It also envisages making available of all these requisities so that the cultivator is able to get them without much effort. The scheme originally envisaged a coverage of 20% of the area in the first year of implementation, increasing to 65% at the end of the 5 years. It has since been decided to cover the entire area under the crops selected in the District by the 3rd year of the scheme. A total provision of Rs. 1.40 crores has been made in the Third Plan. A provision of Rs. 17.00 lakhs has been made for this scheme during 1962-63.

The crops that would come under the scheme are paddy (in both the seasons), Sugarcane, Chillies and Banana. The crop of tobacco will be taken up from Rabi 1962-63. It has since been decided to include the crops of vegetables and fruits. The scheme is jointly financed by the Ford Foundation, Government of India, and State Government in certain agreed proportions and is expected to run for 5 years. The yields of paddy and other crops in the last two seasons before the implementation of the programme, have been very encouraging. The yields recorded for Rabi 1960-61 indicated additional production of 518 lbs. in paddy, 158 lbs. of Dry pods in chillies per acre, which work out to 37.9% and 21.5% respectively of increase

in production by these crops over the non-Intensive area. The achievements in Kharif 1961 season in the case of paddy are still more gratifying. From the results of the crop cutting experiments conducted, it is observed that an average yield of 2743 lb. of paddy per acre was obtained, while the average yield per acre in the Non-I.A.D.P. area, was recorded as 2011 lbs. Thus an additional production of 732 lb. of paddy per acre has been obtained in the I.A.D.P. area, which works out to 36% of increased yield over the non-I.A.D.P. area, during the year. The average production of paddy in West Godavari district (Average of the years 1958-59, 59-60 and 61-62) is 1776 lb. per acre. Therefore the increase in production in I.A.D.P. villages over that of the average of the previous three years (of Kharif Paddy) amounts to 54%. Similarly an average increase of 37% in the yields of Sugarcane were recorded, over the non-I.A.D.P. area. It is thus seen that the results under the programme are most encouraging.

Package Programme in Seasonal Campaign.

The package programme which was first introduced in 1960-61 in one village in each district during the Kharif and Rabi Campaigns evoked considerable enthusiasm among the ryots and in 1961-62 it was implemented in one village in each Block. During 1962-63, the package programme is being implemented in one village in each Village Level Worker Circle i.e., ten villages in each Block.

The village selected for implementing this programme should have about 500 acres of irrigated paddy area with assured water supply. Every holding in the selected village should use only seeds of improved varieties and treat the seed with chemicals like Agraosan G.N. before sowing and spray endrin on nurseries to prevent diseases and pests. The crop would be planted under Japanese method of cultivation. Pesticides will be supplied to the selected village on a preferential basis. Necessary credit facilities to the farmers will also be supplied under Takkavi and Special loans.

Expanded Nutrition Programme.

With a view to achieve self-sufficiency in village, school and home in the production of nutritionally valuable food such as poultry, eggs, fish, fruit and vegetables, a scheme "Expanded Nutrition Programme" has been taken up in collaboration with UNICEF, Food and Agricultural Organisation (F.A.O.) and World Health Organisation (W.H.O.). The project extends over a three year operational period beginning with 1960-61. Twenty villages in four Samithi Blocks have been taken up, out of 40 villages selected for implementation of the programme in 1960-61. They were increased to 120 villages in 12 Samithi Blocks in 1961-62. During the Third year i.e., 1962-63, it is proposed to extend the programme to 200 villages in 20 Samithi Blocks at one in each district. In so far as the Agricultural Programme is concerned, the Government is intensifying efforts to establish school gardens. The Department will advise and assist schools in planning systematic school gardens. Type plans for schools for cultivation of quick

growing fruits and vegetables are supplied to them. Seeds, manures and other requisits are made available to the schools and teachers are trained in the maintenance of these gardens. This programme is carefully planned, with a view to ensure that it makes a significant contribution of nutritionally valuable fruits and vegetables and that it serves as a stimulus and model for family gardens in the rural areas. During 1961-62 period, 57 school gardens were established and nearly 14,500 lb. of vegetables were produced for use in mid-day meal programme of selected primary schools. 80 villages were selected and a target of 2,000 lb. of vegetables is set for each garden during the year 1962-63.

Work in Backward Areas.

Under the Agricultural Sector of the Third Five-Year Plan, several Schemes under the heads ; Minor Irrigation, Soil Conservation Land Reclamation, Agricultural Production and Marketing etc., have their own share of benefit to the Harijans, Scheduled Tribes etc. This apart, a special scheme has been formulated toward uplift and amelioration of conditions of Suggalis and Agricultural Classes, in the depressed pockets of Kurnool district. The scheme is intended exclusively to benefit the backward classes.

For development of agriculture in the agency areas of Telangana, a special scheme is being implemented during the year. The scheme envisages the opening of special demonstration units and pilot farms, besides subsidised distribution of seeds and manures.

Plant Protection:

Successful agriculture depends to a considerable extent on the steps taken to protect crops from damage caused by insects pests, and diseases. In general, the degree of damage estimate e at 10% and on this basis, the State loses an appreciable portion of its agricultural production every year. In the Third Five-Year Plan, it has been programmed to increase the use of fertilizers, create new irrigation facilities, reclaiming new lands etc., which tend to produce conditions for greater incidence of crop pests and diseases. Therefore, it is necessary to further increase plant protection activities to safeguard the increased production envisaged in the Third Plan and with this in view, it is proposed to treat a minimum cropped area of 100 lakh acres within the plan period. To implement this intensive programme the technical personnel employed in the Plant Protection Wing has been strengthened at different levels and they have been provided with additional facilities by way of appliances, mobile vans, etc. The role of Air-craft in undertaking pest control measures rapidly and covering large areas has been increasingly recognised by the farmers in the State and over 8,000 acres were treated during the last two years, by air craft. To give a fillup to this line of work the Government are also actively considering the question of acquiring a suitable Air-craft capable of covering 40 to 50 thousand acres in the season.

Crop Competitions:

The crop competitions which were introduced in 1950-51 with a view to create healthy competition among the ryots in increasing per acre out-put are becoming increasingly popular year by year and crop competitions are conducted in the State in respect of paddy, jowar, groundnut and sugarcane crops. This State has the proud distinction of securing the first prize in the All India Sugarcane competition held in 1960-61 by producing an acre yield of 120 tons of Sugarcane per acre, for the Third year in succession.

Distribution of Rotary Push Hoes at Subsidised Rates:

With a view to popularise the Japanese Method of rice cultivation an amount of Rs. 30,000 is provided in 1962-63 budget for supply of Rotary push hoes to the cultivators at 25% subsidised rates.

Special Loans Under Kharif and Rabi Campaign.

It is under active consideration of the Government to provide an amount of Rs. 20 lakhs towards short term credit under the Kharif Campaign Loans in 1962-63. The Kharif production campaign for 1962-63 has been sanctioned by the Government for operation in the entire State. The campaign will be run in 10 villages, for each block in the State. The whole programme is being worked on the package programme basis and will meet the major requirements of the farmers including credit facilities, etc.

Community Awards:

Under the scheme of Community awards given by the Government of India to Districts for increasing food production in the campaign by more than 15% over the average of the preceding three years, seven Districts, viz., Visakhapatnam, Kurnool, Hyderabad, Nizamabad, Mahabubnagar, Nalgonda and Warangal won the awards during Kharif 1959 and Five District viz., Visakhapatnam, Chittoor, Hyderabad, Nizamabad and Medak won the awards during the following Rabi 1959-60. Each award consisted of Rs. 10,000 to be distributed in the shape of improved agricultural implements etc. In addition to this, Hyderabad district won the distinction of securing the "Rajyakalash" trophy successively in kharif and Rabi campaigns in 1959 and 1960 for recording the highest percentage of increased yield in the State.

Encouragement to Grape Vine Cultivation:

To encourage and extend the cultivation of grape vine in the Twin Cities, a scheme for granting subsidy to the growers was initiated during 1961-62. A small grower, with a minimum of 2 vines will be eligible for subsidy of Rs. 100 while a big grower, with a minimum of 15 vines 10 cents will be eligible for a subsidy of Rs. 250 subject to a maximum

subsidy of Rs. 500. Ninety three growers, big and small, were benefited by the scheme during 1961-62 and an amount of Rs. 13,225 was distributed as subsidy. An amount of Rs. 38,000 is proposed to be distributed as subsidy during 1962-63.

AGRICULTURAL ENGINEERING.

The activities of the Agricultural Engineering branch include land reclamation, soil conservation, well boring, sinking of filter point, tube wells and providing oil engines and electric motor pumpsets etc. as detailed below :—

(1) *Land reclamation:*

Under the land development or reclamation schemes, the department is carrying out (a) the levelling of land under irrigation projects; and (b) reclamation of weed infested lands and scrub jungles.

The Department is having 165 bulldozers and Crawler tractors of horse-power ranging from 60 to 120, which are loaned to cultivators at specified rates. Those machines have been ordered to work in groups in compact areas, so as to facilitate effective supervision and increase the efficiency. By introducing this system the efficiency has increased by about 25%.

(ii) *Soil Conservation:*

Contour bunding and adoption of suitable follow up measures are important aspects of the scheme connected with soil conservation. During the second Plan period, there were 18 schemes for Andhra Pradesh at a total cost of Rs. 71.62 lakhs under the revised provision to cover 1.30 lakhs of acres. Against this, an area of 71,338 acres was covered.

Another important feature of soil Conservation during the second plan period was the continuation of large scale demonstration projects. Under these schemes a complete catchment of 1,000 acres is selected and all soil conservation measures in appropriate combinations like erosion control and fertilization are demonstrated to convince the cultivators about the potentialities of the combination of practices in dry farming. There were 5 such projects out of which four were centrally sponsored schemes, and the fifth one a State scheme. They are located at Royachoti of Cuddapah district, Kothuru and Kanakamamidi of Hyderabad district, Ranasthalam of Srikakulam district and Jammalapalem of Nellore district. An area of 2,615 acres was tackled under these large scale demonstration plots.

During the Third Five-Year Plan an area of 2.25 lakhs acres, has been programmed to be tackled, out of which an area of 27,385 acres was covered during 1961-62 at a cost of Rs. 17.29 lakhs. During 62-63 it is proposed to cover 35,000 acres at an estimated expenditure of Rs. 32.06 lakhs. If further funds from Government of India are forthcoming, as it has been indicated by the Planning Commission suitable

revisions will be made in the coming years of the Third Plan raising the target to 32 lakh acres.

(iii) Irrigation facilities :

Under this programme the department is issuing loans for the purchase of oil engines and electric motor pumpsets under hire Purchase system. For 1961-62 an amount of Rs. 8.18 lakhs was spent to supply 225 oil engines and 170 electric motors, and it is programmed to spend Rs. 14.50 lakhs during 62-63 for the supply of (225) oil engines and (275) electric Motors on Takkavi.

(iv) Power Drills and Hand Boring Sets :

The Department is having 28 power drills and 92 Hand Boring sets in the State. These are distributed in various districts and are intended for hiring out to the cultivators as per programme approved by the Zilla Parishads. A fee of Rs. 10 per foot depth is charged for all borings in open wells upto a depth of 350 feet. Beyond 350 feet double the rate is charged. In case of bore sunk from ground level a charge of R 74/- per foot depth is made upto 350 feet and double this rate beyond 350 feet.

AGRICULTURAL IMPLEMENTS.

The work of perfecting and evolving the following implements has been taken up in the Research Engineering Section.

- (1) Mould Board Plough for dry land.
- (2) Mould Board Plough for wet land.
- (3) Paddy weeder.
- (4) Sprayer.
- (5) Duster.

Government of India have recently sanctioned a scheme " Establishment of Research-cum-Testing and training centre in improved agricultural implements at Rajendranagar," and action is being taken to implement this scheme. In addition, the following schemes are also under consideration.

- (1) Training on Minor Irrigation and water use.
- (2) Research on Minor Irrigation and water use.
 - (i) Study on the performance of filter point tube wells.
 - (ii) Water requirements of crops.

Iron and Steel for Agricultural purposes:

The supply position of Iron and Steel for Agricultural purpose has not been satisfactory. During 1961-62 out of a quota of 21,590 tonnes allotted to Andhra Pradesh only 2,713 tonnes were received. An indent of 30,000 tonnes was placed on Government of India for the

year 1962-63 and the allotment made by Government of India is not yet received. A quantity of 780 tonnes only has been received so far during this year.

Government of India have liberalised the procedure to obtain Iron and Steel and quota certificates are being issued only for sheets and wire. A liaison Officer has also been appointed to go into the bottlenecks in the supply position and it is expected that the supply position may improve considerably.

To facilitate the availability of material to cultivators at an easy reach, 57 sub-stockists have been appointed who secure the material from the Registered Stockists and supply the same to cultivators. The District Agricultural Officers are empowered to issue permits upto 2 tonnes while the issue of permits upto one pair of cart tyres and one axle can be done by the Block Development Officers in blocks and by Tahsildars in non-block areas. The quantity of material to be given to each block and non-block areas is being fixed by the Zilla Parishad.

In addition to the Iron and Steel, the Department requisitioned 6,000 tonnes of scrap for 1961-62 and against this a quantity of 737 tonnes were received. This scrap iron was allotted to 85 fabricators (50 in Andhra and 35 in Telangana) for the manufacture of Agricultural Implements. A quantity of 6,000 tonnes has been indented for 1962-63 also and the allotment from Government of India is awaited.

Rural Indentedness and Relief measures :

Government are aware of the hard situation in which the cultivators are placed in obtaining adequate credit facilities in villages for ensuring successful agricultural operations. The Central and State Governments have been trying to remedy this state of affairs as quickly as possible consistent with the resources available, but the magnitude of the task is such that we have not been able to touch the fringe of the problem. According to the report of the All India Rural Credit Survey Committee it is estimated that Co-operatives have supplied only 3% of the total borrowings of the Agriculturists in the country and the Government loans are equally insignificant in proportion, though the position is much better in our State. The cultivators have therefore to depend on private agencies like money lenders and traders of their locality for a major portion of their credit at high rates of interest and unauthorised deductions. The Rural Credit Survey Committee came to the conclusion that despite its previous record of inadequacy, Co-operation must succeed and the conditions for that success must be created.

In spite of the above facility, most of the agriculturists have to obtain loans for meeting their requirements of seeds, fertilizers, pesticides and other agricultural requisites and also to meet the cost of cultivation. While co-operatives are making credit facilities available to some extent

the Agriculture Department is also issuing loans for the following items subject to the limit indicated against each:

Particulars	Maximum loan permissible to an individual.
	Rs.
1. Seeds and Manures, Pesticides, Fruit Plants etc. ..	120
2. Purchase of improved implements ..	100
3. Purchase of Chemical fertilizers under Intensive Manuring Scheme	500
4. Purchase of Oil Engines and Electric Motors and Pumpsets:	
	2,500 for oil engines.
	1,500 for Electric Motors.

For the several items of loans a total provision of Rs. 4,77,30,000 is made in the annual budget for 1962-63, against the provision of Rs. 3,27,49,000 made in 1961-62.

The above loans are granted to individuals subject to their satisfying the usual conditions laid down for the grant of each of the loans. Some difficulties and delays have been noticed while sanctioning the taccavi to ryots in Telangana. To ease the position, and improve credit facilities in Telangana, the Land Improvement Loan and Agricultural Loan Acts have been made applicable to Telanagana with effect from 15-8-1960. Again, the Intensive Manuring Scheme, which was intended for supply of chemical fertilizers has been modified to include oil cakes and approved manures mixutres also due to limited supply of fertilizers. This intensive Manuring Scheme is now extended to Telangana from 1961-62 and a total budget provision of Rs. 50,00,000 has been made in 1962-63

In addition to the above, Loans are also given to Agriculturists for establishment of orchards and development of fruit cultivation including cashewnut which is a very improtant crop from the foreign exchange point of view. The limits for these are indicated below:-

Crop.	Limit of loan.
Citrus .. .	Rs. 300 per acre.
Mango	Rs. 150 Do.
Cashewnut	Rs. 100 Do.

A provision of Rs. 4.50 lakhs and 1.60 lakhs under the Fruit Development Schemes and Cashewnut Development Schemes respectively, has been made during 1962-63.

NOTE ON WELL SUBSIDY SCHEME.

With a view to step up Food Production, the Government of Composite State of Madras introduced the New Well Subsidy Scheme in 1947-48, and continued it till 1951-52 when it was terminated. The Scheme was revived in 1957-58 by the Government of Andhra Pradesh, and is being continued year after year.

Under this scheme, ryots are granted loans in the first instance, under the provisions of the Land Improvement Loans Act for sinking of new wells and raising food crops within a stipulated time and according to certain specifications. The ryots are given three working seasons for completion of well sinking work. On completion of a well within the time allowed and according to specifications, 50% cost of construction subjects to a maximum of Rs. 750 is eligible for conversion into subsidy and this is shared by the Central and State Governments in the ratio of 50:50.

The Board of Revenue is in overall charge of the scheme at State level. At the District level the Collectors were incharge till 31-3-1961. From 1-4-1961, the Zilla Parishads have been entrusted with the administration of the Scheme. The amounts provided during the Second Five-Year Plan period under the New Well Subsidy Scheme are as indicated below :—

1957-58	Rs. 7.03 lakhs.
1958-59	Rs. 24.52 lakhs.
1959-60	Rs. 22.27 lakhs.
1960-61	Rs. 21.46 lakhs plus additional allotment of 145 lakhs over and above the Plan Ceiling.

for accelerating the Minor Irrigation Programme and for providing relief to the draught affected areas.

In the Third Five-Year Plan (1961-66), an amount of Rs. 250 lakhs has been provided and it was proposed to spend 1/6 of the Plan provision (i.e., Rs. 41.66 lakhs) during the year 1961-62. But against this a provision of Rs. 35 lakhs only was provided in that year. The Plan ceiling of Rs. 41.66 lakhs was subsequently revised to Rs. 36.47 lakhs for 1961-62. The Scheme was sanctioned for sinking 4362 wells in the entire State at a cost of Rs. 32.72 lakhs leaving a balance of Rs. 3.75 lakhs for channelling loans through Land Mortgage Banks. In the meantime the Government in the Revenue Department sanctioned a sum of Rs. 8.50 lakhs towards relief measures for sinking of new wells under the Scheme in the draught affected areas of Anantapur and Kurnool Districts as there was no provision to meet the entire expenditure of Rs. 8.50 lakhs for sinking new wells sanctioned by the Revenue Department, the provision of Rs. 3.75 lakhs allotted for channelling loans through Land Mortgage Banks was diverted to meet a portion of these above expenditure. During the

year 1962-63 a provision of Rs. 48.00 lakhs has been induced in the Annual Plan under the New Well Subsidy Scheme. Out of the above provision 36.00 lakhs are for Andhra and 12 lakhs for Telengana area.

CROP INSURANCE :

The question of introducing Crop Insurance Scheme in this State has been under consideration of this Government for some time past. While inaugurating the Hyderabad Farmer's Union in September 1958, the present C. M. suggested the institution of Crop Insurance Scheme to compensate the cultivators against crop failures either by drought or by floods. Dr. B. Natarajan, Director, National Council of Applied Economic Research, New Delhi and former Secretary to the Government of Andhra in the Planning Department, who has made a special study of the subject, was requested to prepare a scheme for making detailed field study of the relevant problems, together with the estimates of cost etc. In this scheme, Dr. Natarajan has suggested the appointment of a team consisting of Foreign Experts for a period of six months for undertaking a comprehensive survey for assessing the average yield, fixing premium, measuring extent of loss or damage crops in the past, fixing indemnities, collecting premia and making disbursements etc. The Board of Revenue has stated that the size and cost of organisation viz., Rs. 50,820 suggested by Dr. Natarajan merely for preparing a pilot project is rather excessive and that it would be expedient to borrow the services of an Experienced Officer from the Institute of Agricultural Research Statistics in order that based on the model schemes, already prepared by the Institute of Agricultural Research Statistics and the Punjab Scheme, a Pilot scheme for this State could be prepared. The Government, however, decided to appoint a Committee consisting of the following to examine the feasibility of introducing Crop Insurance Scheme in this State and to submit a suitable draft scheme for consideration of the Government.

1. Member, Board of Revenue in-charge of Irrigation. . . . Chairman.
2. Special Secretary to Government Agriculture Department. . . Member.
3. Secretary to Government Revenue Department . . . „
4. The Director of Agriculture Department. . .
5. Director, Bureau of Economics & Statistics . . Member.
6. Sri M. A. Baig, Managing Director, State Warehousing Corporation. . . Member.

The Committee is being accordingly constituted.

I have given in brief the activities of the Department of Agriculture and the various steps that are being taken for meeting the heavy responsibilities placed on it. I have also high-lighted some of the new schemes included in 1962-63 budget and the efforts that are being made

to ensure overall development of Agriculture to meet the growing requirements of the state. With the Panchayat Samittis and Zila Parishads taking an active part in certain programmes of the department, there has been more public participation than before. Considering the increasingly intensified efforts of the Government with launching of special production campaigns like the Rabi and Kharif campaigns envisaging a special package programme for one village in each Village Level Worker Circle, the Intensive Agricultural District Programme in West Godavari District catching a high tempo and other development schemes making steady progress I am confident that we will meet the challenge and be in a position to achieve the additional food production of 4.60 lakh tons programmed for 1962-63.

MARKETING AND WAREHOUSING.

I now come to the Marketing and Warehousing side under Demand No. XX. It is very essential to realise a competitive price and a good market for agricultural produce. This has been sought to be achieved through starting of various regulated markets under Agricultural Markets Acts in the two regions of Andhra and Telangana. In Andhra area the Market Committees offer facilities for open auction and for temporary storage of produce left unsold at the end of day's transaction; and provide such storage facilities during Second Five-Year Plan an amount of Rs. 9 lakhs was sanctioned as loan to Guntur Market Committee by the end of 1959-60. Similarly a sum of Rs. 2 lakhs for Srikakulam Market Committee at Amadalavalasa, another sum of Rs. 2 lakhs for Cuddapah Market Committee, and third sum of Rs. 1 lakh for Kurnool Market Committee at Adoni were given as loans during 1960-61. In Telangana also loans of Rs. 80,000 and Rs. 20,000 were given to Market Committees, Nalgonda and Suryapet respectively for the acquisition of sites for market yards during the Second Five Year Plan period from the Central Fund Pool.

It is proposed to continue the loan assistance to Market Committees in Andhra Region and a sum of Rs. 2.50 lakhs rupees was already provided during 1962-63 out of the Plan provision of Rs. 20.00 lakhs under the Third Five Year Plan. Similarly in the year 1962-63 a sum of Rs. 4.00 lakhs is proposed to be provided for this purpose. For Market Committees in Telangana the loans to be repayable in easy instalments and grants are given not from the State exchequer but from the balances for 40 % Central Fund contributions of the Market Committees of erstwhile Hyderabad State allotted to Andhra Pradesh on the reorganisation of States and also from the accumulated balances of 10 % Central Fund, currently contributed by the Market Committees of Telangana as operated by the Director of Marketing. In 1961-62 a sum of Rs. 7,700 was provided as loans to Market Committees and in 1962-63 a sum of Rs. 79,100 has been provided in the Central Fund subject as loans to Market Committees to be repayable with interest in easy instalments.

In 1961-62 grant-in-aid to the tune of Rs. 20,988 was provided and also in 1962-63 budget a sum of Rs. 26,902 has been provided. These grants-in-aid are sanctioned by the Director of Marketing from the balances of Central Fund to assist financially those Market Committee who cannot undertake ameliorative works from their own resources.

Another important means of ensuring better prices to the farmer is grading of agricultural produce which means separation and classification of commodities according to their different qualities. To facilitate grading of agricultural produce, the Central Agricultural Produce (Grading and Marking) Act, 1937, with a standard Agmark Specifications drawn up is in force for a number of commodities like rice, jaggery, fruits, ghee, eggs, virginia tobacco, sannhemp etc. There are over 210 authorised packers for grading of virginia tobacco and 18 ghee grading stations.

In 1961-62 about 45,000 mds. of ghee, 64 million pounds of virginia tobacco, 2,800 mds. of til oil, 6,500 bales (400 lbs. each) of sannhemp and 39,000 lbs. of sandalwood oil were graded in the State. A scheme at a cost of Rs. 1.00 lakh was proposed during 1961-62 for ghee grading and establishment of State-owned laboratories, but this could not be taken up as difficulty arose, regarding legal implications arising out of likely misgrading of ghee at the State laboratories. However, in 1962-63 a sum of Rs. 65,000 is proposed on the establishment of State-owned laboratories. Besides the setting up the State-owned laboratories the Marketing Department has proposed under III Five years Plan a scheme for grading of agricultural produce under the above Central Act in respect of important primary agricultural commodities at their very assembling stage in the primary markets. During 1961 a sum of Rs. 70,000 was provided for this purpose and the scheme was enforced in seven markets of Telangana region. A sum of Rs. 70,000 is proposed in 1962-3 for meeting the expenditure in the grading of agricultural produce in 12 primary assembling markets including the seven old markets.

During 1961-62 a subsidy of Rs. 1,666 was offered jointly by the Government of India and State Government on 50 : 50 basis as an annual subsidy for three years successively to those markets whose annual income was less than Rs. 250. A sum of Rs. 68,000 was provided in 1961-62. In 1962-63 a sum Rs. 45,000 is proposed on account of this subsidy to continue in seven old markets and to be offered to twenty new markets to be started in 1962-63.

Most of the cultivators are not aware of the ruling market prices and very often they part with their produce in the village at considerably low prices. The ruling market prices of the day of important commodities are collected by the mufussil offices and forwarded to the All India Radio of Hyderabad and Vijayawada for broadcast of the same in their rural programme so as to apprise the farmers residing in remote villages of the market trends of their produce and thus enable them to judge for themselves when to sell their produce and when to store it with an ultimate object of gaining maximum benefit possible.

This scheme known as the 'Integrated Scheme of Market Intelligence for the improvement of Agricultural Marketing in India' financed jointly by the Government of India and by the State Government, was enforced in the Second Five Year Plan and also is in force under the Third Five Year Plan.

In 1961-62, a sum of Rs. 60,000 under non-plan and a sum of Rs. 1,26,000 under the plan scheme was provided. Similarly, a sum of Rs. 60,800 under committed expenditure of the scheme of the Ind Five Year Plan and another sum of Rs. 1,08,000 in the expansion of the scheme under III Five Year Plan is proposed in 1962-63.

Ware Housing:

The question of providing storage facilities and cheap credit to the agriculturists was a matter for consideration by several Committees and Commissions constituted by the Government of India from time to time. A detailed scheme whereunder the facilities could be made available was however, designed under the Agricultural Produce 'Development and Warehousing' Corporation Act, 1956 broadly based on the suggestions of the Rural Credit Survey Committee. Under this Act the Central Warehousing Corporation was established in 1957, while the Andhra Pradesh State Warehousing Corporation came into being for the first time on 5-8-1958. The management of the affairs of the State Warehousing Corporation vests in a Board of Directors nominated by the State Government and the Central Warehousing Corporation. The Managing Director who is appointed by the State Government is entrusted with its day to day administration. The authorised share capital of the State Warehousing Corporation is Rs. 1 crore, divided into shares of the face value of Rs. 100 each. The Central Warehousing Corporation and the State Government are the only authorised share holders of the Corporation. They have to contribute the share capital in favour of the State Warehousing Corporation on 50 : 50 proportion from time to time.

The total share capital issued by the end of March, 1962 was Rs. 21.70 lakhs, the state Government and the Central Warehousing Corporation having subscribed Rs. 10.85 lakhs and Rs. 7.50 lakhs respectively. So far, 28 warehouses have been established in almost all the districts of the States by the end of March, 1962, having stocks of 511, 158 Qnts providing for Rs. 168, 61, 598/- as Bank Advances.

During the current year, i. e., the Second year of the III Plan, it is proposed to organise 15 more centres increasing the number of warehouses to 38. It has also been decided to open branches or feeder warehouses in important production centres near about the main warehouses so as to help agriculturists to make use of them to a larger extent. In 1961-62, Rs. 3.35 lakhs share capital was provided. In 1962-63, a sum of Rs. 3.62 lakhs share capital is proposed to be provided.

At present the State Warehousing Corporation commands storage accommodation of 3,30,210 qnts. It is proposed to construct 8 godown during the year besides the 4 that are nearing completion. It is also proposed to purchase 16 G. T. E. godowns in the Telangana region. With these developments it would be possible for the Corporation to double its present storage capacity by the end of the year. Besides the advantages of scientific storage and credit facilities, the scheme has indirectly benefitted the producers at certain centres by influencing the price-trends to their advantage. The other indirect benefits of avoidance of storage losses due to rat and insect trouble etc., and also losses due to natural calamities like fire, floods, etc., have already attracted public attention evidenced by the steep rise in the custom handled. The scheme has already made its impact felt in the rural economy of the State and its becoming increasingly popular with demands pouring in from a number of centres for opening more and more Warehouses. The Corporation hopes to cover the entire State by a net-work of Warehouses by the end of the Third Five-Year Plan.

The Marketing Organisation which formed part of the Agriculture Department before, has been constituted as an independent department from 1-2-1962 on the pattern of the Marketing Department in erstwhile Hyderabad State with the Head of the Department being designated as 'Director of Marketing'. During the year 1961-62, the Integrated Markets Bill was introduced by the Govt. in the State Legislature which in turned referred the same to the Joint Select Committee for report. The Joint Select Committee which received various representations from agricultural associations, traders' associations and individuals at different centres, they visited, resumed their discussions on the Bill, but could not conclude before the General Elections of the Legislative Assembly. Government desired for the continuation of the discussions on the Bill in the current year by the Assembly.

I have tried in brief to give the various activities of the Marketing Department for meeting the heavy responsibilities placed on it by its various existing Schemes in the different fields and also by the passage of the Integrated Markets Bills and also the subsequent enforcement of the Act, when passed in various trade centres which are no less than 247 in the State. Besides the various new schemes in the improvement of marketing methods in the different assembling markets by way of scientific storage etc., also add to the responsibilities of the Department and I am sure that the markets which have already been regulated under the Madras Commercial Crops Markets Act in Andhra region and under Hyderabad Agricultural markets Act in Telangana region and also to be regulated a new under the proposed Integrated Markets Act after its sanction will carry on their administration in the interests of the producer-cum-sellers in particular and in the interests of the trade in general,

1962-63వ సంవత్సరపు వ్యవసాయ బడ్జెటు డిమాండుపై వ్యవసాయ మంత్రిగారి ప్రకటన.

1962-63 బడ్జెటు అంచనాలలో డిమాండు నెంబరు XX క్రింద వ్యవసాయానికి సంబంధించిన రెవిన్యూ ఖాతాక్రింద మొత్తం రు. 3,70,63,500 డిమాండుకు, డిమాండు నెంబరు XLIII ప్రణాళిక క్రింద రెవిన్యూ ఖాతా వెలుపలి పెట్టుబడి ఖర్చుక్రింద రు. 28,17,000 లకు అవకాశం ఉన్నది.

1962-63వ సంవత్సరపు బడ్జెటులో మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక యొక్క రెండవ సంవత్సరములో మనం ప్రవేశిస్తున్నాము. మన మూల పరిశ్రమలు, వ్యవసాయోత్పత్తి, గ్రామీణ అభివృద్ధికి సంబంధించిన విషయాలలో భావి ప్రగతికి గట్టి పునాది వేయడమే మూడవ ప్రణాళికయొక్క ముఖ్యలక్ష్యం. కాబట్టి ఆహారధాన్యాలలో స్వయం సమృద్ధిని సాధించి, స్థానిక పరిశ్రమల అవసరాలు తీర్చిన మీదట ఎగుమతులను పెంచటంకోసం వ్యవసాయ సరుకుల ఉత్పత్తిని అధికం చెయ్యడమన్నది మూడవ ప్రణాళికలోని ప్రధాన కర్తవ్యాలలో ఒకటి. ఇందువల్ల వ్యవసాయాభివృద్ధికి ఇప్పటికీ ఎంతో ప్రాధాన్యత ఉంది. వ్యవసాయ ప్రధానమైన రాష్ట్రము, దక్షిణ మండలంలో ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి విషయంలో మిగులు రాష్ట్రము అయిన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వ్యవసాయం మరింత ప్రాధాన్యత పొందుతున్నది.

మొదటి రెండు ప్రణాళికలలో సాధించిన ప్రగతి సమీక్ష మూడవ ప్రణాళికలో మనం చేయవలసిన ప్రయత్నాలకు అవసరమయిన పూర్వ రంగాన్ని సమ కూర్చుస్తుంది. కాబట్టి మనం సాధించిన కొన్ని లక్ష్యాలను గురించి దిగువ తెలుపబడింది.

1951-52 లో 38 శాతం భౌగోళిక ప్రదేశం సాగుక్రింద ఉండగా ఇది క్రమేణ 1959-60 సవత్సరంనాటికి 43.1 శాతానికి పెరిగింది. అయితే 1960-61 మనకు అనర్థధాయకమైంది. ఆ సవత్సరం అనావృష్టి సంభవించి రాష్ట్రంలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో దాదాపు ఊమ పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. కనుక ఆ సంవత్సరం సాగయిన భూమి విస్తీర్ణంలో తరుగుదల కనిపించింది.

రాష్ట్రంలో ఆహారధాన్యోత్పత్తి స్థాయి 1950-51 లో 40.10 లక్షల టన్నులు అయివుండగా, అదనంగా 30.54 లక్షల టన్నుల ఉత్పత్తిని సాధించి రెండవ ప్రణాళికా కాలం ముగిసేనాటికి రాష్ట్రంలో ఆహారధాన్యోత్పత్తిస్థాయిని 70.64 లక్షల టన్నులకు పెంచాలని కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. కాని రెండవ ప్రణాళిక అంతానికి అనేక పథకాలను అమలుపరచడం ద్వారా అదనంగా 28.96 లక్షల టన్నుల ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తిని మాత్రమే సాధించడం జరిగింది. రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో ఈ రాష్ట్రానికి నత్రజని రసాయనిక ఎరువుల కేటాయింపు తగ్గించడంవల్లనే సాధించదలచిన ఉత్పత్తిలో 1.58 లక్షల టన్నుల కొరత ఏర్పడింది.

భూసార రక్షణ, చిన్నతరహా నీటిపారుదల పనులకు రాష్ట్రప్రభుత్వ వాటా రు. 4 కోట్లను కలుపుకొని భారత ప్రభుత్వం కేటాయించే రు. 18 కోట్లను తెక్కలోకి తీసుకొని మూడవ ప్రణాళికలో అదనంగా 28.77 లక్షల టన్నుల ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తిని సాధించి ఉత్పత్తి స్థాయిని 95.82 లక్షల టన్నులకు పెంచేటందుకు కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. 1950-51 లో ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి ప్రాథమిక స్థాయి అయిన 40.10 లక్షల టన్నులతో పోల్చినచో, మూడవ ప్రణాళిక అంతమయ్యేనాటికి ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి స్థాయి రెండింతలకు పైగా పెరిగి ఉంటుంది. వ్యవసాయోత్పత్తి క్రింద ఆహారధాన్యాలకు సంబంధించేకాకుండా చెరకు, ప్రత్తి, నూనె విత్తనాల ఉత్పత్తిని పెంచేటందుకు కూడ పథకాలు రూపొందించబడినాయి. మూడవ ప్రణాళికాకాలంలో అదనంగా 1.18 లక్షల టన్నుల చెరకు (బెల్లం రూపంలో) 3.58 లక్షల టన్నుల నూనె విత్తనాలు, 85,000 బేళ్ల (ఒక్కొక్క బేలు బరువు 392 పౌనులు) ప్రత్తి ఉత్పత్తి సాధించేటందుకు కార్యక్రమం రూపొందించబడింది.

రెండవ పంచవర్షప్రణాళికలో వ్యవసాయానికి రు. 7.17 కోట్లు కేటాయించబడింది. అంటే రెండవ ప్రణాళికలో వాస్తవంగా జరిగిన వ్యయం రు. 6.57 కోట్లు మాత్రమే. ప్రణాళికా పథకాలమీద పెడుతున్న ఖర్చు ప్రగతి ప్రతి సంవత్సరం అభివృద్ధిచెందుతూ వచ్చింది. రెండవ ప్రణాళికాకాలంలో ప్రతి సంవత్సరం పెట్టిన ఖర్చు వరుసగా రు. 49.64 లక్షలు, రు. 102.21 లక్షలు, రు. 125.75 లక్షలు, రు. 164.80 లక్షలు, రు. 244.68 లక్షలు. ఈ అంకెలను గమనిస్తే వైవిధ్యం విశదమవుతుంది. ఇతోధిక బాధ్యతలతో మరింత బృహత్తరమైన ప్రణాళికను అమలు పరచేటందుకు తగినట్లుగా వ్యవసాయ శాఖ కార్యకలాపాలన్నీ తీవ్రం చేయబడినాయన్న విషయం దీనివల్ల విదితమవుతుంది.

మూడవ ప్రణాళికలో వ్యవసాయానికి ఉద్దేశించిన వ్యయం రు. 15.17 కోట్లు. ఇది రెండవ ప్రణాళిక వినియోగానికన్నా రెండింతలకు పైగా ఉంది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికయొక్క దశలవారీ కార్యక్రమాన్ననుసరించి మొత్తం మూడవ ప్రణాళికా వినియోగం రు. 15.17 కోట్లలో 17 నుండి 18 శాతం వరకు 1962-63 సంవత్సరానికి కేటాయించాలని మొదట తలపెట్టబడింది. అంటే ఇది రు. 268.03 లక్షలన్నమాట. అయితే 1961-62 సంవత్సరానికి మొత్తం రాష్ట్రప్రణాళికను రు. 53 కోట్లనుండి రు. 50 కోట్లకు తగ్గించడంవల్ల వ్యవసాయం క్రింద చేసిన కేటాయింపు రు. 212.62 లక్షలకు పరిమితంచేయడం జరిగింది. ఇందులో గిడ్డంగులు, మార్కెటింగు సౌకర్యాలకుగాను చేసిన కేటాయింపు రు. 12 లక్షలు కూడ చేరుతుంది. అంటే ఇది మొత్తం మూడవ ప్రణాళికా వినియోగంలో 14 శాతం అన్నమాట.

ప్రణాళికా పథకాలకొరకు చేసిన ఈ కేటాయింపుకు అదనంగా ప్రణాళికేతర పథకాలుగా కేటాయింపులు జరిగిన ఇతర పథకాలు కూడ ఉన్నవి. శాసనసభ సమక్షంలో ఇప్పుడుంచిన డిమాండులో ఇవన్నీ చేరి ఉన్నవి.

వ్యవసాయశాఖ కార్యకలాపాలు ప్రధానంగా క్రింది విధంగా వర్గీకరించబడినాయి.

1. పరిశోధన 2. విద్య 3. విస్తరణ 4. ఇంజనీరింగు.

పై వర్గాల గ్రంథం సంబంధించిన ప్రధాన విషయాలను క్రింద వివరించడం జరిగింది.

1. పరిశోధన

వ్యవసాయదారుడు ఎదుర్కొనే సమస్యలలో భూమి, పంట, మనశ్శక్తి సంబంధించి ఉంటాయి. వ్యవసాయశాఖ పరిశోధనా సిబ్బంది ఇట్టి సమస్యలన్నిటినీ గుర్తి పరిశోధించి పరిశోధనా కేంద్రాల్లో ప్రయోగాలు జరిపి సమ పరిశోధన ఫలితాలను వ్యవసాయ శాఖలోని విస్తరణ విభాగానికి పంపిస్తారు. భూమి, వైరు, వాతావరణ పరిస్థితులు, వాటికి సంబంధించిన సమస్యలు రాష్ట్రంలోని ఆయా ప్రాంతాలనుబట్టి భిన్న రీతులలో ఉంటవి గను; అట్టి స్థానిక సమస్యలను పరిశీలించే నిమిత్తం అనేక ప్రాంతాల్లో పరిశోధన కేంద్రాల స్థాపన అవసరమయింది. ప్రస్తుతం రాష్ట్రమంతటా 43 పరిశోధన కేంద్రాలు పనిచేస్తున్నవి. అనేక పరిశోధన పథకాలను చేర్చడం ద్వారాను, అనేక పరిశోధన కేంద్రాల స్థాయిని పెంచడం ద్వారాను, పరిశోధనకు అవసరమయిన సాకరాలను సమకూర్చడం ద్వారాను రెండవ ప్రణాళికలో పరిశోధనకు అత్యంత ప్రాధాన్యం ఇవ్వబడింది. మూడవ ప్రణాళికలో పరిశోధన మరింత తీవ్రం చేయబడుతున్నది. పరిశోధనకు, వాణిజ్య పంటల అభివృద్ధి పథకాలకు చేర్చి రూ. 481.97 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. రెండవ ప్రణాళికలో ఈ కేటాయింపు రూ. 168.55 లక్షలు మాత్రమే. అనగా రెండవ ప్రణాళికలో 22.4 శాతం కేటాయించబడగా మూడవ ప్రణాళికలో ఇది 31.8 శాతం అయింది.

వరి:—మన రాష్ట్రంలో వరి ముఖ్యమైన ఆహార పంట. ఇప్పటికీ ఇందులో ఎనక్రేకి పైగా మేలురకాలు బయటికి వచ్చినవి. భారత, జపాను వరి రకాలను సంకరం చేసే కార్యక్రమం 1953 లో ప్రారంభించబడింది. ఈ ఉత్పత్తి కార్యం ఫలితంగా సుమారు ఒక డజను ఆశా జనకమయిన రకాలు జిల్లాలలో ఎక్కువ దిగుబడి ప్రయోగాల క్రింద ఉన్నవి, వీటి ఫలితాలు చాలా ప్రోత్సాహకరంగా ఉన్నాయి. ఈ క్రొత్తరకాలు మామూలు పంట కంటే 10 నుంచి 30 శాతం వరకు ఎక్కువ పంట దిగుబడిని చూపించడమేగాక పోచగట్టిగా ఉండటం, గింజు రాలుడు లేకుండా ఉండటం, ఎరువు ఎక్కువ వేసినకొద్దీ ఫలితం ఎక్కువ లభించడం మొదలగు వాంఛనీయమైన గుణాలనుకూడా కలిగిఉన్నవి. దాశ్వా ఋతువుకు అనువుగాను, ఉత్తమంగాను ఉండే వరి రకాన్ని కనిపెట్టే నిమిత్తం సామర్ల కోటపల్లె, ఎం. టీ. యు. డి. ఎస్. ఎల్. జి. 19 ల మధ్య అనేక మిశ్రమాలను పరీక్షించడం జరిగింది. నెం. 272 మరియు 282 అనబడే రెండు కల్చర్లు 1960-61 పంపవ్వరాజులో ఎక్కువగా ఉన్నాయి.

దాదాపు 500-600 పౌష్ట్య ఎక్కువ దిగుబడిని ఇచ్చినట్లు కనుగొనబడింది. వాటి అభివృద్ధినిబట్టి అవి చాల ప్రయోజనకరంగా ఉన్నాయని కనుగొనబడింది. ఈ రకాలు ఇప్పుడు అంతిమ ప్రయోగదశలో ఉన్నాయి.

పరి పరిశోధనను తీవ్రంచేసే ఉద్దేశంతో హైదరాబాదులోని రాజేంద్ర నగరులో ఒక కేంద్ర పరిశోధన కేంద్రాన్ని, సామర్లకోట, అనకాపల్లి, నెల్లూరు, రుద్రూరులలో నాలుగు ప్రాంతీయ పరి పరిశోధన కేంద్రాలను, పూళ్ల, మచిలీపట్నంలలో రెండు పరి పరిశోధన ఉప-కేంద్రాలను భారత ప్రభుత్వం వారు నిర్ణయించిన పద్ధతి ననుసరించి కొలది కాలంలో స్థాపించేటందుకు ప్రతిపాదించబడింది. సామర్లకోట, నెల్లూరులలో ప్రస్తుతం ఉన్న పరి పరిశోధన కేంద్రాలు, అనకాపల్లిలో పనిచేస్తున్న పరి విభాగము స్థాపించుటకు ప్రతిపాదించిన క్రొత్త ప్రాంతీయ కేంద్రాలతో విలీనంచేయబడతాయి గుంటూరు జిల్లాలో వరికి సంబంధించిన స్థానిక సమన్వయ పరిశోధించే నిమిత్తం మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో ఒక పరి పరిశోధన కేంద్రాన్ని తెనాలిలో ప్రారంభించేటందుకు ప్రతిపాదించబడింది.

చిరు ధాన్యాలు :—పరిలో ఇంత ఎక్కువ సంఖ్యలో అనువైన రకాలను కనిపెట్టుటకు సాధ్యపడినా చిరుధాన్యాల విషయంలో ఇంతఫలితం లభించలేదు. చిరుధాన్యాల స్వభావం ఎక్కువగా స్థానిక ప్రాంతాన్నిబట్టి వుండడం, ఒక ప్రాంతానికి తగిన విత్తనపు రకాలు మరియొక ప్రాంతంలో వర్తింకపోవడం ఇందుకు కారణాలు. ఇంతేకాక, సజ్జ, మొక్కజొన్నవంటి చిరుధాన్యాలకు పుష్పాదీ సాంకర్యం వుండడంవల్ల ఇప్పుడు వాడుకలో ఉన్న సాధారణ ఉత్పత్తి సాంకేతిక విధానాలద్వారా ఈ పైరుల విషయంలో మేలురకాల తయారీ సాధ్యంకాదు. అందువల్ల సంకరజాతి విత్తనాల ఉత్పత్తినిమిత్తం చిరుధాన్యాల పరిశోధనలో క్రొత్త రీతి ప్రవేశపెట్టబడింది. 1961-62 లో లాం, విజయనగరం, పెద్దాపురం, ఒంగోలులలో ఉన్న కేంద్రాలలో చిరుధాన్యాల పరిశోధన తీవ్రతరం చేయబడింది. ముంగారి జొన్న అభివృద్ధికి సంబంధించిన ఒక పథకంకూడ 61-62 లో ద్రోణాచలంలో ప్రారంభించబడింది. ఇంతేకాకుండా చిరుధాన్యాల అభివృద్ధికోసం సమన్వయ పథకం ఒకటి రాష్ట్రంలోని మూడు కేంద్రాలలో అనగా ధర్మవరం, చంద్రగిరి, ఆదిలాబాదులలో ప్రారంభించబడింది. మొక్కజొన్నలో సంకర విత్తనాన్ని ఉత్పత్తిచేయుటకై అనేక ఫ్లిన్లు, డెంటురకాల అమెరికను, ఆస్ట్రేలియను, కెనేడియను విత్తనాలు స్థానిక రకాలతో కలుపబడినవి. ఇందులో కొన్ని నిజంగా అద్భుతమైన పంట దిగుబడి నిచ్చాయి. సంకరజాతి మొక్కజొన్న, సంకరజాతి చిరుధాన్యాలు విత్తనాలను ఉత్పత్తి చేయడానికి సంబంధించిన ఈ క్రొత్త సాంకేతిక విధానం అంబరుపేటలోని మొక్కజొన్న పరిశోధన కేంద్రంలోను, గుంటూరుజిల్లా లాంలోని వ్యవసాయ పరిశోధన కేంద్రంలోను కొనసాగుతున్నది. అనేక సంకరజాతి మొక్కజొన్న రకాలలో ఉపయోగకరమయినదిగా కనుగొనబడిన రకం దక్కను హైబ్రిడ్-మక్కా అన్న పేరుతో 1961-62 లో ప్రచారంలోనికి వచ్చింది. ఈ సంకరజాతి మొక్కజొన్న ఏకరాకు

4,200 పౌనుల పంట దిగుబడినిస్తున్నది. స్థానిక రైతులు ఏటి పొరుదల క్రింద ఎకరాకు 2,500 పౌనుల పంటమాత్రమే ఇస్తాయి. సంరక్షణ మొక్కలను విత్తనాల ఉత్పత్తిగాను విత్తనాల త్రవ్వకాల స్థాపన మూడవ ప్రణాళికలో చేర్చబడింది. ఇందుకు రు. 2.27 లక్షలు కేటాయింపు చేయబడింది. వచ్చే సంవత్సరం (1963-64) నుండి ఈ పథకాన్ని ప్రారంభించేటందుకు ప్రతిపాదించబడింది.

చెరకు :—అనకాపల్లిలోని చెరకు పరిశోధన కేంద్రంలోను, రుద్రూరు లోని దాని ఉపకేంద్రంలోను చెరకుకు సంబంధించిన పరిశోధన ముఖ్యంగా కొనసాగించబడుతున్నది. చిత్తూరు జిల్లాలో మరొక పరిశోధన కేంద్రాన్ని స్థాపించేటందుకు ప్రతిపాదించబడింది. స్థలనిర్ణయం కూడ జరిగింది. కొత్తగా మూడు రకాలు బయటికి వచ్చాయి. అవేవంటే—సి. ఓ. 775, 975 మరియు 997. ఇవి బాగా ప్రచారంలోకి వస్తున్నవి. నిజామాబాదు జిల్లాలో అడ్పాలి పంటకు సి.ఓ. 775 అనువుగా ఉంటుందని కనుగొనబడింది. చిత్తడి భూములకు సి.ఓ. 975 అనువుగా ఉంటుంది. ఫ్యాక్టరీ ప్రాంతాలకు అనువుగా ఉండి త్వరగా ఎదిగే రకం సి.ఓ. 997.

పండ్లు :—పండ్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మరొక ముఖ్యవర్గానికి చెందిన పంట. గత ఎన్నో సంవత్సరాలుగా కోడూరులో ఉన్న ఫల పరిశోధన కేంద్రం పరిశోధనలకు కేంద్రస్థానంగా వనిచేస్తున్నది. 1961-62లో దీని రజిస్ట్రేషన్ కూడ జరిగింది. ఈ కేంద్రంలో జరుగుతున్న పరిశోధన కార్యక్రమాన్ని గుర్తించి భారత ప్రభుత్వంవారు దీని స్థాయిని దక్షిణ భారతదేశంలో ప్రాంతీయ ఫల పరిశోధనకేంద్రం స్థాయికి పెంచారు. సంగారెడ్డిలో మామిడి పండ్లకు సంబంధించిన పరిశోధనకోసం ప్రాంతీయ ఫల పరిశోధన ఉప-కేంద్రం ఒకటి 1961-62లో స్థాపించబడినది.

ప్రత్తి :—నంద్యాలలోని వ్యవసాయ పరిశోధన కేంద్రంలో ఉత్తరాది వాటిలో నందికం అనే కొత్తరకం పొడుగు పింజ విత్తనం రూపొందించబడి 1961-62లో బయటికి తేబడింది. ఇదిచాల మేలురకం ప్రతిపించును ఇస్తుంది. పొడుగు పింజను ఇవ్వడమే కాకుండా నూలును ఎక్కువ ఇవ్వడం మొదలయిన గుణాలను కూడ కలిగి ఉన్నది.

ప్రస్తుత పథకాలను కొనసాగించడమే కాకుండా ప్రత్తిని గురించి పరిశోధనలు చేయడంకోసం నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు ప్రాంతంలో (నరసరావుపేట వద్ద) మరొక కొత్త పథకం 1961-62లో అమలుపరచ బడింది. ప్రత్తి వ్యవసాయాన్ని ఎక్కువ చేయడంకోసం పి.216 ఎఫ్. అనబడే పొడుగు పింజ ప్రవీరకం పరిశీలు భూముల్లో ప్రవేశపెట్టబడుతున్నది.

ఇతర పంటలు :—మినుగులకు సంబంధించిన పరిశోధన పని ఎంతవరకు పరిశోధన కేంద్రంలో తీవ్రతరం చేయబడుతున్నది. బార్గంపాడులోని

పొగాకు ప్రయోగ కేంద్రం క్రమమైన పరిశోధన కేంద్రంగా 1961-62లో మార్పబడినది. నూనె విత్తనాల ఉత్పత్తిని చెప్పకోదగంతగా అధికం చేయడం కోసం ఏకీకృత నూనె విత్తనాల అభివృద్ధి పథకం క్రింద కార్యకలాపాలు విస్తృతం చేయబడినవి.

పరిశోధనా మండలి :—రాజేంద్రనగర్ లో ఉంచిన స్వేషలిష్టుల వహాయంతో వివిధ వ్యవసాయ సమస్యలను గురించి తీవ్రంగా పరిశోధించే నిమిత్తం రాజేంద్రనగర్ లోని ప్రధాన టేక్రాన్ని వ్యవసాయ పరిశోధన సంస్థగా మార్చడం జరిగినందువల్ల ఈ వ్యవసాయ పరిశోధనకు కావలసిన వచ్చే అదనపు వసతులకు గాను మూడవ వంచవర్ష ప్రణాళిక కాలానికి రూ. 20,00,000ల మొత్తం కేటాయించబడింది. పరిశోధన కార్యకలాపాల విషయంలో సమన్వయం చేకూర్చడానికి, సూచన లివ్వడానికి, ఫలితాలను జేరిక వేయడానికి గాను పరిశోధనామండలిని ఏర్పాటు చేసేటందుకు, సంస్థ నిర్వహణ జాధ్యత వహించడానికి పూర్తి కాలం పనిచేసే ఒక ఆఫీసరును నియమించేటందుకు ప్రతిపాదించబడింది. పైన తెల్పిన అభివృద్ధుల ఫలితంగా రాజేంద్రనగర్ లోని వ్యవసాయ పరిశోధనా సంస్థ ప్రాముఖ్యం ఇంకా పెరిగి, అది వ్యవసాయ రంగంలో జరిగే సమస్త పరిశోధన కార్యకలాపాలకు కేంద్రంగా ఉపయోగపడుతుంది.

ప్రపంచ బీజోద్యమం :—ఆహారోత్పత్తి పెంచడంలో మేలు రకపు విత్తనాలకు గల ప్రాముఖ్యమును ప్రచారం చేయడానికి ఆహార, వ్యవసాయ సంస్థవారు 1961లో ప్రతిపాదించిన ప్రపంచ బీజోద్యమాన్ని భారత దేశంలో ఆరంభించిన మొట్టమొదటి రాష్ట్రం ఆంధ్ర ప్రదేశ్. ప్రపంచ బీజోద్యమంలో భాగంగా, రైతుల వినియోగంకోసం విత్తనాలకు సంబంధించిన బులెటిన్లను తెలుగు భాషలో తయారు చేయడం జరిగింది. అంతేగాక, ఈ రాష్ట్రంలో పరిశోధన కోసం బయట నుండి అనేక పైరు రకాలు తెప్పించబడినాయి. అవి పరిశీలించబడుతున్నాయి.

2. వ్యవసాయ విద్య

ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో రెండు వ్యవసాయ కళాశాలలు ఒకటి జాపట్ల (గుంటూరు జిల్లా) లోను, మరొకటి వైదరాబాదులోను ఉన్నవి. రాజేంద్రనగరులో భవనాలు హాస్టలు వసతులు పూర్తి అవటంతో వ్యవసాయ కళాశాలను ఉస్మానియా విద్యాలయ ప్రదేశంనుండి రాజేంద్రనగరులోని క్రొత్త భవనాలలోకి మార్చడం 1960-61 లో పూర్తి అయింది.

మన రాష్ట్రంలో మూడో వ్యవసాయ కళాశాల తిరుపతిలో శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ ప్రాంతంలో ఆరంభించబడింది. అందులో 1961-62వ సంవత్సరమునుండి ప్రి-ప్రాఫెషనల్ కోర్సు ప్రారంభించబడింది. కోడూరు, వైదరాబాదులలో పండ్ల తోటలను పెంచడంలోను, నిర్వహించడంలోను, వండ్లను

కూరగాయలను నిల్వచేయడంలోను కూడ ఆస్తత్తాల రైతుల విశేష సౌకర్యాలను మ కూర్చుంటుంది. మేలురంగు వ్యవసాయ పట్టణంలో రైతు బిడ్డలకు శిక్షణ నీయడంకోసం బాప్లవ్యవసాయ పాఠశాలలోను, రాజేంద్ర నగరు వ్యవసాయ పరిశోధన సంస్థలోను స్వల్పకాలిక కొర్సులు నిర్వహించబడుతున్నాయి. దీనికి తోడుగా నీటిపారుదల క్రింద పంటలకు పండించడంలో రైతులకు శిక్షణ నీయడంకోసం యెమ్మిగనూరులో ఒక వ్యవసాయ పాఠశాల వనిచేస్తున్నది.

వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం

భారతదేశంలో వ్యవసాయ విద్యను అభివృద్ధి చేయాలని కొద్దికాలంనుండి భారత ప్రభుత్వమువారు ఆలోచిస్తున్నారు. వ్యవసాయ విద్యాభివృద్ధి కార్యక్రమంలో భాగంగా, వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాలను స్థాపించాలని ప్రథమంలో విశ్వవిద్యాలయాల విద్యా సంఘంవారు సూచించారు.

అమెరికాలోని కూమిగ్రాంటు కళాశాలల పద్ధతిపై భారతదేశంలో ఒక వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాన్ని స్థాపించడానికి డా॥ దీన్ హన్నా తయారు చేసిన బ్లూ ప్రింటును భారత ప్రభుత్వంవారు అన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు పంపారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో డా॥ దీన్ హన్నా సూచించిన పద్ధతిపై ఒక వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాన్ని ప్రారంభించే విషయాన్ని పరిశీలించి నివేదించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే నియమించబడిన ప్రత్యేక కమిటీవారు రాజేంద్రనగర్ లో ఒక వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం ప్రారంభించాలని సిఫారసు చేశాయి. ఈ సిఫారసును పురస్కరించుకొని, 4.88 కోట్ల రూపాయల అంచనా ఖర్చుతో రాజేంద్రనగరులో ఒక వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాన్ని ఆరంభించడానికి ఒక సవరణమైన పథకాన్ని రూపొందించడం జరిగింది. ఇటీవల ఆ అంచనా ఖర్చు మూడు సంవత్సరాలకై 2.8 కోట్లుగా సవరించబడింది. ఆ విశ్వవిద్యాలయాన్ని స్థాపించుటకు ఒక మూసాయిదా శాసనం తయారు చేయబడింది. దాన్ని కమింగ్స్ కమిటీవారు వివరంగా పరిశీలించారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారి కోరికపై ఈ కమిటీవారు, పరిశోధన, విద్య, విస్తరణలను సంస్థలయం చేయడానికి మార్గాలను పద్ధతులను కూడ సూచించారు. కమిటీవారి సిఫారసులు ఒక వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాన్ని ప్రారంభించుటకు సంబంధించినవై ఉన్నాయి. వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాన్ని ప్రారంభించడానికి ప్రతిపాదన పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

3. వ్యవసాయ విస్తరణ

వ్యవసాయధారులకు పరిశోధనా ఫలితాలను తెలియజేయడానికి వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాల కట్టుదిట్టమైన విస్తరణ విభాగాన్ని ఏర్పరచింది. విస్తరణ విభాగం ప్రాథమికంగా, మధ్యస్థ ప్రాథమిక పథకాలను అమలు పరచడంలోను, పంట విస్తరణ ఉద్దేశ్యాలలోను, సాధారణంగా వ్యవసాయాభివృద్ధి విషయములోను

పనిచేస్తున్నది. రాష్ట్రంలోని ప్రతి పదిపేడు, పదునెనిమిది గ్రామాలకు ఒక విస్తరణ కార్యకర్త, ఒక ఫీల్డుమన్ లేదా కామేగర్, వివిధ దశలలో వున్న పర్యవేక్షక సిబ్బంది ఆజ్ఞాయపి క్రింద పనిచేస్తున్నారు. జ్ఞాకు ప్రాంతంలో, ప్రతి సమితి జ్ఞాకులోను 10 మంది గ్రామ సేవకుల సహాయంతో పనిచేస్తున్న వ్యవసాయ విస్తరణ అధికారితో కూడిన మామూలు సిబ్బంది కూడ పనిచేస్తున్నది. నాన్ జ్ఞాక్ ప్రాంతాలలో తాలూకా అగ్రికల్ చరల్ అసిస్టెంటు, ఫీల్డు సిబ్బందిచేనే పనిని పర్యవేక్షిస్తారు. ఈ విస్తరణ సిబ్బంది అంతా మేలురకం సేద్యపు పద్ధతులను అవలంబించుటలో వ్యవసాయదారులకు సహాయం చేస్తారు. మంచి విత్తనాలను, రసాయనిక ఎరువులను, ఋణసౌకర్యాలు మొదలైన వాటిని పొందడంలోను పంటలకు పట్టే చీడలు, తెగుళ్లు నివారించడంలోనుకూడ వారు రైతులకు తోడ్పడుతారు.

విత్తనాల షేత్రాలు

వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని అధికం చేయడానికి మేలురకం విత్తనాలను వినియోగించడం ముఖ్యసాధనమని సర్వత్రా గుర్తించబడింది. రైతులనుండి మేలురకం విత్తనాల విషయంలో ఎక్కువపుతున్న గిరాకిని తట్టుకోడానికి, విత్తనాల నాణ్యత చెడిపోకుండా కాపాడడానికి ప్రభుత్వం విత్తనాల షేత్రాలను నెలకొల్పి, కావలసిన మేలురకం మూలవిత్తనాలను చాలినన్ని ఉత్పత్తి చేయడం చాలా ఆవసరమని భావించబడింది. దానికోసం రాష్ట్రంలో ప్రతి సమాఖ్యికాశ జ్ఞాకులోను ఒక విత్తనపు షేత్రాన్ని నెలకొల్పాలని భాతర ప్రభుత్వమువారు సూచించారు. చిన్నతరహా విత్తనాల షేత్రాలను అధిక సంఖ్యలో సమర్థవంతంగాను తక్కువ ఖర్చుతోను నడపడమనేది కష్టమనే విషయం అనుభవంవల్ల తెలిసింది. కావున తీసికొని, కూలీలను పెట్టుకొని పశువులు మొదలైనవాటిని ఎరువుకుతెచ్చి షేత్రాలను నడపడం మరీకష్టమవుతుంది. ఈ చిక్కులను తొలగించే వుద్దేశంతో ప్రభుత్వ భూముల్లో పెద్దతరహా విత్తనాల షేత్రాలను నెలకొల్పడానికి వ్యవసాయశాఖ ప్రయత్నిస్తున్నది. వీటిని సమర్థవంతమైన నిర్వాహక వర్గం క్రింద వుంచి అధికోత్పత్తిని సాధించేటందుకు శాశ్వత అభివృద్ధి పనులు చేయడానికి వీలుంటుంది. విత్తనాల షేత్రాలకు నెలకొల్పడానికి ఆమోదించబడిన పద్దతి ప్రకారం, విత్తనాల షేత్రాలకోసం 6,675 ఎకరాల భూమి సేకరించాల్సి వుంటుంది. వ్యవసాయ శాఖ చేసిన కృషి ఫలితంగా ఇంతవరకు 2,889 ఎకరాల మేరకువుండే 14 పెద్దతరహా విత్తనాల షేత్రాలు నెలకొల్పబడ్డాయి. వీలున్నంత వరకు రాష్ట్రంలోని జిల్లాలన్నిటిలోను తగిన ప్రభుత్వ భూములను తీసికోవడానికి కూడ కృషిచేయబడుతున్నది. ప్రభుత్వ భూముల్లో పెద్దతరహా విత్తనాల షేత్రాలను నెలకొల్పడానికి సాధ్యంకాని పక్షంలో అవసరం వున్నంత మేరకు ప్రైవేటు భూములను సేకరించటానికి శిలపెట్టబడింది. ఇందుకోసం మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రూ. 57.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

అందుకుగాను 1962-63 సంవత్సరపు బడ్జెటు అంచనాల్లో రు. 9885 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. యిటు పరిస్థితులు అనుకూలముగా లేనిచో ప్రభుత్వం వారికి నిష్పంరాకుండా చూసేటందుకుగాను కౌలు భూముల్లోని చిన్న తరహా విత్తనాల షేత్రాలను తీసివేయాలని కూడ నిశ్చయింపబడింది సాధ్యమైనంతవరకు 50 ఎకరాలకు తక్కువగా ఉండని పెద్ద తరహా విత్తనాల షేత్రాలను ప్రభుత్వ భూముల్లో నిర్వహించడానికి వ్యవసాయ శాఖవారు చర్యలు తీసుకున్నారు. పెద్ద తరహా విత్తనాల షేత్రాల్లో సగటున ఎరం ఒకింటికి ఒకటన్ను విత్తనాలు పండినాయి. అవి చాల లాభదాయకంగా ఉంటాయని తేలింది. ఈ షేత్రాల్లో చాలవాటిలో ఎకరానికి రు. 52 మొదలుకొని రు. 247 వరకు లాభాలు వచ్చాయి. జమ్మల పాలెంలోని 76 ఎకరాల షేత్రంలో ఎకరానికి రు. 52 లాభంవచ్చింది. ఘంటశాలలోని 76 ఎకరాల షేత్రంలో ఎకరానికి రు. 247 లాభంవచ్చింది. పెద్దతరహా విత్తనాల షేత్రాలను స్థాపించి యోగ్యులైన సాంకేతిక పట్టభద్రుల అజమాయషీ క్రింది ఉంచి వాటికి కావలసిన పశువులు, పరికరాలు, మున్నగు వాటిని నమకూర్చడంతో వాటిని స్వయం పోషకంగా ఉండేట్లు నిర్వహించడానికిని ఈ అతి ముఖ్యమైన పథకాన్ని విజయవంతం చేయడానికిని సాధ్యం అవుతుంది

విత్తనాల స్టోర్లు

ఉత్పత్తి చేయబడ్డ విత్తనాన్ని నిల్వచేయడం, రైతులకు వారి గ్రామాలకు అత్యంత సమీపంలో లభ్యమయ్యేట్లు చేయడం కూడా చాలా అవసరం. ఈ ఉద్దేశంతో రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో జాతీయ విస్తరణ సేవా క్లాసులలో ప్రతిదానిలోను ఒక విత్తనాల స్టోరును నిర్మించడానికి ఏర్పాట్లు చేయబడ్డాయి. ఇంతవరకు 408 విత్తనాల స్టోరులు నిర్మించబడ్డాయి. మిగిలిన 87 విత్తనాల స్టోరులు కూడా ఈ సంవత్సరంలోనే పూర్తిచేయబడతాయి.

రసాయనిక ఎరువులు, పేండ్రియపు ఎరువులు

(ఏ) రసాయనిక ఎరువులు

వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని అధికం చేయడానికి రసాయనిక ఎరువు చాల ముఖ్యం. వ్యవసాయ శాఖవారు చేసిన తీవ్రమైన ప్రచారఫలితంగాను, మొదట్లో ప్రత్యేక బుడాలు మొదలైనవి ఇచ్చినందువల్లను వ్యవసాయదారులు రసాయనిక ఎరువులను ఎక్కువగా వినియోగించుటకు అలవాటుపడ్డారు. దేశంలోకల్లా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోనే ఎక్కువ రసాయనిక ఎరువులు వాడబడుతున్నాయి. అమోనియం నత్రేట్లు, యూరియా, అమోనియం సల్ఫేట్లు వైత్రేట్లు, కాల్షియం అమోనియం వైత్రేట్లు ఇవి రాష్ట్రంలో సరఫరాచేయబడుతున్న ముఖ్య వత్తజని ఎరువులు. ప్రధానమయిన భాస్వర మిశ్రిత రసాయనిక ఎరువు మూధరు ఫాస్ఫేట్లు, వత్తజని ఫౌండే రసాయనిక ఎరువులు వ్యవసాయ శాఖవారు ముఖ్యమైన పథకం

నడుపుతున్న 1,199 డిపోల ద్వారా పంపించే చేయబడుతున్నవి, (ఇందులో 800 వ్యవసాయశాఖ డిపోలు, 399 సహకార సంఘాల డిపోలు). 1961-62 లో 1,58,500 టన్నుల అమోనియం సల్ఫేటు, 93,000 టన్నుల యూరియా, 48,000 టన్నుల అమోనియం సల్ఫేటు నైట్రేటు, 30,000 టన్నుల కాల్షియం అమోనియం నైట్రేటు పంపిణీ చేయడానికి ఏర్పాటు చేయబడింది. పంపిణీ చేయుటకు తలపెట్టిన ఎరువుల్లో 70 % మాత్రమే భారత ప్రభుత్వంవారు కేటాయించారు. అవిగాక, ప్రత్యేకంగా పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో ప్యాకేజీ కార్యక్రమం క్రింద పంపిణీ చేయడానికిగాను మరో 13,000 టన్నుల అమోనియం సల్ఫేటుకూడ కేటాయించబడినది. 1961-62లో సరఫరా పరిస్థితి గతకొద్ది సంవత్సరాల్లో కంటే మెరుగుగా ఉన్నది. కేటాయించిన ఎరువులను పంపించే పని ఇంకా కొనసాగుతున్నది. కేటాయించబడ్డ మొత్తం కోటా 1962 జూలై ఆఖరుకు అందుతుందని ఆశింపబడుచున్నది.

1962-63 లో దశలవారీ కార్యక్రమం :—ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఎక్కువ కేటాయింపులను, కనీసం పంపిణీ చేయదలచు పరిమాణాల వరకైనా, చేయాల్సిన అవసరాన్ని గురించి అనేక సార్లు అన్ని సమావేశాల్లోను, 1960 ఆగస్టు 26, 27 తేదీల్లో క్రొత్త ఢిల్లీలో జరిగిన వ్యవసాయ మంత్రి సమావేశంలోకూడా భారత ప్రభుత్వానికి నొక్కి చెప్పడం జరిగింది. ఈ విషయాన్ని కేంద్ర వ్యవసాయ మంత్రిగారితో కూడ చర్చించడం జరిగింది. మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో పంపిణీ చేయడానికి కావలసిన రసాయనిక ఎరువులతో అమోనియం సల్ఫేటు 23,48,500 టన్నులు ఉంటుంది.

1962-63 లో 1,58,500 టన్నుల అమోనియం సల్ఫేటు, 53,000 టన్నుల యూరియా 48,000 టన్నుల అమోనియం సల్ఫేటు, 62,500 టన్నుల కాల్షియం అమోనియం నైట్రేటు అంటే అమోనియం సల్ఫేటు లెక్కను మొత్తం 4,00,000 టన్నులపంపిణీ చేయడానికి తలపెట్టబడింది. 1962-63లో ఈఎరువులకాక దిగుమతి చేసుకొన్న 20 % ఎన్. 20 % పి తో కూడివుండే అమోనియం సల్ఫేటు 25,000 టన్నులను కూడ పంపిణీ చేయడానికి తలపెట్టబడింది. భారత ప్రభుత్వంవారు 1962-63 లో ప్రత్యేకంగా ప్రత్తికొరకు 900 టన్నుల యూరియా పూ పద్ధతిని పదునుచేసే పరిస్థితి పొగాకు కొరకు 4,000 టన్నుల అమోనియం సల్ఫేటు కూడ కేటాయించారు. అందిన నివేదికలను బట్టి ఈ సంవత్సరంలో సరఫరా పరిస్థితి బాగా మెరుగు కావచ్చునని తెలుస్తుంది.

పంపిణీ ఏర్పాట్లు

ఎరువుల గిరాకీ ఆధికమౌతూవుండడం, అవి చాలినంత పరిమాణంలో సరఫరా కాకపోవడంవల్ల ఆ ఎరువులను సముచితంగాను, సంతృప్తికరంగాను పంపిణీచేసే ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. అందువల్ల జిల్లా పరిషత్తులద్వారాను సమితులద్వారాను ఎరువులను పంపిణీ చేయడానికి ప్రభుత్వం

వారు ఉత్తరువులు జారీచేశారు. ప్రస్తుతం సక్రమంగా అందుతున్న కేటాయింపులనుబట్టి వ్యవసాయదార్లకు రసాయనిక ఎరువుల సరఫరా పరిస్థితి ఈ సంవత్సరం తృప్తికరంగా వుండే అవకాశం ఉంది.

మూడవ ప్రణాళికలో రసాయనిక ఎరువుల ఫ్యాక్టరీలు :— రసాయనిక ఎరువుల సరఫరా పరిస్థితిని మెరుగుపరచి సకాలంలో సరఫరా చేయటం కోసం మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ప్రభుత్వంవారు యూరియా రూపంలో 80 వేల టన్నుల నత్రజని తయారుచేసేటందుకు కొత్తగూడెంలో ఒక రసాయనిక ఎరువుల ఫ్యాక్టరీని, అమోనియం ఫాస్ఫేటు రూపంలో 80 వేల టన్నుల నత్రజని తయారు చేయటానికి వేరొక ఫ్యాక్టరీని (20 : 20) విశాఖపట్నంలో నెలకొల్పేటందుకు ఇదివరకే నిర్ణయించారు. ఈ రెండు ఫ్యాక్టరీల స్థాపనతో రాష్ట్రంలోని రసాయనిక ఎరువుల సరఫరా పరిస్థితి చాలావరకు మెరుగువుతుందని ఆశింపబడుతున్నది.

సూపరు ఫాస్ఫేటు విషయంలో మన రాష్ట్రంలో పరిస్థితి చాలా సంతృప్తికరంగా వుందని చెప్పటానికి నేను సంతోషిస్తున్నాను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ప్రస్తుతం జెల్లంపల్లి, తాడేపల్లి, కొవ్వూరులలో మూడు సూపరు ఫాస్ఫేటు ఫ్యాక్టరీలు ఉన్నాయి. అవి ప్రతి సంవత్సరం ఒక లక్ష టన్నులకు పైబడి ఉత్పత్తి చేస్తూవుంటాయి. దీని దృష్ట్యాను దక్షిణ మండలంలో వుండే ఘర్నులు చాలావరకు సూపరు ఫాస్ఫేటును సరఫరా చేయటానికి ఉత్సాహపడుతున్నందున మన రైతాంగం వారికి కావలసిన మొత్తాలను సబబైన రేట్లపై పొందగల స్థితిలో వుంటారు.

స్థానిక ఎరువు వనర్లు

గోతి ఎరువులు, పచ్చి ఎరువులు :—పంట దిగుబడిలో పెరుగుదలకు గోతి ఎరువులు, పచ్చి ఎరువులు ప్రధానమైనట్టివిగా ఉన్నాయి. అందుచేత గోతి ఎరువును తయారు చేయటానికి స్థానికంగా లభ్యమయ్యే ఎరువు వనర్లను అభివృద్ధి పరచటానికి అన్నివిధాలా పచ్చి ఎరువుల ఉపయోగాన్ని విస్తరింప చేయటానికి రసాయనిక ఎరువుల సరఫరా లోపాన్ని తీర్చటానికి తగిన చర్యలు తీసుకోబడుతున్నాయి. పరిమాణంలోను, నాణ్యంలోను గోతి ఎరువు ఉత్పత్తిని అభివృద్ధి చేయటానికి గ్రామాలలో గోతి ఎరువు ఉత్పత్తికోసం స్థానిక ఎరువు వనర్ల పథకం కొనసాగింపబడుతున్నది. ప్రతి జిల్లాకులోను ఈ పథకం క్రింద కొత్తగా ఎంపిక చేయబడ్డ ప్రాతినిధ్యాన్ని వహించగల వంద మంది వ్యవసాయదార్లను శాస్త్రీయంగా గోతి ఎరువును తయారుచేసే అత్యధిక వద్దతిలోను, పచ్చి ఎరువు తయారీ వద్దతిలోను శిక్షణ ఇచ్చే కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేయబడింది. దీనివల్ల గ్రామాలలో గోతి ఎరువును, పచ్చిఎరువును పథకానుసారముగా తయారుచేయగల వ్యవసాయదారులకు చెప్పవలసివుంటుంది. 1961-62 లో 1,16,02,038 టన్నుల గోతి ఎరువు తయారు చేయబడింది. కొత్తగా ఎంపిక చేయబడిన వ్యవసాయదారులకు 4,550 వ్యవసాయదార్లు శిక్షణ పొందారు.

1962-63 లో మరి 16 జాతులలో ఈ పథకం ఇంకా విస్తరింపచేయబడింది. కొత్తగా ఎంపికచేయబడిన ప్రతి జాతులోను వందమంది వ్యవసాయదార్లకు శిక్షణ యిచ్చేటందుకు ఉద్దేశింపబడింది.

వ్యవసాయదార్లు పచ్చిఎరువు తయారుచేసే విధానాలలో మరింత ఎక్కువ ఉత్సాహంతో పాల్గొంటున్నారు. కొన్ని ప్రాంతాలలో వ్యవసాయదార్లకు కావలసినంతగా పచ్చిఎరువు విత్తనాలను సంపాదించటానికి చిక్కు కలుగు తున్నది. ఈ లోపాన్ని సరిదిద్దటానికి పచ్చిఎరువు విత్తనాలను పంపిణీ చేయటానికి ప్రత్యేక పథకాలు అమలులో వున్నాయి. అంతేకాకుండా పిత్తనాలు సేకరించుకోటానికి పచ్చిఎరువుల విషయంలో స్వయం సమృద్ధిని సాధించుకోటానికి పొలం గట్లమీద ఈ మొక్కల్ని పెంచే ఉద్దేశంతో రైతులకు నాలుగు ఔన్సుల ప్యాకెట్లలో పచ్చిఎరువు విత్తనాలు పంపిణీ చేయబడుతున్నాయి.

పచ్చి ఎరువు విత్తనాల కొనుగోలుకోసం తక్కువ రుణాలు మంజూరు చేయబడుచున్నాయి. అటవీశాఖ వారుగూడా రైతులకు సౌకర్యాలను కలుగ జేస్తున్నారు. అడవుల నుండి నామ మాత్రపు రుసుం చెల్లించి రైతులు పచ్చి ఆకును తెచ్చుకోటానికి వీలు కలుగ జేస్తున్నారు. పై పథకానికి అనుబంధంగా మరి రెండు పథకాలు ఉన్నాయి. అందులో ఒకటి పంచాయతీరాజ్య కమీషనరు క్రింద పని చేస్తున్న పంచాయతీలలో మలమూత్రాల గోతి ఎరువు తయారు చేయటంకోసం పై లెటు మలమూత్రాల గోతి ఎరువు తయారు చేయటంకోసం మరొకటి, మునిసిపలు అడ్మినిస్ట్రేటరు డైరెక్టరు క్రింద పట్టణ గోతి ఎరువు పథకాల న్యూయేజి సల్లెజి పథకాల కొరకు ఉద్దేశింప బడ్డాయి. ఈ మూడు పథకాలు ఫ్లానికంగా అభ్యుపయ్యోగం ఎరువు వనర్ల అభివృద్ధికోసం ఉద్దేశిస్తున్నాయి.

సాంద్ర వ్యవసాయ జిల్లా కార్యక్రమం:- ప్యాకేజీ పథకంగా వ్యవహరింప బడుతున్న సాంద్ర వ్యవసాయ జిల్లా కార్యక్రమం వల్లిమ గోదావరి జిల్లాలో అమలు జరుపబడుతున్నదన్న విషయం గౌరవ సభ్యులకు తెలిసినదే. ఈ పథకం ఈ కార్యక్రమం క్రింద వచ్చే వ్యవసాయదార్ల సేద్యావసరాల నన్నిటిని సరఫరా చేసేటందుకు ఉద్దేశింపబడింది. ఆ ప్రాంతంలో వ్యవసాయోత్పత్తిని గరిష్టంగా పెంచటానికి కూడా పరపతి తదితర సౌకర్యాలను అందజేసేటందుకుకూడా ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. వ్యవసాయదార్లు ఎక్కువ ప్రయత్నం చేయకుండానే వీటిని పొందటానికి వీలుగా ఉండేటందుకు ఈ అవసరాల నన్నిటినీ లభింపచేయటానికి కూడా ఇది ఉద్దేశిస్తున్నది. ఈ పథకం అమలు పరచిన మొదటి సంవత్సరంలో ఆ ప్రాంతంలో 20 % అయిదేళ్ల చివర 60 % ఈ పథకం క్రిందికి వచ్చేటట్లుగా మొదట్లో ఉద్దేశించబడింది. పథకపు మూడవ సంవత్సరానికి జిల్లాలో ఎంపిక చేయబడిన పంటలకు మొత్తం విస్తీర్ణంలో వేయటానికి ఇటీవలనే నిర్ణయించబడింది. మూడవ ప్రణాళికలో రూ. 1.40 కోట్ల మొత్తంకేటాయింపు జరిగింది. ఈ పథకానికి 62-63 లో రూ. 17.00 లక్షలు కేటాయింపు జరిగింది. వరి (రెండు ఋతువులలోను) చెరకు, మిరపకాయలు, అరటి ఈ పథకం క్రిందికి

వచ్చే పంటలు పొగాకు పంట 1962-63 రాబడికాలం నుండి ప్రారంభించబడుతుంది. ఇందులో కూరగాయలను, పండ్లను కూడా చేర్చటానికి ఇటీవల నిర్ణయించబడింది. ఒప్పందం కుదిరిన దామాషాలో ఫోర్డు ఫౌండేషను వారు భారత ప్రభుత్వం వారు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారు ఉమ్మడిగా ఈ పథకానికి ఆర్థిక సహాయాన్ని అందజేస్తారు. దీన్ని ఐదు సంవత్సరాలపాటు నడపటానికి ఆశించబడు తున్నది. కార్యక్రమాన్ని అమలుపరచిన తర్వాత గత రెండు సీజన్లలోను వరి తదితర పంటల దిగుబడి చాలా సంతృప్తికరంగా వున్నది. రబీ కాలానికి రికార్డు అయిన దిగుబడులు ఎకరానికి వరి-518 పౌన్లు, మిరప కాయలు (ఎండువి) 158 పౌన్లు, అదనపు ఉత్పత్తిని సూచిస్తున్నాయి. సాంద్ర వ్యవసాయం జరగని ప్రాంతాలకన్నా ఉత్పత్తిలో పెరుగుదల వరసగా 37.9 % 21.5 % ఉంటుంది. 1961 ఖరీఫ్ సీజనులో వరిపంట ఫలితాలు మరింత సంతృప్తికరంగా వున్నాయి. పంటకోత విషయంలో జరిగిన ప్రయోగ ఫలితాలు బట్టి సాంద్ర వ్యవసాయం జరగని ప్రాంతంలో ఎకరానికి సగటు వరి దిగుబడి 2011 పౌన్లు ఉండగా, సాంద్ర వ్యవసాయం జరిగిన ప్రాంతంలో ఎకరానికి సగటు వరి దిగుబడి 2743 పౌన్లుగా ఉన్నట్లు కనుగొనబడింది. అవిధంగా సాంద్ర వ్యవసాయం జరిగే ప్రాంతంలో ఎకరానికి వరి 732 పౌన్లు అదనంగా ఉత్పత్తి అంది. దీనివల్ల సంవత్సరానికి సాంద్ర వ్యవసాయం జరగని ప్రాంతంకన్నా 38 % అధిక దిగుబడి వచ్చినట్లు తెలిసింది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో సగటు వరి ఉత్పత్తి (1958-59, 1959-60, 1961-62 సంవత్సరాల సగటు) ఎకరానికి 1778 పౌన్లు, అందువల్ల ఖరీఫ్ వరి ఇంతకు క్రితం మూడు సంవత్సరాల సగటు పెరుగుదల మీద సాంద్ర వ్యవసాయం జరిగే గ్రామాలలో ఉత్పత్తిలో పెరుగుదల 54 % వరకు ఉన్నది. అదేవిధంగా సాంద్ర వ్యవసాయం జరగని ప్రాంతాలకన్నా చెరకు దిగుబడిలో 37 % సగటు పెరుగుదల రికార్డు చేయబడింది. దీన్నిబట్టి ఈ కార్యక్రమం క్రింద పథకాలు ఎంతో ప్రోత్సాహకరంగా వున్నాయని తెలుస్తున్నది.

సీజనలు ఉద్యమంగా ప్యాకేజీ కార్యక్రమం

ఖరీఫ్ రబీ ఉద్యమ కాలంలో ప్రతి జిల్లాలోను ఒక గ్రామంలో మొదటి సారిగా 1960-61 లో ప్రవేశ పెట్టబడిన ఈ ప్యాకేజీ కార్యక్రమం రైతులలో ఎంతో ఉత్సాహాన్ని జనింపజేసింది 1961-62 లో ప్రతి జిల్లాలోను ఒక గ్రామంలో అమలు పరచబడింది. 1962-63 లో ప్యాకేజీ కార్యక్రమం ప్రతి గ్రామసేవకుని స్కూలులో అంటే ప్రతి జిల్లాలోని వది గ్రామాలలోని ఒక్క గ్రామంలో అమలు జరుపబడు తున్నది. ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలు పరచటంలో సం ఎంతో శ్రమ వేయ బడిన గ్రామంలో నీటి సరఫరా సౌకర్యంగా వుంటే నీటి పారుదల అంతా వరి పండించాంతం సుమారు 500 ఎకరాలు ఉండాలి. దీన్నికా చేయబడిన గ్రామాలలో ప్రతి గ్రామంలోను మేలురకం చిత్తనాలను మోత్రమే ఉపయోగించాలి. చిత్తనాలను పట్టానికి పూర్వం అగ్రసాన్ (జి. ఎన్) వంటి రసాయనిక పదార్థాలను పట్టించే తగుళ్లు చీడట పట్టుకుండా మొక్కలమీద ఎండిన్ చల్లాలి. ఇవానుసాగు

పద్ధతి ప్రకారం నాటు వేయబడుతుంది. ప్రాధాన్య ప్రాతి పదికమీద ఎన్నిక చేయబడిన గ్రామానికి తెగుళ్ల మందులు సరఫరా చేయబడతాయి. తక్కువ, ప్రత్యేక రుణాలక్రింద వ్యవసాయదార్లకు అవసరమైన పరపతి సౌకర్యాలు కలుగజేయ బడతాయి.

విస్తరిత పోషకాహార కార్యక్రమం :— కోళ్లు, గుడ్లు, చేపలు, పండ్లు, కూరగాయలు వంటి పుష్టికరమైన ఆహారాన్ని ఉత్పత్తి చేయటంలో గ్రామాలు, పాఠశాలలు, గృహాలు స్వయం సమృద్ధిని సాధించే ఉద్దేశంతో “విస్తరిత పుష్టికర ఆహార కార్యక్రమం” అనే పథకాన్ని అంతర్జాతీయ శిశు సంక్షేమనిధి, ఆహార వ్యవసాయసంస్థ, ప్రపంచ ఆరోగ్యసంస్థ సహకారంతో చేపట్టబడింది. ఈ ప్రాజెక్టు 1961-62 నుండి మూడు సంవత్సరాల పాటు అమలు జరుగుతుంది. 1960-61 లో ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలు పరచటానికి ఎన్నిక చేయబడిన 40 గ్రామాలలో నాలుగు సమితి బ్లాకులలోనున్న 20 గ్రామాలు పూనుకొన్నాయి. 1961-62లో 12 సమితి బ్లాకులలో 120 గ్రామాల వరకు పెరిగాయి. మూడవ సంవత్సరంలో అంటే 1962-63 లో జిల్లా కొకటి చొప్పున 20 సమితి బ్లాకులలో 200 గ్రామాలకు ఈ కార్యక్రమాన్ని విస్తరింప చేయటానికి ఉద్దేశింపబడింది. వ్యవసాయ కార్యక్రమానికి సంబంధించినంత వరకు పాఠశాలలో తోటలు వేయటానికి ప్రభుత్వంవారు మరింత కృషి సల్పుతున్నారు. ఒక క్రమ పద్ధతిలో పాఠశాల లలో తోటలు పెంచటానికి డిపార్టుమెంటువారు పాఠశాలలకు సలహాలిస్తూ సహాయం చేస్తారు. త్వరగా పెరిగే ఫలాలు కూరగాయలు పండించటానికి పాఠశాలల నమూనా పథకాలు వాటికి సరఫరా చేయబడు తున్నాయి. విత్తనాలు, ఎరువులు తదితర అవసరాలు పాఠశాలలకు అందచేయ బడుతున్నాయి. ఉపాధ్యాయులకు ఈతోటల నిర్వహణకు సంబంధించిన శిక్షణ ఈయబడుతుంది. పుష్టికరమైన పండ్లను, కూరగాయలను అధికంగా లభింప చేసేటట్లుగాను, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పెరిటితోటలను వేయటానికి ఉత్సాహాన్ని ప్రోత్సహించే విధంగాను ఆదర్శవంతగా వుండే విధంగాను తయారు చేయటానికి వీలుగా ఈ కార్యక్రమం జాగ్రత్తగా రూపొందించ బడింది. 1961-62 లో 57 పాఠశాల తోటలు నెల కొల్ప బడ్డాయి. ఎన్నిక చేయబడిన పాఠశాలలలో మధ్యాహ్న భోజన కార్యక్రమంలో వాడకానికి దాదాపు 14,500 పౌన్ల కూరగాయలు ఉత్పత్తి చేయ బడ్డాయి. 1962-63 లో 80 గ్రామాలు ఎన్నిక చేయబడ్డాయి. 2,000 పౌన్ల కూరగాయలను ప్రతి తోటలోను పెంచాలనే లక్ష్యం ఉంచుకోబడింది.

వెనుక బడిన ప్రాంతాలలో పని:— మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో వ్యవసాయ రంగంలో చిన్న తరహా నీటి పారుదల, భూసార రక్షణ, భూపున రుద్ధరణ, వ్యవసాయోత్పత్తి, మార్కెటింగు మొదలైన శీర్షికల క్రింద అనేక పథకాలు ఉన్నాయి. వీటివల్ల హరిజనులు పెద్దూర్లు తెగలు మొదలైన వారికి తమ తమ స్వంత ప్రయోజనాలు చేకూరుతాయి. ఇదిగాక, కర్నూలు జిల్లాలో దళిత ప్రజలు నివసించే ప్రదేశాలలో సుగాలీల, వ్యవసాయ కార్మికుల స్థితిగతులను బాగుపరచి, అభివృద్ధి పరచడానికి ఒక ప్రత్యేక పథకం రూపొందించబడింది.

బడిన తరగతులవారి ప్రయోజనం కోసమే ప్రయోగించి ఈ పథకం ఉద్దేశించబడింది.

తెలంగాణాలోని ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో వ్యవసాయాభివృద్ధికోసం ఈ సంవత్సరం ప్రత్యేక పథకం ఒకటి అమలు పరచబడుతున్నది. సబ్సిడీతో ఔత్సాహులు, ఎరువులు పంచడం కాకుండా ప్రత్యేక ప్రదర్శన యూనిట్లను, వైలెటు ఛారంలను ప్రారంభించడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తున్నది.

సస్య రక్షణ

చీడలు, తెగుళ్లవల్ల సంభవించే నష్టంనుండి పంటలను సంరక్షించేటందుకు తీసికొనబడే చర్యలమీద వ్యవసాయాన్ని జయప్రదంగా కొనసాగించడమనేది చాలవరకు ఆధారపడి వుంటుంది. సాధారణంగా నష్టం 10% వుంటుందని అంచనా కట్టబడింది. ఈ ప్రాతిపదికమీద రాష్ట్రం ఏటా వ్యవసాయోత్పత్తిలో చాలాభాగాన్ని కోల్పోతుంది. మూడవ ప్రణాళికలో రసాయనిక ఎరువుల వాడకాన్ని ఎక్కువ చేయటానికి కొత్తగా నీటిపారుదల సౌకర్యాన్ని కలిగించటానికి, కొత్తగా భూములను సాగులోనికి తీసికొనిరావటానికి మొదలైన వాటి నిమిత్తం కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. దీనివల్ల పంటలకు తెగుళ్ళు, చీడలు పట్టడం అధికం కావటానికి ఆస్కారముంది. అందువల్ల మూడవ ప్రణాళికలో ఉద్దేశించిన అధిక ఫలసాయాన్ని కాపాడటానికి సస్య సంరక్షణ చర్యలను ఇంకా అధికంచేయాల్సిన అవసరం ఎంతైనావుంది. ఈ ఉద్దేశంతో ప్రణాళికా కాలంలో కనీసం 100 లక్షల ఎకరాల పంటపండ్ల ప్రాంతంలో సస్యసంరక్షణ చర్యలు జరపటానికి ఉద్దేశింపబడింది. ఈ తీవ్ర కార్యక్రమాన్ని అమలు పరచటానికి సస్యరక్షణ విభాగంలో పనిచేస్తున్న సాంకేతిక సిబ్బందిని వారి స్థాయిలలో పటిష్టంచేశారు. ఉపకరణాలు మొబైలు వ్యానులు మొదలైన రూపంలో అదనపు సౌకర్యాలను వారికి కలుగజేయబడ్డాయి. త్వరితంగా చీడల నిరోధక చర్యలను తీసికొని ఎక్కువ ప్రాంతాలలో ఆ చర్యలను విస్తరింప చేయటంలో విమానాలు ప్రహించే పాత్రను రాష్ట్రంలోని వ్యవసాయదార్లు అధికంగా గుర్తిస్తున్నారు. 8,000 ఎకరాలకుపైబడి గత రెండు సంవత్సరాలలో విమానాలద్వారా రక్షణ చర్యలు తీసికోటం జరిగింది. ఇటువంటి కార్యకలాపాలకు ఉత్సాహాన్ని కలుగజేసేందుకు ప్రభుత్వంవారు సీజనులో, 40 నుండి 50 వేల ఎకరాలవరకు రక్షణచర్యలు తీసికోగల అనువైన విమానాలను సేకరించే విషయాన్నికూడా కడు శ్రద్ధతో పరిశీలిస్తున్నారు.

పంటల పోటీలు:— ఎకరా దిగుబడిన అధికం చేయడంలో వైకుంఠ మధ్య చక్రకాని పోటీలను నిర్వహించే ఉద్దేశంతో 1951 లో ప్రవేశ పెట్టబడిన పంటల పోటీలు ఆయేటికాయేడు అధికంగా ప్రజాదరణ పొందుతున్నది. వరి, జొన్న, వేరుసెనగ, చెరకు పంటల విషయంలో రాష్ట్రంలో పంటల పోటీలు పెట్టబడుతున్నాయి. 1960-61 లో జరిగిన అఖిలభారత చెరకు పంట పోటీలలో

ప్రథమ బహుమతి పొందే ఘనత మన రాష్ట్రానికి దక్కింది. వరుసగా మూడవ సంవత్సరం కూడా ఎకరాకు 120 టన్నుల చెరకు దిగుబడి లభ్యమౌతూ వచ్చింది.

సబ్సిడీ రేట్లపై రోటరీ ఫుడ్ హోల పంపిణీ:— జపాను వరిసాగు పద్ధతిని ప్రచారంలోకి తీసికొనివచ్చే ఉద్దేశంతో 25 % సబ్సిడీ రేట్లపై వ్యవసాయదార్లకు రోటరీ ఫుడ్ హోలను సరఫరాచేసే నిమిత్తం 1962-63 బడ్జెటులో 80,000 ల మొత్తం కేటాయించబడింది.

ఖరీఫ్, రబీ ఉద్యమం క్రింద ప్రత్యేక రుణాలు:— 1962-63 లో ఖరీఫ్ ఉద్యమ రుణాల క్రింద స్వల్పకాలిక వరపత్తి రూపంలో రు. 20 లక్షలు కేటాయించే విషయాన్ని ప్రభుత్వంవారు శ్రద్ధతో పరిశీలిస్తున్నారు. 1962-63 ఖరీఫ్ ఉత్పత్తి ఉద్యమాన్ని రాష్ట్రమంతటా ప్రవేశ పెట్టడానికి ప్రభుత్వంవారు మంజూరు చేశారు. ఈ ఉద్యమం రాష్ట్రంలోని ప్రతి జ్ఞాకుకు చెందిన ప్రతి గ్రామాలలో నిర్వహించ బడుతుంది. ఈ కార్యక్రమం అంతా ప్యాకేజీ కార్యక్రమం ప్రాతిపదికమీద నిర్వహింప బడుతూ ఉన్నది. వరపత్తి సౌకర్యాలు మున్నగు వాటితోపాటు వ్యవసాయదార్ల ప్రధాన అవసరాలను తీరుస్తుంది.

సాముదాయక బహుమతులు:— క్రిందటి మూడు సంవత్సరాల నగటుపై 15 % మించి ఉద్యమంలో ఆహారోత్పత్తిని పెంచేటందుకు జిల్లాలకు భారత ప్రభుత్వంవారు ఇచ్చే సాముదాయక బహుమతుల పథకం క్రింద ఏడు జిల్లాలు అనగా విశాఖపట్నం, కర్నూలు, హైద్రాబాదు, నిజామాబాదు, మహబూబనగరు, నల్గొండ, వరంగల్లు 1959 ఖరీఫ్ కాలంలో బహుమతుల్ని పొందాయి. విశాఖ పట్నం, చిత్తూరు, హైద్రాబాదు, నిజామాబాదు, మెదక్ ఈ అయిదు జిల్లాలు 1959-60 అటవీరవాత రబీ కాలంలో బహుమతులను పొందాయి. ప్రతి బహుమతి 10 వేల రూపాయలు విలువ చేసే ఆధునిక వ్యవసాయ పనిముట్లు మొదలైన వాటి రూపంలో ఈయబడుతుంది. రాష్ట్రంలో హైద్రాబాదు జిల్లా ఎక్కువ దిగుబడికి సంబంధించి ఎక్కువ శాతం పొందినందుకు 1959-60 ఖరీఫ్ రబీ ఉద్యమాలలో వరుసగా 'రాష్ట్రీకలశాన్ని' గెలుచుకొన్న ఘనత దక్కింది.

ద్రాక్ష తోటల పెంపకానికి ప్రోత్సాహం:— జంట నగరాలలో ద్రాక్షతోటల పెంపకాన్ని ప్రోత్సహించి విస్తరింప చేయటానికిగాను పెంపకందార్లకు సబ్సిడీని మంజూరు చేసే పథకం 1961-62 లో ప్రారంభించ బడింది. కనీసం రెండు తీగలుండే కొద్దిపాటి పెంపకందారు రు. 100 ల గరిష్ట సబ్సిడీకి లోబడి రు. 20 ల సబ్సిడీకి తగి వుంటాడు. కాగా 15 లేదా 20 సెంట్ల భూమిలో పండించే మోతుబరి పెంపకందారు రు. 500/ ల గరిష్ట సబ్సిడీకి లోబడి రు. 250 ల సబ్సిడీకి అర్హుడై వుంటాడు. చిన్నా పెద్దా కలిసి 93 గురు పెంపకందార్లు 61-62 లో ఈ పథకం వల్ల ప్రయోజనం పొందారు. రూ. 13,225 మొత్తం సబ్సిడీగా పంపిణీ చేయబడింది. 62-63 లో రు. 38,000 మొత్తం సబ్సిడీగా పంచటానికి ఉద్దేశించ బడింది.

4. వ్యవసాయ ఇంజనీరింగు

కార్యకలాపాలు:— వ్యవసాయ ఇంజనీరింగు చాల ముఖ్యమైన విభాగం. భూమిని సేద్యార్హం చేయటం, భూసార రక్షణ, బావుల త్రవ్వకం, ఫిల్టరు పాయింటు గొట్టపు బావులు మొదలైన వాటిని త్రవ్వటం, ఆయిలు ఇంజన్లు, విద్యుచ్ఛక్తి మోటారు వంపు సెట్లను సమకూర్చటం, దీని ముఖ్య కార్యకలాపాలు. వాటి వివరాలు ఈ దిగువ చూపబడినాయి:

(i) భూమిని సేద్యార్హం చేయుట

భూమి అభివృద్ధి లేదా భూమిని సేద్యార్హం చేసే పథకాలక్రింద వ్యవసాయ శాఖవారు నీటి పారుదల ప్రాజెక్టుల క్రింద వున్న భూములను చదునుచేసే పనిని కలుపు మొక్కలున్న భూములను, పనికిరాని అడవులను సేద్యార్హం చేసే పనిని నిర్వహిస్తున్నారు.

ఈ శాఖకు 165 బుల్ డోజర్లు, 60 నుంచి 120 హార్పు వనరుగల క్రాలరు ట్రాక్టర్లు ఉన్నాయి. వీటిని నిర్ణయించినరేట్ల మీద వ్యవసాయదార్లకు అరుపు ఇస్తారు. కట్టుదిట్టంగా పర్యవేక్షణ జరిగేటట్లు చూడడానికి సామర్థ్యాన్ని పెంపు చేయడానికి పీలుగా ఇమిడికగా ఉండే ప్రాంతాలలో కొన్నిటిని చేర్చి పని చేయించాల్సిందిగా ఉత్తరువులు ఇవ్వబడ్డాయి. ఈ పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టడంవల్ల సామర్థ్యం దాదాపు 25% వరకు పెరిగింది.

(ii) భూసార రక్షణ

భూసార రక్షణకు సంబంధించిన పథకంలో కాంటూరు రట్టల నిర్మాణం తగినట్టుగా తీసుకోవలసిన ఆ తరువాత చర్యలు ముఖ్యమైన అంశాలు. రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో సవరించిన కేటాయింపు క్రింద 1.30 లక్షల ఎకరాలకు గాను రూ. 71.62 లక్షల మొత్తము వ్యయంతో రాష్ట్రములో 18 పథకాలు ఉండేవి. 71,933 ఎకరాల ప్రదేశంలో ఈ పథకం అమలుపరిచారు.

రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో భూసార రక్షణకు సంబంధించిన మరో ముఖ్యాంశము పెద్ద తరహా ప్రదర్శనా ప్రాజెక్టును కొనసాగించడం. ఈ పథకాల క్రింద 1,000 ఎకరాల మొత్తము ఆరగుణి ప్రాంతం ఎన్నిక చేయబడింది. నేల పోవనివారణ, ఎరువుల వాడకం వంటి తగిన కలయిక పద్ధతులతో భూసార రక్షణ చర్యలన్నింటిని ప్రదర్శించారు. మెట్టసాగులో ఇట్టికలయిక పద్ధతులవల్ల కలిగే సత్ప్రయోజనాలను గురించి వ్యవసాయదార్లకు నచ్చచెప్పడానికి ఈ ప్రదర్శనలు తోడ్పడుతాయి. అలాంటివి 5 ప్రాజెక్టులున్నాయి. అందులో నాలుగు కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు ప్రతిపాదించినవి ఐదవది రాష్ట్ర పథకం. అవి కడప జిల్లాలోని రాయచోటిలోను, హైదరాబాదు జిల్లాలోని కొత్తూరు,

కనకమామిడిలోను, శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని రణస్థలంలోను, నెల్లూరు జిల్లాలోని జమ్మలపాలెంలోను ఉన్నాయి. ఈ పెద్ద తరహా ప్రదర్శన ప్లాట్ క్రింద 2,615 ఎకరాల భూమిని తీసికొనడం జరిగింది. మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో 2.25 లక్షల ఎకరాలకు భూసార రక్షణ కల్పించడానికి కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. దానిలో 1961-62 లో రూ. 17.29 లక్షల వ్యయంతో 27,385 ఎకరాలలో ఈ చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి. 1962-63 లో రూ. 32.06 లక్షల అంచనా వ్యయంతో 35,000 ఎకరాలకు భూసార రక్షణను కల్పించడానికి ప్రతిపాదించబడింది. ప్రణాళికా సంఘమువారు సూచించిన ప్రకారం భారత ప్రభుత్వం నుండి ఇంకా ఎక్కువగా నిధులు లభ్యమైతే మూడవ ప్రణాళిక రాబోయే సంవత్సరాలలో చేసిన లక్ష్యాన్ని $3\frac{1}{2}$ లక్షల ఎకరాలకు పెంచుతూ తగిన సవరణలు జరుగుతుంది.

(iii) నీటిపారుదల సౌకర్యాలు

ఈ కార్యక్రమం క్రింద ఈ శాఖావారు అద్దెకొనుగోలు పద్ధతిపై ఆయిలు ఇంజనీను, ఎలక్ట్రిక్ పంపు సెట్లను కొనుక్కోవడానికి అప్పలిస్తున్నారు. 1961-62 లో 225 ఆయిలు ఇంజనీను, 170 ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లను సరఫరా చేయడానికి రూ. 8.18 లక్షలు ఖర్చు చేయబడ్డాయి. 1962-63లో 225 ఆయిలు ఇంజనీను, 275 ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లను తక్కువ మీద సరఫరా చేయడానికి రూ. 14.50 లక్షలు ఖర్చుచేయడానికి తలపెట్టబడింది.

(iv) పవరు డ్రిల్లులు, చేతి బోరింగ్ సెట్లు

ఈ రాష్ట్రములో ఈ శాఖకు 28 పవరు డ్రిల్లులు, 92 చేతి బోరింగు సెట్లు ఉన్నాయి. ఇవి వివిధ జిల్లాలలో ఉన్నాయి. జిల్లా పరిషత్తులచే ఆమోదించబడిన కార్యక్రమం ప్రకారం వీటిని వ్యవసాయదార్లకు అద్దెకివ్వడానికి ఉద్దేశించబడింది. 350 అడుగుల వరకు ఓపెను బావులకు బోరింగు చేయడానికి అడుగు ఒక్కంటికి రూ. 10 చొప్పున రుసుము వసూలు చేయబడుతుంది. 350 అడుగుల దాటే రెట్టింపు రుసుము వసూలు చేయబడుతుంది. భూమి మట్టంనుండి దించే సందర్భంలో 350 అడుగుల వరకు అడుగు ఒక్కంటికి రూ. 7 లు చొప్పున ఆ తరువాత అడుగుొక్కంటికి అంతకు రెట్టింపు రేటు చొప్పున వసూలు చేయబడుతుంది.

వ్యవసాయ పనిముట్లు

ఇంజనీరింగు, పరిశోధన విభాగంలో ఈ క్రింది పనిముట్లను ఉత్తమంగా చేయడానికి, క్రొత్తగా రూపొందించడానికి పని ప్రారంభించబడింది.

వివరాలు.	ఒక్కొక్క వ్యక్తికి అనుమతించదగు గరిష్ట రుణం.
(1)	(2)
	రూ.
1. విత్తనాలు, ఎరువులు, క్రిమ సంహారకాలు, పండ్ల మొక్కలు మొదలైనవి.	120
2. మేలురకపు పనిముట్లు కొనుగోలు ...	100
3. విస్తృతంగా ఎరువులు వేసే పథకం క్రింద రసాయనిక ఎరువుల కొనుగోలు.	500
4. ఆయిలు ఇంజనులు, ఎలక్ట్రిక్ ...	2,500 (ఆయిలు ఇంజన్లకు)
మోటార్ల పంపు సెట్లు కొనుగోలు ...	1,500 (ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లకు)

వివిధ రుణాల పద్దులకుగాను 1961-62 లో రూ. 3,27,49,000 లు కేటాయింపు చెయ్యగా 1962-63 సాలీనా బడ్జెటులో రూ. 4,77,30,000 లను మొత్తం కేటాయింపు జరిగింది.

వై బుర్రాలు వాటి మంజూరుపై విధించబడ్డ మూసూలు పరతులను పాటించినవారికి ఇవ్వబడతాయి. తెలంగాణా రైతులకు తక్కువ మంజూరు చెయ్యటంలో కొన్ని చిక్కులు, అలసాటాలు ఏర్పడుతున్నాయి. తెలంగాణాలో పరిస్థితిని బాగుపరచి పరపతి సౌకర్యాలను వృద్ధిచెయ్యడానికిగాను ప్రభుత్వంవారు భూమి అభివృద్ధి బుణము, వ్యవసాయక బుణము చట్టాలను 15-8-1960 తేదీ లగాయతు ఆ ప్రాంతానికి విస్తరింప చేశారు. అదీగాక విస్తృతంగా ఎరువులు వేసే పథకంక్రింద రసాయనిక ఎరువుల సరఫరా మాత్రమే మొదట్లో ఉద్దేశించబడినప్పటికీ ఎరువుల సరఫరా కొరతవల్ల గానుగ పిండిని ఆమోదించబడ్డ మిశ్రమాలనుకూడా ఆ పథకంలో చేర్చుతూ సవరణ చెయ్యబడింది. విస్తృతంగా ఎరువులు వేసే ఈ పథకం 1961-62 నుండి తెలంగాణాకు విస్తరించబడింది. 1962-63 లో రూ. 50,00,000 ల మొత్తం బడ్జెటు కేటాయింపు చేయబడింది.

వైవాటికి అదనంగా విదేశ మారక ద్రవ్యం దృష్ట్యా చాలా ముఖ్యమైన పంట అయినటువంటి "జీడిపప్పు పంట" పండించడంతోసహా పండ్ల తోటలను పెంచడంకోసం, పండ్ల పంటను అభివృద్ధి చేయడంకోసం వ్యవసాయదార్లకు రుణాలు ఇవ్వబడుతున్నాయి. వీటికి పరిమితులు క్రింద ఇవ్వబడ్డాయి.

పంట	ఋణపరిమితి
నిమ్మజాతి	(ఎకరానికి) 300 రూ.
మామిడి	(") 150 ,,
జీడి	(") 100 ,,

1962-63 లో పండ్ల అభివృద్ధి పథకాలక్రింద రు. 4.50 లక్షలు, జీడి పంట అభివృద్ధి పథకాలక్రింద రు. 1.60 లక్షలు కేటాయింపు చేయబడింది.

బావుల సబ్సిడీ పథకంమీద వివరణ

ఆహారోత్పత్తిని పెంపు చేసే ఉద్దేశంతో, అవిభక్త మదరాసు రాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారు, క్రొత్త బావుల సబ్సిడీ పథకాన్ని 1947-48 లో ప్రవేశపెట్టి, ఆ పథకం ముగిసిన 1957-58 సంవత్సరం వరకు దానిని కొనసాగించారు. ఈ పథకాన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంవారు 1957-58 లో పునరుద్ధరించారు. అది ఏటా కొనసాగింపబడుతున్నది.

నిబంధింపబడిన కాలపరిమితిలోపల, కొన్ని నిర్దేశించిన సూచనల ప్రకారం క్రొత్త బావులను త్రవ్వకోడానికి, ఆహార పంటలను పండించడానికిగాను భూమి అభివృద్ధి ఋణముల చట్టపు నిబంధనల ననుసరించి రైతులకు ఈ పథకం క్రింద మొట్టమొదటగా ఋణాలను మంజూరు చేస్తారు. బావిని త్రవ్వే పనిని పూర్తి చేయడంకోసం రైతులకు పనిచేసే మూడు సీజన్ల కాలం అనుమతింపబడు తున్నది. అనుమతించిన కాలపరిమితి లోపల నిర్దేశించిన సూచనల ప్రకారం బావి పూర్తి అయ్యాక నిర్మాణానికయ్యే ఖర్చులో 50 % రూ. 750 గరిష్ఠ మొత్తానికి లోబడి సబ్సిడీగా మార్చేటందుకు అర్హమై వుంటుంది. ఈ మొత్తాన్ని కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు 50 : 50 నిష్పత్తిలో భరిస్తాయి.

రాష్ట్ర స్థాయిలో మొత్తం పథకంయొక్క అజ్ఞాయిషి భారాన్ని రెవిన్యూ బోర్డు వహిస్తున్నది. జిల్లా స్థాయిలో 31-3-1961 వరకు పథకంమీద కలెక్టరు అజ్ఞాయిషి వహిస్తారు. 1-4-1961 నుంచి ఆ పథకాన్ని నిర్వహించే పనిని జిల్లా పరిషత్తులకు అప్పజెప్పారు. కొత్తబావి సబ్సిడీ పథకం క్రింద రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో కేటాయించబడిన మొత్తాలు ఈ దిగువ సూచించబడినాయి.

1957-58	...	రు. 7.03 లక్షలు
1958-59	...	రు. 24.52 ,,
1959-60	...	రు. 22.27 ,,
1960-61	...	రు. 21.46 ,, ప్రణాళికలో గరిష్ఠ పరిమితికి పైబడి రు. 145 లక్షల కేటాయింపును దీనికి కలుపు కోవాలి.

దీనివల్ల చిన్నతరహా నీటి పారుదల కార్యక్రమాన్ని త్వరలో కొనసాగించటానికి ఊమ పీడిత ప్రాంతాలకు సహాయాన్ని కలుగజేయటానికి అవకాశం కలుగుతుంది.

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1961-66) లో రూ. 250 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. 1961-62 లో ప్రణాళికల కేటాయింపులోని ఆరోభాగం (అంటే రూ. 41.66 లక్షలు) ఖర్చు చేయటానికి ఉద్దేశించబడింది. కాని ఇందులో రూ. 35 లక్షలు మాత్రమే ఆ సంవత్సరంలో కేటాయించడం జరిగింది. 1961-62 సంవత్సరానికి రూ. 41.66 లక్షల వరకు వున్న ప్రణాళిక గరిష్ట పరిమితి అటుతర్వాత రూ. 36.47 లక్షలకు సవరించబడింది. రూ. 32.72 లక్షల ఖర్చుతో రాష్ట్రమంతటా 4,362 బావులను త్రవ్వటానికి మిగిలిన రూ. 3.75 లక్షలు భూమి తనఖా బ్యాంకులద్వారా రుణాలనిచ్చేటందుకు కేటాయించడం జరిగింది. ఈ లోగా రెవిన్యూ శాఖవారు అనంతపురం, కర్నూలు జిల్లాల లోని ఊమ పీడిత ప్రాంతాలలో ఈ పథకంక్రింద క్రొత్త బావుల్ని త్రవ్వకోటానికి సహాయ చర్యలక్రింద రూ. 8.5 లక్షల మొత్తాన్ని మంజూరు చేశారు. రెవిన్యూ శాఖవారు మంజూరు చేసిన క్రొత్త బావులను త్రవ్వటానికి అయ్యే రూ. 8.50 లక్షల మొత్తం ఖర్చుకు సామ్యులేని కారణాన భూమి తనఖా బ్యాంకుల ద్వారా రుణాలివ్వటానికి కేటాయించిన రూ. 3.75 లక్షల మొత్తంపై ఖర్చులో కొంత భాగం భరించటానికి మళ్ళించటం జరిగింది. 1962-63వ సంవత్సరంలో క్రొత్తబావుల సబ్సిడీపథకంక్రింద వార్షిక ప్రణాళికలో రూ. 48.00 లక్షల మొత్తం చేర్చటం జరిగింది. పై కేటాయింపులో రూ. 36 లక్షలు ఆంధ్ర ప్రాంతానికి, రూ. 12 లక్షలు తెలంగాణా ప్రాంతానికి ఉద్దేశించబడినాయి.

పంటభీమాను గురించిన వివరణ

ఈ రాష్ట్రంలో పంట భీమా పథకాన్ని ప్రవేశ పెట్టేసమస్యను ప్రభుత్వం కొంత కాలంగా పరిశీలిస్తున్నది. 1958 సెప్టెంబరు మాసంలో హైదరాబాదు రైతుసంఘాన్ని ప్రారంభిస్తూ ప్రస్తుత ముఖ్యమంత్రి వర్షాభావంవల్లనూ, వరదల వల్లనూ పంటలు చెబ్బతిన్నప్పుడు వ్యవసాయదారులకు పరిహారం ఇచ్చే పంట భీమా పథకాన్ని నెలకొల్పాలని సూచించారు. న్యూఢిల్లీలోని అపైడు ఎకనమిక్ రీసెర్చ్ సేషన్ కౌన్సిలు డైరెక్టరు లోగడ ఆంధ్ర ప్రభుత్వ ప్రణాళికా శాఖా కార్యదర్శి అయిన డా॥ బి. నటరాజన్ గారు ఈ విషయంలో ప్రత్యేక అధ్యయనం చేశారు. సంబంధించిన సమస్యలను గురించి విపులంగా తేత్రపరిశీలన జరపడానికి ఖర్చు అంచనాలు మొదలైన వాటిని సిద్ధంచేయడానికి ఒక పథకం రూపొందించ వలసిందిగా ఆయనను కోరడం జరిగింది. డా॥ నటరాజన్ గారు సమర్పించిన పథకంలో, దిగుబడిని నిర్ధారణ చేయడం గతంలో పంటలకు జరిగిన నష్టాన్ని తెలుసుకొని ప్రీమియం నిర్ణయించడం ఈయదగు పరిహారాలను నిర్ణయించడం, ప్రీమియములను వసూలు చేయడం, చెల్లింపులు చేయడం మొదలైన

వాటినిగురించి సమగ్రమైన పరిశీలన జరపటానికి ఆరు నెలలు పాటు విచేతీ నిపుణులతో కూడుకున్న ఒక బృందాన్ని నియమించాలని సూచించారు. కేవలం వై లెటు ప్రాజెక్టును సిద్ధపరచడం కోసమై డా॥ నటరాజన్ సూచించినట్టి వ్యవస్థ కయ్యే రూ॥ 50,820 ల ఖర్చు చాలా అధికమన రెవిన్యూబోర్డు వారు తెలియపరిచారు. వ్యవసాయ పరిశోధన గణాంకసంస్థ ఇదివరకు తయారుచేసిన నమూనా పథకాలను పంజాబు పథకాన్ని ఆధారం చేసుకొని ఈ రాష్ట్రానికి ఒక వై లెటు పథకం తయారుచేయించే నిమిత్తం అసంస్థకు చెందిన అనుభవజ్ఞుడైన ఒక అధికారి సేవానహాయాన్ని పొందడం సముచితం కాగలదని కూడా రెవిన్యూ బోర్డు వారు తెలియజేశారు. అయినా, ఈ రాష్ట్రంలో పంటభీమా పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టే అవకాశం గురించి పరిశీలించి ప్రభుత్వ పరిశీలనార్థం అనువైన పథకపు ముసాయిదాను సమర్పించే నిమిత్తం ఈ క్రింది వారితో ఒక సంఘాన్ని నియమించడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది;

1. రెవిన్యూబోర్డు సభ్యుడు నీటిపారుదల ఇన్చార్జి ... అధ్యక్షుడు.
2. ప్రభుత్వ వ్యవసాయశాఖ ప్రత్యేక కార్యదర్శి ... సభ్యుడు.
3. ప్రభుత్వ రెవిన్యూశాఖ కార్యదర్శి ... సభ్యుడు.
4. వ్యవసాయశాఖ డై రెక్టరు ... కన్వీనరు.
5. అర్ధ, గణాంకశాఖ డై రెక్టరు ... సభ్యుడు.
6. శ్రీ ఎం. జే. జే. మేనేజింగు డై రెక్టరు,
రాష్ట్ర గిడ్డంగి కార్పొరేషను ... సభ్యుడు.

సంఘం తదనుగుణంగా ఏర్పాటు చేయబడుచున్నది.

వ్యవసాయశాఖ కార్యక్రమాను దానిపై ఉంచిన గురుతర బాధ్యతలను నిర్వహించేటందుకై తీసుకొంటున్న వివిధమైన చర్యలను క్లుప్తంగా వివరించాను. 1962-63 బడ్జెటులో చేర్చిన కొన్ని కొత్త పథకాలను గురించి, నానాటికి పెరుగుతున్న రాష్ట్రవసరాలను తీర్చటానికి వ్యవసాయాన్ని సర్వతోముఖంగా అభివృద్ధి చేసే నిమిత్తం జరుగుతున్న కృషిని గురించినూడా నేను తెలియజేశాను. పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు వ్యవసాయశాఖకు చెందిన కొన్ని కార్యక్రమాలలో ఉత్సాహవంతంగా పాల్గొనడంతో ఇదివరకటికంటే ప్రజలు ఈ కార్యక్రమంలో ఎక్కువగా పాల్గొనడం జరుగుతున్నది. రబీ, ఖరీఫ్ పంటలవంటి ప్రత్యేక ఉత్పత్తి ఉద్యమాలను ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది. ప్రతి గ్రామ సేవకుని సర్కిలు లోను ఒక గ్రామానికి ప్రత్యేక ప్యాకేజీ కార్యక్రమాన్ని తలపెట్టింది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో సాంద్ర వ్యవసాయ జిల్లా కార్యక్రమం శీఘ్ర గతితో కొనసాగుతున్నది. తదితర అభివృద్ధి పథకాలుకూడా ప్రగతిని సాధిస్తున్నాయి. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం జరుపుతున్న తీవ్ర కృషిని పరిశీలించినట్లయితే ఆహార సమస్యను మనం విజయవంతంగా ఎదుర్కొగలమని, 1962-63 నాటికి నిర్ణయించుకున్న 4.60 లక్ష టన్నుల అదనపు ఆహారోత్పత్తిని మనం సాదించే స్థితిలో ఉండగలమని నా దృఢ విశ్వాసం.

క్రయ విక్రయాలు-గివ్వంగులు

XX. డిమాండుక్రింద ఉన్న మార్కెటింగు క్లబ్బులను పోలీసులను గురించి ఇప్పుడు నేను వివరిస్తాను.

వ్యవసాయ ఫలసాయానికి గిట్టుబాటు ధరలను, మంచి మార్కెటింగును పొందడం ఎంతో అవసరం. వ్యవసాయ మార్కెట్ల క్లబ్బులలో ప్రధానంగా ప్రాంతాలలో క్రమబద్ధమైన వివిధ మార్కెట్లను ప్రారంభించి వాటిని నిర్వహించేటందుకు ఉద్దేశించబడింది. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో మార్కెటింగు క్లబ్బులు బహిరంగ వేలానికి, రోజువారీ వ్యాపారం చేసే సదుపాయం కల్పించే కాకుండా ఉన్న సరకును తాత్కాలికంగా నిల్వచేసే పనిలో కూడా కలిగిస్తున్నాయి. అటువంటి స్టోర్స్ సౌకర్యాలను కల్పించడంలోనూ రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో 1959-60 అంతంనాటి నుంచుగా మార్కెట్లు కమిటీకి 9 లక్షల రూపాయలు ఋణంగా ముందు చేయబడినవి. అదేవిధంగా ఆరుదాల వలసలో ఉన్న శ్రీకాకుళం మార్కెట్టు కమిటీకి 2 లక్షల రూపాయలు కడప మార్కెట్టు కమిటీకి 2 లక్షల రూపాయలను, ఆదోనిలోని మొన్నలు మార్కెట్టు కమిటీకి 1 లక్ష రూపాయలను 1960-61 లో తెలంగాణాలోని కడప నల్లగొండ మార్కెట్టు కమిటీకి 80,000 రూపాయలను, సూర్యాపేటలోని మార్కెట్టు కమిటీకి 20,000 రూపాయలను మార్కెట్టు యార్డులకు స్థలాలనుకరించే నిమిత్తం రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో 'సెంట్రల్ ఫండు ఫూల్' నుండి ఋణాలుగా ఇవ్వడం జరిగింది.

ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని మార్కెట్టు కమిటీలకు ఋణ సహాయాన్ని కొనసాగించేటందుకు ఉద్దేశించబడింది. పంచవర్ష ప్రణాళిక క్రింద రూ. 80.00 లక్షల కేటాయింపునుండి 1962-68 సంవత్సరానికి రూ. 2.50 లక్షల మొత్తాన్ని కేటాయించడం జరిగింది. అదేవిధంగా ఈ కార్యక్రమంలో 1962-68 సంవత్సరంలో రూ. 4.00 లక్షలు కేటాయించేటందుకు ఉద్దేశించబడింది. తెలంగాణా ప్రాంతంలోని మార్కెట్టు కమిటీకి తేలిక వాయిదాలలో తీర్చదగు ఋణాల గ్రాంట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ బొక్కనం నుండికాక రాష్ట్రాల పునర్వ్యవస్థీకరణానంతరం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు కేటాయించిన హైదరాబాదు రాష్ట్ర మార్కెట్టు కమిటీల కేంద్రనిధి విరాళాలకు సంబంధించిన 40 శాతంను మిగులు మొత్తం నుండి, తెలంగాణా మార్కెట్టు కమిటీలచే ప్రస్తుతం సమకూర్చబడుతూ మార్కెటింగు క్లబ్బులు అజమాయిషీలో ఉన్నట్టి కేంద్రనిధి 10 శాతంలో జమకూడిన మిగుళ్లనుండి అవ్వబడుతున్నాయి. 1961-62 లో మార్కెట్టు కమిటీలకు ఋణాలివ్వడంకోసం రూ. 7,700 లు కేటాయించబడినాయి. తేలిక వాయిదాలలో వడ్డీతో పాటు తిరిగి చెల్లించే వద్దతివై మార్కెట్టు కమిటీలకు ఋణాలివ్వడంకోసం కేంద్రనిధి బడ్జెట్ లో రూ. 79,100 లు మొత్తం 1962-68 సంవత్సరానికి కేటాయించబడింది.

1961-62 లో రూ. 20,9,380 ల వరకు గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్ కేటాయించబడింది. 1962-63 సంవత్సరపు బడ్జెటులో కూడా రూ. 26,902 లు మొత్తం కేటాయించడం జరిగింది. స్వంత నిధులనుండి అభివృద్ధి కార్యాలను చేపట్టలేని మార్కెటు కమిటీలకు ఆర్థికంగా సహాయపడటంకోసం కేంద్రనిధి మిగులు డబ్బునుండి ఈ గ్రాంటు-ఇన్-ఎయిడ్ లు మార్కెటింగు డైరెక్టరు మంజూరు చేస్తారు.

వ్యవసాయదారులకు గిట్టుబాటు ధరలను చేకూర్చి పెట్టేటందుకు మరొక ప్రధాన మార్గం వ్యవసాయోత్పత్తులను గ్రేడింగు చేయడం. అంటే వ్యవసాయోత్పత్తులను వాటి వాటి నాణ్యతను అనుసరించి వేరుపరచి వర్గీకరించడం అన్నమాట. వ్యవసాయోత్పత్తుల వర్గీకరణను పాలభవ్యం చేయడానికి గాను వరి, జెల్లం, పండ్లు, నేయి, గ్రుడ్లు, వర్జీనియా పొగాకు, జనుము మొదలయిన అనేక సరకుల విషయంలో 1937 సంవత్సరపు కేంద్ర వ్యవసాయోత్పత్తి (గ్రేడింగు, మార్కెటింగు) చట్టము అమలులో ఉన్నది. ఈ చట్టంలో "అగార్బర్కు సైసిఫికేషన్లు" పొందుపరచబడి ఉన్నాయి. వర్జీనియా పొగాకు గ్రేడింగుకుగాను 210 మందికి పైగా అనుమతి పొందిన ప్యాకర్లు, 18 నేతి గ్రేడింగు కేంద్రాలు ఉన్నాయి.

1961-62 లో సుమారు 45,000 మణుగుల వేయి, 64 మిలియను పౌనుల వర్జీనియా పొగాకు, 2,800 మణుగుల నువ్వుల నూనె, ఒక్కొక్కటి 400 పౌనుల బరువురేడే 6500 బేళ్ళ జనుము, 99,00 పౌనుల నుంచి గంధపు నూనె రాష్ట్రంలో వర్గీకృతం చేయబడినాయి. నేతి వర్గీకరణకు, రాష్ట్రప్రభుత్వం లేబరేటరీ స్థాపనకుగాను 1961-62 లో ఒక పథకం రూ. 1 లక్ష ఖర్చుతో ఉద్దేశించ బడింది. అయితే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ లేబరేటరీలో నేతి వర్గీకరణలో పొరపాటు జరగగల వతుంలో ఎదురయ్యే న్యాయసంబంధమైన చిక్కుల పరిష్కారం గురించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుండి వివరణ రానందువల్ల ఈ పథకాన్ని ప్రారంభించడానికి వీలులేక పోయింది. అయినప్పటికీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ లేబరేటరీ స్థాపనకుగాను 1962-63 సం॥ లో రూ. 65,070/-లు ఖర్చుపెట్టేటందుకు ఉద్దేశింపబడింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ లేబరేటరీ స్థాపనే కాకుండా, కొన్ని ముఖ్యమైన ప్రాథమిక వ్యవసాయ సరకుల విషయంలో అవి ప్రాథమిక మార్కెట్లలో జమకూడే దశలోనే పై చట్టంక్రింద వర్గీకరణ చేసేటందుకు సంబంధించిన వ్యవసాయోత్పత్తి గ్రేడింగు పథకాన్ని మార్కెటింగు శాఖ మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రతిపాదించి ఈవనికోసం 1961-62 సం॥లో రూ. 70,000 లను కేటాయించడం జరిగింది. తెలంగాణా ప్రాంతంలోని 7 మార్కెట్లలో ఈపథకం అమలు పరచబడింది. ఏడు పాత మార్కెట్లతోసహా 12 ప్రాథమిక అసెంబ్లీంగ్ మార్కెట్లలో వ్యవసాయోత్పత్తి వర్గీకరణకు ఆయ్యే ఖర్చుక్రింద 1962-63 సం॥ రానికి రూ. 70,000లను కేటాయిండానికి ఉద్దేశించబడింది.

రూ. 25,000/-లు కంటే తక్కువ సాటుసరి ఆదాయంపున్న మార్కెట్లకు వరసగా మూడేళ్ళపాటు భారతప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రెండూ కలిసి

చెరివగం ఖర్చును శరిస్తూ సాలుసరి సబ్సిడీగా 1961-62 లో 1,666 రూ. ఇవ్వ జూపారు. 1961-62 లో 68,000 రూ. లు కేటాయించబడింది. ఏడు పాత మార్కెట్లను కొనసాగించడానికి 1961-62 లో ప్రారంభించే ఇరవై మార్కెట్లకు సబ్సిడీ ఇవ్వడానికి 1962-63 సం॥లో 45,000 రూ. కేటాయించేందుకు ఉద్దేశించబడింది.

చాలమంది వ్యవసాయదారులకు అమలులోవున్న మార్కెటు ధరవరల విషయం తెలియదు. తరచుగా వారు చాల తక్కువ ధరలకు గ్రామాల్లోనే తమ సరకును అమ్మివేస్తుంటారు. ఇందువల్ల జిల్లాలలో ఉండే కార్యాలయాలు ముఖ్యమయిన సరకుల ధరవరలను ఏరోజుకారోజు సేకరించి మైదరాబాదు, విజయవాడలలోని ఆకాశవాణి కేంద్రాలు తమ గ్రామస్తుల కార్యక్రమంలో ప్రసారం చేసే నిమిత్తం సంఘటంటాయి. ఇందువల్ల మారుమూల గ్రామాల్లో ఉండే రైతులకు తమ సంకులకు సంబంధించిన మార్కెటు ధరవరల వై ఖరీని విశదపరచడమవుతుంది. ఇందు మూలంగా పీలయిన మేరకు గరిష్ట లాభాన్ని పొందే అంతిమ లక్ష్యంతో రైతులు తమ ఉత్పత్తులను ఎప్పుడు అమ్ముకోవాలి, ఎప్పుడు నిలువచేసుకోవాలి అన్న విషయాలను తామే నిర్ణయించుకోగలుగుతారు. “భారతదేశంలో వ్యవసాయ మార్కెటింగు అభివృద్ధికిగాను మార్కెటింగు సమాచార పీఠీకృత పథకం” అని వ్యవహరింపబడే ఈపథకం ఖర్చులను భారత ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కలిసి ఉమ్మడిగా భరిస్తున్నాయి. రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో ఇది అమలుపరచబడింది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికాకాలంలో కూడ ఇది అమలులో వున్నది.

1961-62 లో రూ. 60,000 లు ప్రణాళికేతర పథకం క్రిందనూ, రూ. 1,26,000 లు ప్రణాళికా పథకం క్రిందనూ కేటాయించడం జరిగింది. అదేప్రకారం, రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా పథకంకోసం నిర్ణయించుకొన్న వ్యయంక్రింద రూ. 60,800 లు మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికక్రింద ఈ పథకం విస్తరణకు మరో రూ. 1,08,000 లు 1962-63 సం॥లో కేటాయించేందుకు ప్రతిపాదించబడింది.

గిడ్డంగులు

వ్యవసాయదార్లకు స్టోరేజీ, చౌక పరపతి సౌకర్యాలకు సమకూర్చే విషయం అప్పడప్పుడు భారత ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసిన అనేక కమిటీలు, కమిషన్లు పరిశీలించాయి.

స్టోరేజీ సదుపాయాలను కల్పించడానికి గ్రామీణ పరపతి పరిశీలన సంఘంవారిసూచనల ప్రాతిపదికపై 1956 వ్యవసాయ వుత్పత్తి “అభివృద్ధి గిడ్డంగుల” కార్పొరేషను చట్టంక్రింద ఒక నవివరమైన పథకం రూపొందించబడింది.

ఈ చట్టం క్రింద కేంద్ర గిడ్డంగి కార్పొరేషను 1957 లో స్థాపించబడింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గిడ్డంగుల కార్పొరేషను మాత్రం 5-8-1958 లో మొట్ట మొదటిసారిగా స్థాపించబడింది. రాష్ట్ర గిడ్డంగుల కార్పొరేషను వ్యవహారాల నిర్వహణ శాఖ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, కేంద్ర గిడ్డంగుల కార్పొరేషను నామ నిర్దేశము చేసిన డైరెక్టర్ల బోర్డుపై ఉన్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే నియమితుడై కార్పొరేషన్ పూర్తికాలం పనిచేసే ఉద్యోగి అయిన మేనేజింగు డైరెక్టరు కార్పొరేషను యొక్క చైనందిన పరిపాలనా వ్యవహారాలను నిర్వహిస్తుంటారు.

రాష్ట్ర గిడ్డంగి కార్పొరేషను అధికృత వాటా మూలధనం ఒక కోటి రూపాయలు. ఒక్కొక్కటి వంద రూపాయలు విలువ వుండే వాటాలుగా ఈ మొత్తం విభజించబడింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర గిడ్డంగి కార్పొరేషను మాత్రమే ఈ కార్పొరేషనుకు అధికారము పొందిన వాటాదార్లు వారు రాష్ట్ర గిడ్డంగి కార్పొరేషనుకు ఎప్పటికప్పుడు వాటా మూలధనాన్ని చెరినగంచెల్లిస్తుందాలి.

1962 మార్చి మాసాంతానికి జారీచేయబడిన మొత్తం వాటా మూలధనం రూ. 21.70 లక్షలు, ఇందులో రాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారు రూ. 10.85 లక్షలు, కేంద్ర గిడ్డంగి కార్పొరేషనువారు రూ. 7.50 లక్షలు చెల్లించారు. ఇంతవరకు రాష్ట్రంలోని దాదాపు అన్ని జిల్లాలలోను 28 గిడ్డంగులు 1962 మార్చి నెలాఖరుకు స్థాపించబడినాయి.

మూడవ. సంవత్సర ప్రణాళికా కాలంలో 11 నుండి 25 వరకు రాష్ట్ర గిడ్డంగులను స్థాపించడానికి ప్రతిపాదించబడింది. మూడవ ప్రణాళికలో మొదటి సంవత్సరమయిన 1961-62 లో అప్పుడే నాలుగు గిడ్డంగులు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. 1962-63 లో మరొక గిడ్డంగి ఏర్పాటు చేయబడింది. 1961-62 లో రూ. 3.35 లక్షలు మొత్తం కేటాయించబడింది. 1962-63 సంవత్సరానికి రూ. 3.62 లక్షలు మొత్తం కేటాయించేందుకు ప్రతిపాదించబడింది.

ఇంతకుపూర్వం వ్యవసాయశాఖలో భాగంగా ఉండిన మార్కెటింగు వ్యవస్థను 1-2-1962 నుండి పూర్వపు ప్రాదరాజాదు రాష్ట్రంలోని మార్కెటింగు శాఖమాదిరిగా ఒక స్వతంత్ర శాఖగా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఈ శాఖాధిపతికి "మార్కెటింగు డైరెక్టరు" హోదా ఉయబడింది. 1961-62 లో ప్రభుత్వం సీక్యూత మార్కెట్ల బిల్లును రాష్ట్ర శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టింది. శాసనసభ ఆ బిల్లును జాయింటు సెలెక్టు కమిటీకి పంపింది. జాయింటు సెలెక్టు కమిటీవారు శాము సందర్శించిన వివిధ కేంద్రాలలో వ్యవసాయ సంఘాలు, వ్యాపారుల సంఘాలు వ్యక్తులు చేసుకొన్న విన్నపములను స్వీకరించి ఈ బిల్లుపై తమ చర్చలను తిరిగి కొనసాగించారు. కానీ రాష్ట్ర శాసనసభకు జరిగిన సాధారణ ఎన్నికలకు ముందుగా ఈ చర్చలను వారు పూర్తిచేయలేకపోయారు. శాసనసభవారు ఈ బిల్లుపై చర్చలను ఈ సంవత్సరం కొనసాగించాలని ప్రభుత్వం వారు కోరినారు.

మార్కెటింగు శాఖ వివిధ రంగాలలో ప్రస్తుతం వివిధ పథకాలను అమలు పరుస్తున్నది. ఏకీకృత మార్కెట్ల బిల్లు చట్టం అయిన తరువాత ఆ చట్టాన్ని రాష్ట్రంలో 247 కు తక్కువ గాకుండా ఉన్న వివిధ వ్యాపార కేంద్రాలలో ఈ శాఖ అమలు జరపాల్సి ఉంటుంది. ఈ గురుతర బాధ్యతలను నిర్వహించడంలో మార్కెటింగు శాఖ వివిధ కార్యకలాపాలను గురించి క్లుప్తంగా వివరించేటందుకు నేను ప్రయత్నించాను. ఇంతేకాకుండా వివిధ మార్కెట్లలో తరగతి వారి వర్గీకరణ, శాస్త్రీయ పద్ధతుల్లో వ్యవసాయ సరకుల నిల్వ మొదలయినటువంటి మార్కెటింగు విధానాల అభివృద్ధికి సంబంధించిన వివిధ నూతన పథకాల నిర్వహణ కూడ మార్కెటింగు శాఖ బాధ్యతలను అధికం చేస్తుంది. మద్రాసు వాణిజ్య పంటల మార్కెట్ల చట్టము క్రింద ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఇదివరకే క్రమ పరచబడిన మార్కెట్లు, హైదరాబాదు వ్యవసాయ మార్కెట్ల చట్టం క్రింద తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఇదివరకే క్రమపరచబడిన మార్కెట్లు, తలపెట్టిన ఏకీకృత మార్కెట్ల చట్టం ఆమోదించబడిన తరువాత దానిక్రింద కొత్తగా క్రమపరచబడే మార్కెట్లు అన్నీకూడ తమ పరిపాలనా వ్యవహారాలను వ్యాపార శ్రేయస్సు దృష్ట్యాను ప్రత్యేకించి ఉత్పత్తిదారులు, అమ్మకందారులు అయిన వారి శ్రేయస్సు దృష్ట్యాను తమ పరిపాలనా నిర్వహణను కొనసాగించగలవని నా దృఢ విశ్వాసం.